

Sett inn kommunenavn
Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Teams, Teams fjernmøte
Dato: 31.05.2021
Tid: 18:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 476 92 392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Minner samtidig om å mute mikrofon når du ikke har ordet, be om innlegg og replikk ved å skrive i merknadsfeltet.

Innstillinger fra formannskapet og utvalg finnes på de respektives møteprotokoller.

Før møtet vil det bli gitt følgende orientering:
Tindved Kulturhage AS v/Anne Segtnan – 30 min.

Ungdomsrådet vil under sak 56/21 presentere sin årsmelding.

Verdal, 21. mai 2021

Pål Sverre Fikse
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 55/21	Godkjenning av møteprotokoll
PS 56/21	Årsmelding ungdomsrådet 2020
PS 57/21	Årsregnskap og årsberetning - Verdal kommune 2020
PS 58/21	Delårsrapport nr 1 - 2021
PS 59/21	Plan for Rådhusområdet
PS 60/21	Leirsjø Vasslag - Søknad om kommunal garanti for lån til finansiering av oppgradering av vannledningsnett på strekningen Volen - Eklo
PS 61/21	Salg Reinsholm omsorgsboliger - Kassefabrikkvegen 2
PS 62/21	Planprogram - Detaljregulering Stiklestad skole
PS 63/21	Kommuneplanens samfunnsdel - visjon
PS 64/21	Årsrapport 2020 for Innherred Brann og Redning og Frosta Brann og Redning
PS 65/21	Endring av navn på Innvandrerrådet i Verdal
PS 66/21	John Hermann - Søknad om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret
PS 67/21	Orienteringer
PS 68/21	Interpellasjon fra Sven-Øyvind Bern (SV) - sykkelbruk

PS 55/21 Godkjenning av møteprotokoll

Årsmelding ungdomsrådet 2020

Saksbehandler: Eir Aas Jakobsen E-post: eir.jakobsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/1146 - /000

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	31.05.2021	56/21

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Årsmelding for ungdomsrådet 2020 tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsmelding ungdomsrådet

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til forskrift om medvirkningsordninger § 2, 5. ledd skal rådet hvert år legge fram årsmelding for kommunestyret.

Det vises for øvrig til vedlagte melding.

ÅRSMELDING 2020

VERDAL UNGDOMSRÅD

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Årsmelding Verdal ungdomsråd for 2020

Medlemmer:

Fra Verdal videregående skole:

Til oktober: Thea Nilsen og Signe M. Drætvik

Fra oktober: Signe M. Drætvik, Evelina Caplinska og Kristoffer Størseth.

Fra Verdalsøra ungdomsskole:

Til oktober: Johannes Rinnan og Tobias Kvalvik

Fra oktober: Johannes Rinnan og Tobias Kvalvik

Fra Vuku oppvekstsenter:

Til oktober: Odin Liaklev og Vilde Bruvold Hafstad

Fra oktober: Vilde Bruvold Hafstad og Liza Rashevskaja

Åpne plasser:

Valgt for to år: Siri Andrea Akselvoll og Gabriel Jørgensen

Eir Aas Jakobsen er rådets koordinator og møter fast.

Odin Liaklev er gjenvalgt som leder fra oktober 19

Siri Andrea Akselvoll er nestleder fra oktober 19

Siri Andrea Akselvoll er leder fra oktober 20

Kristoffer Størseth er nestleder fra oktober 20

Postadresse:

Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:

Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:

Org.nr: 938587418

Representasjon/deltakelse:

- Ungdommens Fylkesting (digitalt). Ble utført som teams-møte, Gabriel, Evelina og Siri var til stede
- Møte i utvalg mennesker og livskvalitet med tema ungdom og rus
- Møte med Kroken borettslag i forbindelse med en nabokonflikt med Ungdomshuset Panzer
- Politirådets referansegruppe
- Kommunens utviklingsstipend
- Johannes Rinnan er ungdomsrådets representant i elevrådet ved Verdalsøra ungdomsskole
- Vilde Bruvold Hafstad er ungdomsrådets representant i elevrådet ved Vuku oppvekstsenter
- Samling for kommunale ungdomsråd på Stjørdal (avlyst, digital samling gjennomført)
- Representanter fra ungdomsrådet hjalp til under Alternativ jul i Mo-parken i samarbeid med Frivillig Verdal.

Arrangement i regi av ungdomsrådet:

- Leide inn Filmbussen som sommeraktivitet for ungdom på Verdal.
- Ungdomskonferanse. Rådet har brukt en del tid på planlegging av dette, men har bestemt å utsette det til situasjonen er mer forutsigbar.

Tilskudd:

- Burning 3: forhåndsvisning for ungdom
- Filmbussen

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Tema i møtene:

- Møter er avholdt månedlig med unntak av mars, april og juli.
- Ungdomskonferanse (vedtatt utsatt)
- Covid 19 og hvordan det har påvirket hverdagen til ungdom
- Rådet har diskutert om de skal ha en fast politisk representant i rådet og har kommet fram til at det er ønskelig kun i konkrete saker som det kan være greit å få en grundigere innføring i.
- Rådet har opprettet egen instagramkonto: verdal.ungdomsraad og egen epost: verdalongdomsraad@verdal.kommune.no (denne brukes kun til opprettelse av instagramkonto ol. foreløpig)
- Ungdom i sentrum: dette er noe vi har jobbet mye med da flere ungdommer sier at de opplever at de er uønsket i sentrum. Dette gjelder i parker, på kjøpesenter og serveringssteder.
- Utvida åpningstid på Panzer. Dette er stedet ungdom føler seg velkommen og det er et stort ønske om at det også finnes et tilbud på helg.
- Ida Kirkholt Myhre fra SNK diskuterte ungdomsmedvirkning i forbindelse med Olsok og Ungdommens talerstol.

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Årsregnskap og årsberetning - Verdal kommune 2020

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2021/1615 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalg	20.05.2021	5/21
Formannskap	20.05.2021	73/21
Kommunestyre	31.05.2021	57/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 73/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektøren innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunes årsregnskap fastsettes med et regnskapsmessig resultat i balanse etter avsetninger til disposisjonsfond.
2. Årsberetning for 2020 fra kommunedirektør vedtas.
3. Finansrapportering i årsberetningen tas til orientering.

Saksprotokoll i Administrasjonsutvalg - 20.05.2021 - 5/2021

BEHANDLING:

Einar Olav Larsen fikk permisjon og forlot møtet. Til stede 12 representanter.

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:

«Saken tas til orientering.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

4. Verdal kommunes årsregnskap fastsettes med et regnskapsmessig resultat i balanse etter avsetninger til disposisjonsfond.
5. Årsberetning for 2020 fra kommunedirektør vedtas.
6. Finansrapportering i årsberetningen tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsregnskap 2020 - signert
- 2 Verdal kommune Årsberetning 2020-korrigert med dato (1)
- 3 Revisjonsberetning 2020 Verdal kommune
- 4 Kontrollutvalgets-uttalelse

Lenke til [årsregnskap](#).

Lenke til [årsberetning](#).

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Med dette legges Verdal kommunes regnskap og årsberetning 2020 fram til behandling. Kommunens driftsregnskap for 2020 er gjort opp i balanse etter at udisponert netto driftsresultat er overført til disposisjonsfondet.

Kommuneregnskapet:

Det gjøres oppmerksom på at ny kommunelov har endret regelverket for avslutning av kommuneregnskapet slik at regnskapsresultatet med et unntak alltid gjøres opp i balanse. For å oppnå teknisk balanse sier kommuneloven at det foreløpige årsresultatet (netto driftsresultatet korrigert for bundne fond og overføringer til investeringsregnskap) skal reguleres mot disposisjonsfondet, enten i form av en økning (mindreforbruk etter bundne fond mv) eller som bruk av disposisjonsfond (merforbruk etter bundne fond mv. Etter reguleringen vil da regnskapsresultatet vise null, som tilsvarer begrepet «balanse i regnskapet». Det finnes bare et unntak fra dette. Det er i de tilfeller der kommunen har merforbruk og disposisjonsfondet ikke er stort nok til å dekke inn merforbruket. Det er med andre ord endringene i kommunelov som er årsaken til at årets årsregnskap ikke vedtas med et mindreforbruk, som ville vært det mest sammenlignbare alternativet med tidligere års vedtak av regnskap.

Årsberetningen:

Årsberetningen er skrevet med fokus på framtidig bruk i økonomiplanarbeidet. Årsberetningen er dermed «stafettpinne» som overbringer analysene av nåsituasjon og historikk til arbeidet

med å planlegge framtiden. Funnene og tiltakene oppsummeres i kapitlet *læringspunkter til økonomiplanen*.

Årsberetningen viser at økonomien ved utgangen av 2020 er langt bedre enn det så ut til ved inngangen til høsten. Samtidig er de grunnleggende utfordringene de samme som tidligere beskrevet. Behovet for endringer i drift og overgang til en mer bærekraftig økonomi er like nødvendig som tidligere beskrevet. Altså er beskrivelsene fra økonomiplan 2021-2024 fortsatt gjeldende og forståelsen av ståsted og fremtidige behov for endring vil inngå i arbeidet med den nye økonomiplan 2022-2025.

Det henvises til årsberetningen for nærmere detaljer om analyser og konklusjoner.

Kort utdrag fra analysen av regnskapstall:

Regnskapet 2020 for Verdal kommune ble bedre enn fryktet og den økonomiske stillingen ved inngangen til 2021 er klart bedre enn på mange år. I 2020 ble det ikke merskatt og premieavvik som skulle løfte resultatet, som i de fleste tidligere år med gode resultater. I 2020 er det samlede endringer i rammevilkår som følge av pandemiutbrudd og restriksjoner i aktivitet som til slutt viste seg å gi gode regnskapsresultater. Slik sett er tallene for Verdal i stor grad sammenfallende med de nasjonale trekkene fra kommuneregnskapene. Det er positivt at Verdal kommune klarer å utnytte de økonomiske mulighetene som året ga, like godt som andre kommuner. Det forhindrer at kommunen blir hengende etter økonomisk og med det blir en annerledeskommune. Det er til det beste for stabile tjenester i årene som kommer at vi står oss godt i sammenligning med andre kommuner. Samtidig viser årsberetningens analyser at gode økonomiske tall ikke sier alt om hvordan året har vært. I 2020 har de kanskje sagt mest om hvor spesielt året ble.

Regnskapet for 2020 ble avsluttet innen frist og tidligere enn normalt. Dette er positivt og må også ses i lys av at ny kommunelov også har medført en del ekstraarbeid. Arbeidet med årsregnskapet ble utført i en periode med relativt lavt smittetrykk og arbeidet kunne i stor grad pågå for fullt. Slik sett har arbeidet med årsberetningen i større grad blitt påvirket av smittesituasjonen og har i større grad blitt påvirket av restriksjoner med hjemmekontor osv.

Driftsregnskapet for Verdal kommune er avlagt i balanse etter avsetninger.

Netto driftsresultat er pluss 36,6 mill kr (2,9%), disposisjonsfond pr 31.12.20 er på 66,7 mill kr (5,3%) og samlet budsjettavvik er på 25,7 mill kr. Totale driftsinntekter er 1,26 mrd kr og total langsiktig gjeld inkl pensjonsforpliktelser er på 3,3 mrd kr.

Regnskapsresultatet har forbedret seg mye fra anslagene i høst. Dette skyldes summen av mange forhold, der den viktigste forklaringsfaktoren er lavere lønnsoppgjør, lavere pensjonsinnbetalinger og lavere renteutgifter. Kunnskapen om endringer for lønn og pensjon kom utover høsten etter hvert som lønnsoppgjørene ble ferdige. Det ble også satt tiltak høsten 2020 for å redusere merforbruk i tjenestene. Tiltakene har gitt effekt og bidratt til at det har blitt mulig å komme i balanse.

Disposisjonsfondet øker fra 24,9 mill kr til 67,7 mill kr. Den store økningen må ses i sammenheng med regnskapstekniske endringer i kommuneloven som har medført at mindreforbruk for både 2019 og 2020 er tilført fondet i 2020. Disposisjonsfondet nærmer seg kommunens måltall om 6% disposisjonsfond.

Kommunedirektøren er svært fornøyd med at regnskapsresultatet blir bedre enn prognosene. Det er en helt annen økonomisk situasjon enn tidlig i høst, da det var en reell risiko for at kombinasjonen av underliggende merforbruk og virkning av mulige pandemiutbrudd i verste fall kunne tømme kommunens reserver i løpet av ett år. Regnskapsresultatet for 2020 gir et midlertidig pusterom og en robusthet som nå gjør det mulig å følge den planlagte kursen i økonomiplanen. De faktorer som har muliggjort balanse i regnskapet og veksten i frie fond er av midlertidig karakter og tett knyttet til virkninger av pandemi. Kommunen legger til grunn at rammevilkårene for kommunens økonomi gradvis normaliseres og at midlertidig lavere lønnsvekst og renter gradvis erstattes med mer forutsigbare rammevilkår i kommende år.

Det betyr samtidig at de grunnleggende utfordringene med et for høyt driftsnivå og et stort endringsbehov for å møte endringer i befolkning og tjenester, er de samme som tidligere og helt uavhengig av regnskapsresultatet for 2020. Regnskapsresultatet endrer ikke på det faktum at flere av tjenestene i kommunen fortsatt har et forbruk som ligger langt over budsjett. Det er nødvendig at tjenestene over tid driftes innenfor de inntektsrammer og rammevilkår som kommunen har i et gjennomsnittså.

Vurdering:

Teksten under vurdering er hentet fra kapitlet sammendrag analyser av regnskap og økonomi i årsberetningen.

Regnskapsanalyse året 2020 :

Analysene gir ingen indikasjoner på at de grunnleggende driftsutfordringene er løst, men bekrefter at utviklingen har blitt bedre. Særlig gjelder det for helsetjenestene og skole de siste månedene av året. Den største utfordringen er derfor ikke økonomien ved utgangen av 2020. Den store økonomiske utfordringen er hva økt gjeld i 2019 og 2020 og planlagte investeringer kan gjøre med driftsbalansen fremover.

Netto driftsresultatet for 2020 er påvirket av midlertidige inntekter knyttet til pandemi og utbytte fra NTE. Dette er midler som det er bindinger på og som ikke fritt kan brukes til å møte ordinære driftsutfordringer. KS analysene gir også signaler om at en del av ekstraintektene i 2020 må ses i sammenheng med utgifter som kommer nå utover i 2021. Det er derfor grunn til å påpeke at også tallene for Verdal kommune nok er noe oppblåste. Tallene kan gi et noe bedre bilde av situasjonen enn det er grunnlag for når en ser litt lenger fram i tid.

En "varslet overraskelse" har vært at pandemiutfordringene ikke har slått ut i økte ytelser til livsopphold (økonomisk sosialhjelp). Her har tidligere kriser i næringslivet, som konjunktursvikten i oljenæringen vist at det kan gå opp til 2 år før de som mister arbeid har brukt opp alle andre muligheter og til slutt kommer inn på økonomisk sosialhjelp. Vi kan derfor ikke utelukke at det kommer utgifter etterhvert. Samtidig gir både tall for sysselsetting og næringsstrukturen i kommunen et visst håp om at effekten ikke nødvendigvis blir så stor som i en del andre kommuner. Dette gjenstår å se.

Det er ingen grunn til å svartmale økonomien ved inngangen til 2021, men nøktern analyse viser at det mest sannsynlig blir strammere fremover. Da er det godt at kommunen har noe mer penger i verktøykassen i form av et større disposisjonsfond.

Utfordringene med stort endringsbehov og store årlige merforbruk

Regnskapene 2019 og 2020 er i stor grad preget av å være de to første årene i en periode med planmessig reduksjon i driftsrammene for tjenestene. Reduksjonen gjøres for å tilpasse kommunens drift til endringer i befolkningssammensetning, nye og endrede tjenestebehov, utflating av kommunale inntekter og behovet for fornyelse i kommunal bygningsmasse.

Det er ikke gitt at nedskalerte driftsbudsjett må føre til svakere tjenester. Kostratallene for landets kommuner viser at det er store variasjoner i driftsutgifter mellom kommuner. Altså er kostnadene i stor grad selvvalgte og/eller konsekvenser av valgt struktur, tradisjoner og historikk. Nasjonale analyser, kommunebarometer, kommunenes egne kostraanalyser mv, viser stort sett at det er liten samvariasjon mellom bevilgningsnivå og opplevd kvalitet på tjenestene. Til en viss grad har innføring av normer i skole og barnehage ført til at forskjellen mellom kommuner har krympet noe. Med det er uansett ikke slik at tjenestene koster noenlunde det samme uansett kommune.

Det blir for enkelt å si at Verdal kommune finansierer kommende investeringer med å svekke tjenestene. På den annen side er det nok ikke slik at kommunen smertefritt kan nedskalere bevilgningene til drift år etter år fremover. Det vil kreve endringer som utfordrer det eksisterende og som vil være vanskelige både for politikk og administrasjon.

Budsjettavvikene i regnskapet kan gi en indikasjon på at det allerede etter to år med innstramming viser seg at nedskaleringstakten er krevende. Regnskapene viser flere varianter at denne floken. En variant er at innstrammingen skjer, men i et lavere tempo enn det som er forutsatt i budsjett og økonomiplan. Har så kommunen et reelt valg når det gjelder nedskalering av driftsbudsjettene? Det er på dette spørsmålet at floken strammer seg. For kommunen kan i liten grad påvirke eget inntektsnivå samtidig som demografisk utvikling også i stor grad ligger utenfor kommunens kontroll.

Hvis endringsprosessene ikke lykkes, kan store merforbruk bli en årvisst problemstilling. Da gjerne i kombinasjon med at det ikke kommer noen synlig nedskalering av kostnadsdriverne. En mindre alvorlig variant av det samme er at det kommer en mindre nedskalering, men at det går for sent til å hente ut de besparelser som er nødvendig for å holde budsjettet. En tredje variant er at nedskalering av en kostnadsdriver som feks faste ansatte, slår ut i økt vikarinnleie, økt konsulentbruk eller økt sykefravær.

Dette er ikke enkle problemstillinger og økonomiske analyser vil bare gi noen av de nødvendige svarene. Om merforbruk skyldes svikt i vilje til å gjennomføre upopulære endringer, for stor forsiktighet i forhold til å prøve nye løsninger, for liten gjennomføringsevne osv eller om det skyldes at budsjettet er satt urealistisk lavt, er ikke alltid så lett å avgjøre. Budsjettavvikene må derfor ses i sammenheng med andre forhold. Ikke minst kan kostratall gi en indikasjon hva som er normale drifts- og bevilgningsnivå og hvor lavt driftsnivået kan settes før det etter alle målestokker må betraktes som unormalt lavt.

Avslutningsvis er det viktig å nevne at endringstempo også vil være avhengig av hvor driftsnivået ligger i utgangspunktet og hvilket handlingsrom som gis for endringer. Merforbruk i en tjeneste med høyt forbruk er noe annet enn merforbruk i et område som allerede har lavt forbruk. Budsjettavvik i form av merforbruk er derfor ikke direkte sammenlignbare på tvers av tjenester. Men det finnes et unntak. Økonomisk sett er de like skadelige for kommunens totale økonomi.

Økonomiplan 2019-2022 var klar på at endringen var for stor til at tilpasning kunne skje med tradisjonell sparing. Den varige løsningen er å utvikle arbeidsflyt, organisasjon og infrastruktur, slik at gode tjenester kan leveres med et lavere forbruk av årsverk. Utviklingsarbeid betyr krevende prosesser som binder arbeidskraft og ressurser. Utvikling av fremtidens tjenester må skje parallelt med at kommunen leverer tjenester som både er innenfor lovkrav og står seg godt i konkurranse med det andre kommuner presterer. Dette utfordrer naturligvis virksomhetene endringsevne og i noen tilfeller kan manglede tempo i endringsarbeidet medføre uønskede avvik i tjenestene. Det betyr at det er viktig at avvik blir meldt og at avvikene lukkes raskt.

Det er ingen tvil om at er behov for både gode prosesser og gode kunnskapsgrunnlag i årene som kommer.

Verdal kommune

Årsregnskap 2020

Verdal 12.02.2021

VERDAL KOMMUNE 2020

		Økonomisk oversikt - drift			
	Noter	Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2019
Driftsinntekter					
Rammetilskudd		515 209 312,00	502 820 000,00	501 200 000,00	496 088 917,00
Inntekts- og formuesskatt		346 719 571,42	351 942 000,00	351 942 000,00	344 409 045,41
Elendomsskatt		39 954 132,20	38 800 000,00	38 800 000,00	40 501 074,31
Andre statlige overføringer		22 289 053,00	22 900 000,00	22 900 000,00	34 053 301,00
Overføringer og tilskudd fra andre		196 858 195,54	148 374 661,00	115 702 596,00	192 696 025,64
Brukerbetalingar		40 863 459,64	47 902 953,00	47 777 175,00	44 677 675,35
Salgs- og leieinntekter		97 922 331,11	96 579 597,00	96 740 065,00	96 569 043,99
Sum driftsinntekter		1 259 816 054,91	1 209 319 211,00	1 175 061 836,00	1 248 995 082,70
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	2	625 917 660,41	594 419 183,04	590 525 612,00	640 438 769,41
Sosiale utgifter	4	152 221 845,91	175 116 603,96	173 705 533,00	168 994 188,89
Kjøp av varer og tjenester	3	282 043 492,90	263 702 253,00	260 566 052,00	280 532 766,80
Overføringer og tilskudd til andre		83 902 354,93	82 039 291,00	61 509 621,00	89 682 732,76
Avskrivninger	5	63 723 156,32	62 140 000,00	62 140 000,00	57 891 092,00
Fordelte utgifter		-	-	-	-3 225 524,79
Sum driftsutgifter		1 207 808 510,47	1 177 417 331,00	1 148 446 818,00	1 234 314 025,07
Brutto driftsresultat		52 007 544,44	31 901 880,00	26 615 018,00	14 681 057,63
Finansposter					
Renteinntekter		10 405 268,40	11 320 000,00	11 320 000,00	10 812 640,59
Utbytter		6 165 929,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 638 836,00
Renteutgifter	9	35 652 316,70	50 205 000,00	50 205 000,00	37 958 311,20
Avdrag på lån	10	60 000 944,00	59 000 000,00	59 000 000,00	48 000 954,00
Netto finansposter		-79 082 063,30	-88 885 000,00	-88 885 000,00	-65 507 788,61
Motpost avskrivninger		63 723 156,32	62 140 000,00	62 140 000,00	57 891 092,00
Netto driftsresultat	19	36 648 637,46	5 156 880,00	-129 982,00	7 064 361,02
Interne finanstransaksjoner					
Netto bruk/avsatt bundne driftsfond	12	-13 448 236,16	-8 562 880,00	-3 276 018,00	-7 932 700,77
Avsatt til disposisjonsfond	12	-41 850 499,90	-16 203 659,60	3 406 000,00	9 875 814,68
Disponering av mindreforbruk 2019		19 609 659,60	19 609 659,60	-	10 434 268,32
Dekning av tidligere års merforbruk		-959 561,00	-	-	-
Sum interne finanstransaksjoner		-36 648 637,46	-5 156 880,00	129 982,00	12 377 382,23
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		-	-	-	-19 441 743,25

VERDAL KOMMUNE 2020

		Anskaffelse og anvendelse av midler			
	Noter	Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2019
Anskaffelse av midler					
Inntekter driftsdel		1 259 330 421,72	1 209 069 211,00	1 174 811 836,00	1 248 650 755,34
Inntekter investeringsdel		93 943 900,08	95 620 000,00	102 380 000,00	25 822 219,19
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		557 303 757,80	538 150 000,00	541 140 000,00	211 825 033,29
Sum anskaffelse av midler	1	1 910 578 079,60	1 842 839 211,00	1 818 331 836,00	1 486 298 007,82
Anvendelse av midler					
Utgifter driftsdel		1 143 603 266,65	1 112 925 255,00	1 081 902 742,00	1 175 519 911,07
Utgifter investeringsdel		537 880 230,78	547 700 000,00	572 450 000,00	147 569 123,41
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner		211 831 883,98	178 164 011,00	163 449 011,00	166 818 985,21
Sum anvendelse av midler	1	1 893 315 381,41	1 838 789 266,00	1 817 801 753,00	1 489 908 019,69
Anskaffelse - anvendelse av midler		17 262 698,19	4 049 945,00	530 083,00	-3 610 011,87
Endring i ubrukte lånemidler		-13 916 110,66	-	-	-18 712 202,93
Endring i arbeidskapital	1	3 346 587,53	4 049 945,00	530 083,00	-22 322 214,80
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Avsetninger	12	75 702 394,03	56 863 058,60	22 394 290,00	79 583 420,83
Bruk av avsetninger	12	48 378 085,47	54 221 178,60	25 324 272,00	83 012 292,35
Til avsetning senere år		10 061 610,37	-	-	181 140,35
Netto avsetninger		17 262 698,19	2 641 880,00	-2 929 982,00	-3 610 011,87
Int. overføringer og fordelinger					
Interne inntekter mv		63 723 156,32	63 548 065,00	65 600 065,00	61 116 616,79
Interne utgifter mv		63 723 156,32	63 548 065,00	65 600 065,00	61 116 616,79
Netto interne overføringer		-	-	-	-

VERDAL KOMMUNE 2020

VERDAL KOMMUNE 2020		Oversikt - balanse	
	Noter	Regnskap 2020	Regnskap 2019
EIENDELER			
Anleggsmidler		3 743 798 693,34	3 130 701 561,88
Faste eiendommer og anlegg	5	1 957 273 287,31	1 475 708 994,43
Utstyr, maskiner og transportmidler	5	28 726 069,48	34 906 734,58
Aksjer og andeler	6	123 268 716,00	120 756 442,00
Utlån	7	279 120 294,55	223 831 926,87
Pensjonsmidler	4	1 355 410 326,00	1 275 497 464,00
Omløpsmidler		324 041 473,90	313 759 368,34
Bankinnskudd og kontanter		178 445 992,76	160 729 975,62
Kundefordringer		88 714 702,08	92 661 119,25
Premieavvik	4	56 880 779,06	60 368 273,47
SUM EIENDELER		4 067 840 167,24	3 444 460 930,22
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		511 917 949,85	203 631 282,03
Disposisjonsfond	12	66 715 255,15	24 864 755,25
Bundne driftsfond	12	50 026 936,87	36 571 073,71
Merforbruk i driftsregnskapet		-76 538,52	-1 028 472,52
Mindreforbruk i driftsregnskapet		-	19 609 659,60
Ubundet investeringsfond	12	311 753,00	2 826 753,00
Bundne investeringsfond		255 336,60	7 064 665,50
Udekket beløp i inv.regnskapet		-10 061 610,37	-
Kapitalkonto	13	414 712 852,07	123 688 882,44
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		-9 966 034,95	-9 966 034,95
Langsiktig gjeld		3 381 754 357,17	3 073 597 306,00
Andre lån	8,9	1 638 522 217,10	1 393 623 812,00
Obligasjonslån	8,9	378 411 351,00	-
Sertifikatlån		-	209 015 000,00
Pensjonsforpliktelse	4	1 364 820 789,07	1 470 958 494,00
Kortsiktig gjeld		174 167 860,22	167 232 342,19
Leverandørgjeld		56 965 802,15	-
Annen kortsiktig gjeld		117 202 058,07	167 232 342,19
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		4 067 840 167,24	3 444 460 930,22
Memoriakonti		-	-
Ubrukte lånemidler		-52 668 515,90	-66 584 626,56
Andre memoriakonti		52 668 515,90	66 584 626,56

Verdal 12.februar 2021

Frode Kvittem
Konstituert KommunedirektørPer Erik Garli
Daglig leder Innherred Kommunesamarbeid
regnskap, innfordring og lønn

VERDAL KOMMUNE 2020**Oversikt endring arbeidskapital**

	Noter	Regnskap 2020	Regnskap 2019
OMLØPSMIDLER			
Endring betalingsmidler	1	17 716 017,14	-33 252 699,60
Endring kortsiktige fordringer	1	-3 946 417,17	23 351 522,55
Endring premieavvik	4	-3 487 494,41	10 448 395,00
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)		10 282 105,56	547 217,95
KORTSIKTIG GJELD			
Endring kortsiktig gjeld (B)	1	-6 935 518,03	-22 869 432,75
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)		3 346 587,53	-22 322 214,80

VERDAL KOMMUNE 2020

	Noter	Bevilgningsoversikt - drift (regnskap)			Regnskap 2019
		Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Rammetilskudd		515 209 312,00	502 820 000,00	501 200 000,00	496 088 917,00
Inntekts- og formueskatt		346 719 571,42	351 942 000,00	351 942 000,00	344 409 045,41
Elendomsskatt		39 954 132,20	38 800 000,00	38 800 000,00	40 501 074,31
Andre generelle driftsinntekter		22 014 053,00	22 300 000,00	22 300 000,00	34 053 301,00
Sum generelle driftsinntekter		923 897 068,60	915 862 000,00	914 242 000,00	915 052 337,72
Sum bevilgninger drift, netto		808 166 367,86	821 820 120,00	825 486 982,00	838 300 188,09
Avskrivninger		63 723 156,32	62 140 000,00	62 140 000,00	57 891 092,00
Sum netto driftsutgifter		871 889 524,18	883 960 120,00	887 626 982,00	896 191 280,09
Brutto driftsresultat		52 007 544,44	31 901 880,00	26 615 018,00	18 861 057,63
Renteinntekter		10 405 268,40	11 320 000,00	11 320 000,00	10 812 640,59
Utbytter		6 165 929,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 638 836,00
Renteutgifter		35 652 316,70	50 205 000,00	50 205 000,00	37 958 311,20
Avdrag på lån	10	60 000 944,00	59 000 000,00	59 000 000,00	48 000 954,00
Netto finansutgifter		-79 082 063,30	-88 885 000,00	-88 885 000,00	-65 507 788,61
Motpost avskrivninger		63 723 156,32	62 140 000,00	62 140 000,00	57 891 092,00
Netto driftsresultat		36 648 637,46	5 156 880,00	-129 982,00	11 244 361,02
Interne finanstransaksjoner					
Netto bruk/avsatt bundne driftsfond		-13 448 236,16	-8 562 880,00	-3 276 018,00	-7 932 700,77
Avsatt til disposisjonsfond		-22 240 840,30	3 406 000,00	3 406 000,00	20 310 083,00
Dekning av tidligere års merforbruk		-959 561,00	-	-	-
Sum interne finanstransaksjoner		-36 648 637,46	-5 156 880,00	129 982,00	12 377 382,23

VERDAL KOMMUNE 2020

	Noter	Bevilgningsoversikt - investering (regnskap)			Regnskap 2019
		Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Investeringer i varige driftsmidler		539 002 638,78	551 700 000,00	576 450 000,00	146 830 397,75
Tilskudd til andres investeringer		1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
Investeringer i aksjer og andeler		2 512 274,00	2 515 000,00	2 800 000,00	2 637 562,00
Utlån av egne midler		4 813 000,00	-	-	7 299 999,67
Sum investeringsutgifter		547 827 912,78	555 715 000,00	580 750 000,00	158 267 959,42
Kompensasjon for merverdiavgift		92 762 781,08	95 620 000,00	102 380 000,00	21 643 170,19
Tilskudd fra andre		1 128 535,00	-	-	2 567 181,00
Salg av varige driftsmidler		52 584,00	-	-	1 611 868,00
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		17 680 000,00	-	-	12 820 000,41
Bruk av lån		433 689 012,70	457 580 000,00	475 570 000,00	111 817 836,93
Sum investeringsinntekter		545 312 912,78	553 200 000,00	577 950 000,00	150 460 056,53
Videreutlån		90 044 553,88	60 000 000,00	45 000 000,00	51 894 366,00
Bruk av lån til videreutlån		70 227 097,96	60 000 000,00	45 000 000,00	51 894 366,00
Avdrag på lån til videreutlån		15 704 299,90	-	-	17 363 496,00
Mottatte avdrag på videreutlån		18 650 816,55	-	-	14 497 026,00
Netto utgifter videreutlån		16 870 939,27	-	-	2 866 470,00
Avsatt til og bruk av bundne investeringsfond		6 809 328,90	-	-	3 374 372,89
Bruk av ubundet investeringsfond		2 515 000,00	2 515 000,00	2 800 000,00	7 300 000,00
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		9 324 328,90	2 515 000,00	2 800 000,00	10 674 372,89
Fremført til inndekning i senere år		10 061 610,37	-	-	

VERDAL KOMMUNE 2020
BEVILGNINGSSKJEMA DRIFT §5-4 2.ledd

	Noter	Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2019
Administrasjon, styring og fellesutg.		66 506 511,53	108 256 101,00	108 806 550,00	49 256 843,85
Barnehage		120 446 737,89	118 503 340,00	117 375 671,00	119 301 003,74
Grunnskole		213 491 808,86	206 943 077,00	207 244 757,00	229 356 102,46
Helsestasjon og lege		43 210 684,20	45 058 277,00	44 391 698,00	42 115 494,18
Helse og omsorg		255 439 683,63	230 753 150,00	230 148 391,00	258 790 311,10
Sosiale tjenester		31 848 077,54	34 187 577,00	33 653 300,00	42 206 036,26
Barnevern		34 580 017,73	32 699 981,00	32 680 920,00	35 249 421,69
Kultur og idrett		27 900 259,47	26 540 036,00	26 056 275,00	29 199 714,41
Plan		3 667 590,43	3 617 146,00	3 607 945,00	5 581 322,46
Landbruk og næring		7 410 262,03	7 313 548,00	6 414 024,00	6 260 210,30
Samferdsel og veier		11 055 138,31	8 683 794,00	8 680 320,00	11 004 171,52
Brann og redning		10 699 903,99	10 594 000,00	10 594 000,00	10 831 532,17
Vann avløp og renovasjon, selvkost		-16 136 097,95	-17 887 061,00	-17 887 102,00	-17 063 861,84
Kirke		7 762 018,63	7 881 596,00	7 881 251,00	7 744 371,00
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde		-542 371,00	-	-	6 678 292,00
Sum tjenester		817 340 225,29	823 144 562,00	819 648 000,00	836 510 965,30
Herav:					
Netto renteutgifter og -inntekter		-246 218,73	-115 000,00	-115 000,00	-339 115,56
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond		9 420 076,16	1 439 442,00	-5 723 982,00	-1 450 107,23
Sum bevilgninger drift, netto		808 166 367,86	821 820 120,00	825 486 982,00	838 300 188,09

VERDAL KOMMUNE 2020
BEVILGNINGSSKJEMA INVESTERING §5-5 2.ledd

	Regnskap 2020	Rev. budsjett 2020	Oppr. budsjett 2020	Regnskap 2019
IKT-utstyr kommuneorganisasjonene	-	500 000	500 000	-
Kjøp av tjenestebiler og -sykler	511 049	1 200 000	1 200 000	-
Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	1 240 251	3 500 000	3 500 000	-
ENGØK-tiltak kommunale bygg	949 099	2 000 000	2 000 000	-
Paviljongen, Rådhuset	-	1 000 000	1 000 000	-
Sum Administrasjon, styring og fellesutgifter	2 700 399	8 200 000	8 200 000	-
Mindre tiltak barnehager	-	1 000 000	1 000 000	-
Sum Barnehage	-	1 000 000	1 000 000	-
IKT-utstyr skoler	2 622 843	3 000 000	3 000 000	-
Vinne skole	114 139 836	130 000 000	160 000 000	-
Stiklestad / Leksdal skole	1 398 663	5 000 000	15 000 000	-
Verdalsøra barne- og ungdomsskole	367 243	350 000	-	-
Sum Grunnskole	118 528 584	138 350 000	178 000 000	-
Velferdsteknologi helse/velferd	2 472 477	3 000 000	3 000 000	-
Verdal Bo- og Behandlingssenter	326 046 238	314 000 000	314 000 000	-
Inventar/utstyr helse og velferd	-	500 000	500 000	-
Sum Helse og omsorg	328 518 715	317 500 000	317 500 000	-
Mindre tiltak kommunale boliger	808 506	1 000 000	1 000 000	-
Sum Sosiale tjenester	808 506	1 000 000	1 000 000	-
Meråpent bibliotek / Kinogården 1.etg	873 658	1 300 000	1 300 000	-
Sentralidrettsanlegget	360 970	400 000	-	-
Vinne A.park - Lysanlegg	116 131	300 000	-	-
Overdragelse av Kinogården	14 200 000	-	-	-
Sum Kultur og idrett	15 550 759	2 000 000	1 300 000	-
Moparken	9 935 611	9 050 000	6 800 000	-
Bystrand/tilrettelegging langs Verdalselva	1 038 219	3 000 000	-	-
Stenging av planovergang, Nordgata	999 631	740 000	500 000	-
Uteområde Vuku Barneskole	859 880	1 500 000	1 500 000	-
Sum Plan	12 833 340	14 290 000	8 800 000	-
Ørin industriområde	642 826	1 000 000	1 000 000	-
Sum Landbruk og næring	642 826	1 000 000	1 000 000	-

VERDAL KOMMUNE 2020
BEVILGNINGSSKJEMA INVESTERING §5-5 2.ledd

	Regnskap 2020	Rev. budsjett 2020	Oppr. budsjett 2020	Regnskap 2019
Maskinelt utstyr	-	150 000	4 000 000	-
Veger, uforutsett	-	1 700 000	1 700 000	-
Gang og sykkelveg, Russervegen - Kværner	4 611 184	4 500 000	4 500 000	-
Forbregd-Lein - Vistvik, forsterkning asfaltering	3 740 064	3 500 000	3 500 000	-
Østvollvegen, forsterkning	-	500 000	500 000	-
Rekkverk/sikring	878 746	500 000	500 000	-
Gang- og sykkelvei Vinne	606 527	500 000	500 000	-
Automatisering av gatelys	726 463	500 000	500 000	-
Kåra	1 358 203	500 000	500 000	-
Kjærhaugvegen	2 012 585	500 000	500 000	-
Kulvert Sundbyvegen	131 868	300 000	300 000	-
Kommunale veger	-2 656 738	-	-	-
Sum Samferdsel og veier	11 408 903	13 150 000	17 000 000	-
Brann - overflate og redningsutstyr	-	300 000	300 000	-
Utbedring Verdal brannstasjon	5 545 613	5 450 000	2 000 000	-
Forebyggende, biler	370 575	450 000	450 000	-
Beredskap, tilhenger	-	60 000	-	-
Feiervesen, biler	375 346	400 000	400 000	-
Sum Brann og redning	6 291 534	6 660 000	3 150 000	-
Vannrenseanlegg Hallemsåsen	445 055	1 000 000	1 000 000	-
Høydebasseng Hallia	13 688 943	12 000 000	12 000 000	-
Vannforsyning, Vuku	522 895	300 000	-	-
Vannforsyning, Vinne	974 166	3 000 000	3 000 000	-
Vannforsyning, Leksdal	1 422 318	3 000 000	2 000 000	-
Vannforsyning, Tinna	469 908	1 000 000	4 000 000	-
Vannforsyning Ørin, Industrivegen	3 044 100	3 000 000	1 000 000	-
Rehabilitering dam i Leklemsvannet	643 870	600 000	-	-
Høydebasseng Vuku/Ulvilla	146 576	1 000 000	1 000 000	-
Uteavdelingsbygget	2 050 254	2 000 000	2 000 000	-
Avløp, Vuku	-	-	2 000 000	-
Avløp, Tinden	906 454	1 000 000	3 500 000	-
Avløp, sanering Leksdal	4 345 685	7 000 000	5 000 000	-
Avløp, Vinne	1 346 399	1 450 000	-	-
Ørin avløpsrenseanlegg	482 936	1 000 000	-	-
Avløp Ørin, Industrivegen	3 045 600	3 000 000	1 000 000	-
Uteavdelingsbygget	2 033 329	2 000 000	2 000 000	-
Russelvegen 10, adm.bygg avløp	6 150 585	6 200 000	-	-
Sum Vann avløp og renovasjon, selvkost	41 719 072	48 550 000	39 500 000	-
Investeringer i varige driftsmidler	539 002 639	551 700 000	576 450 000	-

VERDAL KOMMUNE 2020**BEVILGNINGSSKJEMA INVESTERING §5-5 2.ledd****Bevilgningskjema investering, del 3**

	Regnskap 2020	Rev. budsjett 2020	Oppr. budsjett 2020	Regnskap 2019
Kirker og kirkegårder	1 500 000	1 500 000	1 500 000	-
Tilskudd til andres investeringer	1 500 000	1 500 000	1 500 000	-

Bevilgningskjema investering, del 4

	Regnskap 2020	Rev. budsjett 2020	Oppr. budsjett 2020	Regnskap 2019
Egenkapitalinnskudd KLP	2 512 274	2 515 000	2 800 000	-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 512 274	2 515 000	2 800 000	-

Bevilgningskjema investering, del 5

	Regnskap 2020	Rev. budsjett 2020	Oppr. budsjett 2020	Regnskap 2019
Andre utlån	4 813 000	-	-	-
Utlån av egne midler	4 813 000	-	-	-

VERDAL KOMMUNE 2020

§5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner drift

1 Netto driftsresultat	36 648 637,46
2 Sum budsjettdisposisjoner	-11 001 797,16
3 Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	25 646 840,30
4 Strykning av overføring til investering	-
5 Strykning av avsetning til disposisjonsfond	-
6 Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	-
7 Strykning av bruk av disposisjonsfond	-16 406 000,00
8 Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	9 240 840,30
9 Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-
10 Inndekning av tidligere års merforbruk	-
11 Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	-
12 Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfondet	9 240 840,30
13 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-

VERDAL KOMMUNE 2020

§5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner investering

Sum investeringsutgifter, investeringsinntekter og netto utgifter videreutlån	19 385 939
Sum budsjettdisposisjoner	9 324 329
Årets budsjettavvik	-10 061 610
Udisponert beløp etter strykninger	-10 061 610
Fremførbart til inndekning i senere år (udekket beløp)	-10 061 610

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året, enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Dekomponering av anleggsmidler er innført fra 2020. Regnskapsmessig effekt oppnås fra 2021. Hensikten er å få mer realistiske avskrivninger, avdrag og balanseverdier.

Etter ny kommunelov skal det avgis konsolidert regnskap fra 2020. Verdal kommune har ingen særregnskap som skal konsolideres, slik at avlagt regnskap dekker kravene til konsolidering.

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller andre rettssubjekter.

	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/verts-kommune
<u>Enheter som avlegger særregnskap:</u> Innherred Brann og redning Innherred Renovasjon Innherred interkommunale Legevakt Verdal Boligselskap AS Stiklestad Nasjonale kultursenter AS Veksttorget Kinobygger AS	Nødetat Renovasjonstjenester Legevakt Kommunale boliger Museumsvirksomhet Arbeidstrening	Interkommunalt samarbeid Interkommunalt samarbeid Interkommunalt samarbeid Kommunalt AS Kommunalt AS Kommunalt AS Kommunalt AS, avviklet 31.12	Levanger Verdal Levanger Verdal Verdal Verdal Verdal
<u>Andre rettssubjekter:</u> Kemner, IKT og kommuneadvokat Innherred Innkjøp	Skatt, IKT og jus Støtte innkjøp	Vertskommunesamarbeid Vertskommunesamarbeid	Levanger Inderøy

§27-samarbeid for Brann og Redning er registrert som eget rettssubjekt og har følgelig særregnskap.

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	324 041 474	313 759 368	-10 282 106
2.3 Kortsiktig gjeld	174 167 860	167 232 342	-6 935 518
Arbeidskapital	149 873 614	146 527 026	3 346 588

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp
Driftsregnskapet:	
Sum driftsutgifter	1 144 085 354
Sum driftsinntekter	1 259 816 055
Netto finansutgifter	-79 082 063
Netto driftsresultat	36 648 638
Investeringsregnskapet:	
Sum investeringsutgifter	547 827 913
Sum investeringsinntekter	-545 312 913
Netto utgifter videreutlån	16 870 939
Netto utgifter i investeringsregnskapet	19 385 939
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	17 262 699
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	-13 916 111
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	-
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	3 346 588
Differanse (forklares nedenfor)	-

Forklaring til differanse i arb.kapital :	Beløp
	-
	-
	-
	-

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 2 Ytelser til ledende personer

Henviser til post lønnsutgifter i regnskapet - pålydende kr 625 917 660,41

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Rådmann Jostein Grimstad (lønn for 9 mnd)	1 053 158	-	-	-
Konstituert Kommunedirektør Frode Kvittem (lønn for 3 mnd)	365 942	-	-	-
Ordfører Pål Sverre Fikse	984 954	400	-	-

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 3 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA.

Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 1 198 898,40 eks mva.

Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note 4 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

Premiefond	2020	2019
Innestående på premiefond 01.01.	109 090	173 724
Tilført premiefondet i løpet av året	10 876 632	9 421 635
Bruk av premiefondet i løpet av året	7 392 291	9 486 269
Innestående på premiefond 31.12.	3 593 431	109 090

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2020 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 3 487 493 høyere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %

VERDAL KOMMUNE 2020

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		2020	2019
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	66 312 494	69 335 549
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	46 420 462	55 909 720
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-50 835 829	-53 024 605
	Adminstrasjonskostnad	3 703 961	3 840 575
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	65 601 088	76 061 239
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	74 177 860	94 673 487
C	Årets premieavvik (B-A)	8 576 772	18 612 248

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2020	2019
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	74 177 860	94 673 487
C	Årets premieavvik	-8 576 772	-18 612 248
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	11 633 296	9 277 179
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	77 234 384	85 338 418
G	Pensjonstrekk ansatte	11 276 973	11 453 420
	Årets regnskapsførte pensjonskostnad (E-G)	65 957 411	73 884 998

Akkumulert premieavvik		2020	2019
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	52 908 215	43 750 989
	Årets premieavvik	8 576 772	18 612 248
	Oppretting av tidligere års feil - premieavvik inkl amortering SPK	-	-177 843
	Sum amortisert premieavvik dette året	-11 633 296	-9 277 179
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	49 851 691	52 908 215
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	7 029 088	7 460 058
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	56 880 779	60 368 273

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2020	2019
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	171 306 774	171 040 981
	Årets premieavvik	-8 576 772	-18 612 248
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-154 482 446	18 878 041
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	8 247 556	171 306 774
	Herav:		
	Brutto pensjonsforpliktelse	-1 363 657 884	-1 446 804 239
	Pensjonsmidler	1 355 410 327	1 275 497 465
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	1 162 905	24 154 255

Årets regnskapsførte pensjonskostnad for 2020 utgjør kr 65 957 411,-.

Note 5 Varige driftsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2020	48 857 401	150 576 291	98 843 856	1 311 114 463	431 396 876	59 064 870	2 099 853 757
Årets tilgang	2 622 843	20 916 962	9 357 067	163 645 566	336 890 373	6 450 000	539 882 811
Årets avgang	-	-	-	-	-	-95 474	-95 474
Anskaffelseskost 31.12.2020	51 480 244	171 493 253	108 200 923	1 474 760 029	768 287 249	65 419 396	2 639 641 094
Akk avskrivninger 31.12	-29 582 423	-36 294 819	-36 003 173	-375 156 036	-100 280 520	-	-577 316 971
Netto akk./rev. Nedskrivn.	-1	-	-	-10 503 497	-2 058 909	-	-12 562 407
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	-29 582 424	-36 294 819	-36 003 173	-385 659 533	-102 339 429	-	-589 879 378
Bokført verdi pr. 31.12.2020	11 897 820	135 198 434	72 197 750	1 089 100 492	666 006 820	65 419 396	1 985 999 357
Årets avskrivninger	-10 024 563	-8 584 550	-3 921 360	-32 531 962	-8 660 721	-	-63 723 156
Årets nedskrivninger	-	-	-39 203	-	-	-	-39 203
nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Tap ved salg av anleggsmidler	-	-	-	-	-	-	-
Gevinst ved salg av anleggsmidler	-	-	-	-	-	-	-
Økonomisk levetid	3 og 5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	Ingen avskr.	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

Vurdering av verdiene av anleggsmidlene er tatt med tanke på eventuell nedskrivning.

Note 6 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Henvisning i balansen	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2020	Balanseført verdi 01.01.2020
Egenkapitalinnskudd KLP	22141100		kr 35 010 871	kr 32 498 597
Revisjon Midt-Norge SA	22168005	4,29 %	kr 120 000	kr 120 000
Konsek IKS Kontrollsekretariat Midt-Norge	22168004	4,00 %	kr 100 000	kr 100 000
Lierne nasjonalparksenter IKS	22168003	5,00 %	kr 25 000	kr 25 000
Verdal boligselskap AS	22170003	100,00 %	kr 6 100 000	kr 6 100 000
Boligbyggelaget MIDT	22170005		kr 1 900	kr 1 900
Tindved kulturhage AS	22170009	45,32 %	kr 7 500 000	kr 7 500 000
Veksttorget Holding AS	22170012	100,00 %	kr 100 000	kr 100 000
Veksttorget Service og Tjenester AS	22170027	0,00 %	kr 30 000	kr 30 000
AL Biblioteksentralen	22170014		kr 3 000	kr 3 000
Stiklestad nasjonale kultursenter AS	22170015	50,00 %	kr 8 000 000	kr 8 000 000
Naboer AB	22170017	5,90 %	kr 18 440	kr 18 440
Trøndelag reiseliv AS	22170018	0,06 %	kr 1 200	kr 1 200
Opplæringskontor for byggfag Inn-Tr.lag	22170019		kr 1 000	kr 1 000
Kinobygget AS	22170021	0,00 %	Avviklet	kr -
Innherred Interkommunale legevakt IKS	22170022	31,40 %	kr 1	kr 1
Innherred renovasjon IKS	22170023	16,40 %	kr 1	kr 1
Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad	22170024	30,77 %	kr 50 000	kr 50 000
Proneo	22170025	12,99 %	kr 200 000	kr 200 000
Oil Trøndersk mat og drikke AS	22170026	0,20 %	kr 7 303	kr 7 303
Nord-Trøndelag Ele.verk Holding AS NTE	22170028	8,80 %	kr 66 000 000	kr 66 000 000
Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS	ikke bal.ført	2,94 %		
Trondheim Havn IKS	ikke bal.ført	8,00 %		
Sum			kr 123 268 716	kr 120 756 442

Kinobygget AS er avviklet som eget aksjeselskap i 2020, og eiendommen er samlet under kommunens ordinære eiendomsforvaltning.

I løpet av 2020 er eierandelen på 2 % i Trøndelag forskning og utvikling avgitt fra kommunen vederlagsfritt.

Veksttorget Service og Tjenester AS står fortsatt oppført som en aksjepost i kommunens balanse, men disse aksjene er overdratt til Veksttorget Holding AS etter en omorganisering. Dette vil bli korrigert i 2021.

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 7 Utlån

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter mv.	Samlet tap
<u>Utlån finansiert med innlån:</u>					
Boligsosiale formål (startlån)	258 663 704	186 837 335	262 716	-	262 716
Fylkeskommunen - forskuttering	14 113 000	9 300 000	-	-	-
Havnekrysset					
Kinogården AS	-	20 000 000	3 000 000	-	3 000 000
Kvernmo motor, forskuttering	880 000	1 560 000	-	-	-
spillemidler					
Sum lånefinansierte utlån	273 656 704	217 697 335	3 262 716	-	3 262 716
<u>Utlån finansiert med egne midler:</u>					
Sosiale lån	5 463 590	6 134 592	667 446	-	667 446
Sum egenfinansierte utlån	5 463 590	6 134 592	667 446	-	667 446
Sum	279 120 294	223 831 927	3 930 162	-	3 930 162

Note 8 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2020	01.01.2020	Neste års avdrag
Gjeldsbrevslån/banklån	1 758 533 813	1 179 519 757	64 000 000
Sertifikatlån	-	209 015 000	-
Husbanklån, til videreutlån	258 399 755	214 104 055	10 300 000
Pensjonsforpliktelser, jfr note 4	1 364 820 789	1 470 958 494	
Sum bokført langsiktig gjeld	3 381 754 357	3 073 597 306	74 300 000
Bokført langsiktig gjeld eks pensjon	2 016 933 568	1 602 638 812	74 300 000
Herav helt eller delvis selvfinansierende gjeld	917 033 110	838 622 813	
Herav lån til andres investeringer	14 113 000	9 300 000	

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser og løpetid	Langsiktig gjeld 31.12.2020	Gjennomsnittsrente Rentesatser pr 31.12.20	Refinansieres	Vektet løpetid
			2021	År
Husbanklån - stort sett flytende rente	258 399 755	0,83 %	Valgfritt	24,0
Lange lån i Kommunalbanken med 0,6% margin	645 869 370	0,95 %	Valgfritt	10,7
Sertifikatlån (lån på maks 12 måneder)	-	0,40 %		-
Lån med løpetid maks 8 år og flytende renter	530 000 000	0,63 %	200 000 000	1,93
Fastrentelån	581 473 966	1,69 %	-	17 år, herav 6,8 med rentebinding
Annet	1 190 477	0,95 %	Valgfritt	-
Sum fordeling	2 016 933 568			

Løpetid på lån har betydning for refinansieringsrisiko. Refinansieringsrisiko antas å øke med hyppige låneopptak. God spredning av låneopptak over tid, antas å redusere risikoen. Et lån på 200 mill går ut i 2021 og må refinansieres. Øvrige lån (unntatt fastrentel) kan refinansieres innenfor de begrensninger som ligger i finansreglementet om porteføljens sammensetning.

Gjennomsnittrenten er regnet ut fra rentebetingelser pr 31.12. Det har vært store endringer i rentenivået i 2020. Det er gjort relativt store endringer i gjeldsporteføljen for å tilpasse seg til endringene. En analyse vil komme i årsberetningen for 2020. Her vil også snittrente for 2020 fremkomme.

I løpet av de nærmeste 12 månedene forfaller 200 millioner som må refinansieres og 74,3 mill kr i avdrag på lån. Holdes husbanklån utenfor, forfaller 264 mill kr. Det tilsvarer 15 %, av investeringslånevolumet.

For nærmere opplysninger om sikringer, se note 9.

Note 9 Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.

Kommunens finansreglement inneholder regler og rammer for bruk av rentesikring. Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer ihht intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall. Sikringsdokumentasjon er etablert.

Det er etablert en høy andel rentesikring i 2020 på grunn av usikkerhet i koronavirus og historisk lave fastrenter. Løpetiden på fastrentelånene er betydelig lenger enn fastrenteperioden.

Langsiktig gjeld med fast rente

Motpart	Lånt	Restgjeld	Start fastrente	Slutt fastrente	Betalt fastrente	Finans-reglementet
KLP	100 000 000	94 047 615	20.06.18	15.06.25	2,340 %	Kap 7
KLP	200 000 000	200 000 000	09.03.20	09.03.28	1,844 %	Kap 7
Sparebank 1 Markets	178 411 351	178 411 351	16.06.20	16.06.28	1,260 %	Kap 7
Kommunalbanken	109 015 000	109 015 000	22.04.20	24.04.28	1,550 %	Kap 7
Sum fastrentelån	587 426 351	581 473 966				

Fastrentelån pr 31.12.19 var 97,6 mill kr. Nye fastrentelån er sett i sammenheng med nytt helsehus og skole under bygging i 2020.

Rentebytteavtaler

Anvendt sikringsinstrument: renteswap/rentebytteavtale

Type risiko: variabilitet i kontantstrøm

Sikringsobjekt: portefølje av flytende lånemasse

Sikringseffektivitet: Høy, margin er usikret

Formål med sikringen: sikring av kontantstrøm

Motpart	Avtalt volum	Mottar flytende rente	Start	Slutt	Betaler fastrente	Formål med sikringen	Finans- regle- ment
Danske Bank	100 000 000	3M nibor	18.03.20	19.06.30	1,498 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
DNB	100 000 000	3M nibor	23.01.20	19.12.29	1,840 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
Sparebank Markets	100 000 000	3M nibor	09.05.19	18.12.24	1,814 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
Sum volum	300 000 000						

Prisen for 3 måneders Nibor var ca 0,35% ved årsskiftet. 3 måneders Nibor (pengemarkedsrenten) er referanserate for kommunens finansforvaltning.

Finansmarkedet har priset inn en gradvis økning i pengemarkedsrenten fra sommeren 2021.

Det antas at renten kan nå 2% i 2031.

Note 10 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2020	2019
Sum avskrivninger i året	63 723 156	57 891 092
Sum lånegjeld pr 1.1.	1 377 674 757	1 323 335 711
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	1 475 437 815	1 389 403 224
Beregnet minimumsavdrag	59 500 836	55 138 313
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	60 000 944	48 000 954
Avvik	500 108	-7 137 359

Kommunen har tidligere beregnet minimumsavdraget etter "regnearkmetoden". I 2019 gav denne metoden et beregnet minimumsavdrag på i underkant av 42 millioner. Som et ledd i tilpasningen til ny beregningsmåte (som vist over), ble det likevel betalt noe mer i avdrag enn minsteberegningen viste i 2019. Den forenklede formelen, som nå er den eneste lovlige beregningsmetoden, vil normalt gi et høyere krav til minsteavdrag enn beregningsmetoden som kommunen har brukt de siste årene, men også økte investeringer og kritisk gjennomgang av anleggsmidlenes forventede levetid har bidratt til å øke låneavdragene.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån, jf KL 14-17, 2. ledd. Dersom slike mottatte avdrag benyttes til å betale avdrag på lån etter KL § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal dette ikke redusere minimumsavdraget, jf KL § 14-18 tredje ledd.

	2020	2019
Mottatte avdrag på startlån	18 650 817	14 497 026
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	15 704 300	17 363 496
Avsetning til/bruk av avdragsfond	-6 809 328	-2 866 470
Saldo avdragsfond 31.12.	-	6 809 328

Etterspørselen av startlån har vært stor i 2020, og i stedet for å sette årets overskytende mottatte avdrag til avdragsfond, er disse midlene brukt til å finansiere nye utlån av startlån.

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 11 Kommunens garantiansvar

			Beløp				
Garantiansvar gitt overfor:	%-andel	Type garanti	Garanti-ramme	Garantiansvar per		Opprinnelig garanti-ansvar	Utløper dato
				31.12.2020	31.12.2019		
Heigådal IL 4484.12.92828	100 %	Simpel kausjon	219 000	199 471	244 182		01.02.24
Stiklestad IL 4484.14.33170	100 %	Simpel kausjon	5 931 000	5 391 711	11 900 000	17 820 000	31.12.25
Vuku IL 8426.10.06307	100 %	Simpel kausjon	19 333 000	17 575 250	18 260 000	23 650 000	02.06.42
Vuku IL 8601.86.02581	100 %	Simpel kausjon	4 609 000	4 190 092	8 715 092	13 200 000	15.02.40
Privatperson - erstatningssak 8670.01.330996	100 %	Simpel kausjon	642 500	561 702	580 634	642 500	
Ansvar som følge av eierpost, lån i Kommunalbanken:							
Innh. renovasjon IKS - lånenr 20130476	17 %			2 946 070	3 076 218		27.09.32
Innh. renovasjon IKS - lånenr 20150640	17 %			1 694 578	1 866 662		15.03.21
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060112	8 %			20 500	61 500		01.08.22
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060113	8 %			0	13 152		10.11.20
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060114	8 %			0	27 600		16.11.20
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130213	8 %			176 491	205 906		03.08.26
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130214	8 %			-	71 237		16.11.20
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130215	8 %			517 892	612 052		09.03.26
Trondheim Havn IKS - lånenr 20150753	8 %			9 981 443	8 240 000		17.04.45
Ansvar som følge av eierpost, lån i KLP:							
Innherred Renovasjon 8317.50.24827	17 %			698 445	748 000		02.11.29
Innherred Renovasjon 8317.50.38488	17 %			81 590	235 927		01.04.21
Innherred Renovasjon 8317.50.40091	17 %			408 114	786 728		30.11.21
Innherred Renovasjon 8317.50.44275	17 %			216 073	291 569		30.01.23
Innherred Renovasjon 8317.52.43863	17 %			-	199 117		19.12.20
Innherred Renovasjon 8317.52.77075	17 %			333 328	645 120		10.10.21
Innherred Renovasjon 8317.53.47332	17 %			2 126 875	2 255 000		05.09.30
Innherred Renovasjon 8317.54.75268	17 %			4 261 220	4 620 600		25.11.28
Innherred Renovasjon 8317.55.97304	17 %			2 290 800	2 304 000		
Innherred Renovasjon 8317.56.38280	17 %			3 098 667	3 200 000		
Innherred Renovasjon 8317.56.40404	17 %			2 014 133	2 080 000		
Innherred Renovasjon 8317.56.40412	17 %			709 650	866 400		
Innherred Renovasjon 8317.56.92722	17 %			1 610 200			
Innherred Renovasjon 8317.56.92745	17 %			1 610 200			
Innherred Renovasjon 8317.57.49988	17 %			830 000			
Sum garantiansvar - beløp:				63 544 496	72 106 692		

Kommunen har også andre garantiansvar, ref :

- Garanti etter lov om sosial omsorg
- Garanti for dep. Komm. og flyktningsetjenesten
- Garanti for dep. ved leieforhold til private

Dette er garantier som vanskelig kan tallfestes. Tjenesteenhet NAV har gitt tilbakemelding om at garanti etter lov om sosialomsorg ikke er tallfestbar. Dette med bakgrunn i at det i 2004 ble inngått en avtale mellom kommunen og Verdal Boligselskap AS om at kommunen var økonomisk ansvarlig for alle utgifter på leieforhold som ikke leietaker betaler selv, uavhengig av garantier som ble gjort i form av vedtak etter lov om sosiale tjenester. Dette være seg utgifter til manglende husleiebetaling, reparasjoner av ødeleggelser m.m. Det er heller ingen tidsbegrensning av dette i avtalen.

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 12 Fondsnote

Bundne fond	Beholdning 01.01.2020	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2020
<u>Bundne driftsfond:</u>				
Selvkostfond	1 478 968	3 050 226	-	4 529 194
Kraftfond	7 506 246	4 950 072	-	12 456 318
Utviklingsfond	1 876 562	1 180 944	1 876 562	1 180 944
Næringsfond	385 198	1 262 029	-	1 647 227
Fond Maritvold Barnehage	2 748 054	165 350	47 171	2 866 233
Gavefond	1 354 258	417 185	282 629	1 488 814
Grusfond	1 189 191	65 348	89 400	1 165 139
Vedlikeholdstilskudd Covid-19		6 796 688		6 796 688
Rus/psykiatri		2 468 944		2 468 944
Frisklivssentralen (fysisk aktivitet)		2 294 559		2 294 559
Trondheimsfjordens Våtmarkssenter		1 500 000		1 500 000
Frisklivssentralen (mental helse)		634 052		634 052
Aktivitetstiltak mot ensomhet hos eldre		608 480		608 480
Regional brukerråd utviklingshemming	596 935			596 935
Øvrige bundne driftsfond	19 435 662	8 361 262	18 003 515	9 793 409
Sum	36 571 074	33 755 139	20 299 277	50 026 936
<u>Ubundne driftsfond:</u>				
Disposisjonsfond	27 740 495	41 850 500	-	66 590 995
Disposisjonsfond UKM	124 260	-	-	124 260
Sum	27 864 755	41 850 500	-	66 715 255

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 13 Kapitalkonto

Saldo 01.01.	kr	123 688 882
<u>Økning av kapitalkonto (kreditposterings):</u>		
Aktivering av fast eiendom og anlegg	kr	538 995 342
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr	164 026
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	kr	-
Kjøp av aksjer og andeler	kr	2 512 274
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	kr	-
Utlån	kr	96 034 990
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse		
Avdrag på eksterne lån	kr	75 705 244
Økning pensjonsmidler	kr	96 408 139
Reduksjon pensjonsforpliktelser	kr	106 137 705
<u>Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings):</u>		
Avgang fast eiendom og anlegg	kr	52 584
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr	63 723 156
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	kr	-
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	kr	-
Avgang aksjer og andeler	kr	-
Nedskrivning av aksjer og andeler	kr	-
Avdrag på utlån	kr	36 816 450
Avskrivning utlån	kr	3 930 172
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse		
Bruk av midler fra eksterne lån	kr	503 916 111
Reduksjon pensjonsmidler	kr	16 495 277
Økning pensjonsforpliktelser	kr	-
Urealisert kurstap utenlandslån	kr	-
Saldo 31.12.	kr	414 712 852

Note 14 Større investeringsprosjekter

Regnskapsskjema 2B rapporteres på prosjektnivå, og denne noten er derfor begrenset til de aller største, flerårige prosjektene.

Prosjekt	Vedtatt total utgiftsramme	Regnskapsført tidligere år	Årets budsjett	Regnskapsført i år	Sum regnskapsført	Gjenstår av utgiftsramme
Verdal Bo- og Behandlings-senter	560 000 000	50 232 183	314 000 000	326 046 238	376 278 421	183 721 579
Vinne skole	217 200 000	10 096 963	130 000 000	114 139 836	124 236 799	92 963 201
Stiklestad skole	ikke behandlet	2 873 574	5 000 000	1 398 663	4 272 237	ikke behandlet

Note 15 Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringer

Det er i løpet av året mottatt og inntektsført litt i overkant av 0,7 millioner i tilskudd fra Miljødirektoratet i forbindelse med byggingen av Verdal Bo- og Behandlingssenter. Det er i tillegg inntektsført 0,4 millioner i utredningsbidrag fra Bane Nor til arbeidet med stenging av planovergangen i Verdal sentrum.

VERDAL KOMMUNE 2020

Note 16 Selvkostområder

	Resultat 2020					Balansen 2020	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ under- skudd (-)	Årets deknings- grad i %	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+) bruk av (-) selvkost- fond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12
Vann	26 149 703	23 952 140	2 197 563	109,2 %	100,0 %	2 197 563	2 521 459
Avløp	35 431 707	34 472 146	959 561	102,8 %	100,0 %	-959 561	-76 539
Felling - Verdal Kommune sin andel	2 505 853	2 833 494	-327 641	88,4 %	100,0 %	-22 390	-305 251
Matrikkel	3 062 131	2 876 947	185 184	106,4 %	100,0 %	185 184	310 832
Byggesak	4 199 190	3 573 179	626 011	117,5 %	100,0 %	626 011	1 696 904

	Resultat 2019					Balansen 2019	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ under- skudd (-)	Årets deknings- grad i %	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+) bruk av (-) selvkost- fond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12
Vann	23 409 530	23 234 282	175 248	100,8 %	100,0 %	175 248	304 392
Avløp	33 030 854	33 177 296	-146 442	99,6 %	100,0 %	-146 440	-1 028 473
Felling - Verdal Kommune sin andel	2 562 948	2 894 559	-331 611	88,5 %	100,0 %	-331 611	22 390
Matrikkel	2 756 646	2 635 385	121 261	104,6 %	100,0 %	121 261	122 656
Byggesak	4 515 853	3 581 987	933 866	126,1 %	100,0 %	933 865	1 051 920

Selvkostnote 2020 - Innherred Renovasjon IK5

3

1000

Note 17 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Utbytte fra NTE

Verdal kommune er deleier (8,8%) av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS. Dette er nærmere omtalt i kommunestyresak PS 107/18, og note 15 til kommuneregnskap 2018. Nærmere opplysninger om eierandel er omtalt i aksjenoten.

Det er inntektsført NTE-utbytte fra året 2019 i driftsregnskap for 2020 med kr 5.931.000. Beløpet er avsatt til bundne fond. Midler på utviklingsfondet kan disponeres i samsvar med vedtatte retningslinjer for fondet, året etter at utbyttet er mottatt. Midler på kraftfondet disponeres som strategisk eierplassering.

Mottatt utbytte	2020	2019	Endring
Avsatt utviklingsfond	1 186 200	1 876 562	-690 362
Avsatt kraftfond	4 744 800	7 506 246	-2 761 446
Mottatt og avsatt utbytte totalt	5 931 000	9 382 808	-3 451 808

Det er disponert 1.875.562 fra utviklingsfondet i 2020. Det fremgår av sak i kommunestyret 44/2020 av 25. mai

Midlene har gått til digitalisering, næringsformål, og prosjekt drømmedagene.

Balanseverdier bundne fond pr 31.12	2020	2019	Endring
Verdal kommunes utviklingsfond	1 180 944	1 876 562	-695 618
Verdal kommunes kraftfond	12 456 318	7 506 246	4 950 072
Samlet avsetning	13 637 262	9 382 808	4 254 454

Kraftfondet tilføres renter. Midlene i kraftfondet forvaltes i samsvar med finansreglementet.

forts Note 17 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Regnskapsmessige effekter av virusutbrudd mars 2020

Året 2020 ble et annerledes år på grunn av virusutbruddet Covid 19, også omtalt som koronaviruset. Dette fikk store innvirkninger på kommunens økonomi og regnskapstallene utover i året. I regnskapet har dette gitt seg utslag i relativt store brudsjettavvik og forskyvninger mellom regnskapsposter. Det vil komme en grundigere analyse av dette i årsberetningen. Noen sentrale trekk er at skatteinntekter er reduserte og at rammetilskuddet har økt. Dette har sammenheng med nasjonale tiltak som ble iverksatt for å skjerme kommunene og dermed sikre at kommunene kunne håndtere sine oppgaver under pandemien. Det er også store endringer i lønnsutgifter, renteutgifter og i energikostnader, som har sammenheng med at rammevilkårene endret seg mye. For lønnsposter fikk dette særlig stort utslag i avsetningen for lønnsoppgjørene i 2020. Det ble i liten grad bruk for avsetningene, noe som sammen med påfølgende reduserte pensjonsbetalinger i stor grad bidro til regnskapsresultatet for kommunen totalt sett, ble mye bedre enn det samlede merforbruket i tjenestene.

Avvikling av Kinobygget AS og overtakelse av eiendom

Kinobygget AS er/var et aksjeselskap heleid av Verdal Kommune. Selskapet eide Gnr. 19 Bnr 331,374 og 823, dvs Nordgata 12, Johs. Bruns gate 2 og 6, som i dag huser Verdal Kino, Verdal Bibliotek og deler av NAV.

Selskapet ble stiftet i 2001, like i forkant av at den nye kinoen ble bygd. Den gang var også private aktører med på eiersiden, men disse solgte sine aksjer til Verdal Kommune i 2014. Etter at kommunen ble eneeier var det ikke lenger noen hensikt i å ha Kinobygget i et eget aksjeselskap, og det var allerede den gang kommunen kjøpte alle aksjene meningen at aksjeselskapet skulle avvikles, og at eiendommen skulle innlemmes i den kommunale eiendomsporteføljen, ref K-sak 74/14. Prosessen stoppet imidlertid den gang i skattemessige problemstillinger, men som i løpet av de siste års utvikling av skatte- og regnskapsmessige verdier, ikke lenger er til stede.

Selskapet er derfor avviklet høsten 2020, og bygningsmassen overdratt til Verdal Kommune. Selskapet hadde tidligere tatt opp et lån hos Verdal Kommune, som på avviklingstidspunktet var pålydende 20 millioner. Bygget er verdsatt til, og overdratt for 14,2 millioner. Bygningens verdi, sammen med et bankinnskudd på 2,8 millioner på avviklingstidspunktet, er bokført som mottatt avdrag på utlån i kommuneregnskapet. Restsaldo på lånet (20 mill -14,2 mill -2,8 mill), 3 millioner, finnes det ikke dekning for hos selskapet som nå er avviklet. Restfordringen er derfor tapsført.

Note 18 Interkommunalt samarbeid

Regnskap for interkommunale samarbeid inngår i årsregnskapet til den kommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor. Årsregnskapet omfatter regnskap for slike samarbeid.

Nedenfor følger oversikt over utgifter i samarbeidene og hvordan utgiften er fordelt etter eierandel. Kolonnen grunnlag er samarbeidets nettoutgifter. Nettoutgifter er utgifter fratrasket inntekter. Forskuddsbetaling fra deltakerkommuner regnes ikke som inntekt, men som forskudd på avregningen.

IK regnskap, innfordring og lønn (IKRIL)			
	Grunnlag	Andeler	Utgift
Andel Levanger	5 431 492	57,4 %	3 119 179
Andel Verdal	5 431 492	42,6 %	2 312 313
Sum utgifter	5 431 492	100,0 %	5 431 492
Verdal er vertskommune for samarbeidet			
Avregning: Verdal betaler til Levanger, for mye betalt av Levanger			355 913

Geodata	Grunnlag	Andeler	Utgift
Andel Levanger	761 064	57,4 %	437 061
Andel Verdal	761 064	42,6 %	324 003
Sum utgifter	761 064	100,0 %	761 064
Verdal er vertskommune for samarbeidet			
Avregning: Verdal betaler til Levanger, for mye betalt av Levanger			215 939

IK kørner, IKT og advokat	Grunnlag	Andeler	Utgift
Andel Levanger	27 173 819	57,4 %	15 605 288
Andel Verdal	27 173 819	42,6 %	11 568 531
Sum utgifter	27 173 819	100,0 %	27 173 819
Levanger er vertskommune for samarbeidet			
Avregning: Verdal mottar fra Levanger, for mye betalt			1 954 562

Brann og Redning	Grunnlag felles	Andeler	Utgift	Ytterøy	Utgift totalt
Andel Levanger	24 893 898	57,4 %	14 295 983	1 273 842	15 569 825
Andel Verdal	24 893 898	42,6 %	10 597 915	-	10 597 915
Sum utgifter	24 893 898	100,0 %	24 893 898	1 273 842	26 167 740

Brann og Redning er eget rettssubjekt. Regnskapet føres av Levanger kommune

Avregning: Verdal betaler til Brann og Redning , for lite betalt **14 914**

Merk at Brann og Redning er eget rettssubjekt med egen kasse/bankfunksjon. Avregning skjer derfor direkte med samarbeidet. Utgiftene til område Ytterøy henføres i sin helhet til Levanger i avregningen.

IK Innkjøpssamarbeid:

Resultatet er et mindreforbruk på 127.000 kr. Dette fordeles slik:

Kommune	Folketall	Andel av befolkning i %	10 % fast, 90 % folketall
Snåsa	2 100	3,06	6
Steinkjer	24 539	35,76	43
Inderøy	6 804	9,91	14
Verdal	14 933	21,76	27
Levanger	20 254	29,51	36
Totalt Innherredssamarbeid	68 630	100	127

Avregning: Verdal mottar fra IK Innkjøp , for mye betalt **27 000**

Note 19 - Regnskapsresultatet

Regnskapført netto driftsresultat i 2020 er i samsvar med kommunens egne styringsmål om minimum 2%.

I årsberetningen blir det gjort nærmere analyser av netto driftsresultat. Resultatet vil da blir korrigert for virkninger av ekstraordinære forhold, virkninger av bundne fond mv. Analysen vil gi et mer presist svar på om regnskapsresultatet også viser en bærekraftig driftsbalanse.

Tallene i noten er vist i hele 1000 kr.

Resultat	2016		2017		2018		2019		2020	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Netto driftsresultat	25 795	2,3 %	33 473	2,9 %	-8 636	-0,7 %	7 064	0,6 %	36 649	2,9 %
Årsresultat	23 966		27 560		9 573		19 610		-	
Budsjettavvik									25 647	

I kommunens økonomiplan er langsiktige mål for økonomisk styring satt til 2% driftsmargin og 6% disposisjonsfond. Måltallene regnes av samlede inntekter.

Kommuneregnskapet viser klar forbedring av måloppnåelse og kommunen nærmer seg avsetningsmålet.

Kommuneloven er endret slik at tidligere års årsresultat ikke er sammenlignbare med årets nullresultat. Den nye måten å beregne årsresultat gir liten informasjonsverdi for kommuner som har disposisjonsfond. Det samlede budsjettavviket er det tallet som ligger nærmest til å kunne sammenlignes med årsresultatene i tidligere års regnskap.

Tallene i noten er vist i hele 1000 kr.

Disposisjonsfond	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beholdning 01.01	21 063	4 625	15 676	31 295	42 040	24 865
Avsatt	1 578	12 009	23 966	27 560	16 299	41 850
Brukt	-18 016	-958	-8 347	-16 815	-33 474	-
Beholdning 31.12	4 625	15 676	31 295	42 040	24 865	66 715
Disposisjonsfond i % av driftsinntekt	0,4 %	1,4 %	2,7 %	3,5 %	2,0 %	5,3 %

Verdal
kommune

ÅRSBERETNING 2020

Innledning - forord og formål

Året 2020 - Evaluering og målo...

Sammendrag analyser av regnsk...

Læringspunkter til økonomiplan...

Regnskap - Driftsregnskap og b...

Regnskap - Investerings og finans...

Regnskap - Balansen

HMS

Likestilling og mangfold

Internkontroll og etikk

Finansforvaltning - rapportering

Samfunnsplanlegging og planverk

Status politiske vedtak (liste)

14. APRIL 2021

Innhold

Innledning - forord og formål	4
Forord fra kommunedirektøren	4
Formål og krav til årsberetning	6
Årsberetningens struktur	8
Året 2020 - Evaluering og måloppnåelse (ikke økonomiske)	9
Avvik fra budsjettpremiss - generelle	15
Måloppnåelse plan og styring	25
Måloppnåelse særskilte satsinger	29
Sammendrag analyser av regnskap og økonomi	31
Hovedanalyse - Regnskap og økonomi året 2020	33
Historikk økonomisk utvikling	40
Budsjettavvik	42
Måloppnåelse finansielle måltall	47
Mål om 2 % netto driftsresultat	47
Mål om 6 % disposisjonsfond	48
Evaluering av kommunaløkonomisk bærekraft	50
Læringspunkter til økonomiplanprosess	51
Regnskap - Driftsregnskap og budsjettavvik	55
Totaloversikt økonomi	55
Fellesinntekter	56
Finansinntekter og -utgifter	60
Lønns og pensjonsutgifter	62
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene	66
Budsjettavvik i tjenesteområdene	68
Regnskap - Investering og finansiering	71
Status investering og finansiering (2A)	71
Regnskap - Balansen	78
Anleggsmidler og lånefinansiering	78
Gjeldsnivået	79
Gjeldssammensetning og renteeksponering	80
Langsiktige bindinger	82
HMS	83
Sykefravær per tjenesteområde	85
Likestilling og mangfold	86

Internkontroll og etikk.....	88
Internkontroll og etikk.....	88
Finansforvaltning - rapportering	93
Del A: Sammendrag og marked.....	93
DEL B: Finansielle aktiva	100
DEL C: Låneporteføljen	103
Samfunnsplanlegging og planverk	109
Status politiske vedtak (liste)	113
Kommunens tjenesteområder	117
Administrasjon, styring og fellesutgifter	117
Barnehage	121
Grunnskole	123
Helsestasjon og lege	128
Helse og omsorg	132
Sosiale tjenester	137
Barnevern	141
Kultur og idrett	143
Plan	149
Landbruk og næring	150
Samferdsel og veier	154
Brann og redning	155
Vann avløp og renovasjon, selvkost	158
Kirke	159

Innledning - forord og formål

Forord fra kommunedirektøren

Hold ut, hold avstand, hold sammen!

Innledningen til årsberetningen for 2020 skrives i overgangen mars/april 2021, etter et år som ble grunnleggende annerledes enn forutsatt. Som overskriften forteller ble 2020 året hvor vi for alvor fikk lære oss om viktigheten av smittevern, hvor vi fikk erfare hvor sammenkoblet verden har blitt og hvor vi fikk oppleve hvor krevende det er når mange frarøves muligheten for samhold og fellesskap. Det har vært et år hvor hovedfokus på å være tjenesteleverandør, myndighetsutøver, samfunnsutvikler, arbeidsgiver og lokalt folkestyre – har blitt gitt en grunnleggende annerledes kontekst. Vi har lært oss nye begrep som kohorter, r-tall og det har blitt behov for å lage nye regler rundt aktiviteter som vi tidligere ikke trengte å ha så stramme innramminger for som bryllup, bursdager, begravelser og idrettsarrangement.

I fjor ble det skrevet om behov for en endringsdyktighet og et behov for løpende endringer, og 2020 ble året for å levere på det. Med nye spilleregler og endrende forutsetninger ble behovet for digitalisering, for annerledes organisering, for kreativitet og nytenkning helt avgjørende for å levere tjenester. Og heldigvis har Verdal levert på endringsdyktighet, men i et tempo som nok har vært krevende i forhold til slitasje på mange arbeidstakere. Det er krevende å stadig måtte endre både organisering og gjennomføringslogikker i tjenestene, og det er krevende å sikre at innbyggerne ikke skal bli frarøvet tjenester, men heller ikke bli eksponert for smitte. Dilemmaene har vært mange, og de vil nok følge oss i årene som kommer også.

På tross av en verdensomspennende pandemi har likevel de generelle samfunnstrekkene i 2020 vært en videre forsterking av de siste årenes trekk, både i Verdal og generelt, med hensyn til ressurstilstrømming, reguleringer, innramminger og forventninger. Dette gjelder også flyttestrømmer og befolkningsendringer inn mot større byer. I Verdal ble det født 135 barn i 2020, og befolkningen økte med 38 til 14.986 innbyggere ved årsskiftet. Dette er en videreføring av et fødselsnivå Verdal har hatt de siste årene, men også på landsbasis har antall fødsler gått markant ned de siste årene.

Regnskapet for 2020 gjenspeiler et spesielt år. Netto driftsresultatet på 36,6 mill kr (2,9%) ligger over anbefalte minstenivåer etter en klar forbedring de siste månedene av 2020. Lavt lønnsoppgjør, lavere pensjoner, kompensasjoner for pandemirelaterte merutgifter og inntektsstap ga til slutt en driftsmargin som var god. Det var mye usikkerhet underveis i året og det var først i de siste månedene at budsjettprognosene viste at det var mulig å unngå en negativ driftsmargin. Men dette har naturligvis også en annen side. Mange besparelser skyldes lavere aktivitet i forbindelse med at samfunnet har vært mer eller mindre nedstengt. Det har ikke vært mulig å levere fullt ut på samfunnsoppdraget og det har naturligvis også påvirket tallene på den måten at pengene er holdt tilbake på grunn av manglende aktivitet. På den annen side er det fortsatt et underliggende driftsnivå som er høyere enn bevilgninger i mange av tjenestene. Særlig stort har misforholdet vært i helse. Merforbruket i helse har vist en klar tendens til bedring de siste månedene av året. Kommunens disposisjonsfond har økt til ca 67 mill kr (5,3%) og betyr økt robusthet. En positiv driftsmargin og en økt robusthet gjør at kommunen går inn i 2021 med et bedre handlingsrom enn på mange år.

Gjennom 2020 har arbeidet med å realisere nytt Bo- og behandlingssenter og ny skole for Vinne hatt stødig kurs. I tillegg er kommunens planverk i ferd med å få finne en ny form som er bedre tilpasset dagens og framtidens utfordringer. En rekke spennende utviklings- og investeringsprosesser er på

gang både i organisasjonen og i samfunnet for øvrig, men mange av dem har måtte tåle litt redusert framdrift.

Organisasjon gjort sitt ytterste for å klare de økonomiske bevilgningsmål kommunestyret har gitt i 2020, i et år med behov for ekstra smittevernsfokus i alle tjenester. Mange har klart det økonomiske målet, noen har ikke helt klart det – men gjort like krevende vurderinger og ytt god innsats. Det er små marginer, og vi ser at fokus på samhandling, prosesser, ledelse og medvirkning har stor betydning for alle typer resultater.

Verdal kommune har økt lånegjelden betydelig gjennom 2020 og har en ambisiøs plan for investeringer i gjeldende økonomiplan. Samtidig som det er viktig å investere for fremtiden, så er det like viktig å finne riktig balanse mellom låneopptak, risiko og behovet for endringer i tjenesteproduksjonen. De valgene som gjøres i dag, vil påvirke kommunens økonomiske bærekraft og handlingsrom lenge etter utløp av økonomiplanens periode.

Takk for innsatsen i 2020.

Verdal 14. april 2021

Frode Kvitem
Fung. Kommunedirektør (01.10-31.12)

Geir Olav Jensen
Kommunedirektør

Nytt helsebygg og ny skole

I forordet er de to store investeringsprosjektene i 2020 omtalt i nettartikler på kommunens hjemmeside. Her er lenke til de to artiklene:

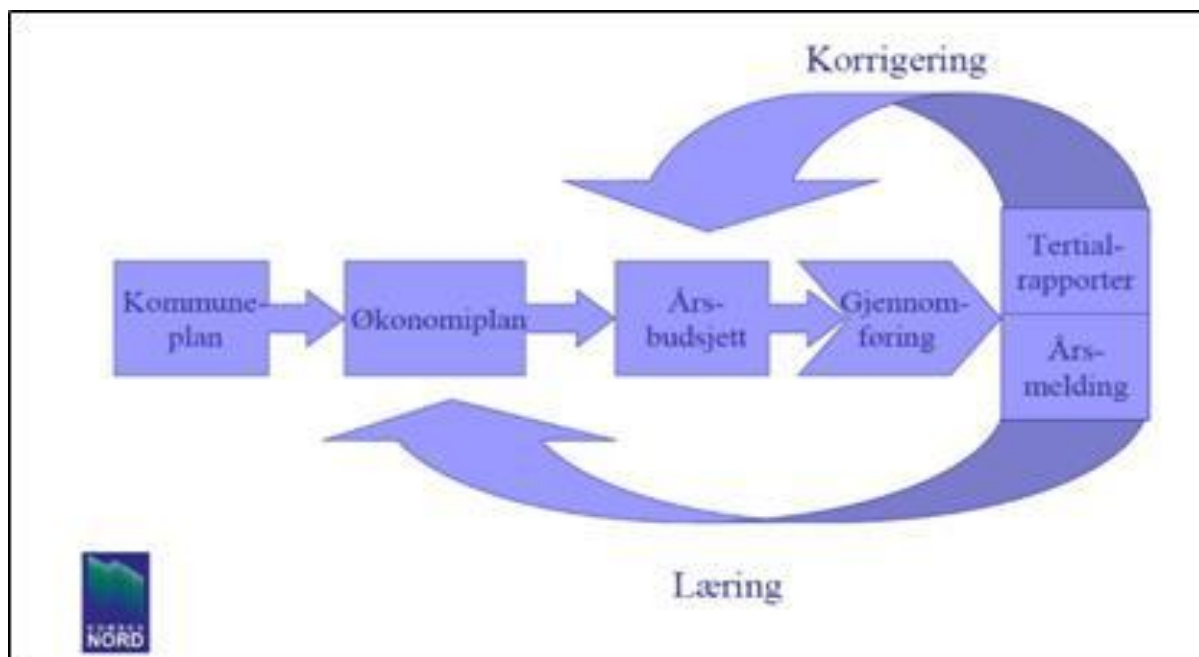
<https://www.verdal.kommune.no/Tjenester-a-a/Helse/Prosjekt-nytt-helsebygg/>

<https://www.verdal.kommune.no/Tjenester-a-a/Skole-og-utdanning/Grunnskoleopplaring/Nye-Vinne---Ness-skole/>

Formål og krav til årsberetning

Formålet

Årsberetningen har flere formål. Den skal være et analyserende følgedokument til regnskapet, den skal sammenfatte rapporteringen gjennom året og sist men ikke minst gi viktig læring til arbeidet med ny økonomiplan. Årsberetningen er derfor et viktig plandokument for å bedre kommunens mål- og økonomistyring.

Figur: Styrings- og læringsløype

Årsberetningen inneholder en analyse av regnskapet som skal gi svar på om det er samsvar mellom inntekter og aktivitetsnivå, om finansielle måltall oppnås og forklaring og vurderinger til store budsjettavvik. En samlet vurdering av dette vil gi svar på om økonomien er bærekraftig over tid. Årsberetningen vil også sammenfatte rapportering gjennom året og måloppnåelsen for endring og prioriterte tiltak i tjenestene. Årsberetningen evaluerer om det er sammenheng mellom mål i samfunnsplan og økonomiplan mot oppnådde resultater i året som har gått. I tillegg er det en del pliktige tema som skal omtales. Dette er internkontroll, etikk, likestilling osv. Årsberetningen skal gi grunnleggende og vesentlig informasjon om hvorvidt kommunen lykkes med styring, og bidra til at

læring og erfaringer fra arbeidet med å utarbeide årsberetning tas med videre inn i arbeidet med nytt budsjett.

Kravet i loven

Kravet er en årsberetning som inneholder det lovteksten krever.

§ 14-7. Årsberetning

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid*
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene*
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne*
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard*
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling*
- f. hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.*

Årsberetningene skal avgis senest 31. mars.

Om årsberetningen for Verdal kommune

Mange kommuner skriver både årsrapport og årsberetning. Kommunelovens krav er at det skal utarbeides en årsberetning med det innholdet loven krever. Årsrapporten er en frivillig rapportering som ikke er knyttet til lovkrav. En årsrapport vil ha en bredere tilnærming til økonomi og tjenesteproduksjon. Kommuner som har årsrapport vil gi en mer fullstendig oversikt over aktivitet og utvikling både på tjenestested og i tjenestene som leveres.

Verdal har valgt en form på årsberetningen som inneholder minstekravet etter loven med tillegg av noe mer analyse og beskrivelser av virksomhetene. Årsberetningen er likevel ikke å betrakte som en fullstendig årsrapport, fordi den ikke gir noen oversikt over mål og aktivitetene i tjenestene.

Med den valgte strukturen vil kanskje årsberetningen få et noe mer preg av fokus på avvik og behov for forbedringer, enn den tradisjonelle årsrapporten som balanserer ut med å beskrive hva kommunen har fått til gjennom året.

Årsberetningens struktur

Årsberetningens struktur

Årsberetningens fire første fliser (kapitler) er et sammendrag av årsberetningen og dekker kommunelovens minstekrav til en årsberetning.

1. Innledning, formål og struktur
2. Året 2020 evaluering og måloppnåelse
3. Sammendrag analyser av regnskap og økonomi
4. Læringspunkter til neste økonomiplan

I de neste kapitlene vises grunnlaget for sammendrag og læringspunkter. Inndelingen følger kommunelovens krav til årsberetning:

1. Regnskap - drift
2. Regnskap - investering
3. Regnskap - Balanse
4. HMS
5. Likestilling og mangfold
6. Internkontroll og etikk

I de neste kapitlene vises innhold som binder årsberetningen sammen med planarbeid, planstyring og politiske vedtak. I tillegg er finansrapportering for 2020 tatt med, fordi rapportering etter finansforskrift og kommunens finansreglement har mange likehetstrekk med en årsberetning. Dette gir da følgende kapittel:

1. Finansforvaltning
  2. Samfunnsplanlegging og planverk
  3. Oppfølging av politiske vedtak
-

Året 2020 - Evaluering og måloppnåelse (ikke økonomiske)

Kapitlet er et sammendrag av beskrivelser og evaluering av aktivitet, planstyring, prioriteringer og satsinger. Kapitlet oppsummerer de ikke-økonomiske størrelsene, utfordringer i året, prioriterte oppgaver og evaluering av måloppnåelse. De viktigste konklusjonene og beskrivelse av arbeidet videre er tatt inn i kapitlet læringspunkter. Kapitlet læringspunkter vil da være broen over til arbeidet med neste økonomiplan.

Verdal kommune i tall

Det er mange måter å beskrive en kommune på. Nedenfor er det vist et utvalg tall som beskriver noe av det kommunen leverer til sine innbyggere og størrelsen på tjenestene og kommunen som organisasjon og arbeidsgiver.

Kommunens virksomhet er allsidig og kommunen leverer tjenester til sine innbyggere fra krybbe til grav. Noen tjenester leveres 24 timer i døgnet 365 dager i året, mens andre som f.eks vigsel og byggesak er sjeldnere hendelser. De fleste innbyggere møter kommunens tjenester i en eller annen form hver dag. Oppstillingen nedenfor er naturligvis ikke dekkende, men det gir en liten smakebit.

Kommunen som organisasjon

Med inntekter på ca 1,25 mrd og 1150 ansatte er kommunen en stor organisasjon sammenlignet med de fleste andre virksomheter i nærområdet. Kommunen er en stor og viktig arbeidsgiver i nærområdet og den gir mange kompetansearbeidsplasser. Tjenestene leveres av 965 årsverk som fordeler seg på mange yrkesgrupper som for eksempel sykepleiere, lærere, ingeniører, barnehagelærere, psykologer, leger og mange flere.

Innbyggere:

Det bor 14.986 innbyggere i kommunen og 10.138 av disse bor i tettbygde strøk. I gjennomsnitt bruker innbyggeren 6 minutter på å reise til sentrum (kommunesenteret). Kommunens andre sentrum er Vuku som har 25 minutters reisetid fra kommunesenteret.

Ellinor Svartis på servicekontoret

Tjenester:

1 854 elever får sin daglige undervisning på 8 kommunale skoler og en privat skole av 209 ansatte.

311 elever går på kommunal skolefritidsordning.

702 barn i alderen 1-5 åringer har barnehageplass

253 ansatte i barnehager, fordelt på 152 i private og 101 i kommunale barnehager.

713 brukere av hjemmetjenester og 93 brukere av institusjonstjenester.

31.562 oppholdsdøgn i institusjon.

Byggefelt i Forbregd Lein

318 byggesaker ble behandlet.

Kommunens kjøkken produserte og leverte 75 200 middager og 43 000 tørrmåltid. Leveransene gikk til institusjon og til hjemmeboende.

16.060 telefonhenvendelser til servicekontoret ble besvart.

Ordfører Pål Sverre Fikse klar for å gjennomføre vigsel

Kommunen gjennomførte vigsel for 21 par i 2020.

Musikk og kulturskolen hadde 252 elever i aktivitet

Antall prosjektkroner kommunen har hentet inn i 2020: 21 millioner

Erasmusprosjektet 21st Century Skills for 21st Century Needs – samling i Verdal februar 2020

Antall utlån på biblioteket i 2020: ca. 59 000

Budsjettpremiss - Ikke økonomiske avvik

Kommunelov krever at det gjøres rede for «vesentlige avvik» mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, både når det gjelder beløpsavvik og brudd med premisser. Det er altså behov for en redegjørelse både av økonomi og leveranse på samfunnsoppdrag og mål.

I dette underkapitlet beskrives vesentlige avvik fra budsjettpremissene for levering av tjenester og samfunnsoppdrag. Kapitlet har fokus på hva som var planlagt levert og eventuelle avvik fra dette.

Begrepet avvik fra budsjettpremiss.

Budsjettavvik kan i prinsippet være både positivt og negativt. Det kan være levert både mer eller mindre enn det som var premisset. Hvis det ikke er omtalt avvik i årsberetningen, så er leveransen vurdert til å være i samsvar med budsjettpremiss. Under kapitlene for tjenesteområdene vi det kunne være noe mer utfyllende informasjon.

I mange tilfeller vil et avvik gjelde både tjenesteleveranse og økonomien. Men det finnes også mange eksempler der det ikke er sammenfall. Et budsjettavvik i kroner kan eksempelvis skyldes økte priser, mens leveranse (eksempelvis målt i mengde, åpningstider osv.) følger det som var planlagt. I dette eksemplet er det ikke premissavvik i tjenesteleveransen, men det er et prisavvik som fører til avvik i kroner mellom budsjett og regnskap.

Det er for så vidt ikke noe nytt at det finnes budsjettpremiss. Tydelige budsjettpremiss har alltid vært god praksis og gode forbilder kan hentes fra statens plandokumenter. Det nye er at kommuneloven nå er tydelig på at budsjettpremissene skal komme tydelig fram og at det skal være en oppfølging av om det er levert på premissene. Tydeliggjøring av budsjettpremiss var med noen få unntak ikke på plass i budsjettet for 2020. Dette har sammenheng med at lovkravet var nytt. Det er først i budsjett og økonomiplan for 2021-2024 at budsjettpremiss omtales og innarbeides mer systematisk i kommunens styringsdokumenter. Det må nok samtidig erkjennes at systematisk arbeid med budsjettpremiss ikke er helt ferdig utviklet og at det må skje en forbedring i metodikken i de kommende år. Det er grunn til å tro at det vil utvikles god praksis for dette i kommunesektoren.

Det betyr naturligvis ikke at budsjettpremiss har vært helt fraværende i tidligere års styringsdokumenter. Et gjennomgående budsjettpremiss har vært at tjenesten skal fortsette i omtrent samme utforming og dekke behovene like godt som tidligere. Altså kan det ligge en klar budsjettforventning om at tjenesten objektivt sett skal være like god, selv om bevilgning er redusert fra året før. Like god betyr da ikke at tjenesten i innhold og innretning skal være helt lik den som ble levert året før. Dersom tjenesten objektivt sett har lavere kvalitet eller omfang, skal det fremgå av budsjettet at det er en svekket leveranse som er konsekvensen. Et praktisk eksempel på slike problemstillinger er når budsjettet reduseres fordi antall tjenestemottakere og behov går ned.

Det står også klart i økonomiplan 2021-2024 at en grunnleggende forutsetning for realismen i økonomiplanen er at antall årsverk og antall kvadratmeter bygg må ned i neste fireårsperiode. Et annet klart premiss var at skyssing av elever fra Leksdal til Stiklestad ikke skulle brukes som virkemiddel for å øke handlingsrom i skolebudsjettet.

Avvik fra budsjettpremiss - generelle

De viktigste årsakene til avvik fra budsjettpremiss i året 2020 er pandemiutbruddet. Høsten 2020 ble det iverksatt en innkjøps- og ansettelsesstopp som i praksis begrenset planlagt aktivitet for alle tjenestene. Det er vanskelig å gi noe helt klart svar på om innkjøps- og ansettelsesstoppen var en direkte følge av de økonomiske utfordringene som kom i forbindelse med pandemien, eller om innstrammingen ville kommet uansett som følge av store merforbruk i store tjenester som helse og skole. Det mest riktige blir derfor å si at aktiviteten ble redusert eller tvang seg fram som følge av de samlede utfordringene ved inngangen til høsten 2020.

Avvikene er omtalt flere steder i årsberetningen. Både i samlekapittel for korona og i rapporteringen fra tjenestene. Noen fellestrekk går igjen. Økt ressursbruk til smittevern, overtid, vikarbruk osv. går igjen hos de tjenestene som var mest påvirket av pandemiutbruddet. Et annet kjennetegn er at nesten alt av fokus har gått på å holde driften i gang og at det har vært mindre tid til å utvikle tjenestene. Hos de som ikke var direkte påvirket kan vi også se motsatte effekter i form av sparte utgifter på mindre møtevirksomhet, mindre reisevirksomhet, mindre utviklingsarbeid osv. Disse besparelsene har samtidig en bakside. Det er mange nødvendige utviklingsoppgaver som har fått lavere framdrift eller helt har gått i stå som følge av at pandemien gjorde gjennomføring vanskeligere. Dette ble igjen forsterket av innkjøps- og ansettelsesstopp. Det store bildet er at pandemien har hindret kommunen å levere fullt ut på det samfunnsoppdraget som var planlagt, samtidig som at virksomheten har dreid over på å løse det store samfunnsoppdraget som ligger i å håndtere en pandemi.

Ut fra dette er listen over brudd på budsjettpremissene lang i 2020. Den omfatter alt fra stengte skoler og barnehager, manglende undervisning i kulturskole, stengt svømmehall og idrettsanlegg osv. Samtidig har kommunen i det store og hele levert de grunntjenester som har vært mulig å levere innenfor de restriksjoner som til enhver tid har vært.

Korona

Virkninger for tjenestene

I delkapitlet beskrives de samlede virkningene av pandemien for tjenester og økonomi

---

Året 2020 ble på mange vis et annerledes år i forhold til både omstillingsprosesser og tjenesteleveranse. Allerede ved årsskiftet kom de første signalene om en potensiell pandemi, og fra mars og ut året har pandemien vært den mest krevende faktoren både for å gjennomføre omstillinger og for å sikre god tjenesteleveranse. Gjennomgående har alle tjenester måtte ivareta smittevern hensyn, og det har skapt en rekke driftsutfordringer. Det er derfor tatt en rekke grep underveis for å ivareta en smittevernmessig forsvarlig tjenesteproduksjon. Det er kjøpt inn mye utstyr og materiell for å minske potensialet for smittespredning. Dette har selvfølgelig sine kostnadssider. Det er også etablert logikker med arbeidslag for ansatte, mer gruppeinndelinger av barn og unge (kohorter), og det har vært behov for justeringer av turnuser, arbeidsplaner og andre logistikkmessige forhold. Alt dette har i all hovedsak krevd mer personalressurser enn det som i utgangspunktet var lagt til grunn i ordinær tjenesteleveranse. De ulike tjenestene har derfor hatt

utfordringer med å skulle nedskalere tjenesteproduksjonen i takt med økonomiplanen, og samtidig skulle implementere nye organiseringslogikker basert på smittevern hensyn. Deler av den planlagte omstillingsprosessen for 2020 er derfor noe forsinket i enkelte tjenesteområder, men det er også tatt en rekke grep for å holde kursen i økonomiplanen på tross av pandemiens ekstra utfordringer.

I starten av pandemien ble også en rekke tjenester stengt ned, og det har selvfølgelig sine konsekvenser. For kommunen ble barnehager og skoler stengt, og en rekke tjenester inn mot innbyggerne som krevde fysisk oppmøte ble langt mindre tilgjengelige (NAV, psykisk helse osv). Det samme ble gjort i en rekke tjenester i regi av staten, og spesialisthelsetjeneste, familievernkontor, BUP og øvrige tjenester stengte og skapte et vakuum for innbyggerne. I nasjonal regi var målet å slå ned smitte, og det har vist seg å ha sin nedside. Etter hvert kom det en nasjonal gjenåpningsstrategi, og den har igjen gjort at gjennomføringslogikkene for tjenesteproduksjon er revidert mange ganger. Noen tjenester har derfor i perioder hatt endrede åpningstider, og både barnehage, skole og SFO har i perioder hatt noe kortere åpningstider med bakgrunn i de nye nasjonale retningslinjene for tjenesteleveranser. Det er utarbeidet og revidert beredskapsplaner i de fleste av kommunens tjenesteområder, og dette har også vært arbeidskrevende siden det fortløpende har vært justeringer i nasjonalt rammeverk.

For kommunen ble det etter hvert tydeliggjort at to hensyn skulle være i hovedfokus. Det ene handlet om hensynet til liv og helse, og da spesifikt å sikre at eldre ikke skulle bli eksponert for potensiell smitte. Det andre innebar å påse at barn og unge skulle oppleve minst mulig tiltaksbyrde i pandemien.

Helse og velferd er en grunnleggende forutsetning for all annen virksomhet i samfunnets bekjempelse av viruset. For å ivareta liv og helse har helse- og omsorgstjenestene som hovedoppgave å yte nødvendig helsehjelp for alle som bor eller oppholder seg i kommunen jf. Helse- og omsorgstjenesteloven §1-1. Under en pandemi kommer også smittevernloven §7-1 til anvendelse. Den pålegger kommunen å sørge for å iverksette forebyggende tiltak for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen med hensyn til smittsom sykdom. Det omfatter vaksinasjon, undersøkelsesmuligheter, behandling og pleie utenfor institusjon og pleie i sykehjem eller annen kommunal helseinstitusjon. Tjenestene skal også forebygge sosiale problemer i en slik situasjon. I tillegg til lovkravene har helse- og omsorgstjenestene fulgt de nasjonale retningslinjene slik all kommunal virksomhet har gjort.

Det er to hovedspor som har vært grunnleggende i arbeidet med pandemien i helse og omsorg:

- Samarbeidet med tjenestemottakerne og deres pårørende har vært avgjørende for å kunne yte forsvarlige tjenester, og det grunnleggende prinsipp om at alle innbyggere skal ha likeverdig tilgang til tjenester, er ivaretatt så godt det har latt seg gjøre.
- Prioritering av helse- og omsorgstjenester etter nytte-, ressurs- og alvorlighetskriteriet med vekt på mestring uavhengig av diagnose har vært viktig. Prioriteringskriteriene skal bidra til mest mulig god helse for de ressursene helse og omsorg disponerer, og sikre rettferdig fordeling av de ressursene som er tilgjengelig. Covid-19 pasienter skal prioriteres etter de samme kriterier som andre pasienter.

Begge hovedsporene er avhengig av fortløpende etiske og juridiske vurderinger avhengig av hvilken fase epidemien er i. Tiltak som ble iverksatt ble begrunnet ut fra smittevern hensyn og/eller kapasitetshensyn.

I løpet av våren 2020 ble det iverksatt en rekke tiltak ut fra smittevern- og kapasitetshensyn parallelt med at tjenestenes infrastruktur og funksjoner skulle opprettholdes. Parallelt med dette reduserte Helse Nord-Trøndelag sin aktivitet for å bygge opp intensivkapasitet, inneliggende

pasienter ble utskrevet, planlagte og polikliniske oppgaver ble utsatt og delvis overført til kommunen for videre håndtering. I kommunen ble det etablert Covid-19 beredskapsplasser på Ørmelen bo- og helsetun for å håndtere smittede med behov for institusjonsbehandling. Beredskapsplassene har det så langt ikke vært behov for. Teststasjon og luftveispoliklinikk ble etablert for å skjerme fastlegene for smitte, og å redusere faren for smittespredning på legekontorene.

Håndteringen av de endrede driftsforutsetningene og realiseringen av de nasjonale retningslinjene, førte til at pårørende til beboere i sykehjem ikke fikk besøke sine kjære, mens pårørende til hjemmeboende i mange tilfeller fikk økt belastning som følge av stenging av avlastningsordninger og dagaktivitetstilbud. Brukere, pasienter og deres pårørende sin innsats var avgjørende i denne perioden for å redusere bekymring og utrygghet.

Testing og undersøkelse av innbyggere med luftveisproblemer (luftveispoliklinikk) ble etablert i det interkommunale samarbeidet via Innherred Interkommunale legevakt. Både testing og luftveispoliklinikken har sine lokasjoner på Rinnleiret. Samarbeidet med nabokommunene via Innherred interkommunale legevakt har hatt stor betydning for kapasiteten internt i kommunen. Lokalt testteam er etablert for å ivareta testing av hjemmeboende og ansatte når det er behov for det. Testteamet følger også opp hjemmeboende innbyggere som har fått påvist smitte. Smittesporingsteam ble etablert, og bistår når det er konstatert smitte blant innbyggere i kommunen.

Smittevernarbeidet internt i tjenestene ble organisert i kohorter. Tjenestene har mange deltidsstillinger, og å organisere alle i kohorter var krevende. Smittevernutstyr var mangelvare store deler av året, og å organisere arbeidet i kohorter var ekstra viktig for å hindre smitte til brukere, pasienter og ansatte. Det ble tidlig etablert beredskap på ekstra personell hvis det skulle bli et smitteutbrudd blant helsepersonell. Situasjonen har ikke utløst beredskapen, men internt i helse og omsorg er personell omdisponert ut fra behov. Ansatte har vist et pågangsmot, endringsdyktighet og fleksibilitet gjennom hele året som det står stor respekt av.

På slutten av året startet arbeidet med organisering av vaksinasjon.

For å ivareta det andre hensynet er kommunens oppdrag å i all hovedsak sørge for at tjenester til barn og unge holdes åpne, fysiske og tilgjengelige. Barnehager, skoler og SFO har derfor vært åpne, og de har fulgt den etablerte trafikklysmodellen (grønn, gul, rød) i forhold til tiltaksnivå. Med unntak av den første perioden med nedstengning har tjenestene vært levert på gult nivå som har medført noe kortere åpningstid for de fleste barn og unge, og en rekke kontaktreducerende tiltak. Det har vært unntak for barn av foreldre med samfunnskritiske funksjoner i forhold til redusert åpningstid, og her har det vært en rekke oppdateringer rundt hvilke yrkesgrupper som omfattes av dette. I forhold til øvrige aktiviteter har også barn og unge vært prioritert, og derfor har en del organisert aktivitet for barn og unge (idrett, korps mv.) kunne vært gjennomført med visse tilpasninger. Dette har imidlertid ikke vært muliggjort for voksne, for der har begrensningene rundt kontaktidrett i all hovedsak ført til at aktiviteter i liten grad har vært meningsfulle nok til å bli opprettholdt. Frafallet i organisert aktivitet har derfor vært en nasjonal problematikk i 2020, og dette har også gjort seg gjeldende i Verdal kommune.

En utfordring knyttet til å holde tjenester åpne for barn og unge, og for så vidt også eldre, har vært at ansatte selv har vært bekymret for å bli eksponert for smitte, og at de selv potensielt kan spre smitte til kollegaer eller barn og unge. I skole og barnehage ble regelen om 1 meter opphevet, og utover kontaktreducerende tiltak og noe mer renhold har ikke ansatte brukt verneutstyr eller munnbind på jobb. Det har dermed vært en mental slitasje for de ansatte som har vært bekymret for smitte siden de daglig har måttet være i dilemmaene rundt eksponering. Hjemmekontor har således ikke vært et alternativ for dem, og for enkelte har det derfor vært krevende og til dels ulogisk å skulle møte 60 –

90 barn mellom 0830 og 1400, for deretter å skulle unngå øvrig sosial kontakt på ettermiddag og kveld. Dette er imidlertid den prisen som må betales for å unngå at barn og unge skal påføres for stor tiltaksbyrde under pandemien.

En tredje sentral mekanisme rundt pandemien og de kontaktreduserende tiltakene i samfunnet har vært nedtegning og opphør av aktiviteter for en rekke bransjer. Dette gjelder i all hovedsak for kultur, reisevirksomhet, hoteller, butikker og skjenke- og serveringsteder, og det har også hatt sterk påvirkning på en del industri og bedrifter siden deres aktivitet også har blitt nedskalert. Dette har skapt større utfordringer for en rekke arbeidsgivere, og for en rekke arbeidstakere som har blitt permittert og dermed satt i en mer sårbar situasjon.

Statlige myndigheter har laget en rekke støttepakker for å bøte på de aller største negative effektene av pandemien, men det har vært krevende å utforme sjablongløsninger som fanger opp alle virksomheter som burde bli fanget opp. Som et tilleggsgrep har derfor myndighetene tilført kommunene ekstra "koronamidler" slik at det åpnes for noe mer lokale tilpasninger. Verdal kommune ble høsten 2020 tildelt nærmere 2,2 millioner kroner som så skulle fordeles via det regionale næringsfondet til bedrifter og næringsrettede tiltak for å motvirke negative virkninger som følge av Covid-19. Ordningen var åpenbart nødvendig og etterlengtet, og allerede i løpet av november var hele potten fordelt. Det er ventet at tilsvarende midler vil tildeles kommunene inn i 2021, da ordningen viser seg å være treffsikker.

Ikke bare for Verdal, men for hele regionen, har det vært viktig å i størst mulig grad opprettholde aktivitetsnivået i industrimiljøet i Verdal også under pandemien. Det har stilt store krav til hovedaktørene i industriparken, så som Aker Solutions. Takket være strenge karantene- og testregimer, har hele 11.000 grensepasseringer tilknyttet Aker Solutions blitt foretatt i koronatiden, uten at det har ført til smitte ut til øvrige ansatte eller befolkningen ellers. Kommunen er svært fornøyd med samarbeidet med, for ikke å si imponert over, de toneangivende industriaktørene når det gjelder smitteverntiltak, testing og karantenepraksis. Det ligger mye læring i dette samarbeidet som vil komme til nytte også i en post-koronatid!

Ekstraordinære utfordringer for næringslivet og annen sysselsetting, sammen med en del øvrige nedstenging og fravær av sosiale møteplasser, har bidratt til at familier med lavere stresstoleranse har opplevd økende utfordringer. Et tydelig signal på dette har vært den sterke økningen i meldinger til barnevernstjenesten i årets tre siste måneder. Det har vært fokus på å ivareta de særskilt sårbare barna i pandemien, men det har vært krevende å finne virksomme tiltak i en pågående pandemi med så mange krevende begrensninger.

Pandemien er fortsatt i høyeste grad pågående når dette skrives medio april 2021. Det er derfor en målsetting å komme tilbake med en mye fyldigere gjennomgang av de erfaringer, aktiviteter og læringspunkt som kan hentes ut av pandemien. Å fastsette en dato for dette er neppe mulig akkurat nå, men viktigere enn dato er å samle data slik at kommunen for framtiden vil være enda bedre forberedt på å skulle møte slike krevende mekanismer.

Økonomiske virkninger av pandemien

I regnskapsanalysen ser vi at koronaen har påvirket en rekke poster både på inntekts- og utgiftssiden, slik at de blir "skjeve i fht budsjett". Det store bildet er at avvikene balanserer hverandre ut, slik at det samlet sett ikke har oppstått noe merforbruk. Dette må ses i sammenheng med at håndterbart

smittetrykk har gitt kommunen mulighet til å kunne velge tiltak og utforming av tiltakene selv og dermed også kunne tilpasset utgiftene til de inntekter som kommunen kunne forvente. Kommunen har håndtert utgiftene ut fra en forståelse av at alle utgifter innenfor normalen ville bli dekket. Kommunen har ikke hatt noe smittetrykk over landsnormalen og har heller ikke valgt tiltak utover det vanlige for kommuner. Derfor er også utgiftene fullfinansierte. Fra pandemiutbruddet i mars og ut året, ble det vurdert som en mulighet at et stort smitteutbrudd kunne sprengte de økonomiske rammene. Dette førte til en sterk restriktiv holdning til etterbevilgninger og en stram økonomisk styring.

I 2020 ble rammetilskuddet økt, skattene sviktet, renteutgiftene falt, pensjonsutgifter falt, avsetning for lønnsvekst ble i stor grad overflødig. Hos tjenestene kom det både ekstra utgifter til smittevern, innleie osv samtidig som det også ble en del besparelser på mindre reise, kursvirksomhet. Økonomien ble også svekket av inntektstap på foreldrebetaling i både barnehage, SFO, kulturskole mv.

Det er vanskelig å beregne den samlede effekt av alle endringene. Virksomhetene har registrert de konstaterbare merutgiftene på et eget prosjekt i regnskapet. Det er disse tallene kommunen har brukt i rapportering av merutgiftene. Det er all grunn til å tro at prosjektførte merutgifter ikke får med seg alle de faktiske merutgiftene. Dette gjelder særlig utgifter som er utløst av endringer i adferd. Et eksempel på dette er at sykehusenes praksis for utskriving av pasienter påvirkes av sykehusets behov for å ha ledig kapasitet. Andre eksempel er effektivitetstap ved hjemmekontor, økt fravær der det ikke er leid inn vikar, tap av omstillingstempoet der dette har vært nødvendig for å holde budsjett osv. Alt dette er eksempler på problemstillinger som er vanskelig å måle eksakt og som inneholder mange elementer av skjønn.

De økonomiske rammevilkårene endret seg som følge av korona. Det ga seg utslag i lønnsoppgjør, pensjoner, renter mv. Besparelsene på disse områdene har påvirket kommuneøkonomien. I tillegg kommer målrettede kompensasjoner for tap på korona som økt rammetilskudd, redusert arbeidsgiveravgift en termin, øremerkede tilskudd mv. Altså kan noen av endringene i rammevilkår relateres direkte til pandemien, mens andre endringer har en mer uklar kobling. Eksempelvis er lavt rentenivå en besparelse, men uten at det er sagt fra staten at lave renter skal regnes inn som besparelse.

Endringene i pensjon kan heller ikke relateres entydig til pandemi. Pensjonskostnadene er påvirket av avkastning på pensjonsmidler, endringer i pensjonsordningene iverksatt 2020 og virkning av et lavt lønnsoppgjør.

Det finnes med andre ord ikke noe opplagte svar på hvilke endringer i rammevilkår som skulle vært med i et eksakt pandemiregnskap. Delårsrapporten viste at kommunen var på vei mot et stort merforbruk før pandemiutbruddet i mars. Budsjettavvikene for 2020 er derfor påvirket av mange forhold og endringene er så store og så innflettet i øvrige driftsforhold, at de ikke lar seg isolere fra regnskapet på en presis måte. Beregninger på dette egner seg kanskje bedre for nasjonal forskning enn for regnskapsanalyser hos enkeltkommuner.

Vårt inntrykk er at både KS og kommuner har akseptert at det ikke er mulig å regne eksakt på virkningen. Av den grunn presenterer årsberetningen bare identifiserbare inntekter og utgifter til håndtering av pandemien. Dette gir likevel en viss oversikt.

Kommunen har rapportert til både KS og Statsforvalteren. Rapporteringen er i hovedsak sammenfallende med det som er ført på koronaprojektet med enkelte tillegg og korreksjoner.

Årsberetning 2020

Kommunens økonomi viste seg til slutt å bli styrket og det er således ikke noe grunnlag for å hevde at kommunen ikke er kompensert for de identifiserbare merutgiftene. Det store vendepunktet i økonomien kom da et svakt lønnsoppgjør gikk fra å være en mulighet til å bli en realitet, samtidig som det også viste seg å gi gunstig effekt på pensjon. Denne situasjonen hadde ikke kommet uten korona. Det er ikke umulig å tenke seg at kommunens årsresultat for 2020 hadde blitt svakere dersom det ikke hadde kommet en pandemi med alle sine virkninger på drift og rammevilkår.

Identifiserbare poster ført på eget prosjekt i regnskapet.

Det ble raskt opprettet et eget prosjekt i regnskapet. Ressursbruken regnskapsføres dermed både på den virksomhet og tjeneste som har hatt belastningen og i tillegg på prosjektet. Det gir mulighet til å følge ressursbruken både lokalt og samlet for hele kommunen.

Nedenfor følger to tabeller. Den ene viser hvilke tjenester som har hatt merutgifter, mens den andre viser en grov inndeling av type inntekter og utgifter. Tall i 1000 kr.

Tjenestegrupper	2020	2021
Administrasjon - politikk	10	21
Administrasjon	538	455
Felles	33	
Barnehage	1 632	169
Grunnskole	1 979	1 230
Kultur og idrett	193	160
Helsestasjon og lege	2 816	1 670
Pleie og omsorg felles	318	5
Sosialtjeneste NAV	-357	49
Barnevern	478	265
Pleie og omsorg i institusjon	4 211	2 973
Pleie og omsorg i hjemmet	4 758	720
Kommunale boliger	66	
Landbruk og næring	7	-1 375
Samferdsel og veier	1	
Brann og redning	40	
Vann, avløp og renovasjon	26	
Totalsum utgifter	16 750	6 342
Rammetilskudd inntekt herav	-10 586	
Utgifter utover økt rammetilskudd	6 164	

Fordelt på arter (type inntekt/utgift)

Hovedtyper	Beløp
Fast lønn	1 565
Tillegg	937
Vikar og ekstrahjelp	3 280

Årsberetning 2020

Overtid	1 455
Andre lønns- og personalkost	1 458
Driftsutgifter og materiell	4 142
Leger	2 436
Barnehager private tilskudd	919
Kjøp tjenester fra private	1 212
Tilskudd fra IMDI (bosetting)	-653
Totaler	16 750

Kompensasjonene fra staten:

I tabellene nedenfor viser vi regjeringens oppsummering av utbetalingene til kommunen. Beløpene er angitt i 1000 kr.

Forklaring generelle økninger	Departement	Sum landet	Verdal
Generell kompensasjon for utgifter	KMD	3 750 000	10 586
Sårbare barn	KMD	150 000	414
Inntektssvikt SFO	KMD	300 000	860
Inntektssvikt barnehage	KMD	700 000	1 724
Forskuttering basisfinansiering allmennlegetjenesten	KMD	66 600	192
Kompensasjon redusert inntekts- og formuesskatt	KMD	550 000	1 447
Nysaldert smittekontroll	KMD	107 000	333
Nysaldert arbeidsledighet	KMD	250 000	0
Fordeling skjønnsmidler knyttet til Covid-19 i 2020	KMD	2 124 828	2 708
Sum ekstrabevilgninger	7 998 428		18 264

Forklaring øremerkede tilskudd	Verdal
Digitale læremidler	100
Sårbare barn og unge	374
Digital undervisning	262
Innreisekarantene-hotell	0
Kommunale næringsfond	2 190
Vedlikeholds-tilskudd	7 000
Aktivitetstilbud til langtidsboende ved sykehjem og beboere i omsorgsboliger med heldøgns bemanning	700
Testing ved grenseoverganger	0
Praksiskompensasjon fastleger	163
Smitteverns- og oppfølgingsarbeid for særlig utsatte grupper	450
Utvide tilbudet til Alarmtelefon for barn og unge	0
Kulturhistorisk viktige kirker fra før 1850	0
Klimasats	0
Lønntilskudd - redusert arbeidsgiveravgift tiltakssonen	0
Forebyggende flom- og skred-sikringstiltak	0
Totalt	11 239

Mere om dette finnes på nettsiden: [Oversikt kompensasjoner på Regjeringen.no](#)

Etterbevilgninger i 2021 pga forhold i 2020.

I budsjettarbeidet høsten 2020 ble det i drøftingsmøte stilt spørsmål fra de tillitsvalgte om det var muligheter for å dempe endringshastigheten i tjenestene i 2021. Dette gjaldt særlig innenfor oppvekstområdet. Det ble vist til at endringstempoet lå vesentlig høyere enn den ønskede langsiktige endringstakten.

Kommunedirektøren vurderte på det tidspunktet at det var for tidlig å bruke av disposisjonsfond eller avsatte koronamidler i 2021-budsjettet. Det ble imidlertid gjennomført en mindre justering av kommunedirektørens budsjettforslag. Det ble også gitt noen signaler om at spørsmålet kunne bli vurdert annerledes dersom regnskapet for 2020 viste et handlingsrom.

Budsjettvedtaket fulgte i praksis opp problemstillingen ved at administrasjonen fikk i oppdrag av kommunestyret å vurdere etterbevilgning når regnskapet ble ferdig. Avlagt regnskap viste at det var et handlingsrom og i mars 2021 ble det vedtatt å etterbevilge 5 mill til oppvekst. I tillegg ble det også vedtatt å bevilge en million kroner som ekstra kompensasjon til lag og foreninger. [Se kommunestyret sak 27/21](#)

Kværner - gave til kommunen (inntekter fra private)

Kommunen mottok 5 mill fra Kværner som støtte til lokalt arbeid med håndtering av pandemi. Midlene har gått til helsetjenester, lege og et mindre beløp til barnehage. For nærmere detaljer vises til regnskapsanalysen (kapitlet Regnskap - driftsregnskap og driftsbudsjett).

Øremerket tilskudd til styrking av vedlikehold.

Kommunen mottok 7 mill ekstra i rammetilskudd som var øremerket til påkostning og vedlikehold. Betingelsene var at tiltakene kunne iverksettes raskt. Hensikten med tilskuddet var å gi sysselsetting til lokalt næringsliv i en periode med redusert aktivitet.

Ved utgangen av 2020 er det inngått kontrakter om vedlikeholdsarbeid, men arbeidene er utført de første månedene av 2021. En stor del av tilskuddet går til Enøktiltak som eksempelvis utskifting av gamle vinduer.

Tilskuddet er tatt til inntekt og deretter utgiftsført som avsetning til bundne fond i regnskapet for 2020. I 2021 blir utgiftene til vedlikeholdsarbeidet finansiert av det bundne fondet. Regnskapsmessig har det blåst opp netto driftsresultat i 2020, men det har nulleffekt på bunnlinjen og avsetningen til disposisjonsfond.

Forsering av investeringer

For å avhjelpe virkningen av nedstenging i det lokale næringslivet ba formannskapet kommunedirektøren se nærmere på muligheter for å forsure investeringer. Planlagt investeringsnivå i 2020 var i utgangspunktet langt høyere enn normalt og kommunedirektøren mente det ut fra kapasitetsmessige begrensninger ville være vanskelig å øke noe vesentlig mer. Det ble likevel funnet rom for prosjekt Verdalselva.

Prosjekt Verdalselva

Prosjekt Verdalselva er et pågående prosjekt med mål om å utvikle Verdalselva som opplevelses- og aktivitetsarena. Grunnarbeidet ble igangsatt med utgangspunkt i mottatte koronamidler våren 2020. Elvepromenaden skal nå endestasjonen i mai, og det nye toalettet på Kåra er installert og satt i drift. Det er mange gode sideeffekter av prosjektet, deriblant ser en at flere private ruster opp egne eiendommer på Ørmelen.

Tiltakene gjennomføres med en kommunal andel av kostnadene på cirka 2 millioner kroner. I tillegg må man kunne påregne påløp av prosjekteringskostnader til de øvrige tiltakene allerede i år, og det ble bevilget 3 millioner til prosjekt Verdalselva i 2020. Sett i lys av dagens utfordrende situasjon for næringslivet i Verdal, kan Prosjekt Verdalselva bidra til aktivitet og sysselsetting i bygge- og anleggsbransjen. Prosjektet er også viktig for den videre satsingen innen folkehelsearbeid og vil være et positivt tiltak for store deler av verdalssamfunnet i denne spesielle tiden. For de øvrige prosjektene vil det arbeides videre med utredninger i løpet av våren, slik at prosjektene kan ligge klare til oppstart dersom det kommer tiltakspakker fra nasjonale myndigheter.

Økt låneramme startlån Husbanken:

Husbanken mottok en ekstrabevilgning på fem milliarder kroner fra Stortinget, som blant annet er satt av til startlån. Kommunes søkte og fikk innvilget en økt ramme på 15 mill kr. Kommunens utlån økte dermed fra 60 til 75 mill kr. Det er god grunn til å tro at dette har vært med å bidra til at sosialkostnadene i 2020 ikke har økt.

Året 2020 viste stor etterspørsel. Det ble lånt ut mer enn rammen noe som har medført at overskridelsen er midlertidig finansiert av rammen for 2021.

[Se kommunestyre sak 60/20](#)

Særlige utfordringer på finansområdet

Det oppstod en meget spesiell situasjon på finansmarkedet i første fase etter at nedstenging skjedde i land etter land. Finansmarkedene var i en kort periode på få dager ikke i stand til å stille tilbud på alle typer lån til kommuner.

Hvis denne situasjonen hadde vart over tid, kunne det i verste fall blitt vanskelig å skaffe penger til refinansiering av lån og nye låneopptak. Mer sannsynlig er det at kommunen hadde fått refinansiert lån, men til høyere rentesats. Situasjonen endret seg tilbake til det normale etter at Kommunalbanken ble tilført økt låneramme fra staten. Kommunen hadde behov for refinansiering av to lån før sommeren 2020. Dette kom i orden og det første lånet ble refinansiert i april med fastrente og 20 års løpetid. Rentenivået falt mye fra midten av mars og mye tyder på at rentene vil forbli lave for en lengre periode. Markedet priser en gradvis endring tilbake til nivåene som var før pandemiutbruddet. Lavere rentenivå medfører at evnen til å betjene låneopptak styrkes så lenge rentene forblir lave. På den annen side betyr det mindre renteinntekter på overskuddslikviditet.

Lavere finansutgifter i mange år fremover, vil være gunstig for kommunens evne til å bære gjeld. Det kan tenkes at noe av effekten etterhvert forsvinner i form av høyere pensjonsutgifter eller at lavt rentenivå fører til lavere bevilgninger til kommunesektoren i årene som kommer. Det er ikke noen sikker informasjon om at pandemien vil gi et varig lavere rentenivå. Lave renter er derfor uansett bare et midlertidig pusterom.

Det er viktig at utsiktene til lavt rentenivå ikke fører til overinvesteringer med påfølgende varig høy gjeld. Lave renter kan øke evnen til å bære gjeld de neste 10 år, men store investeringene skal gjerne betales ned over levetider på over 40 til 50 år. Altså gjenstår det fortsatt 40 år etter at en periode med forventet lave renter er over. Finansrapportene vil vise hvordan forventningene om fremtidig rente utvikler seg. Den siste tids utvikling er at markedet priser inn en raskere renteøkning nå enn den gjorde i oktober da økonomiplanen for 2021-2024 ble lagt.

Nasjonale analyser av virkning korona

En felles arbeidsgruppe med medlemmer fra KS og staten (Kommunaldept) har i flere trinn jobbet med innhenting av data fra et utvalg kommuner. Basert på dette datagrunnlaget er det utarbeidet beregninger av merkostnader og inntektstap for kommunene.

Rapporten viser at kommunene nasjonalt har hatt kostnader på 10 milliarder kroner. Kostnadene omfatter både økte utgifter og reduserte inntekter. Reduksjonen i kommunenes skatteinntekter kommer i tillegg med 3,4 milliarder kommuner. Kommunene har også spart penger på lavere pris- og lønnsvekst og redusert arbeidsgiveravgift.

For å skjerme kommunene mot virkninger av korona, er det utbetalt økt rammetilskudd til alle kommuner og det er gitt skjønnsmidler til kommuner med særlig høy belastning. Det er også betalt ut øremerkede midler som kommunen har betalt videre i form av tilskudd til private, støtte til næringsliv osv.

Alt i alt finner arbeidsutvalget at regjeringen har kompensert kommunesektoren for de økonomiske konsekvensene av pandemien i 2020. Arbeidsutvalget peker likevel på at det kan være variasjoner mellom kommuner og at det i mange tilfeller kan være vanskelig å skille mellom selvvalgte kostnader og helt nødvendige kostnader.

Arbeidsgruppen jobber videre med å kartlegge kostnader for 2021.

Verdal kommune har deltatt i innrapporteringen. Kommunen meldte inn identifiserte merutgifter på 14,6 mill kr etter fratrekk for spart arbeidsgiveravgift. Når sparte renteutgifter på lån og økt rammetilskudd regnes inn, så er nok også Verdal kompensert for de direkte identifiserbare merutgiftene. Det må ses i sammenheng med at det ikke ble noe stort smitteutbrudd, slik at det ble mulig å styre utgiftene inn mot et normalt utgiftsnivå.

Nasjonalt er følgende hovedtrekk funnet:

- Om lag halvparten av nettokostnadene innenfor tjenestekområdene er knyttet til helse- og omsorg. Økte utgifter til lønn, testing, smittesporing, smittevernutstyr, samt kostnader knyttet til isolasjoner og karantene, er de største enkeltpostene.
- Rundt 20 prosent av kostnadene er innenfor grunnskole og barnehage. Tapte inntekter i perioden skoler og barnehager var stengt har hatt størst økonomisk effekt.
- De resterende merutgiftene og inntektsbortfallet fordeler seg på først og fremst på kultur, idrett og havn.
- Kommunene har også spart penger under virusutbruddet, blant annet gjennom lavere utgifter til eleveksamen og mindre reise- og kursvirksomhet.

Som nevnt foran har også KS gått bort fra å beregne de mer skjønnsmessige utgiftene og effektivitetstap som følger av pandemien. Dette er eksempelvis endret utskrivningspraksis hos

sykehusene, administrative følger av økt fravær, virkninger av at økonomisk omstilling ble satt på vent, tap av effektivitet på grunn av begrensninger i fysiske møter og bruk av hjemmekontor osv.

Rapporten Norge mot 2025

Et nasjonalt ekspertutvalg har gjort en vurdering av langtidseffektene av korona. De oppsummerer sine funn slik:

- Pandemien har utløst en krise som rammer skjevt. Konsekvensene er særlig store i arbeidsmarkedet, der unge og personer med løs tilknytning til arbeidsmarkedet står i fare for å falle varig ut av arbeidsstyrken. Fremover kan det bli behov for målrettede tiltak som kan hjelpe disse gruppene tilbake i arbeid, noe utvalget vil drøfte i sitt videre arbeid.
- Norsk økonomi står overfor utfordringer som vil kreve omstilling i årene som kommer. Det stiller krav til at både smittevernet og de økonomiske tiltakene som blir innført for å møte pandemien, i størst mulig grad bidrar til omstillingen.
- De omfattende økonomiske tiltakene som er innført siden pandemien brøt ut, innebærer omfordeling mellom generasjoner, fordi vi bruker mye penger over statsbudsjettet til krisetiltak nå, på bekostning av det vi kan bruke senere. For å møte de mer langsiktige utfordringene norsk økonomi står overfor, er det viktig at de økonomiske tiltakene blir skalert ned når aktiviteten kommer tilbake.
- Omstilling er nødvendig i møte med nye økonomiske tider. De omfattende og langvarige selektive støttetiltakene i utsatt industri i lys av oljekrisen på 1970-tallet ga store ubalanser i offentlig økonomi. Utvalget peker på at midlertidige krisetiltak kan ha uheldige egenskaper hvis de opprettholdes lenge, siden de kan hindre omstillinger ved at de støtter inaktivitet i stedet for nyskaping. De tiltakene som var riktige i krisens første fase, er ikke nødvendigvis noen oppskrift på langsiktig vekst. Slike tiltak bør avvikles relativt tidlig i en oppgangsfase, og tidligere enn tiltak som kan øke evnen til omstilling og vekst.

Måloppnåelse plan og styring

I dette kapitlet evalueres arbeidet med plan og styring og hvilke resultater som er oppnådd.

Målene slik de ble beskrevet i budsjett og økonomiplan 2020-2023

Kapittel 6 i budsjett og økonomiplan 2020-2023 inneholdt et utfordringsbilde og en skisse til tiltak som har vært retningsgivende for kommunens arbeid med endringer og forbedringer i 2020. Spørsmålet blir da om kommunen har klart å prioritere arbeidsoppgavene godt nok og hvilke resultater som er oppnådd.

Endringsbehovene fra dokumentet kan kort beskrives slik:

Behovsendringer i tjenestene:

- Befolkningsendringer (antall, aldersfordeling, sentralisering) antas å kreve flytting av ressurser mellom tjenester.
- Nasjonale forventninger om utvikling av tjenester, normer og lovkrav (skole og barnehage)
- Forventninger til at kommunen kan kommunisere med sine innbyggere gjennom effektive og brukervennlige digitale løsninger som er åpne døgnet rundt. Systemene må kunne utføre enkle automatiserte prosesser som gir raskere saksbehandling.
- Behov for å definere særskilte satsinger med tilhørende bevilgninger.
- Økende krav til kvalitet og individtilpasning av tjenester.

Økonomiske endringsbehov:

- Frigjøre driftsmidler til særskilte satsinger og investeringsbehov.
- Øke realismen i økonomisk langtidsplanlegging (KØB).
- Definere langsiktig bæreevne for investeringer og gjeldsopptak. Sikre en tilstrekkelig avdragsbetaling som sikrer at kommunen raskt kommer i posisjon for nye investeringer.
- Forbedre driftsmarginer for å få en mer robust økonomi
- Bedre faktagrunnlag for å få bedre ressursfordeling og raskere omfordeling når behov endres.
- Tilpasse drift til en nasjonalt strammere kommuneøkonomi (aldring, mindre oljeinntekter mv)
- Utvikle tjenestene slik at god kvalitet kan leveres med lavere ressursbruk.
- Bedre styring og kontroll over kostnadsdriverne
- Øke økonomikompentansen i organisasjonen

Behov for endringer i styring

- Utvikle og implementere ny arbeidsgiverpolitikk
- Tettere oppfølging av sykefravær
- Utvikle og implementere styringsprinsipper: Modne organisasjonen på hva det konkret vil kreve.

Mere detaljer om utfordringsbildet finnes i dokumentet: [Budsjett og økonomiplan 2020-2023](#)

Det samlede endringsbehovet kan grovt oppsummeres i nasjonale forventninger til endring, gamle bygg i kommunen, bygg som ikke er i samsvar med dagens krav, demografiske endringer (færre barn og flere eldre), mere rettighetsfokus hos brukere av kommunale tjenester, endringer i lovverk og rammebetingelser. Det er også endringer i generelle trender i etterspørsel etter tjenester. Innbyggerne forventer rask respons på henvendelser til kommunen og at digitale løsninger legger til rette for døgnaften forvaltning der dette er mulig. Innbyggerne forventer en kommune som ligger langt framme på bruk av digitale løsninger.

Arbeidet med ny økonomiplan 2021-2024 viser at utfordringsbildet som ble definert høsten 2019 er omtrent uendret. Det må ikke forstås slik at det ikke er gjort noe i 2020. Tvert imot viser de nye analysene at iverksatte tiltak bør videreføres, at det er ny kunnskap og nye verktøy som kan tas i bruk for å nå målene. Ikke minst viser den nye analysen at mange av utfordringene vil kreve systematisk endringsarbeid over mange år fremover.

I noen tilfeller er det satt av bevilgninger til å gjennomføre endringene. Disse er nærmere beskrevet i kapitlet **måloppnåelse særskilte satsinger nedenfor**.

Evaluerings

Hva har så kommunen levert på utfordringer og satsinger?

- Definert og innarbeidet finansielle måltall og evaluert måloppnåelsen. Lykkes kommunen med å bedre driftsbalansen, vil handlingsrommet øke.
- Innført flere tiltak som skal gi bedre KommunalØkonomisk Bærekraft (KØB). Flyttet en større del av utgiftene inn i drift i stedet for lånefinansierte investeringer. Økt avdragsbetalingen på lån. Dette bidrar til at kommunen ikke skyver utfordringene foran seg.
- Endret styringssystemer og økonomireglement. Ansvar for å levere endringsarbeid i alle deler av organisasjonen er pålagt.
- Innført nye moderne systemer for å dokumentere og målrette årshjulprosesser. Eksempelvis implementere Framsikt som gjør prosesser og datagrunnlag mer transparent både på kort og lang sikt.
- Modningsarbeid på betydningen av verdibasert ledelse og hva styringsmodellen krever av ledere i kommunen.
- Utført grunnlagsarbeid for å utvikle datasett som kan gi bedre kunnskapsgrunnlag for prioriteringer, oppfølging, styring og kontroll.
- Arbeid med forbedret lojalitet til budsjett, innkjøpsreglement mv.
- Øke digital modenhet og ta i bruk digitale plattformer som teams for å effektivisere informasjonsflyt og samarbeidsprosesser.
- Endret innhold i virksomhetsledermøtene (mer aktivisering og involvering)
- Styrket lederoppfølging og veiledning

Noen områder har hatt en særskilt stor oppmerksomhet. Disse er omtalt tematisk nedenfor,

Digitalisering

Verdal har vært med på felles finansieringsordning i KS for utvikling av digitale løsninger i kommunene. Pengene er benyttet til å etablere et digitalt kompetanseløft i Trøndelag. Kommunen har, gjennom deltakelse i denne satsingen, fått løftet fokus og kompetanse på mulighetsrommet som ligger der både i forhold til tjenesteutvikling og digitalisering. Vi har benyttet en del midler til digitalisering av saksbehandlingen innenfor ulike tjenester og også innenfor planlegging/ oppfølging av vårt HMS og IA- arbeid.

Videre er nye digitale hjelpemidler tatt i bruk i helse og velferd for å søke å skaffe bedre oversikt over ressursbruk og også for effektivisering av arbeidsoppgaver og arbeidsflyt.

Kommunens mål fremover er å mobilisere organisasjonens egne ressurser i arbeidet med digitalisering.

- Økt bruk av velferdsteknologi

- Økt bruk av digitale rapporteringssystem i delårsrapportering, samt på budsjett- og økonomiplan gjennom verktøyet Framsikt
- Videre utforsking av robotisering
- Økt bruk av digitale møteplasser for hele organisasjonen
- Innhenting av data og bearbeiding som del av et samlet kunnskapsgrunnlag i arbeidet med kommuneplanen

Endring, utvikling og kontinuerlig læring

Nødvendig endringsdyktighet krever at vi i enda større grad evner å omsette gode ideer og godt forbedringsarbeid til god praksis - bli en virkelig lærende organisasjon.

For å videreutvikle samhandling og samspill på arbeidsplassene har organisasjonen gjennom året arbeidet mye med å dyktiggjøre det utvidete partssamarbeidet mellom leder, tillitsvalgte og verneombud på den enkelte arbeidsplass/ avdeling, og dette skal vi bygge videre på fremover. Det vil gi oss større endringskraft i de omstillingene vi skal gjennom.

Kommunen har gjennom året styrket fokuset på kontinuerlig forbedring og kunnskapsbasert praksis. Arbeidsmiljøutvalget har bedt avdelingene følge opp og bruke avvik og forbedringsmeldinger aktivt for å utvikle organisasjon og tjenester. I tillegg er det etablert en egen innovasjonspris som skal stimulere til nye forbedringsforslag.

Kommunen har ikke maktet å ta ned ressursbruken i det omfanget økonomiplanen la opp til. Driftsnivået er fremdeles for høyt i forhold til inntektene.

Ny arbeidsgiverpolitikk beskriver en målsetting om at vi skal ha en samlet ledelse som skaper god endrings- og utviklingskraft. Organisasjonen har en ambisjon om å endre vår plattform for ledelse i takt med at våre omgivelser endres, at samfunnet rundt organisasjonen endres og utvikles.

Arbeidsgiverpolitikk, omstilling og myndiggjøring

Arbeidsgiverpolitikken ble vedtatt i kommunestyret i april, og denne skal bidra til å realisere kommunens visjon og overordnede mål, understøtte kommunens fire hovedroller og gjøre kommunen i stand til å møte sentrale samfunnstrender.

Proessen med utvikling av ny arbeidsgiverpolitikk viste til fulle at organisasjonen har en delingskultur, hvor vi lærer av hverandre. I dette arbeidet mobiliserte vi kompetanse på tvers av tradisjonelle sektorer, og resultatet viser at vi er i stand til å skape god endringskraft i vår tjeneste- og organisasjonsutvikling gjennom god samhandling på felles oppdrag.

Omstillingsbehovet er stort for å skulle tilpasse organisasjonen til de økonomiske rammene. Mange ansatte er berørt og vil bli berørt av omstilling og endringsprosesser. Arbeidsforhold har blitt og vil bli berørt. Dette er krevende prosesser, men kommunen som arbeidsgiver forsøker på beste vis å håndtere disse i tråd med både vår omsorgsrolle og arbeidslivets spilleregler.

Kommunen har gjennom året praktisert sterk kompetansestyring ved at alle ledige stillinger har vært gjennom både budsjettmessige og faglige vurderinger som grunnlag for hvorvidt stillinger skal trekkes tilbake eller lyses ut, eller tilbys ansatte som har blitt «overtallig» på et annet tjenestested.

Det er fremdeles behov for grundige analyser for å se hvordan vi kan løse en bemanningstilpasning i den størrelsen som beskrives i økonomiplanen, og det er viktig at reduksjoner i bemanning balanseres opp mot behovet for arbeidskraft for å løse kommunale oppgaver fremover.

Nærværet har utviklet seg i feil retning, og kommunen er ikke i rute til å oppnå et nærvær på 93,5 % i 2022 dersom trenden ikke snus. Dette kan være et tegn på at både organisasjon og ansatte sliter med å finne balanse mellom oppgaver og ressurser.

Kommunen har en ambisjon om at ledere skal ha bærekraftige lederspenn, det vil blant annet si at de ikke har for mange ansatte og for mange oppgaver de skal følge opp til daglig, og at de har tid og overskudd til å være synlige og tydelig til stede i hverdagen til sine ansatte.

Dette krever også gode støttefunksjoner, og ansatte som opplever at de er myndiggjort gjennom tydelighet i rolle og oppgaver.

Måloppnåelse særskilte satsinger

Nye behov, oppgaver og omprioriteringer - Satsingsområder

Økonomiplanen 2020-2023 inneholdt en rekke tiltak for å møte utvalgte satsinger. Dette innebar at det ble satt av beløp i budsjettet til nærmere angitte formål og at det i økonomiplanen ble ryddet plass til å kunne videreføre bevilgningene.

Det ble gjennomført en relativ hard saldering av budsjett for 2020. Dette medførte at salderingstrekket ble høyere enn det som ble gitt i ekstra bevilgninger på satsingsområdene. Det kan være en pedagogisk utfordring å forklare dette. Effekten ble at selv områder som ble prioritert opp, likevel fikk en lavere bevilgning i kroner enn tidligere år. Det er likevel slik at satsingsmidlene førte til omfordelingseffekter mellom tjenestene. De som fikk satsingsmidler kom relativt sett best ut av budsjettet for 2020.

Tiltakene med tilhørende beløp er listet i tabell under med de beløp som er regnet for hvert enkelt år i økonomiplanperiode.

Tabell som viser prioriteringer med aktivitetsendringer

Akt.nr: Prioriteringer / aktivitetsendringer					
		2020	2021	2022	2023
1	Bua, sommerjobb mv	1 000	1 000	1 000	1 000
2	Helseplattform	-	-	4 000	4 500
3	Kommunepsykolog	1 014	1 014	1 014	1 014
	Samfunnsmedisin	2 014	2 014	6 014	6 514
4	Arbeidsmiljø, kompetanse, DIA mv	2 500	2 700	3 000	3 300
	Personal	2 500	2 700	3 000	3 300
5	Arkivrydding og hjemmeside	400	300	100	100
6	Egen bolig - virkemidler fra Husbank	2 000	2 000	2 000	2 000
	Arkiv og Boligsosiale virkemidler	2 400	2 300	2 100	2 100

Årsberetning 2020

7	Digitalisering og effektivisering	500	700	700	700
8	Prisavsetning	1 000	1 000	1 000	1 000
	Fellesområder	1 500	1 700	1 700	1 700
Totalt Kommunedirektør, fellesområder mv		8 414	8 714	12 814	13 614
9	Oppvekst felles - barnehagemyndighet	2 000	2 000	2 000	2 000
10	Ressurssenter - lovkrav barnevern fra 2021	-	2 000	2 000	2 000
11	Skole og SFO - Lærernorm	2 300	2 300	2 300	2 300
Totalt Oppvekst		4 300	6 300	6 300	6 300
12	Demens	1 011	1 011	1 011	1 011
13	Demografi	1060	250	-	-
14	Fastlegesituasjonen	2 000	2 000	2 000	2000
15	Velferd felles	2 939	4 250	5 000	5 500
Totalt Helse og Velferd		7 010	7 511	8 011	8 511
16	Økte energiutgifter og vedlikehold (sekundært)	3550	3100	2650	2200
Totalt Næring og samfunnsutvikling		3 550	3 100	2 650	2 200
Sum prioriteringer og aktivitetsendringer		23 274	25 625	29 775	30 625

Status for prioriteringene og hva som er oppnådd er beskrevet pr nummererte aktivitet i tabell under.

Nr Aktivitet/	Status
Prioritering	
1 Bua, sommerjobb mv	Femti ungdommer sysselsatt i kommunalt arbeid gjennom sommeren, hver deltaker med 60 timer hver. Mottatt eksterne midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BufDir) på 150' og 56' fra fylkeskommunen som ble lagt til prosjektet sammen med 450' av aktivitetsmidler. Veksttorget ble tildelt 500 000 av utenforskapsmidlene til drift av BUA for perioden 01.05.20 – 30.04.21.
2 Helseplattform	Vedtak om bruk av opsjon i Helseplattformen AS, politisk vedtak sak PS 21/2021 av 1. mars 2021. Målet er sammen med Sykehuset Levanger og Levanger kommune (forutsatt vedtak) å ta i bruk løsning høsten 2022.
3 Kommunepsykolog	Kommunepsykolog startet i november 2019, helårseffekt fra 2020. Lovpålagt funksjon.
4 Arbeidsmiljø, kompetanse, DIA mv	Kommunen startet med implementeringsarbeidet av ny arbeidsgiverpolitikk på HMS- og IA-området, men har ikke kommet i mål med innføringen. Pandemien må ta noe av skylda for dette, fordi den gjorde at det var vanskelig å skape møteplasser ute på arbeidsplassene.
	Færre søkere på etter og videreutdanninger finansiert av felles kompetansemidler. Gjenværende satsingsmidler tilført kommunens årsresultat.

Årsberetning 2020

Nr	Aktivitet/ Prioritering	Status
5	Arkivrydding og hjemmeside	Målet med arkivmidlene var å ivareta det gamle legearkivet etter flere avgåtte leger i Verdal kommune. Benyttet helsesekretærkompetanse som har vært en suksessfaktor i arbeidet. Totalt 300 arkivbokser ble ryddet og ordnet i tråd med lovverket. Det er foreløpig avlevert 115 arkivbokser til IKA Trøndelag. Kostnader knyttet til levering for resterende arkivbokser kommer i 2021. Proessen med ny kommunal hjemmeside ble besluttet og forankret hos kommunedirektøren i starten av 2020. Det ble utarbeidet en prosessplan, men det har tatt lengre tid enn ønskelig, i hovedsak på grunn av Covid-19. Proessen er i gang igjen og det er besluttet at både Levanger og Steinkjer blir med videre inn i den innovative anskaffelsen. Ingen kostnader knyttet til ny kommunal hjemmeside i 2020.
6	Egen bolig - virkemidler fra Husbank	Pr. november/desember 2020 var det meste av tiltakene tildelt. Tilskudd til tilpasning og utbedring er et viktig virkemiddel for familier med funksjonshemmede barn der behovet for tilpasningstiltak kan være kostnadskreven og svært omfattende. Redusert saksbehandlingskapasitet på slutten av året har medført at ikke alle midler ble satt i drift, rundt 300` som ikke ble utbetalt i 2020.
7	Digitalisering og effektivisering	Utvidet bruk av Post Inn løsninger, flere robotoppsett for eksport og import av data i forskjellige systemer. Tatt i bruk Bedrekommune.no, KS-læring, digitale skjema for web på interne arbeidsmarked og digitale skjema for HMS/IA planlegging. Anskaffet program for arbeidsmiljøkartlegging. Integrasjoner av systemer mot felles responscenter Værnes for mottak trygghetsalarmer og ruteplanlegging.
8	Prisavsetning	Styrking av budsjett barnehagemyndighet til dekning av stor økning i tilskudd til private barnehager.
9	Oppvekst felles - barnehagemyndighet	Dekning av bemanningsnorm og pedagognorm i barnehage.
10	Ressurssenter - lovkrav barnevern fra 2021	Barnevernsreformen trer i kraft 1. januar 2022. Reformen medfører at kommunene får økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Innebærer bla fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak. Prioriteringer lagt til virksomhet i budsjettår 2021, forventninger til forberedende aktiviteter.
11	Skole og SFO - Lærernorm	Dekning av økte utgifter lønn for å tilfredsstille krav til bemanning ref lærernorm.
12	Demens	Videreføring og utvikling av dagtilbud til hjemmeboende demente. Tidligere har dette vært prosjektfinansiert. Dagtilbud til demente ble et lovpålagt tilbud fra 2020.
13	Demografi	Dekning av økte tjenestebehov med økt antall brukere og høyere omsorgsbehov.
14	Fastlegesituasjonen	Rekruttering fast leger til ledige hjemler er utfordrende. For å tilby innbyggerne lovpålagt fastlegetjeneste benyttes vikarleger fra vikarbyrå. Rekrutteringsutfordringer er og knyttet til økt kompetansekrav til fastleger. Beredskap og legevaktturnuser er og utfordringer på området.
15	Velferd felles	Forvaltningskontorets budsjett styrket med 1,53 mill. Økt budsjett på bla utskrivningsklare pasienter. Budsjett Digital velferd fullfinansiert av midler fra prioriteringsliste med 1,42 mill. Digital velferd yter bistand med digitale løsninger til nytt bo og behandlingssenter, responscenter Værnes (trygghetsalarmer), styringsdata til hjemmetjenesten, sensorløsninger i institusjon og hjemme hos brukere av kommunens tjenester.
16	Økte energiutgifter og vedlikehold (sekundært)	Lav pris på elkraft gjennom 2020. Resultat på funksjon bygg ble 1,5 mill og dette tilskrives primært lavere strømutgifter. Strengt nødvendig vedlikehold utført på kommunens bygningsmasse

Sammendrag analyser av regnskap og økonomi

Kapitlet inneholder analyser av regnskap og økonomi og oppsummerer årsberetningen, for økonomiske tema. Det vil si at den oppsummerer fagkapitlene for driftsregnskap, investeringer og balanse. Analysene vil også videreføre informasjonen som ligger i notene til regnskapet og regnskapsoppstillingene. De viktigste funn og læringspunkter tas med videre i kapitlet læringspunkter.

Lovgrunnlag

Kapitlet dekker kommuneloven § 14-7 bokstav a og b om økonomiske forhold på kort og lang sikt og kravene til finansielle måltall:

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid?
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene?

Grunnleggende prinsipper for organisering av regnskap, budsjett og økonomirapportering

Kontroll med bevilgninger er et grunnleggende prinsipp i kommunelovens økonomibestemmelser. I kommuneregnskapet er regnskapet et spill av budsjettet, slik at alle bevilgninger i prinsippet skal kunne følges mot tilsvarende beløp i regnskapet. Kommunene har likevel frihet til å organisere budsjett og regnskap slik at det dekker kommunens eget behov for bevilgningskontroll. Denne friheten har noen begrensninger. Alle kommuner må innrette regnskapene slik at det er mulig å sette opp tallene i forskriftsdefinerte rapporter.

For Verdal kommune betyr det at analyser av regnskap og budsjettavvik kan tas ut av økonomisystemene både etter kostnadssted (ansvar og gruppe av ansvar) og etter tjeneste (kostra). Verdal kommune har et tjenesteorientert budsjettvedtak og budsjettet er vedtatt på et bevilgningsskjema som har fokus på tjenester (kostra). I prinsippet skal da også all rapportering tilbake til kommunestyret følge samme system med inndeling etter tjenester. Inndelingen etter tjenester er basert på kostrafunksjoner som grupperes sammen til "hovedtjenester", der en hovedtjeneste tilsvarer en enkelt rad i bevilgningsskjemaet.

Stort sett er regnskapsanalysene i årsberetningen satt opp etter tjenester. Men det finnes noen spesialanalyser der informasjonsverdien er størst ved å sette opp tallene etter andre dimensjoner i regnskapet som feks art (type inntekt eller utgift) eller kostnadssted (ansvar). Det angis i teksten hvilken sammenheng tallene har til regnskapet.

Budsjettavvik (avvik mellom tallene i budsjett og regnskap)

Et regnskapsmessig budsjettavvik skal i prinsippet kunne forklares med et mengde- og eller et prisavvik. For en kommune vil det ikke alltid være praktisk mulig eller det koster mer enn det gir i nytte. Eksempelvis kan tjenestene være individtilpasset og dermed lite standardisert. I ytterste

konsekvens finnes det da ikke noe fornuftig gjennomsnittstall som kan brukes i analysene. Altså analyser blir vanskelig fordi det er vanskelig å definere hva som er en typisk leveranse eller typisk standardprodukt. Hvis kommunen skulle løse det med å definere mange ulike standardprodukter, så blir det fort uoversiktlig.

Det jobbes med å utvikle ressursstyringsmodeller og kunnskapsgrunnlag som kan gi kommunen bedre kunnskap om pris- og mengdeavvik også når "produksjonen" er individtilpasset, men det vil nok ta noen år før kommunen har gode nok systemer til å fullt ut kunne analysere budsjettavvik i mengde- og prisavvik.

Det har pågått et utviklingsarbeid innenfor hjemmetjenestene for å skaffe bedre kunnskapsgrunnlag. Målet her er å kunne lage modeller som måler direkte på objektive kostnadsdrivere, slik at behovet for endringer i ressursbruk kan beregnes som en funksjon av endring i kostnadsdriveren. Målet er å øke realismen i budsjetteringen, men også sikre en raskere omfordeling av bevilgninger og personell når behov endres. Dette arbeidet vil fortsette i 2021.

På noen områder er sammenhengene enklere og det finnes det allerede opplysninger nok til at det er mulig å forklare budsjettavvik i mengde og pris. For eksempel er det ingen tvil om at mindreutgiftene for strøm i 2020 i all hovedsak er et prisavvik. Det skyldes ganske enkelt en lavere strømpris.

Hovedanalyse - Regnskap og økonomi året 2020

Hovedtrekk fra regnskap 2020

Regnskapet 2020 for Verdal kommune ble bedre enn fryktet og den økonomiske stillingen ved inngangen til 2021 er klart bedre enn på mange år. I 2020 ble det ikke merskatt og premieavvik som skulle løfte resultatet, som i de fleste tidligere år med gode resultater. I 2020 er det samlede endringer i rammevilkår som følge av pandemiutbrudd og restriksjoner i aktivitet som til slutt viste seg å gi gode regnskapsresultater. Slik sett er tallene for Verdal i stor grad sammenfallende med de nasjonale trekkene fra kommuneregnskapene. Det er positivt at Verdal kommune klarer å utnytte de økonomiske mulighetene som året ga, like godt som andre kommuner. Det forhindrer at kommunen blir hengende etter økonomisk og med det blir en annerledeskommune. Det er til det beste for stabile tjenester i årene som kommer at vi står oss godt i sammenligning med andre kommuner. Samtidig viser årsberetningens analyser at gode økonomiske tall ikke sier alt om hvordan året har vært. I 2020 har de kanskje sagt mest om hvor spesielt året ble.

KS har økonomer som analyserer regnskapstallene nasjonalt. Dette er hva de skriver om tallene og det er grunn til å merke seg likheten med de analyser som vi gjør lokalt for Verdal kommune.

Netto driftsresultat som temperaturmåler av driftsøkonomien «egner seg ikke særlig bra i uåret 2020», mener Sigmund Engdal. Det fordi kommunene gjennom nesten hele fjoråret mottok og inntektsførte ulike øremerkede, statlige koronatilskudd. Penger som blant annet skal brukes på økt aktivitet i bygg- og anleggsnæringen og kompensasjon til øvrig næringsliv og frivillig sektor. Deler av kostnadene vil imidlertid først påløpe i inneværende år, altså 2021. – De statlige koronatilskuddene bidrar dermed til å dope netto driftsresultat i 2020.

Regnskapsteknisk er tallene oppblåste, gjør spesialrådgiveren oppmerksom på.

Bedringen i netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger fra 2019 til 2020 skyldes «en del forhold som man ikke ser i et normalår».

Ny offentlig tjenstepensjon og nye samordningsregler med folketrygden har redusert kommunenes pensjonskostnader. I 185 ikke-sammenslåtte kommuner med detaljerte regnskapstall har lavere pensjonskostnader enn lønnsveksten isolert sett bidratt til å trekke opp netto driftsresultat med rundt 0,5 prosentpoeng. Smittesituasjonen har ført til at kommuner ikke har kunnet gjennomføre en del tjenester og aktiviteter som planlagt i budsjettet. Eksempler på det er aktivitets- og fritidstilbud for eldre og funksjonshemmede, kulturaktiviteter og innvendig vedlikehold av omsorgsbygg.– Det er altså en del støy i tallene, sier Engdal.

Regnskapsundersøkelsen viser også at koronakrisen, og medfølgende inngripende smitteverntiltak, ikke har ført til store endringer i kommunenes økonomi. Kommunene er i stor grad blitt kompensert for inntektssvikt og økte utgifter under pandemien.

Regnskapet for 2020 ble avsluttet innen frist og tidligere enn normalt. Dette er positivt og må også ses i lys av at ny kommunelov også har medført en del ekstraarbeid. Arbeidet med årsregnskapet ble utført i en periode med relativt lavt smittetrykk og arbeidet kunne i stor grad pågå for fullt. Slik sett har arbeidet med årsberetningen i større grad blitt påvirket av smittesituasjonen og har i større grad blitt påvirket av restriksjoner med hjemmekontor osv.

Den 15.02 ble det skrevet en pressemelding som beskrev regnskapsresultatet og utviklingen fra svake tall etter sommeren til klart bedre tall i de siste månedene av året. Analysene som er gjort etter at pressemeldingen ble skrevet, har i liten grad endret på konklusjonene fra pressemeldingen. Analysene bekrefter hovedforklaringene, men gir mer detaljert informasjon om hva som har påvirket tallene.

Pressemelding 15.02.2021: Regnskap 2020 for Verdal kommune

Driftsregnskapet for Verdal kommune er avlagt i balanse etter avsetninger.

Netto driftsresultat er pluss 36,6 mill kr (2,9%), disposisjonsfond pr 31.12.20 er på 66,7 mill kr (5,3%) og samlet budsjettavvik er på 25,7 mill kr. Totale driftsinntekter er 1,26 mrd kr og total langsiktig gjeld inkl pensjonsforpliktelser er på 3,3 mrd kr.

Regnskapsresultatet har forbedret seg mye fra anslagene i høst. Dette skyldes summen av mange forhold, der den viktigste forklaringsfaktoren er lavere lønnsoppgjør, lavere pensjonsinnsbetalinger og

lavere renteutgifter. Kunnskapen om endringer for lønn og pensjon kom utover høsten etter hvert som lønnsoppgjørene ble ferdige. Det ble også satt tiltak høsten 2020 for å redusere merforbruk i tjenestene. Tiltakene har gitt effekt og bidratt til at det har blitt mulig å komme i balanse.

Disposisjonsfondet øker fra 24,9 mill kr til 67,7 mill kr. Den store økningen må ses i sammenheng med regnskapstekniske endringer i kommuneloven som har medført at mindreforbruk for både 2019 og 2020 er tilført fondet i 2020. Disposisjonsfondet nærmer seg kommunens måltall om 6% disposisjonsfond.

Kommunedirektøren er svært fornøyd med at regnskapsresultatet blir bedre enn prognosene. Det er en helt annen økonomisk situasjon enn tidlig i høst, da det var en reell risiko for at kombinasjonen av underliggende merforbruk og virkning av mulige pandemiutbrudd i verste fall kunne tømme kommunens reserver i løpet av ett år. Regnskapsresultatet for 2020 gir et midlertidig pusterom og en robusthet som nå gjør det mulig å følge den planlagte kursen i økonomiplanen. De faktorer som har muliggjort balanse i regnskapet og veksten i frie fond er av midlertidig karakter og tett knyttet til virkninger av pandemi. Kommunen legger til grunn at rammevilkårene for kommunens økonomi gradvis normaliseres og at midlertidig lavere lønnsvekst og renter gradvis erstattes med mer forutsigbare rammevilkår i kommende år.

Det betyr samtidig at de grunnleggende utfordringene med et for høyt driftsnivå og et stort endringsbehov for å møte endringer i befolkning og tjenester, er de samme som tidligere og helt uavhengig av regnskapsresultatet for 2020. Regnskapsresultatet endrer ikke på det faktum at flere av tjenestene i kommunen fortsatt har et forbruk som ligger langt over budsjett. Det er nødvendig at tjenestene over tid driftes innenfor de inntektsrammer og rammevilkår som kommunen har i et gjennomsnittså.

Regnskapsresultatet blir nå analysert og årsberetningen vil gi mer informasjon om tallene. Analysen vil kunne si mer presist om resultatet er godt nok sett mot kommunens måltall og kommunelovens forventninger til en bærekraftig økonomi.

Regnskapsanalyse året 2020 :

Regnskapsanalysene i ettertid bekrefter den gode stillingen når det gjelder likviditet og frie fond. Analysene gir ingen indikasjoner på at de grunnleggende driftsutfordringene er løst, men bekrefter at utviklingen har blitt bedre. Særlig gjelder det for helsetjenestene og skole de siste månedene av året. Den største utfordringen er derfor ikke økonomien ved utgangen av 2020. Den store økonomiske utfordringen er hva økt gjeld i 2019 og 2020 og planlagte investeringer kan gjøre med driftsbalansen fremover.

Netto driftsresultatet for 2020 er påvirket av midlertidige inntekter knyttet til pandemi og utbytte fra NTE. Dette er midler som det er bindinger på og som ikke fritt kan brukes til å møte ordinære driftsutfordringer. KS analysene gir også signaler om at en del av ekstrainntektene i 2020 må ses i sammenheng med utgifter som kommer nå utover i 2021. Det er derfor grunn til å påpeke at også tallene for Verdal kommune nok er noe oppblåste. Tallene kan gi et noe bedre bilde av situasjonen enn det er grunnlag for når en ser litt lenger fram i tid.

En "varslet overraskelse" har vært at pandemiutfordringene ikke har slått ut i økte ytelser til livsopphold (økonomisk sosialhjelp). Her har tidligere kriser i næringslivet, som konjunktursvikten i oljenæringen vist at det kan gå opp til 2 år før de som mister arbeid har brukt opp alle andre muligheter og til slutt kommer inn på økonomisk sosialhjelp. Vi kan derfor ikke utelukke at det

kommer utgifter etterhvert. Samtidig gir både tall for sysselsetting og næringsstrukturen i kommunen et visst håp om at effekten ikke nødvendigvis ikke blir så stor som i en del andre kommuner. Dette gjenstår å se.

Det er ingen grunn til å svartmale økonomien ved inngangen til 2021, men nøktern analyse viser at det mest sannsynlig blir strammere fremover. Da er det godt at kommunen har noe mer penger i verktøykassen i form av et større disposisjonsfond.

Utfordringene med stort endringsbehov og store årlige merforbruk

Regnskapene 2019 og 2020 er i stor grad preget av å være de to første årene i en periode med planmessig reduksjon i driftsrammene for tjenestene. Reduksjonen gjøres for å tilpasse kommunens drift til endringer i befolkningssammensetning, nye og endrede tjenestebehov, utflating av kommunale inntekter og behovet for fornyelse i kommunal bygningsmasse.

Det er ikke gitt at nedskalerte driftsbudsjett må føre til svakere tjenester. Kostratallene for landets kommuner viser at det er store variasjoner i driftsutgifter mellom kommuner. Altså er kostnadene i stor grad selvvalgte og/eller konsekvenser av valgt struktur, tradisjoner og historikk. Nasjonale analyser, kommunebarometer, kommunenes egne kostraanalyser mv, viser stort sett at det er liten samvariasjon mellom bevilgningsnivå og opplevd kvalitet på tjenestene. Til en viss grad har innføring av normer i skole og barnehage ført til at forskjellen mellom kommuner har krympet noe. Med det er uansett ikke slik at tjenestene koster noenlunde det samme uansett kommune.

Det blir for enkelt å si at Verdal kommune finansierer kommende investeringer med å svekke tjenestene. På den annen side er det nok ikke slik at kommunen smertefritt kan nedskalere bevilgningene til drift år etter år fremover. Det vil kreve endringer som utfordrer det eksisterende og som vil være vanskelige både for politikk og administrasjon.

Budsjettavvikene i regnskapet kan gi en indikasjon på at det allerede etter to år med innstramming viser seg at nedskaleringstakten er krevende. Regnskapene viser flere varianter av denne floken. En variant er at innstrammingen skjer, men i et lavere tempo enn det som er forutsatt i budsjett og økonomiplan. Har så kommunen et reelt valg når det gjelder nedskalering av driftsbudsjettene? Det er på dette spørsmålet at floken strammer seg. For kommunen kan i liten grad påvirke eget inntektsnivå samtidig som demografisk utvikling også i stor grad ligger utenfor kommunens kontroll.

Hvis endringsprosessene ikke lykkes, kan store merforbruk bli en årviss problemstilling. Da gjerne i kombinasjon med at det ikke kommer noen synlig nedskalering av kostnadsdriverne. En mindre alvorlig variant av det samme er at det kommer en mindre nedskalering, men at det går for sent til å hente ut de besparelser som er nødvendig for å holde budsjettet. En tredje variant er at nedskalering av en kostnadsdriver som feks faste ansatte, slår ut i økt vikarinnleie, økt konsulentbruk eller økt sykefravær.

Dette er ikke enkle problemstillinger og økonomiske analyser vil bare gi noen av de nødvendige svarene. Om merforbruk skyldes svikt i vilje til å gjennomføre upopulære endringer, for stor forsiktighet i forhold til å prøve nye løsninger, for liten gjennomføringsevne osv eller om det skyldes at budsjettet er satt urealistisk lavt, er ikke alltid så lett å avgjøre. Budsjettavvikene må derfor ses i sammenheng med andre forhold. Ikke minst kan kostratall gi en indikasjon hva som er normale drifts- og bevilgningsnivå og hvor lavt driftsnivået kan settes før det etter alle målestokker må betraktes som unormalt lavt.

Avslutningsvis er det viktig å nevne at endringstempo også vil være avhengig av hvor driftsnivået ligger i utgangspunktet og hvilket handlingsrom som gis for endringer. Merforbruk i en tjeneste med høyt forbruk er noe annet enn merforbruk i et område som allerede har lavt forbruk. Budsjetttavvik i form av merforbruk er derfor ikke direkte sammenlignbare på tvers av tjenester. Men det finnes et unntak. Økonomisk sett er de like skadelige for kommunens totale økonomi.

Økonomiplan 2019-2022 var klar på at endringen var for stor til at tilpasning kunne skje med tradisjonell sparing. Den varige løsningen er å utvikle arbeidsflyt, organisasjon og infrastruktur, slik at gode tjenester kan leveres med et lavere forbruk av årsverk. Utviklingsarbeid betyr krevende prosesser som binder arbeidskraft og ressurser. Utvikling av fremtidens tjenester må skje parallelt med at kommunen leverer tjenester som både er innenfor lovkrav og står seg godt i konkurranse med det andre kommuner presterer. Dette utfordrer naturligvis virksomhetene endringsevne og i noen tilfeller kan manglede tempo i endringsarbeidet medføre uønskede avvik i tjenestene. Det betyr at det er viktig at avvik blir meldt og at avvikene lukkes raskt.

Det er ingen tvil om at er behov for både gode prosesser og gode kunnskapsgrunnlag i årene som kommer.

Endringer i rammebetingelser som påvirker drift i årene som kommer

I noen tilfeller endres rammebetingelser slik at poster i regnskapet for 2020 ikke vil være representative for årene fremover. I dette avsnittet beskrives noen slike forhold som enten er i endring eller at endring er sannsynlig.

Eiendomsskatt: Endringer i lovverk og manglende bred nasjonal politisk forankring av skatten vil gjøre inntektene usikre.

Økning i avdrag: Det ble i 2018 funnet feil i avskrivningsgrunnlag. Korrekt avskrivningsgrunnlag har gitt økning i avdrag i 2019 og 2020. Dette forsterkes av bestemmelsene i ny kommunelov fra 2020 om ny beregningsmetode for minimum avdrag. Nye bestemmelser skjerper kravet til at avdragsbetalingen må følge tempoet i kapitalslitet. Fra 2020 er det også tatt i bruk ny metode med dekomponering av investeringer. Dette er en metode som skal sørge for at levetiden for alle hovedkomponentene i et bygg eller anlegg blir vurdert, slik at avskrivningene blir mest mulig reelle. Økte avskrivninger vil da medføre at avdrag øker. Avdrag vil fortrenge midler til drift, men har også den positive effekten at kommunen kommer raskere i posisjon til å ta nye investeringer som møter fremtidens behov.

Ressurskrevende tjenester:

Det har i flere år blitt varslet innstramming i ordningen som følge av sterk utgiftsvekst i statens bevilgninger til ordningen. I tillegg har det kommet en del praktiske avklaringer om beregningen av refusjonen som i praksis har strammet inn ordningen og gitt kommunen en svekket kompensasjon fra 2019. Det er etter endringen i prinsippet bare ansikt til ansikt tid som kompenseres, selv om ansatte fullt ut har sin arbeidstid knyttet til en ressurskrevende tjeneste. Overlappingstid mellom vakter, opplæring og administrativ tid kompenseres eksempelvis ikke.

Forholdet mellom aktivitet og budsjett (nettobudsjettering):

I årsberetningen for 2019 ble de store avvikene mellom bruttotall i budsjett og regnskap beskrevet. Med bruttotall menes inntekter og utgifter hver for seg. Store avvik mellom regnskap og budsjett kompliserer sammenligningen mellom budsjett og regnskap og medfører at det er vanskeligere for en regnskapsbruker å lese regnskapet. Det svekker med andre ord beslutningsgrunnlaget for kommunestyret.

Vanskelighetene med å sammenligne et nettobudsjett mot et bruttoført regnskap er ikke noe fenomen som gjelder bare Verdal. Det er lang tradisjon for nettobudsjettering i norske kommuner, samtidig som kommuneloven ikke gir noe rom for annet enn å føre regnskapet etter bruttoprinsipper. Nå da regnskapet kommer med både inntekter og utgifter som ligger høyt over tallene i budsjettet, så blir sammenligning vanskelig. Særlig for de som ikke kjenner prinsippene med netto- og bruttotall i budsjett og regnskap.

De største avvikene finnes på budsjetteringen av refusjoner for fravær. Disse budsjetteres normalt med lavere volum både på inntektssiden og utgiftssiden enn det erfaringer viser er reelt. Dermed blir det også relativt store avvik mellom budsjett og regnskap for både lønnsutgifter og sykelønnsrefusjoner. Dette kan relateres til at sykefraværet jevnt over blir høyere enn måltallene.

En annen problemstilling er budsjettering av prosjektinntekter, når inntektene ikke er kjent når budsjettet legges. Disse blir ofte budsjettert lavt både på inntektssiden og utgiftssiden.

Det vil kreve store endringer i budsjettmetode å endre gjeldende praksis. Kommunen vil arbeide videre med disse problemstillingene i 2021. Året 2020 ga ikke rom for denne typen arbeid.

Nye forhold som har blitt kjent etter 31.12.2020

Det er ingen nye forhold etter 31.12 og fram til avlegging av årsberetning som i vesentlig grad påvirker vurderingen av regnskapet. Månedsrappporter for januar og februar gir en indikasjon på at den positive utviklingen i budsjettbalanse de siste månedene av 2020 fortsetter utover vintermånedene 2021. Dette må ses i sammenheng med at det ikke har vært store virusutbrudd som har påvirket kommunens drift og utgifter utover det som har vært normalen gjennom 2020.

Sammenhenger mellom styring, budsjettjusteringer og budsjettavvik

Et prinsipielt vanskelig spørsmål for alle kommuner er hvorvidt alle avvik skal budsjettjusteres eller om det er et poeng at regnskapet skal vise de reelle avvikene som faktisk har oppstått.

Kommuneloven krever at budsjettjusteringer skal vurderes når det er store endringer. Men det er ikke noe krav til budsjettjusteringer skal gjennomføres. Altså vil en tjeneste med merforbruk ofte få et krav om endre driften i stedet for en påplussing av budsjett. Alternativt vil en tjeneste også i noen tilfelle få beskjed om at merutgiftene kan aksepteres og betales, men at budsjettjustering ikke gjennomføres fordi det vil være det samme som å skjule et reelt og forklarbart avvik. En påplussing av budsjettet vil også kunne ta vekk presset på virksomheten til å finne løsninger for å holde budsjettet uten ekstra tilførsel.

Regnskapet har som formål å måle reelle avvik. Det anses ikke som god praksis å budsjettjustere bort alle avvik, særlig ikke hvis budsjettjusteringene gjøres sent på året slik at kommunen egentlig tilpasser budsjettet mot forbruket. Det vil være det samme som å styre alle budsjettavvikene i null og

fjerne mye av informasjonsverdien i kommuneregnskapet. Kommuneregnskapets formål er jo å vise hvorfor det eventuelt ikke ble slik kommunestyret hadde planlagt og besluttet.

Denne problemstillingen ble på mange måter satt på spissen i 2020 med de mange store og til dels uoversiktlige budsjettavvikene som pandemien medførte.

Budsjettavvikene kom på en rekke områder som:

- Lavere skatteinntekter (lavkonjunktur)
- Lavere rentenivå (mindre renteutgifter og renteinntekter)
- Spart arbeidsgiveravgift (delvis som følge av lavere lønnsvekst og delvis som følge av lavere avgiftssats i en termin)
- Spart lønn, pensjon og prisstigning som følge av interne sammenhenger mellom postene og at pensjonsselskapene fikk sin avkastning i aksjemarkedet. I tillegg også en ny pensjonsordning som ser ut til å bli billigere
- Merutgifter lønn og tillegg pga smittevernarbeid
- Økt rammetilskudd, både som frie midler og bundne inntekter med tilhørende merutgifter
- Mindreinntekter på egenbetaling (barnehage, SFO, kultur mv)
- Mindreutgifter som følge av restriksjoner på reising, møtevirksomhet osv.

Sammenhengen mellom disse sammensatte endringene er teknisk vanskelig å beskrive. I noen tilfeller er sammenhengene eksakte, mens de i andre sammenhenger må baseres på en rekke beregningstekniske forutsetninger om hva som utløser hva og hvilke endringer som ville kommet uansett pandemi eller ikke. Disse problemstillingene beskrives også godt i pandemirapportene fra KS. Litt forenklet sagt kan en si at "alt kom i bevegelse samtidig" og da blir det vanskelig å isolere effektene av pandemien.

Sammenhengene ble med andre ord så rotete og innfløkte at det var vanskelig å beregne seg fram til budsjettjusteringsbeløp som kunne forsvares faglig sett. Dette kunne nok vært enklere om tjenestene i kommunen hadde balanse mellom budsjett og regnskap ved inngangen i året.

Men hovedgrunnen til at det i liten grad ble budsjettjustert, var at den økonomiske usikkerheten gjennom året var så stor. Med en høy usikkerhet ble det valgt å holde igjen på alle mulige reserver for å ha nødvendige finansielle ressurser til å møte kombinasjonen av et større smitteutbrudd og et økende merforbruk. Særlig stort var trusselen fra et økende merforbruk i helse, der merforbruket hadde uklare sammenhenger til pandemien og et underliggende flerårig merforbruk. I den situasjonen fremstod det som et stort sjansespill å skulle tilføre midler til virksomheter som allerede styrte mot et stort merforbruk.

I stedet for budsjettjustering ble det akseptert at alle nødvendige innkjøp og bruk av lønnsmidler som direkte fulgte av beslutninger i kriseledelsen og nasjonale krav, var nødvendige og ikke selvvalgte. Merforbruk som kom på grunn av pandemi var da å anse som et reelt merforbruk som ble dokumentert gjennom registreringer av sykefravær og regnskapsføring på en egen prosjektkode for korona. En konsekvens av dette var at den budsjettansvarlige da selv måtte vurdere om innkjøp og bruk av lønnsmidler var innenfor det kommunens kriseledelse hadde akseptert. Løsningen ga ikke rom for å ha noen form for gevinst på å bruke mindre penger.

De store avvikene mellom budsjett og regnskap i 2020, først og fremst i helse, vil derfor kunne ha sin årsak både i underliggende merforbruk og i forhold som er relatert til pandemien. Det har vist seg vanskelig å dokumentere de samlede virkningene av korona helt presist. Kommunen har rapportert

tall både til KS og Statsforvalteren og det er grunn til å anta at kommunens målinger holder samme kvalitet som hos gjennomsnittskommunen.

Gjennomgangen av prosjektrengskapet tyder på at registreringene er korrekte, dokumenterbare og i liten grad bygger på skjønnsmessige vurderinger.

Utgifter kommunen ikke har tatt inn i prosjektrengskapet er dermed de mer skjønnsmessige og adferdsavhengige utgiftene. Endringer i adferd er en sammensatt materie som kan omfatte alt fra endret utskrivningspraksis hos sykehusene, ansattes bruk av hjemmekontor, tidsbruk til å improvisere nye løsninger fordi ansatte og tjenestemottakere i større grad er hjemme osv. Det er ingen tvil om at pandemien har kommet med mange tidstyver. På motsatt side har det også skjedd mye positivt som feks økt bruk av digitale løsninger for kommunikasjon. Om de positive endringene har gitt reduserte kostnader eller om de "bare" har gitt økt fleksibilitet og kvalitet, er vanskelig å måle.

Kommunen vil konkludere med at det ikke finnes noe sikkert grunnlag for å beregne hverken gevinster eller tap på de mer skjønnsmessige forhold som ikke er tatt med i prosjektrengskapet. Kommunen har derfor heller ikke noe sikkert grunnlag for å hevde at det er pandemiutgifter som ikke er kompensert. I særlig grad fordi årsresultat for året 2020 til slutt endte opp på plussiden.

Historikk økonomisk utvikling

Historikk kommuneøkonomi

I dette avsnittet beskrives de langsiktige utfordringene og endringene i kommunens økonomi. Kommunens langsiktige økonomi vil i langt sterkere grad enn et enkelt årsresultat kunne sin noe om utfordringer og handlingsrommet for årene som kommer.

Figuren viser hvordan kommunens langsiktige økonomi og kortsiktige økonomi har endret seg fra 2001 til nå. Poenget med å vise en figur med en så lang tidsserie, er å vise at økonomien går i sykluser og at kommunens økonomi har hatt en tendens til å svekkes etter hver periode med fremgang. Det kan igjen forklare hvorfor kommunen ikke har oppnådd den samme robusthet som en del andre kommuner. Eksempelvis Stjørdal kommune som har lyktes med å stabilisere en robust økonomi.

Metodikken i figuren er å sette måltall for langsiktig økonomi (samlet udekket merforbruk og disposisjonsfond) opp mot de kortsiktige årlige tallene representert ved netto driftsresultatet. Yttergrensene for en kritisk svak økonomi er satt til 2% eller mer i samlet merforbruk. Minimumsmålet for en god og robust økonomi er satt til disposisjonsfond på minimum 6%. Anbefalt årlig driftsmargin (netto driftsresultat) er satt til 2%. Referansestørrelsene 2% netto driftsresultat og 6% disposisjonsfond er innarbeidet i gjeldende økonomiplan som kommunens egne måltall for god økonomistyring.

Hvor står Verdal kommunes økonomi ved utgangen av 2020?

Figur hentet fra veileder i økonomistyring, Fylkesmannen i Nordland

Som vist i markeringene i figuren er det gjeldsutviklingen som er den store utfordringen. Både driftsmargin og disposisjonsfond var tilfredstillende ved utgangen av et år som riktignok er lite representativt for veien videre.

Utfordringen blir ikke mindre med de planlagte investeringene fremover. Dette har vært et kjent problemstilling de siste 2-3 år. Derfor ble alle investeringer som ikke allerede er igangsatt eller vanskelig lar seg reversere, tatt ut av investeringsrammene i økonomiplan 2021-2024. Dette ble gjort for å gi et klart signal om at det er nødvendig med en nyorientering på økonomisk bæreevne for lån fremover. Dette ble igjen fulgt opp med et budsjettvedtak som sier det skal settes i gang et toårig KØB-prosjekt i 2021 og 2022. KØB står for kommunaløkonomisk bærekraft og er innarbeidet som et begrep i utredning av kommuneloven fra 2018. KØB-prosjektet er basert på forskning og kommunal egenutvikling av prinsippene for langsiktig økonomisk styring. KØB-metodikken er bygget direkte på tankesettet i figuren overfor og har med seg elementene netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad inn i en modell for å beskrive og forbedre en kommunes økonomiske handlingsrom.

Budsjettavvik

Budsjettkontrollen 2020

NOU kommunelov: Årsberetningen skal også gi kommunestyret informasjon om årsbudsjettet er fulgt opp (bevilgningskontroll)

Interne prosesser

Budsjettkontrollen er gjennomført løpende i den enkelte enhet og med oppfølging i tjenestelinjen og i ledermøter med kommunedirektør.

Med innføring av budsjettkontroll i Framsikt har kontrollen i større grad blitt transparent og dokumentert. Det gjenstår fortsatt funksjonalitet i Framsikt som ikke er prøvd ut, men det vil komme på plass i 2021. Eksempelvis koding av tiltak for å komme i balanse og rapportering på om tiltakene er satt i verk.

Det vil også komme mer funksjonaliteten for å følge opp at det er levert på kommunestyrets vedtak både fra verbalpunktene i budsjettvedtaket og senere oppfølgingsvedtak.

Politiske prosesser, rapporteringer og budsjettjusteringer

Det er levert delårsrapporter gjennom året. Disse er gjennomgått i formannskapet av kommunedirektør og økonomisjef. Delårsrapportene er behandlet i formannskap og kommunestyre.

Formannskapet har i tillegg bedt om en enklere og mer spisset rapportering månedlig. Denne gjennomgangen har fokus på å følge de tjenestene som har de største budsjettavvikene og gjøre rede for hvordan det jobbes for å bedre økonomien.

Delårsrapportene viste fra første stund at det var et stort underliggende merforbruk i helse, som det også var all grunn til å frykte ut fra regnskapene i 2019.. Da første delårsrapport ble levert var det ennå ikke mulig å måle så mye effekter av pandemien, men den store usikkerheten som oppstod ble relativt grundig dokumentert.

Andre delårsrapport var ferdigskrevet før sommeren og rapporten viste en alarmerende utvikling i kostnadene. Dette ble også kommunisert administrativt i organisasjonen. Men saken ble ikke politisk behandlet da, fordi det var lagt opp til politisk behandling til høsten. I ettertid ser kommunedirektøren at det ikke var heldig i en situasjon med et løpende merforbruk. I ettertid er rutinene endret slik at delårsrapport nr 2 skal komme til politisk behandling før sommeren. Det gir mulighet til å sette tiltak som krever politisk behandling så tidlig at de har effekt gjennom sommeren.

Svak respons i organisasjonen på meldingen om merforbruk må nok også ses i sammenheng med at en pågående pandemi gjorde det vanskeligere å hente ut ressurser til å sette ny kurs. Organisasjonen ble driftsfokusert og særlig helsetjenestene måtte i praksis skjermes fra administrativt merarbeid. I ettertid kan det se ut til at kommunens drift gikk inn i en 3 måneders

sommerperiode der merforbruket ble videreført eller også økte. En tilleggsdimensjon her var nok utfordringene med sommeravvikling for ansatte i helse. Dette var de samme ansatte som da allerede hadde hatt et usedvanlig sterkt arbeidspress i perioden mars til mai. Det er derfor heller ikke sikkert at organisasjonen var mottakelig for endringer i drift i sommermånedene.

Delårsrapport nr 2 kom til politisk behandling med fokus på store merforbruk og at det raskt måtte komme opp tiltak for å begrense merforbruket. I delårsrapport 2 ble det varslet at det kom en oppfølgingsrapport om kort tid med tiltak. Dette var da opptakten til en delårsrapport nr 3 der "alle bremsere ble satt på" ved at det ble innført ansettelsesstopp og innkjøpsstopp og nedjustering av aktivitetsnivået i helse.

Månedsrapportene som kom utover høsten viste at tiltakene gradvis begynte å gi effekt. Men størst virkning hadde nyhetene om lave lønnsoppgjør og etterhvert også at det ville gi store besparelser i pensjon. Når da det store pandemiutbruddet heller ikke kom til Verdal utover høsten, så snudde prognosene gradvis over til forsiktig optimisme utover senhøsten. Dette ble forsterket av de siste rundene med økninger i rammetilskudd, og at en renteøkning utover høsten stoppet opp som følge av stadig nye pandemiutbrudd. Tidlig i januar ble det ganske så tydelig at det måtte bli en god pluss i regnskapet for 2020.

Overgangen fra prognose med store merforbruk til forsiktig gryende optimisme er også omtalt i pressemeldingen om regnskapet fra 15.02.21. Forholdet er også omtalt i et tilsvarende i avisen Innherred med en tidslinje som viser hvordan rapporteringen gradvis endret innhold fram mot januar 2021.

Evaluerings av rapporteringene

Prognosene gjennom året har nok truffet rimelig godt på utviklingen i driften når lønnsoppgjør og pensjon holdes utenfor vurderingen.

Så bommet prognosene på lønnsoppgjør og pensjon. Dette kan igjen forklares med at kommunen velger konsekvent å bruke nasjonale anslag fra kommunaldepartement, KS, SSB, Finansdepartementet mv. Det spekuleres ikke i om kommunen har klart å se forbedringer som ikke andre har sett. Av den grunn vil prognosene bli forsiktige helt fram til det gis en nasjonal bekreftelse på at det går bedre enn opprinnelige anslag.

Så forsterkes dette igjen av at kommunen har valgt en forsiktighetsstrategien for anslag for å sikre kommunaløkonomisk bærekraft over tid. Eksempelvis ble ikke besparelsene i renter lagt inn før markedet viste at rentene kom til å holde seg lave. Altså ble renteprognosen justert i takt med rentefastsettelsene.

Det er helt unormalt at avvikene fra nasjonale anslag blir så store som i 2020. Men likevel er det slik at den valgte prognosestrategien mest sannsynlig vil gi noe bedre regnskapstall enn prognoser i de fleste årene. Det vil være en styrke de få årene det ikke er prognoseavvik som trekker opp resultatet. Det reduserer sannsynligheten for å gå seg på et merforbruk med de utfordringer det gir med innstramminger i driften.

Det kan være viktig å huske på at det ikke finnes noen sammenhenger mellom optimisme i anslag og faktisk utfall. Vi kan ikke vedta en bedre økonomi ved å lage mer optimistiske anslag.

Tjenestenes økonomi 2020

Gjennom delårsrapporter og månedsrapporter er det vist til stort merforbruk i tjenestene. Det har blitt rapportert merforbruk i tjenester på 30 mill kr. Uten andre budsjettavvik ville også dette sann omtrent blitt årsresultatet for 2020.

Av praktiske grunner brukes oppstillingen i bevilgningsskjemaet når merforbruk i tjenesten rapporteres i delårsrapporter og månedsrapporter til formannskap . Dette er en god metode så lenge anslagene i fellesområdet (raden administrasjon, styring og fellesutgifter) treffer bra på de endelige utgiftene. Slik ble det ikke i 2020 og de store avvikene kom på lønnsavsetningen og den interne avregningen av pensjon. Dette forstyrrer naturligvis budsjettavviksanalysen og nedenfor gis en nærmere forklaring på sammenhengene.

I det ferdige regnskapet kan sluttsummen i bevilgningsskjemaet leses som at det ikke lenger er noe stort merforbruk i tjenestene. Det bryter i så fall med rapporteringen fra kommunen gjennom året. Slik er det nok ikke. Det er fortsatt store merforbruk i tjenestene.

Det er fortsatt store avvik i helse og noe mindre i skole. Når avviket totalt har blitt mye mindre, så skyldes det hendelsene i fellesområdet. Normalt er fellesområdet et område av regnskapet som skal komme ut rundt null når året er ferdig. Fellesområdet inneholder mange anslagsposter som eksempelvis avsetninger for lønns- og prisvekst. I tillegg inneholder det også differansen mellom en fast kalkulatorisk pensjonsbetaling og det endelige pensjonsoppgjøret. Fellesområdet har derfor to hovedfunksjoner. Den ene er å trekke ut sektorovergripende tjenester som er fremmede for tjenestene, mens det andre er å "få parkert" avsetninger som skal deles ut i løpet av året. Hvis avsetningene treffer godt på de faktiske utgiftene som kommer, så tømmes avsetningene ut av fellesområdet og inn i tjenestene. Dette følges opp med budsjettjusteringer både på fellesområdet (avgir avsetning) og hos tjenestene (mottar fra avsetning). Dermed flyttes pengene over fra fellesområde til tjenester, både i regnskap og budsjett. Dermed skal det normalt heller ikke bli budsjettavvik hverken i fellesområdet eller i i tjenestene. Men det forutsetter nødvendigvis at beregningene viser at hele avsetningen skal deles ut til tjenestene.

Det som ble spesielt for 2020 var at både lønnsoppgjør og pensjonsoppgjør ble lavt, slik at alle virksomheter fikk dekket sine utgifter til lønnsvekst og pensjon og uten av avsetningene ble tømt. Dermed ble store deler av avsetningene stående igjen på fellesområdet som ubrukt (altså mindreforbruk). Av grunner som er forklart andre steder i årsberetningen, ble de ubrukte midlene heller ikke delt ut som kompensasjoner til kostnader med pandemi. Først og fremst fordi kunnskapen om at det var penger til overs ikke var tilstrekkelig kjent før helt i slutten av året. Resultatet er at virksomhetene ble målt til store merforbruk, samtidig som det oppstod et stort mindreforbruk på fellesområdet.

Her er oversikt budsjettavvik i bevilgningsskjemaet. Når fellesområdet (fellesutgiftene) tas med er merforbruket bare på 5,8 mill. Men detaljene viser at det skyldes et stort mindreforbruk i administrasjon, styring og fellesutgifter på ca 42 mill kr. Det er fortsatt merforbruk i helse og omsorg på 24,7 mill kr og skole på 6,7 mill kr.

Årsberetning 2020

	Regnskap 2020	Regulert budsjett 2020	Budsjett- avvik
Administrasjon, styring og fellesutg.	66 507	108 256	41 750
Barnehage	120 447	118 503	-1 943
Grunnskole	213 492	206 943	-6 549
Helsestasjon og lege	43 211	45 058	1 848
Helse og omsorg	255 440	230 753	-24 687
Sosiale tjenester	31 848	34 188	2 339
Barnevern	34 580	32 700	-1 880
Kultur og idrett	27 900	26 540	-1 360
Plan	3 668	3 617	-50
Landbruk og næring	7 410	7 314	-97
Samferdsel	11 055	8 684	-2 371
Brann og redning	10 700	10 594	-106
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-16 136	-17 887	-1 751
Kirke	7 762	7 882	120
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-542	-	542
Sum tjenester	817 340	823 145	5 804

Dersom fellesområdet og effekter i avregning pensjon tas ut, så kan samme tabell vises slik:

Bevilgning tjenester	Regnskap 2020	Regulert budsjett 2020	Budsjett-avvik	Merknad
Administrasjon, styring og fellesutg.	67 802	87 594	19 792	1
Barnehage	120 447	118 503	-1 943	
Grunnskole	213 492	206 943	-6 549	
Helsestasjon og lege	43 211	45 058	1 848	
Helse og omsorg	255 440	230 753	-24 687	
Sosiale tjenester	31 848	34 188	2 339	
Barnevern	34 580	32 700	-1 880	
Kultur og idrett	27 900	26 540	-1 360	
Plan	3 668	3 617	-50	
Landbruk og næring	7 410	7 314	-97	
Samferdsel	11 055	8 684	-2 371	
Brann og redning	10 700	10 594	-106	
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-16 136	-17 887	-	2
Kirke	7 762	7 882	120	
Summer	819 178	802 482	-14 945	

Merknad 1) Fellesområdet og funksjoner for pensjon er tatt ut. Dette for å rendyrke hva som er tjenesterelatert.

Merknad 2) Avvik selvkostområder er ikke relevant å vise som avvik. Beregningene må ses i sammenheng med føringer i bundne fond..

Denne korrigerte beregningen viser at tjenestene i mer presis forstand har et samlet avvik på ca 15 mill kr fra budsjett. Dersom også administrasjon og styring holdes helt utenfor, så er avviket på ca 34,7 mill kr. Det kan være gode grunner til å holde administrasjon og styring utenfor. Både fordi det ligger innsparinger her som ikke kan videreføres i et normalår og fordi det med en strengere tolkning er noe annet enn produksjon av kommunens tjenester.

Merforbruket i tjenester på 34,7 mill kr er nok derfor et reelt uttrykk for merforbruk i tjenestene. Det vil da være et merforbruk sett i forhold til de budsjettpremiss som forelå høsten 2019. Samtidig er deler av beløpet, særlig i helse, knyttet til merutgifter til håndtering av pandemi. Derfor er nok det underliggende merforbruk i tjenestene lavere enn 34,7 mill når vi kommer over i mer normal drift. Så kommer også forbedringene i drift de siste månedene av 2020, som tyder på at merforbruket er på vei ned. En annen positiv endring er at tjenestene har fått lavere kalkulatorisk pensjonsbelastning fra budsjett 2021. Dette skyldes at kommunen erfarer at det nå er grunnlag for å ta en lavere belastning av tjenestene mot å ta en tilsvarende høyere risiko i fellesområdet. Det begrunnes i at ny tjenestepensjonsordning ser ut til å gi lavere kostnader. I tillegg har avregning av pensjon i fellesområdet gitt en mindre positiv margin over flere år. Altså er det nå tatt grep for å unngå at det oppstår mindreforbruk pensjon i fellesområdet i kommende år.

Et annet læringspunkt er at det kan være fornuftig å skille ut fellesområdet som egen rad i bevilgnings skjemaet, fordi denne bevilgingen følger en annen logikk enn tjenestenes økonomi.

Fellesinntekter og fellesutgifter 2020

Det har vært store budsjettavvik på rammetilskudd, skatteinntekter, renter og pensjon. Disse har koblinger til pandemi og er beskrevet både i kapitlet om korona og i regnskapsanalysen. De store økningene i rammetilskudd skal kompensere både for merutgifter i tjenestene og svikt i skatteinntekter.

Kommunens økonomi har kommet godt ut av merinntektene og besparelsene. Det er forklaringen på at kommunen oppnår 36,6 mill kr i positivt netto driftsresultat. Dette til tross for at driften av tjenestene, som er kommunens kjernevirksomhet, har merforbruk på ca 34,7 mill kr målt mot budsjettpremiss fra høsten 2019.

Det er naturligvis flere måter å se dette på. Kommuner som har budsjettjustert med pandemikompensasjoner gjennom 2020, har mye lavere budsjettavvik i tjenestene. De har da på en måte omberegnet sitt budsjett til et pandemibudsjett. Da får de et annet utgangspunkt for å beregne sine budsjettavvik. Til sist er det uansett virkningen på bunnlinjen som vil være det avgjørende.

Måloppnåelse finansielle måltall

Mål om 2 % netto driftsresultat

Måltallet brukes til å evaluere den årlige driftsmarginen. Teknisk beregningsutvalg for kommuneøkonomi anbefaler netto driftsresultat over tid som en god indikator.

Året 2020 inneholder så mange ekstraordinære forhold at det blir vanskelig å korrigere det som var spesielt. Det er derfor ikke korrigert for ekstraordinære forhold i 2020.

Måltallet brukes til å måle om regnskapsresultatet i driftsregnskapet bærekraftig?

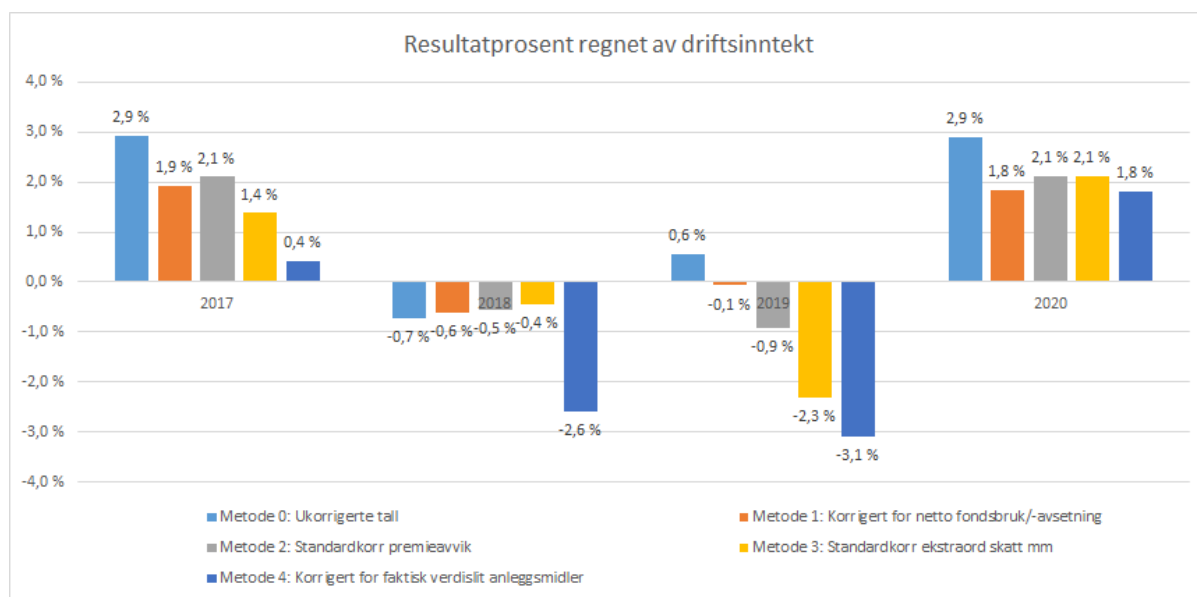
I forarbeidene til kommuneloven er begrepet «bærekraftig økonomi» brukt for å si at økonomistyringen skal ha et langsiktig perspektiv. Det vil ikke være mulig å opparbeide en bærekraftig økonomi uten positive driftsmarginer de fleste årene. Positive driftsmarginer betyr at driften må gå i overskudd. Anbefalt metode er å måle gjennom netto driftsresultat. Netto driftsresultatet viser alle eksterne driftsinntekter fratrasket eksterne driftsutgifter.

Netto driftsutgifter beregnes etter samme metode for alle kommuner og er således sammenlignbart. I tillegg kan netto driftsresultatet testes ved å gjøre en del korreksjoner som fjerner ekstraordinære forhold og/eller nøytraliserer enkelte forhold som kan gjøre resultat mindre årsrelevant. Eksempelvis kan inntektsføring av bundne fond ses i sammenheng med at ekstra utgifter er finansiert med midler fra tidligere år.

Testing av netto driftsresultat	2017	2018	2019	2020
Driftsinntekt	1 141 520	1 193 294	1 248 651	1 259 816
Metode 0: Netto driftsresultat offisielt	33 473	-8 636	7 064	36 649
+ Bruk av bundne fond	11 963	19 560	19 214	20 299
- Avsetning til bundne fond	-23 439	-18 165	-27 147	-33 755
= Resultat metode 1:	21 997	-7 241	-868	23 193
+/- Premieavvik (ikke årsrelevant)	2 080	737	-10 448	3 487
= Resultat metode 2:	24 077	-6 504	-11 317	26 680
+/- Ekstraordinære poster (skattevekst)	-8 251	1 191	-17 390	-
= Resultat metode 3:	15 826	-5 313	-28 706	26 680
+ Avdrag	38 000	41 000	48 000	60 001
- Avskrivninger	-48 935	-66 534	-57 891	-63 723

=	Resultat metode 4:	4 891	-30 847	-38 597	22 958

Beregningene indikerer at kommunens basisdrift ikke har vært tilstrekkelig tilpasset utfordringene i et normalår. Dette bildet endres noe av et godt resultat i 2020. Samtidig er resultatet i 2020 sterkt preget av de økonomiske virkningene av korona og de kompensasjonsordninger som kom. Det er derfor vanskelig å si at 2020 betyr at kommunen nå har kommet inn i en periode med mer bærekraftige resultater. Samtidig er det også en realitet at regnskapet for 2020 medførte en god styrking av disposisjonsfondet slik at kommunen har fått en større robusthet

Figuren viser at korrigerte tall reelt sett er svakere enn regnskapsførte tall for tidligere år. I stor grad skyldes det at skattene har vært ekstraordinært høye og således ikke representerer et sannsynlig varig nivået.

Dette har blitt helt annerledes i 2020, med regnskapstall som er gode. Men året 2020 er så spesielt at det neppe kan tillegges noen stor vekt i å beskrive den årlige underliggende driftsbalanse. Altså er det grunn til å tro at årene 2018 og 2019 treffer bedre på hva som er representativt fremover. Samtidig er det gjort en del grep for å bedre langtidsøkonomien, som kan flytte driftsmarginene i en mer positiv retning. Svaret på dette får vi når vi får det første hele driftsåret uten pandemi.

Mål om 6 % disposisjonsfond

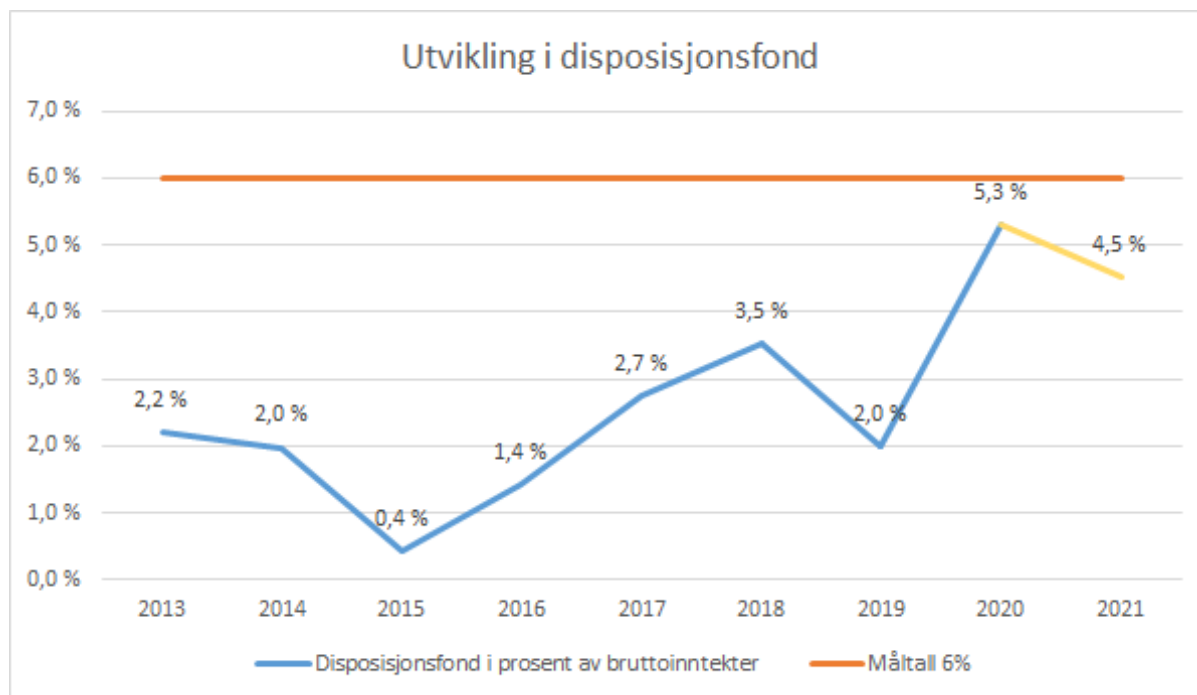
Disposisjonsfond er reserver som kommunestyret kan disponere fritt for å møte fremtidige utfordringer. Et disposisjonsfond av tilstrekkelig størrelse representerer handlingsfrihet for kommunen og er også et mål på hvor robust kommunens økonomi er.

Årsberetning 2020

Kommunestyret har gjennom de siste års økonomiplaner vedtatt et styringsmål for disposisjonsfondet som tilsier at vi skal øke disposisjonsfondet til 6 % av kommunens inntekter.

De foreløpige regnskapene for 2020 kan indikere at et disposisjonsfond på 6% egentlig er noe lavt i fht nasjonal snitt. Dette er noe vi evt kan se nærmere på ved rullering av økonomiplanen.

Utviklingen i disposisjonsfondet er illustrert i grafen under. Her er også prognose for 2021 lagt inn (gul strek). Prognosen forutsetter planlagt bruk av disposisjonsfond som vedtatt i økonomiplanen på 2,1 millioner pluss ytterligere 6 millioner som vedtatt brukt i kommunestyret 1. mars 2021. Utviklingen viser at målet om 6 % disposisjonsfond kan være innen rekkevidde i løpet av de nærmeste årene.

Under netto driftsresultat er det sagt at driftsmarginene de siste årene har vært noe svake og at de da indikerer et behov for å stramme inn driften. Dette gjelder da den underliggende drift som kan si noe om kommunen er i reell driftsbalansen fremover. I kontrast til dette er de bokførte årsresultatene de siste årene positive og årsaken til det er ekstraordinære inntekter. Litt forenklet sagt er det disse tilfeldige merinntektene som har blitt avsatt til disposisjonsfond. Resultatet har blitt en god økning i fondet.

Merk at økningen i 2020 må ses i sammenheng med endringer i kommuneloven fra 2020 som sier at fra 2020 skal ubenyttet netto driftsresultat avsettes direkte til disposisjonsfondet. Altså har fondet i 2020 økt med ubenyttet netto driftsresultat fra både 2019 og 2020. Dermed har økningen i fondet i realiteten gått jevnere fra 2015 enn det kurven gir uttrykk for.

Målt etter disposisjonsfond er kommunen mer robust enn tidligere. Denne robustheten er da koblet til de årene vi har bak oss og den sier ingenting om driftsøkonomien fremover. Men robustheten kan brukes til å oppnå bedre kontroll på tempoet i endringsprosesser fremover og finansiering av uforutsette kostnadsøkninger.

Evaluering av kommunaløkonomisk bærekraft

Er så den økonomiske handlingsevnen over tid ivaretatt i Verdal kommune? Regnskapsanalysen viser et noe sammensatt bilde. Det er ingen grunn til å svartmale den økonomiske driftssituasjonen og robusthet ved inngangen til 2021. Samtidig viser analysene at den underliggende driftsbalanse ikke er god nok og at et mer normalt år trolig vil gi svakere resultater om ikke arbeidet med forbedring av økonomien i retning av bedre kommunaløkonomisk bærekraft fortsetter.

De virkelige utfordringene ligger derfor i utvikling i investeringer og gjeld fremover og i endringer i behov hos tjenestene. Endringene i tjenestene drives fram av endringer i befolkningen og endringer i krav til tjenestene. Sett i sammenheng med varslede endringer i rammevilkår og inntektsutvikling for kommunen i årene fremover, så gir dette klare indikasjoner på et stort endringsbehov.

Læringspunkter til økonomiplanprosess

I dette kapitlet trekkes det ut konklusjoner fra hele årsberetningen. Dette er sammenfattet i mer operative mål for hva som må arbeides med fremover både av økonomiske- og andre styringsmål.

Årsberetningen som grunnlag for fremoverrettet arbeid

Et av årsberetningens fremste mål er å fremskaffe kunnskapsgrunnlag til plandokumenter som skal fremmes som saker i 2021. Dette er alt fra budsjettjusteringer, ny økonomiplan 2022-2025, budsjett 2022 og arbeidet med samfunnsplan.

Hovedkonklusjoner

I hovedsak videreføres konklusjoner fra tidligere års beretninger. Analysene har vist svake tall for den underliggende drift de siste årene. Dette har gitt grunnlag for en tydelig nedskalering av driftsnivå i økonomiplanene fra og med 2019.

Året 2020 har vært et unntaksår på mange vis. Økonomisk sett må vi konstatere at det har gått langt bedre enn det vi kunne frykte ut fra økonomisk rapportering gjennom året. Løftet kom de siste 3 månedene av 2020 og er i stor grad relatert til at mulighetene for et lavt lønnsoppgjør gikk over til å bli en realitet etterhvert som lønnsoppgjørene ble ferdige. En tilleggseffekt var at det da også kom informasjon om at pensjonsutgiftene ville bli langt lavere. Det økonomiske resultatet og utviklingen gjennom året har klare paralleller til utviklingen nasjonalt. Verdal kommune fikk et driftsresultat noe over landssnittet, men har ennå ikke kommet opp på et disposisjonsfond på landssnittet. De faktorene som forbedret økonomitallene til Verdal er i stor grad de samme som KS beskriver som nasjonale hovedtrekk.

Det økonomiske utgangspunktet er dermed langt bedre i 2021 enn det var i 2020. Men det rokker ikke ved de grunnleggende endringsbehov som følger av store investeringer i 2020-2022 og fremover og aldring i befolkningen. Kommunen er først og fremst mer robust ved at disposisjonsfondet har økt mye. Det gir økte muligheter til å styre endringstempoet i de kommende år, og gjør utviklingen mer forutsigbar. Kommunen har fortsatt ikke nådd sine finansielle styringsmål og er på ingen måte økonomisk friskmeldt selv om "pasienten nå har det klart bedre".

Samtidig som at økonomien har bedret seg har året vært krevende for ansatte og organisasjonen. Kombinasjonen av økonomisk omstilling og økt arbeidsbelastning som følge av smitteutbrudd har vært en stor utfordring. I veien videre med økonomisk omstilling vil det også etterhvert bli merkbart at de enkleste økonomiske tiltakene brukes opp og at de endringene som ligger i årene fremover vil kreve mer grunnleggende endringer både i metode og strukturer.

Kostratall viser at Verdal kommune ikke er av de kommuner som har høyt ressursbruk. På noen områder ligger kommunen også klart lavere enn snittet i sammenlignbare kommuner. Men kostratallene viser også at det finnes mange kommuner som leverer tjenester til lavere kostnader enn det gjennomsnittlige og at det ikke nødvendigvis betyr lavere kvalitet i tjenestene.

En overordnet økonomisk konklusjon kan derfor være at kommunens økonomi ved utgangen av 2020 er i klar bedring, men at utfordringen ligger i å videreføre økonomisk kontroll inn i de årene som nå kommer. Et avgjørende spørsmål vil være kommunens evne til å bære gjeld uten at det i for stor grad svekker tjenestene. Her møtes konklusjonen i årsberetning 2020 med virkelighetsbeskrivelsen i økonomiplanen 2021-2024. Konklusjonene i årsberetningen passer til de strategier som ligger i økonomiplanen. Det må bety at økonomiplan 2022-2025 bør videreføre hovedtrekkene i økonomiplan 2021-2024. Viktige premisser for å lykkes vil da være å nedbemanne årsverk, redusere antall kvadratmeter bygg, forenkle strukturer og metode, utvikle tjenestene og utvikle kommunen for bosetting og næringsliv. Da må det også skapes den nødvendige endringskultur for å få dette til.

Samhandling, endringskraft og kompetansemobilisering

Koronapandemien har utfordret organisasjonen i forhold til ledelse og samhandling. Organisasjonen har vist at den er i stand til å endre tjenester raskt, eksempelvis har ansatte innenfor helse og velferd vist stor endringsvilje og endringsevne ved etablering av koronaturus. Organisasjonen har også fått trent seg på kriseledelse, herunder spesielt innenfor områdene ressursmobilisering, kommunikasjon og smittevern. Kriseledelsen har i tillegg fått trent seg opp i samhandling på tvers, og de ulike virksomheter har fått trent seg i å arbeide alternativt. Noen av ansatte med helsefaglig bakgrunn, og som har vært mindre sysselsatt i egne enheter har vært forsøkt omdisponert til helse og velferd. Dette har vi lyktes med i noen grad, men det er tydelig at dette utfordrer vår kultur opp mot våre ambisjoner i plattform for ledelse. Andre ansatte har fått arbeide med oppgaver de normalt sett ikke har i sin oppgaveportefølje, og har tatt slike oppgaver «på strak arm».

Punktliste økonomi

- Nasjonale anslag og utredninger av langtidsvirkninger av pandemi må innarbeides i ny økonomiplan. Den største utfordringen er en langvarig høyere arbeidsledighet. På den positive siden er effekten av at renteøkning synes å bli skjøvet ut i tid. Det antas at det gis oppdaterte signaler i kommuneproposisjonen som kommer i mai.
- Forbedre årshjulprosesser -for planmessig styring. Løsninger er tydeligere budsjettpremiss, tiltak ved merforbruk skal tallfestes og det skal rapporteres på effekt.
- Tydeligere rapportering på nedbemanning og overtallighet (personal)
- Fortsatt behov for å følge opp virksomheter med merforbruk. Arbeide med kultur for budsjettlojalitet og kultur for å melde avvik og forbedringsforslag. Bruke kvalitetssystemene våre bedre.

Ta i bruk mer og mer presise styringsdata for tjenestene og innarbeide disse i ressurstyringsmodeller.

Foreløpige kostratall kan gi noen indikasjoner på at fordeling av bevilgninger fortsatt ikke følger utviklingen i behov som ønsket. Utviklingen de siste par årene har gått bort fra flate budsjetter og sterk historikk i bevilgningsnivåer. Denne utviklingen mot kunnskapsbasert tildeling må fortsette.

Punkter til oppfølging ikke-økonomiske

- Øke nærvær

- Innarbeide klimarapportering
- Digitalisere og modernisere for økt tilgjengelighet og kvalitet, samt bedre ressursutnyttelse.

Året med pandemi har vist at omstillingsevnen er stor og at økt digital kompetanse gir større muligheter til å holde høyt omstillingstempo. Det viser seg også at det kan være grunnlag for å se nærmere på fleksibilitet i bruk av hjemmekontor, fjernmøter osv.

Verdal kommune har FNs bærekraftsmål til grunn for all kommunal planlegging. Miljømessig bærekraft er en av dimensjonene i bærekraftsbegrepet og omhandler klima, energi og miljø. Som del av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel ble bærekraftsmål 13 – Stopp klimaendringene – valgt ut som en av de særskilt viktige målene for Verdal kommune fram mot 2030.

Økonomiplan og budsjett for 2020 beskriver at ambisjonen for klima og miljø i 2020 er å videreutvikle datagrunnlag og knytte realistiske klimamålsettinger til kommunens virksomhet. Vi har ikke nådd denne ambisjonen i 2020.

Utvikle prinsippene med verdibasert ledelse.

Strategi økonomistyring

Strategiene fra årsberetning 2019 og gjeldende økonomiplan videreføres.

Det er viktig at aktivitet ikke legges etter de gode årene, men etter nøkterne inntektsprognoser for normalår. Anslag på budsjettposter som påvirkes av nasjonale konjunkturer og som også har potensiale for å medføre store negative budsjettavvik, settes etter et forsiktighetsprinsipp. Kommunen vil i regelen følge nasjonale anslag og faglige råd fra KS, Kommunalbank, SSB og andre nasjonale og regionale fagmiljø. Nasjonale anslag og vurderinger suppleres med lokal kunnskap om risiko og vurdering av konsekvens. Stor risiko for merforbruk i regnskapet tilsier at forsiktighet i anslaget økes. Budsjettpraksis legger til grunn at kommunens inntekter ikke kan påvirkes av å øke inntektsanslag. Det vil være faktiske mottatte inntekter som bestemmer handlingsrommet. Kommunen har fokus på planlegging over økonomiplanperioden, og årsbudsjettet skal tilpasses prinsippene for god langtidsstyring.

Fokus på økonomiplan og forsiktig strategi for anslag vil gjøre det mulig å utnytte de gode årene til å bygge opp nødvendige reserver. Et hovedprinsipp i kommunelovens økonomibestemmelse er at løpende driftsutgifter skal finansieres med løpende driftsinntekter. Konsekvensen av prinsippet er at ekstraintekter styres mot fond, og at upåregnelige ekstraavgifter kan finansieres ved å hente midler fra fond.

I arbeidet med ny økonomiplan legges til grunn at drift og rammevilkår for kommuneøkonomien gradvis beveger seg tilbake til nivået før pandemiutbruddet. Vi har samtidig ikke noen grunn til å tro at det kommer noen korreksjon av det som var annerledes i 2020. Eksempelvis forventes ikke at lave lønnsoppgjør i 2020 kommer som ekstra lønnsoppgjør i 2021 eller at rentenivå går ekstra høyt i 2021 for å kompensere for at det var ekstra lavt i 2020 ... osv. Altså legges det til grunn at "det som ble tapt i unntaksåret 2020 er tapt". I noen grad har kommunen også tjent på at veksten i økonomien stoppet opp i 2020.

Utvikling av bedre styringsdata i 2020 ble vanskelig

Det er over flere år pekt på behov for forbedring av styringsdata. Behovet for bedre data på forbruk av årsverk splittet ned til ulike deler av tjenestene, er et tema som det blir stor fokus på. Det er fortsatt stort behov for utvikling av kjernesystemer (ERP-systemer) som arkiv, regnskap, turnusprogram, forsystem lønn osv. Det er en utfordring for hele kommunesektoren at utvikling av disse systemene i stor grad ligger på et fåtall leverandører som i praksis kan styre graden av utvikling ut fra en tilnærmet monopolsituasjon. Dette kan være et hinder for rask digitalisering av kommunene.

Læringspunkter arbeidsgiverområdet

Skal en lykkes i enda større grad på å oppfylle overordnede mål og strategier, så må mennesker og organisasjon utvikles planmessig. Ny arbeidsgiverpolitikk ble vedtatt i april-20, og skal bidra til å dyktiggjøre oss som organisasjon for å ta oss gjennom nødvendige omstillinger. Denne videreutvikles og implementeres, og det som står for tur i 2021 er utvikling/ utmeisling av kompetansepolitikk og livsfasepolitikk, samt at vi skal få på plass gode opplegg for introduksjon av nye ansatte og evaluering ved avslutning av arbeidsforhold.

Nye bestemmelser om internkontroll ble presentert i ny kommunelov av 2019. Disse trådte i kraft fra 1. januar 21. Kommunen arbeider år for år med å forbedre kvaliteten på internkontrollen både i forhold til tjenester og arbeidsmiljø. Fokuset på godt HMS- arbeid er økende rundt omkring i de ulike delene av organisasjonen, og innsatsen forsterkes fremover.

Vi ser at antall årsverk er på vei ned i 2020, og vi må søke å finne en god balanse fremover mellom god kvalitet i tjenester, god kvalitet i arbeidsmiljøene og innenfor våre disponible økonomiske rammer.

Årsberetningen viser at kommunen har negativ utvikling i nærværet fra 2019 til 2020. Dette bekymrer og betyr at vi må gjøre nærmere undersøkelser. Vi vil blant annet gjennomføre en kartlegging av det psykososiale arbeidsmiljøet i hele organisasjonen i 2021. Vi vet også at det lønner seg å forebygge. Ny arbeidsgiverpolitikk skal bidra til økende nærvær over tid, og i årene fremover vil kommunedirektøren forsterke innsatsen for å skape god kvalitet i arbeidsmiljøoppfølging og - utvikling, blant annet ved å sette av midler til forebyggende arbeidsmiljøarbeid. Dette er også prioritert i budsjett for 2021.

Kommunedirektøren arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Dette betyr blant annet at vi

- Arbeider med å redusere ufrivillig deltid, gjennom at etablering av heltidskultur er politisk forankret, og vi vil gjøre en ny kartlegging i 2021 av hvor mange av ansatte som har ufrivillig deltid.
- Arbeider med å fremskaffe kunnskap rundt lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, nå sist i arbeidet med utvikling av lønnspolitikk.

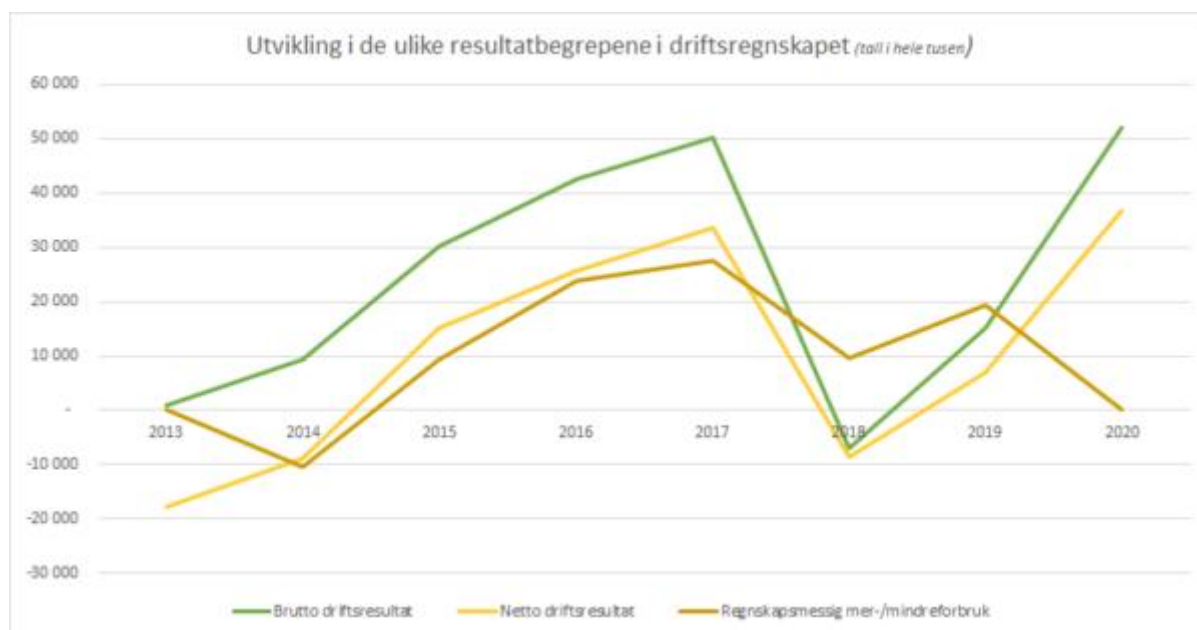
Regnskap - Driftsregnskap og budsjettavvik

Resultatbegreper

Årsregnskapet inneholder flere ulike summeringslinjer som sier noe om resultatet.

Brutto driftsresultat viser resultat av eksterne inntekter og eksterne utgifter inklusive avskrivninger, men uten at finansinntekter og utgifter eller interne poster er tatt med. **Netto driftsresultat** er det resultatbegrepet i kommuneregnskapet som ligner mest på årsresultatet etter regnskapsloven (for f.eks private virksomheter). Netto driftsresultat viser resultat av eksterne inntekter og eksterne utgifter. Men fordi kommuneregnskapet er finansielt orientert blir avskrivningene (kalkulatorisk post) tilbakeført og erstattet med avdrag på lån (betalbar post).

Årsregnskapet er avlagt etter ny kommunelov, som er trådt i kraft fra og med 2020. Den nye kommuneloven har gjort at regnskapet ikke lengre avlegges med mer- eller mindreforbruk, men at dette avregnes mot disposisjonsfond, så fremt dette ikke er tømt. Som også grafikken viser, er mer- eller mindreforbruk i 2020 lik 0, fordi "overskuddet" allerede er disponert ved regnskapsavleggelsen. De to øvrige resultatbegrepene, brutto og netto driftsresultat, finnes i regnskapsoppstillinger både etter ny og gammel lov.

Som grafen viser kan det være stor forskjell mellom de ulike resultatbegrepene, men utviklingen er klart positiv de siste to årene. Det beste analysegrunnlaget for kommunens økonomiske sunnhet er netto driftsresultat, og en nærmere analyse av om driftsresultatet er bærekraftig finnes i kapittelet "analyse og læring".

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Bud. hiå.	Regn. hiå.	Avvik i kr	Oppr. bud.	Avvik i %	
Sum generelle driftsinntekter	-915 862	-923 897	8 035	-914 242	0,9 %	✓
Avskrivninger	62 140	63 723	-1 583	62 140	-2,5 %	!

Årsberetning 2020

Beløp i 1000

	Bud. hiå.	Regn. hiå.	Avvik i kr	Oppr. bud.	Avvik i %	
Motpost avskrivninger	-62 140	-63 723	1 583	-62 140	2,5 %	✓
Netto finansutgifter	89 000	79 337	9 663	89 000	10,9 %	✓
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	3 717	27 229	-23 511	5 594	-632,5 %	!
Til disposisjon	-823 145	-817 331	-5 813	-819 648	-0,7 %	!
Administrasjon, styring og fellesutgifter	108 256	66 497	41 759	108 807	38,6 %	✓
Barnehage	118 503	120 447	-1 943	117 376	-1,6 %	!
Grunnskole	206 943	213 492	-6 549	207 245	-3,2 %	!
Helsestasjon og lege	45 058	43 211	1 848	44 392	4,1 %	✓
Helse og omsorg	230 753	255 440	-24 687	230 148	-10,7 %	!
Sosiale tjenester	34 188	31 848	2 339	33 653	6,8 %	✓
Barnevern	32 700	34 580	-1 880	32 681	-5,7 %	!
Kultur og idrett	26 540	27 900	-1 360	26 056	-5,1 %	!
Plan	3 617	3 668	-50	3 608	-1,4 %	!
Landbruk og næring	7 314	7 410	-97	6 414	-1,3 %	!
Samferdsel og veier	8 684	11 055	-2 371	8 680	-27,3 %	!
Brann og redning	10 594	10 700	-106	10 594	-1,0 %	!
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-17 887	-16 136	-1 751	-17 887	-9,8 %	!
Kirke	7 882	7 762	120	7 881	1,5 %	✓
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	0	-542	542	0	0,0 %	✓
Sum disponering	823 145	817 331	5 813	819 648	0,7 %	✓
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	0	0	0	0,0 %	✓

Tabellen tilsvare bevilgningsskjemaene i regnskapet. Kolonnene har en litt annen rekkefølge, og følger samme formatet som brukes i delårsrapportene. Det er et mindre avvik i sum tjenester fra regnskapsskjemaet. Regnskapsskjemaet viser 817.340 (i hele tusen) som sum bevilget, mens tabellen i årsberetningen viser 817.331. Dette skal være samme beløp og det er bare en teknisk sak at det har blitt avvik her.

Tabellen gir en oversikt over hvor budsjettavvik har oppstått. Trafikklyskolonnen bakerst viser grønt lys ved mindreforbruk / merinntekt, gult lys er merforbruk mellom 0 og 2 %, mens rødt lys er merforbruk som er større enn 2 %. I det nedenstående oppsummeres vesentlige budsjettavvik for alle regnskapslinjer i bevilgningsskjemaene. I tillegg er tema lønn og pensjon særlig omtalt.

Fellesinntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud.	Rev. bud. 2020	Regnskap	Avvik i kr
Frie disponible inntekter	-496 089	-501 200	-502 820	-515 209	12 389
Rammetilskudd	-344 409	-351 942	-351 942	-346 720	-5 222
Inntekts- og formuesskatt	-40 501	-38 800	-38 800	-39 954	1 154
Eiendomsskatt	-2 864	-22 300	-22 300	-22 014	-286
Andre generelle driftsinntekter	-883 863	-914 242	-915 862	-923 897	8 035

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er normalt i stor grad endelig når det legges fram høsten før budsjettåret. Året 2020 har imidlertid vist seg å bli langt fra normalt med, og kommunene har derfor blitt kompensert med blant annet ekstra rammetilskudd for å dekke merutgifter / mindreinntekter knyttet til covid-19. Totalt har kommunen mottatt i underkant av 18,1 millioner ekstra i rammetilskudd og skjønnsmidler fra Statsforvalteren til formålet. I tillegg kommer andre revideringer i statsbudsjettet med tilsammen 2 millioner, og skjønnsmidler for fellestiltak.

1000 kr	2018	2019	2020	Statsbudsjettet		
				2018 SB	2019 SB	2020 SB
Innbyggertilskudd	354	370	375	354	370	375
(likt beløp pr innb)	514	225	725	514	225	725
	12	12	9	12	12	9
Utgiftsutjevningen	534	664	894	534	664	895
Overgangsordning				-1		
- INGAR	-1 068	-798	525	068	-798	525
Saker særskilt						
ford (helsestasjon,	2	2	5	2	2	5
frivillig setraler)	575	909	348	575	909	348
Distriktstilskudd	3	7	7	3	7	7
Sør-Norge	477	173	392	477	173	392
Ordinært skjønn						
inkl bortfall av	1			1		
dif.arb.avg.	000	500	190	000	500	190
Mindre endringer						
knyttet til			2			
enkeltår	-	-410	038			
			15			
Koronapandemi			364			
Sum rammetilsk				373		
uten				032	392 673	399 075
inntektsutjevning	373 032	392 264	416 476	032	392 673	399 075
Netto	96	103	95			
inntektsutjevning	630	225	663	102 292	102 581	102 100
Rammetilskudd						
utenfor grønt						
hefte (lokalt		2	3			
fordelt skjønn)	703	050	068			
Sum				475		
rammetilskudd i				324	495 254	501 175
regnskapet	470 366	497 539	515 207	324	495 254	501 175

Inntekts- og formuesskatt

Skatteinntekter er en ukjent størrelse når året starter. I budsjett for 2020 ble det lagt til grunn et anslag for skatt basert på det som var kjente nasjonale anslag høsten 2019. 2020 er preget av høy

arbeidsledighet og mange permitterte. Dette gir seg utslag i de nasjonale skattetallene, som viser 1,2 mrd lavere skatteinngang enn i 2019.

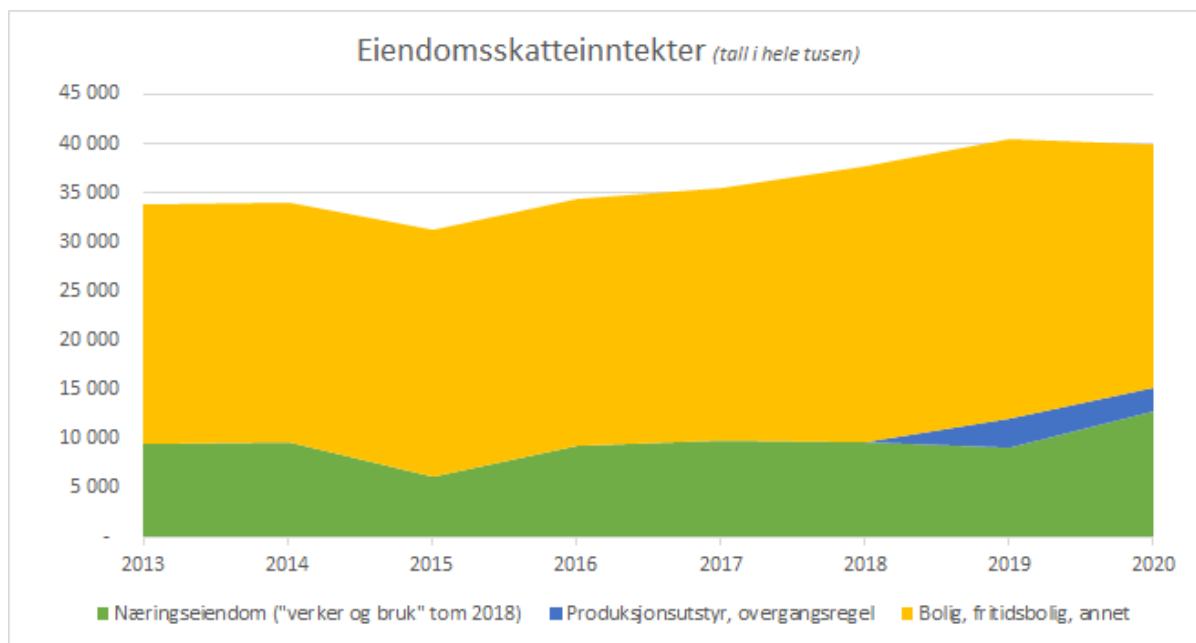
I oversikten nedenfor vises skattetall for de siste årene inkludert utjevningstall for skatt. Tallene viser at kommunen har fått et utjevnet skattenivå alle år på ca 94% av landssnittet. Kommunens egen skatt har variert fra 70-75% av landssnittet de senere år. Skatten pr innbygger lokalt viser en marginal vekst fra 2020, men på grunn av lav skatteutjevning ender den utjevnede skatten pr innbygger i Verdal lavere enn året før.

Samlet har kommunen 11,6 millioner lavere skatteinntekter i 2020 enn anslått i statsbudsjettet.

	Enhet	2017	2018	2019	2020
Endelige tall					
Skatt på formue og inntekt	1000 kr	319 010	334 369	344 409	346 720
Netto inntektsutjevning	1000 kr	95 825	96 630	103 225	95 663
Skatt inklusiv utjevning	1000 kr	414 835	430 999	447 634	442 383
Skattevekst uten utjevning	%	5,2 %	4,8 %	3,0 %	0,7 %
Skattevekst med utjevning	%	3,4 %	3,9 %	3,9 %	-1,2 %
Sammenlignet med statsbudsjettprognose					
Anslag skatt inklusiv utjevning i statsbudsjett	1000 kr	407 044	419 721	431 698	453 997
Merskatt i året	1000 kr	7 791	11 278	15 936	-11 614
Merskatt (mer enn varslet) pr innbygger	Kroner	525	755	1067	-777
Skatteanalyse (kroner)					
Skatt pr innbygger nasjonalt	Kroner	29 779	30 693	31 928	31 465
Skatt pr innbygger Verdal	Kroner	21 484	22 376	23 064	23 195
Skatteutjevning pr innbygger Verdal	Kroner	6 453	6 467	6 913	6 400
Utjevnet skatt pr innbygger Verdal	Kroner	27 937	28 843	29 977	29 595
Mindre skatt pr innbygger enn landssnitt	Kroner	1 842	1 850	1 951	1 870
Andel skatt før utjevning	%	72,1 %	72,9 %	72,2 %	73,7 %
Andel skatt etter utjevning	%	93,8 %	94,0 %	93,9 %	94,1 %
Andel skatt av landet før utjevning Promille		2,0	2,1	2,0	2,1

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt har gitt en inntekt i 2020 på ca 40 mill. kroner, noe som er om lag 1 million mer enn budsjettert. Skattegrunnlaget er en "levende" masse, men det tilføres generelt flere eiendommer enn det tas ut av grunnlaget i løpet av et år. Budsjettet er lagt på grunnlag av de skatteobjektene som fantes i systemet på budsjetteringstidspunktet, og er derfor normalt litt forsiktig.

Fra 2020 er skattesatsen for boliger og fritidsboliger begrenset til 4 promille. Alminnelig skattesats er fortsatt 7 promille, og i Verdal har den alminnelige skattesatsen i 2020 vært 5 promille. Utover begrensningen i skattesats, er det også innført en obligatorisk reduksjonsfaktor i takstgrunnlaget for boliger og fritidsboliger, noe som gjør at disse skatteobjektene kun skattlegges for 70 % av verdien. Som et resultat av endringene er eiendomsskatt fra boliger og fritidsboliger redusert med i underkant av 4 millioner fra 2019 til 2020. Eiendomsskatt fra næringsseiendom er økt med om lag 3,5 millioner fra foregående år.

Andre generelle driftsinntekter

På grunn av koronasituasjonen og stans i innreise for overføringsflyktninger er nasjonale prognoser redusert, både i 2020 og i årene framover. I 2020 ble Verdal kommune opprinnelig anmodet om å bosette 15 personer, men anmodningen ble i løpet av året redusert til 10 personer, og faktisk bosetting endte til slutt på 9 personer.

Alle inntekter omtalt over gis slik at kommunen selv prioriterer bruken, derav også begrepet frie inntekter, eller fellesinntekter. Samlet har kommunen mottatt omlag 8 millioner mer av slike fellesinntekter enn budsjettert, hvor den største effekten skyldes økt rammetilskudd (og reduserte skatteinntekter). Sammen med finansposter og disponeringer utgjør disse inntektene den disponible rammen for tjenestoområdene.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud.	Rev. bud. 2020	Regnskap	Avvik i kr
Finansinntekter/-utgifter					
Renteinntekter	-10 460	-11 200	-11 200	-10 150	-1 050
Utbytter	-9 639	-9 000	-9 000	-6 166	-2 834
Renteutgifter	37 958	50 200	50 200	35 652	14 548
Avdrag på lån	48 001	59 000	59 000	60 001	-1 001
Sum Finansinntekter/-utgifter	65 860	89 000	89 000	79 337	9 663

Renteinntekter

Renteinntekter skriver seg fra renteinntekter på egne bankinnskudd, hvorav overskuddslikviditet er plassert gjennom markedsportalen Fixrate for best mulig innskuddsrente. I tillegg mottas renteinntekter på videreutlånte Husbankmidler. Regnskapet viser et negativt avvik mot budsjettet med tilsammen 1 million, som følge av den dalende utviklingen i styringsrenta utover i 2020.

Utbytter

Mottatte utbytter består primært av utbytte fra NTE. Utbyttet ble budsjettet på bakgrunn av nivået i 2019, men utbetalt utbytte i 2020 ble altså om lag 3 millioner lavere. Utbyttet avsettes i sin helhet med 80 % til Verdal kommunes kraftfond og 20 % til Verdal Kommunes utviklingsfond.

Renteutgifter

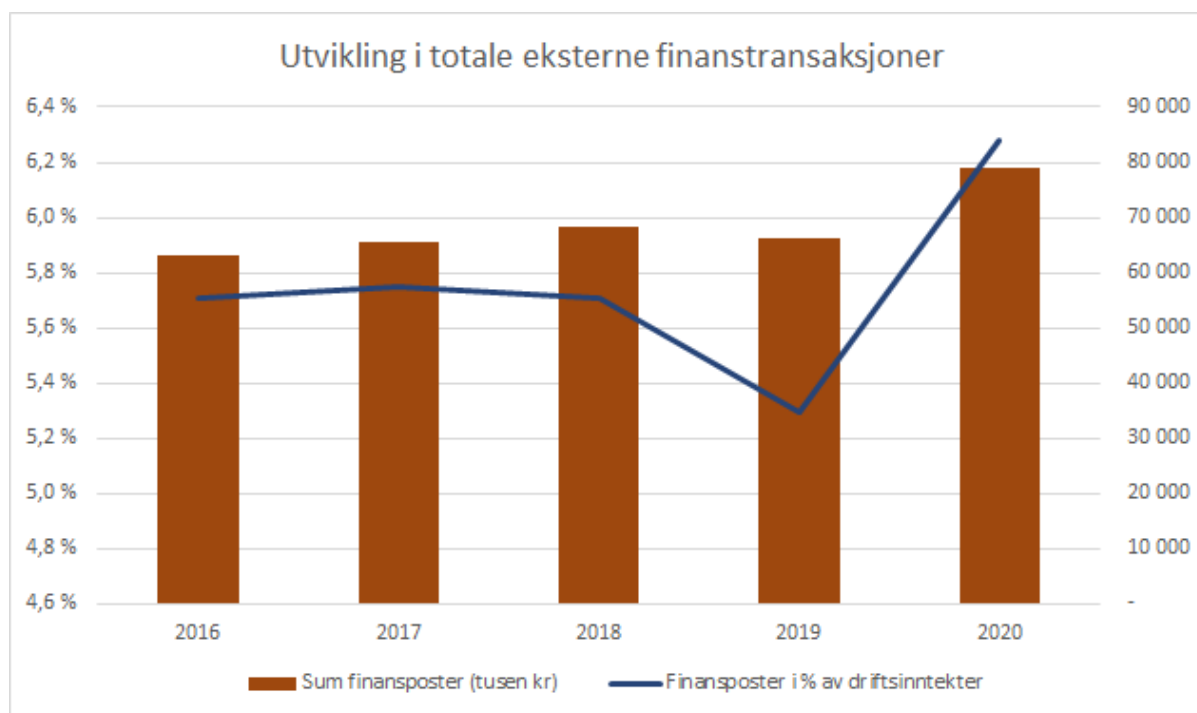
Kommunen har hatt en besparelse mot budsjett på nesten 15 millioner på renteutgifter i 2020. Låneopptak er gjennomført som forutsatt, så besparelsen må i sin helhet tilskrives det uvanlig lave rentenivået forårsaket av Covid-19.

Avdrag på lån

Oppdatert beregning av minimumsavdrag gav et avdragskrav noen hundretusener over budsjettet. Avdragsbetalingen ble rundet opp til nærmeste hele million, noe som har gitt 1 million i meravdrag i 2020.

Netto finansposter viser et samlet avvik på nesten 10 millioner, som altså er sammensatt av både pluser og minuser som kommentert over, men som i all hovedsak preges av det lave rentenivået i 2020.

Utviklingen i netto finansposter de senere årene kan framstilles slik:

På tross av betydelig økt gjeld de senere årene, har faktiske renteutgifter holdt seg omtrent uendret, med om lag 35 millioner i årlig utgift. Prognosene før 2020 viste at kommunens renteutgifter skulle stige kraftig, men renteutviklingen under Covid-19 har gitt kommunens økonomi et lite pusterom i så måte. Når grafen over likevel viser en økning i netto finansutgifter i 2020, så skyldes det økt avdragsbetaling. I 2020 betalte kommunen 60 millioner i avdrag, mot i gjennomsnitt 41 millioner de foregående fire år. Den økte avdragsbetalingen henger sammen med økte låneopptak, men også overgang til ny beregningsmetode i ny kommunelov og skjerpet praksis på vurdering av anleggsmidlenes levetid, har bidratt til å øke avdragene. Det er kommunedirektørens vurdering at den samlede effekten av disse endringene bidrar til en mer bærekraftig avdragsprofil, og setter kommunen raskere i stand til å møte nye investeringsbehov.

I grafen over vises også utviklingen i finansposter i prosent av driftsinntekter. Relativt til driftsinntektene kan man altså se at det er en markant økning i hvor stor del av kommunens disponible inntekter som medgår til betaling av renter og avdrag, med ca 1 prosentpoengs økning fra foregående år. Dette nøkkeltallet er i enkelte kommuner i bruk som et finansielt måltall for bærekraftig økonomi, og legger da føringer for blant annet gjeldsnivået.

Lønns og pensjonsutgifter

Utvikling lønnsutgifter

Tabell under viser utvikling i lønnsutgifter i perioden 2017-2020.

Utvikling lønnsutgifter	Beløp i hele tusen					Avvik mot budsjett		Endring 2020-2019
	2017	2018	2019	2020	Budsjett 2020	i kr	i %	
Type lønnsutgift								
Lønn faste stillinger	448 375	499 136	511 220	512 173	488 687	-23 486	-5 %	954
Øvrig lønn	110 685	124 118	123 673	108 418	82 758	-25 660	-31 %	-15 255
Sosiale kostnader lønn	148 316	166 860	168 994	152 222	175 117	22 895	13 %	-16 772
Ref.								
sykelønn/foreldrepenger	-30 053	-32 397	-35 910	-39 541	-14 578	24 962	171 %	-3 631
Avsetning lønnsoppgjør					16 533	16 533		
Sum lønnsutgifter	677 323	757 718	767 977	733 273	748 517	-15 244		-34 704

Lønnsutgifter faste stillinger har et merforbruk på 23,5 mill mot budsjett. Dette er ren fastlønnutgift og viser at ambisjoner om reduksjon i aktivitet og nedtrekksbane på 2% har vært vanskelig å oppnå på faste stillinger. Saldering av tjenesteområdenes budsjett for å tilpasses rammene i økonomiplan ga vesentlige budsjettavvik allerede på starten av året. Tjenestene har hatt begrensede muligheter til å få satt i gang struktur og aktivitetsendringer i et år sterkt preget av pandemi. Øvrig lønn har et merforbruk på 25,6 mill mot budsjett. Av dette er 8,7 mill merutgifter pga smittevern og andre tiltak for å håndtere pandemien. Dette er i hovedsak utgifter til vikarer, ekstrahjelp og overtid. Noe mer positivt er det at øvrig lønn her en klar forbedring sammenlignet med 2019 på 15 mill. Sammenlignet med 2019 er det en svak vekst i fastlønnutgift, tilnærmet lik årets lønnsvekst i 2020.

Lønnsoppgjør 2020

Lønnsoppgjøret mellom KS og partene ble utsatt pga pandemien og kom først i gang sent på høsten. Det ble brudd både med Sykepleierforbundet og Utdanningsforbundet, og resultat av disse oppgjørene var først klare på tampen av året, det siste i januar 2021. Resultatet ble det samme som for øvrige forbund i kapittel 4 og fulgte resultatet av frontfagsoppgjøret som hadde en ramme på 1,7 prosent.

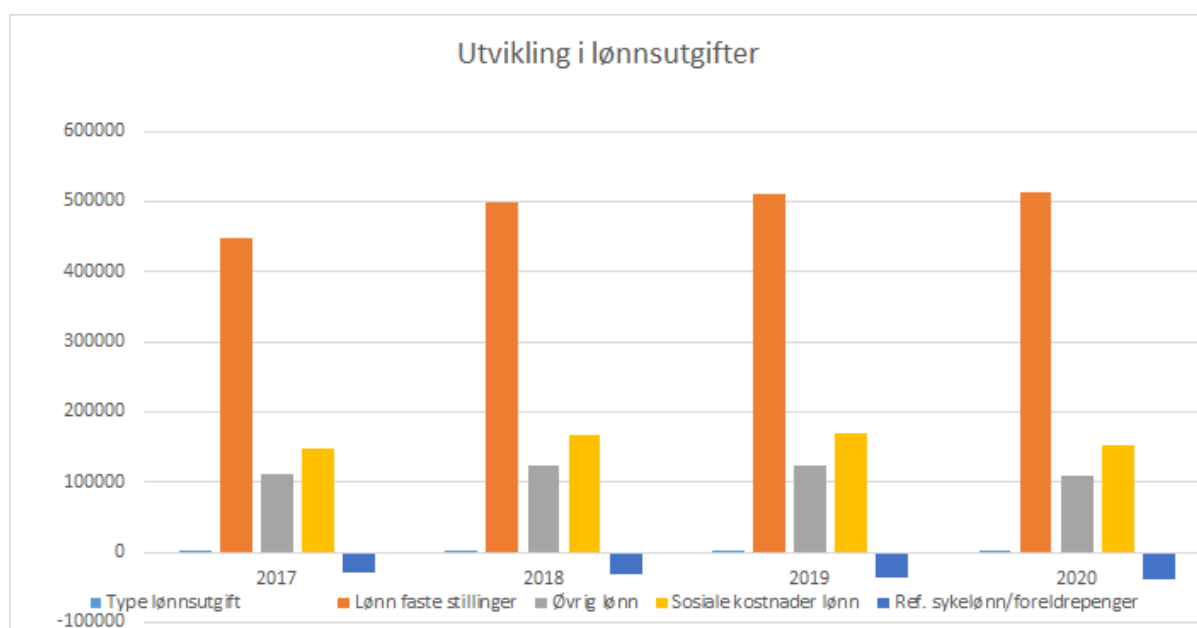
KS har beregnet årslønnsvekstramma for 2019 – 2020 for stillinger som følger Hovedtariffavtalen (HTA) kapittel 4. Beregningene er gjort etter tariffoppgjøret i 2020 for kap. 4,5 og 5. Arbeidstakere i kapittel 4 er omfattet av sentrale lønnsforhandlinger, mens arbeidstakere i kapittel 3 og 5 får lønnstillegg avtalt lokalt i den enkelte kommune. Årslønnsvekst for kapittel 4 ble 1,7 prosent. Resultatet for kapittel 3 (ledere) og kap 5 (akademikere) ble henholdsvis 2,2 og 1,9 prosent. Virkningstidspunkt for oppgjør i kapittel 4 var fra september, mens oppgjør for ansatte i

kapittel 3 og 5 var fra mai. Samlet lønnskompensasjon fordelt på tjenesteområdene var 1,07 mill. Avsatt budsjett til kompensasjon lønnsoppgjør 2020 var 17,6 mill, dette medførte et positivt budsjettavvik på 16,5 mill.

Beregnet årslønnsvekst fra 2019 til 2020 viser et anslag på hva gjennomsnittlig årslønn for ansatte som følger Hovedtariffavtalens forhandlingsbestemmelser i kapittel 4,3 og 5 øker med fra kalenderåret 2019 til kalenderåret 2020. Årslønnsveksten 2019 – 2020 er for KS området samlet beregnet til 1,7 prosent. Av dette er lønnsglidning i 2020 0,3% men overhenget til 2021 er 0,3 prosent. Gjennomsnittlig årslønnsvekst 2018-2019 for ansatte i KS tariffområde var 3,5%.

Tjenestespesifikke avvik

De store drivere på merforbruk lønn ligger i tjenesteområdene grunnskole med 7,7 mill i samlet lønnsutgift over budsjett og helse og omsorg med 14,9 mill over budsjett. I grunnskole er det fastlønn og fastlønn pedagogisk personale som bærer avviket mot budsjett, og det har vært liten endring sammenlignet med 2019 på disse postene. Vikarutgifter, ekstrahjelp og renhold viser en nedgang sammenlignet med 2019 på drøye 6 mill, men også her ligger forbruket over tildelt budsjett. Størst forskjell mot 2019 er sosiale kostnader som er betydelig lavere i 2020. Samme bilde ser en og i tjenesteområde helse og velferd. Men, ved sammenligning mot 2019 må en ha med seg effektene av merkostnader som er påløpt pga koronasituasjon. Helse og velferd har regnskapsførte merutgifter på i underkant av 6 mill i 2020.

Refusjon og variabel lønn

Refusjoner fra NAV ligger 171 % over budsjett, dette avviket er gjentakende og mye grunnet forsiktig budsjettering på området. De største avvikene mot budsjett er knyttet til skole og helse/velferd med i underkant av 20 mill i økt refusjon. Sykefraværet i 2020 har også blitt påvirket av smitteverntiltak og terskel for fravær har blitt lav ut fra smittevern faglige vurderinger. Endrede regler for refusjon for

fravær som skyldes korona ble innført 16.mars og medførte lettelse for arbeidsgiver da Nav refunderte fravær fra dag 4 i motsetning til ordinær dekning som er fra dag 17 i et fravær. Denne ordningen ble gjeldende ut året og har med stor sannsynlighet økt refusjonene fra NAV. Snitt fravær i helse og omsorg er 11,7% i 2020, grunnskole 7,3%. Sammenligning mot 2019 er mindre relevant pga fravær relatert til korona er med i fraværstatistikk. Antall omsorgsdager for pass av barn pga sykdom eller stengt barnehage/skole ble doblet i 2020 og denne ordningen fortsetter inn i 2021. Arbeidsgiverperioden er 10 dager ved bruk av omsorgsdager slik at NAV refunderte fravær fra dag 11. Disse endrede fraværs og refusjonsordningene har medført større fravær, men også økt refusjonen for fraværet.

Sum vikarkostnader ved sykdom og foreldrepermisjon er lavere enn mottatt refusjon. I dette ligger at det benyttes vikarer som lønnes lavere enn faste ansatte, eller det pålegges overtid på tilstedeværende ressurser. Noen funksjoner kan eller må drifte uten vikar da det er vanskelig å rekruttere rett kompetanse til vikariat for kortere perioder. Mottatt refusjon foreldrepenger er 3,5 mill høyere en utgifter vikarbruk ved foreldrepermisjon. Virksomhetene løser ressursfraværet med rimeligere vikarer, reduserte stillinger eller ved bruk av allerede tilgjengelige ressurser.

Pensjon, premieavvik og arbeidsgiveravgift

Utgiftsførte pensjonskostnader inkl arbeidsgiveravgift i KLP og SPK i 2020 viser et mindreforbruk mot budsjett på 18,5 mill. Dette avviket er sammensatt av flere faktorer som premieavvik, amortisert premieavvik og bruk av premiefond. Årets premieavvik framkommer ved differansen mellom årets beregnede netto pensjonskostnad og forfalt pensjonspremie. Det er pensjonsleverandør som beregner netto pensjonskostnad ut fra medlemsmasse (kommunens ansatte), avkastning på pensjonsmidler og rentekostnader på pensjonsforpliktelser samt administrasjonskostnader. De siste årene har stort sett premieavviket vært en inntekt og denne inntekten har vært større enn amortiseringskostnaden (kostnad fordi tidligere års premieavvik har vært en inntekt). Regelverket for amortisering av premieavviket er strammet inn de siste årene noe som medfører at tidligere år inntektsførte premieavvik raskere kommer til utgiftsføring. Amortiseringstid er endret over flere runder, de eldste premieavvikene har 15 år, så ble det endret til 10 år og de siste års premieavvik har amortiseringstid på 7 år. Konsekvens av dette er at Verdal kommune vil få økende amortiseringskostnader framover.

Årets premieavvik inkludert amortisert (tidligere års) premieavvik medførte en utgift i 2020 på 3,49 mill. Denne summen er inkludert i sum sosiale kostnader i tabell over. I 2019 var tilsvarende effekt en inntekt på 10,45 mill. Dette er likt med øvrige kommuner i Norge. Bruk av premiefond på 8,40 mill i 2020 regnes inn som kostnad på utøvende funksjoner og med motpost i egen funksjon, og er samlet nøytral i årsresultatet, men premiefondsbruken blir synliggjort på tjenestekområdenes resultat.

Budsjett pensjonskostnad beregnes etter fast sats av pensjonsgivende lønnsgrunnlag. Samlet avvik på pensjonsordningene viste at benyttet prosentsats for budsjett pensjon i 2020 hadde god margin, 18,5 mill (inklusive arbeidsgiveravgift) og dette er den vesentligste forklaringen av avviket på 22,9 mill på sosiale kostnader. Størst effekt i pensjonsavregningen var differansen mellom avsatt pensjonskostnad og den premie som kommunen betaler til pensjonsselskapene. Ansattes egenandel på 2% inngår også i denne avregningen.

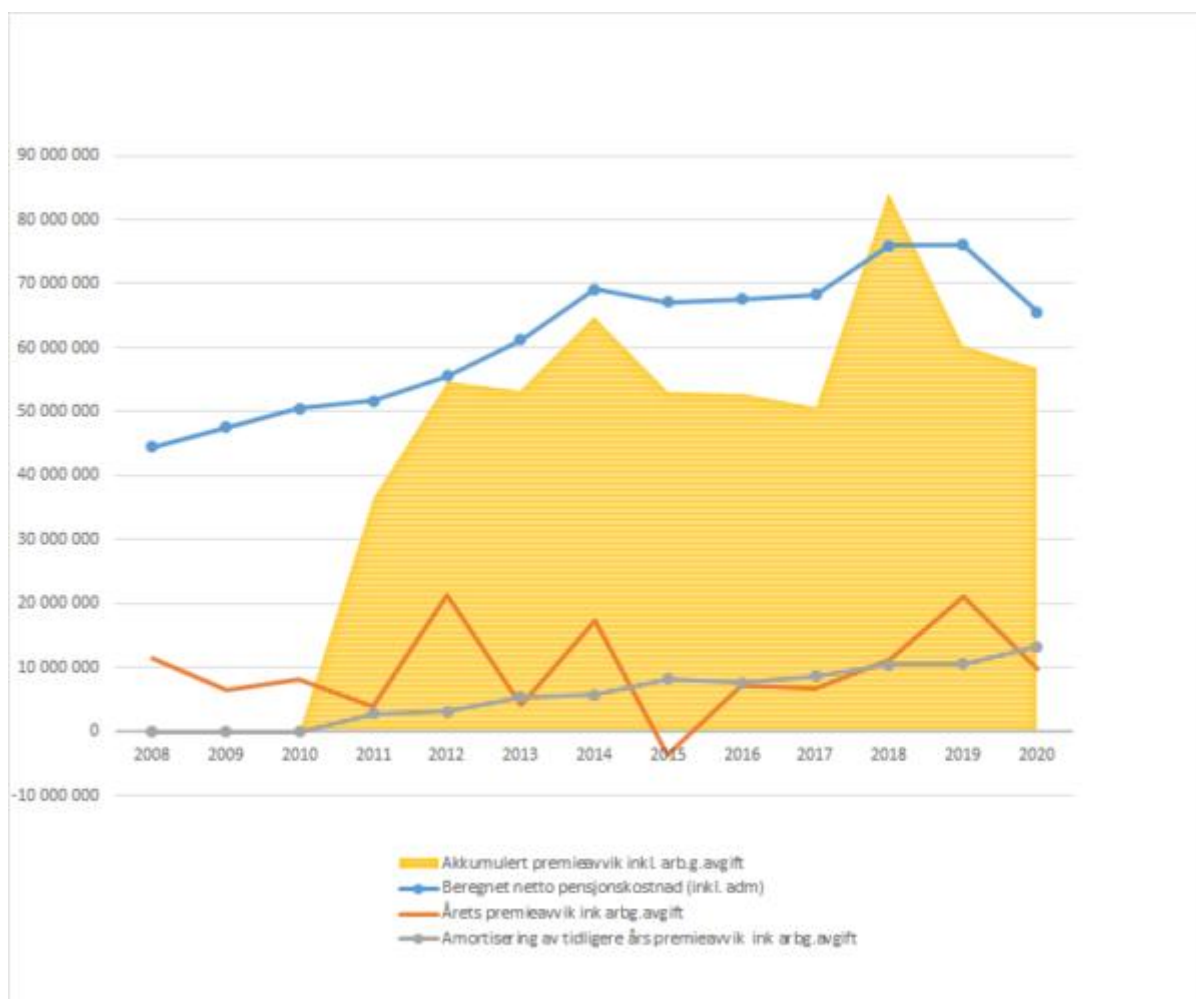

Diagram: Årlig premieavvik og amortisering av tidl. års premieavvik og akkumulert premieavvik og netto pensjonskostnad inkludert administrasjonsutgifter.

Diagram over viser utviklingen fra 2008. Det er bygd opp et større akkumulert premieavvik som skal utgiftsføres i årene framover. Amortisering av tidligere års premieavvik (utgift) har stigende kurve, mens premieavvik stort sett har vært høyere enn amortiseringsutgiften i perioden med unntak av 2015 og 2020.

Generelt for 2020 er lavere pensjonskostnad som har dempet utgiftsveksten og kommunens betalte pensjonspremie har gått ned. Nedgang i pensjonskostnad fra 2019 er 14%, mens innbetaling premie er redusert med 22% sammenlignet med fjoråret. KS regnskapsundersøkelse 2020 forklarer redusert pensjonskostnad med bla ny offentlig tjenestepensjon og nye samordningsregler med folketrygden. I tillegg har KLP som største pensjonsleverandør til kommunen, levert et godt årsresultat med god avkastning til sine kunder i et år med store utfordringer ifølge kundemelding. Bokført avkastning for 2020 er oppgitt å være 4,8%.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. 2019	Rev. bud. 2020	Regnskap 2020	Avvik i kr
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	9 383	9 000	7 123	4 028	3 095
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-20 310	-3 406	-3 406	22 241	-25 647
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	960	-960
Netto avsetninger	-10 927	5 594	3 717	27 229	-23 511

Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond

Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond er typisk knyttet til øremerkede prosjektmidler e.l. gitt fra ekstern giver, slik som et departement, statsforvalteren, fylkeskommune e.l. Dersom prosjektperioden går over et årsskifte, må resterende midler avsettes til fond i det ene året, og inntektsføres igjen i det neste. Ved årsskiftet 2020/2021 er det avsatt midler på omtrent 50 ulike prosjekter. Budsjettaavvik skyldes en kombinasjon av at det ikke er lagt budsjett for enkelte av de minste prosjektene, og/eller at prosjektbudsjetter ikke er revidert ihht framdrift. Covid-19 har medført at mange aktiviteter finansiert av øremerkede midler har vært satt på vent, noe medfører større avsetning til bundne driftsfond.

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

På grunn av overgang til ny kommunelov er årsresultatet for både 2020 og 2019 disponert til disposisjonsfondet på samme regnskapsår. I opprinnelig budsjett var det planlagt for netto bruk av disp.fond på 3,4 millioner. I mai ble 2019-resultatet tilført disp.fond med 19,6 millioner, og gav revidert budsjett netto 16,2 millioner. Når den endelige avsetningen til disposisjonsfond ender på 41,85 millioner, så inkluderer det også årets resultatdisponering med 25,6 millioner.

Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet

Denne posten gjelder avregning av tidligere års framførbare underskudd i selvkostregnskapet for avløp. Ved utgangen av 2020 er det nå bare 76 tusen gjenstående av dette underskuddet, og det er det planlagt å innhente ila 2021.

Budsjettavvik i tjenestoområdene

	Spesifikasjon av budsjettavvik i tjenestene													Resterende budsjett-avvik
	Regnskap 2020	Regulert budsjett 2020	Budsjett-avvik	Mer-utgifter Covid-19	Mindre-inntekter Covid-19	Kvarner-gave Covid-19	Vedlikeholds-tilskudd Covid-19	Aga-komp Covid-19	Lav lønns-vekst	Avregning pensjons-trekk	Bruk av premie-fond	Premie-avvik	Fordeling utgifter kommunale bygg	
Administrasjon, styring og fellesutg.	66 507	108 256	41 750	581		-257	-144	-382	-16 533	-1 805	-7 374	3 487	-12 460	6 861
Barnehage	120 447	118 503	-1 943	1 639	1 483	-75	-	-567		-2 639	1 370	-	694	-38
Grunnskole	213 492	206 943	-6 549	1 979	1 200	-183	-	-1 441		-8 141	1 043	-	4 950	-7 142
Helsestasjon og lege	43 211	45 058	1 848	2 816	400	-2 602	-	-211		-904	292	-	6	1 646
Helse og omsorg	255 440	230 753	-24 687	9 287		-1 883	-	-2 143		-8 427	3 403	-	2 181	-22 269
Sosiale tjenester	31 848	34 188	2 339	-291		-	-	-118		-560	270	-	966	2 605
Barnvern	34 580	32 700	-1 880	478		-	-	-144		-415	212	-	-	-1 749
Kultur og idrett	27 900	26 540	-1 360	193	626	-	144	-117		-595	287	-	2 401	1 580
Plan	3 668	3 617	-50	-		-	-	-62		-303	158	-	18	-239
Landbruk og næring	7 410	7 314	-97	7		-	-	-29		-126	66	-	-	-179
Samferdsel	11 055	8 684	-2 371	1		-	-	-17		-75	39	-	-	-2 423
Brann og redning	10 700	10 594	-106	40		-	-	-		-	-1	-	92	24
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-16 136	-17 887	-1 751	26		-	-	-100		-441	230	-	-	-2 039
Kirke	7 762	7 882	120	-		-	-	-2		-9	5	-	-	113
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-542	-	542	-		-	-	-		-	-	-	-	542
Sum tjenester	817 340	823 145	5 804	16 757	3 709	-5 000	0	-5 337	-16 533	-24 442	0	3 487	-1 153	-22 707

Budsjettavvik i tjenesteområdene

Del 2 av bevilgningsskjema drift viser en oppstilling av kommunens tjenesteområder. Regulert budsjett viser en samlet bevilgning til tjenesteområdene på 823,1 millioner, mens regnskapet viser at de samme tjenesteområdene har forbrukt 817,3 millioner, altså viser oppstillingen et mindreforbruk i tjenesteområdene med 5,8 millioner. Året 2020 har vært spesielt, og de fleste tjenesteområdene er påvirket av forhold mer eller mindre utenfor tjenesteområdets kontroll. I tabellen over er det forsøkt å spesifisere ut en del momenter som har påvirket budsjettavviket. Tabellen viser tallene inklusive netto bruk av og avsetning til fond.

Merutgifter som følge av pandemien er gjennom året allokert til et eget prosjektnummer for å holde en viss oversikt over omfanget, og som har summert seg til 16,7 millioner. I tillegg til disse merutgiftene, har enkelte tjenesteområder også lidt et **inntektstap** som følge av redusert tjenestetilbud, f.eks stengte barnehager, SFO, svømmehall mv. Dette er estimert til 3,7 millioner. Både merutgifter og mindreinntekter spesifisert over er sannsynligvis noe underrapportert, all den tid det i en del tilfeller kan være vanskelig å fastslå årsakssammenhengen når en utgift oppstår eller en inntekt uteblir, eller at det kan være vanskelig å måle den totale effekten.

Kvæerner var tidlig på banen og donerte et sjenerøst bidrag på 5 millioner til kommunens arbeid for å håndtere pandemien. Disse midlene har vært prioritert til finansiering av testsenteret på Rinnleiret, dernest også til smittesporing og merutgifter til smittevern.

Kommunen mottok også 7 millioner i **vedlikeholdstilskudd** som en del av regjeringens krisepakke. Kommunestyret prioriterte bruken, og de ulike tiltakene ble sendt ut på anbud og langt på vei også kontrahert i 2020. Kun utskifting av vinduer i Rådhuset har kommet i gang i 2020, og de øremerkede midlene er derfor i all hovedsak overført til bruk i 2021.

I regjeringens tiltakspakker for økonomisk kompensasjon ble **arbeidsgiveravgiftssatsen** i 3.termin redusert. Dette utgjorde omlag 5,3 millioner spart arbeidsgiveravgift for kommunen samlet. Arbeidsgiveravgiften følger lønnsgrunnlaget, og dermed er de ulike tjenesteområdene kompensert ut fra sin lønnsmasse, og står sånn sett ikke i forhold til de faktiske merutgifter de enkelte tjenesteområdene har hatt til pandemien.

Den lave **lønnsvæksten** i 2020 medførte at hele 16,5 millioner av avsetningen til lønnsoppgjør ble stående urørt. Denne avsetningen er plassert i kommunens fellesområde, og bidrar sterkt til det store mindreforbruket i tjenesteområdet administrasjon, styring og fellesutgifter.

Lav lønnsvækst, kombinert med utvikling i finansmarkeder og pensjonsreform har også slått ut i lave pensjonskostnader i 2020. Avregning av forholdet mellom avsetningen av **pensjonstrekk** gjennom året, og det faktiske pensjonstrekket, gav et bidrag til bunnlinja på 16,5 millioner. Årets premieavvik var i 2020 lavere enn amortisert premieavvik og sum premieavvik ble dermed en utgift på 3,5 millioner.

Siste forklaringskolonne i tabellen over handler først og fremst om en budsjetteringsfeil. Utgifter til vaktmestere etc er en utgift som fordeles over alle **kommunens formålsbygg**, men hvor bevilgningen er plassert som administrasjonsbygg. Når utgiften fordeles ved årsslutt, kommer dette til syne som et kunstig positivt avvik på administrasjonsbygg, og et kunstig negativt avvik på øvrige byggkategorier. Dette misforholdet er justert inn i bevilgningene i gjeldende økonomiplan.

Aller siste kolonne i tabellen viser det resterende budsjettavviket, som ikke er forklart i momentene foran. Dette er, på overordnet nivå, det nærmeste vi kommer å synliggjøre **det underliggende budsjettavviket**. Når man tar hensyn til alle foranstående hensyn, har bildet endret seg nokså mye, fra et positivt budsjettavvik på 5,8 millioner, til et **negativt budsjettavvik på 22,7 millioner**. Enkelte tjenesteområder, slik som barnehage og kultur, viser balanse eller mindreforbruk etter korrigering for disse forholdene, mens i andre tjenesteområder vises en større negativ ubalanse.

Den største endringen som følge av korreksjonene kommer til syne i tjenesteområdet **administrasjon, styring og fellesutgifter** som har et kunstig høyt mindreforbruk som følge av alle ekstraordinære forhold i året som har gått. Men selv etter disse korreksjonene er mindreforbruket betydelig, og tilskrives blant annet store endringer i den administrative toppledelsen, vakante stillinger og netto inntekt ved syke- og omsorgsfravær, fordi administrativt personale typisk ikke erstattes med vikar i kortere fravær.

For **sosiale tjenester** henger mindreforbruket blant annet sammen med en betydelig nedgang i antall sosialhjelpsmottakere, flere brukere med kortere vedtakstid, og lav bosetting av flyktninger de siste årene. Innenfor **kultur og idrett** har utvikling av Frivilligsentralen medført mindre utbetaling av tilskudd, nedstenging av svømmehallen gav mindre lønnsutgifter, og ellers har generelt mindre aktivitet i kulturlivet i 2020 også medført reduserte utgifter.

Merforbruket i tjenesteområdet **grunnskole** henger sammen med at omstillings- og nedbemanningsprosessen i både skole/SFO og i voksenopplæringa tar lengre tid enn hva budsjettammene gir rom for. Helsetjenestene har det største merforbruket. Dette er sammensatt av flere poster som utskrivningsklare pasienter som det må betales døgnpris på til sykehus, kostbare turnuser pga tidvis høyt fravær og en generelt høyere bemanning enn budsjettert grunnbemanning. Ansatte med krav til faststilling forsinker nedskalering og epedemihåndtering har satt utviklings og strukturarbeid på vent., **Barnevernstjenesten** har merforbruk knyttet til stor økning i antall saker meldt til barnevernet i 2020, samt brudd i flere fosterhjem. På grunn av en korrigering av feil belastning av veivedlikehold i 2019, viser også tjenesteområdet **samferdsel** et merforbruk i 2020. Selvkostområdet **vann, avløp og renovasjon** påvirkes, i motsetning til de andre områdene, direkte av endringer i rentenivået. I 2020 har rentene vært lave, noe som har gitt besparelser i selvkostregnskapene, og dermed også større avsetninger til fond enn forutsatt i budsjettet. Dette framkommer i skjema over som et merforbruk.

Mer detaljert redegjørelse for budsjettavvikene finnes i egne kapitler per tjenesteområde.

Gjennom årets delårsrapporter har prognosen for årsavvik utviklet seg som følger:

	Prognose årsavvik			Faktisk årsavvik
	Mars	Mai	August	
Sum generelle driftsinntekter	-	2 065	2 106	8 035
Netto finansutgifter	9 450	6 305	7 305	9 663
Sum disponeringer eller dekning av netto dr.res	-	3 095	3 095	-23 511
	9 450	11 465	12 506	-5 813
Administrasjon, styring og fellesutg.	-	10 901	9 961	41 759
Barnehage	-2 500	-2 930	-1 590	-1 943
Grunnskole	-5 500	-7 978	-7 122	-6 549

Årsberetning 2020

Helsestasjon og lege	-600	-177	-2 928	1 848
Helse og omsorg	-8 500	-30 895	-31 307	-24 687
Sosiale tjenester	-600	1 930	2 457	2 339
Barnevern	-	-50	199	-1 880
Kultur og idrett	-230	-149	-463	-1 360
Plan	-300	-437	-387	-50
Landbruk og næring	-	-	29	-97
Samferdsel og veier	-	-	17	-2 371
Brann og redning	-1 000	-413	-475	-106
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-	-	-	-1 751
Kirke	-	-	2	120
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-	-7	-13	542
Sum disponering	-19 230	-30 205	-31 620	5 813
Merforbruk - / mindreforbruk +	-9 780	-18 740	-19 114	-

Regnskapsresultatet har forbedret seg mye fra anslagene i høst. Dette skyldes summen av mange forhold, der den viktigste forklaringsfaktoren er lavere lønnsoppgjør, lavere pensjonsinnbetalinger og lavere renteutgifter. Kunnskapen om endringer for lønn og pensjon kom utover høsten etter hvert som lønnsoppgjørene ble ferdige. Det ble også satt tiltak høsten 2020 for å redusere merforbruk i tjenestene. Tiltakene har gitt effekt og bidratt til at det har blitt mulig å komme i balanse.

Regnskap - Investering og finansiering

Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Oppr. bud. 2020
Investeringer i varige driftsmidler	539 003	551 700	576 450
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 512	2 515	2 800
Utlån av egne midler	4 813	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	547 828	555 715	580 750
Kompensasjon for merverdiavgift	-92 763	-95 620	-102 380
Tilskudd fra andre	-1 129	0	0
Salg av varige driftsmidler	-53	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-17 680	0	0
Bruk av lån	-433 689	-457 580	-475 570
Sum investeringsinntekter	-545 313	-553 200	-577 950
Videreutlån	90 045	60 000	45 000
Bruk av lån til videreutlån	-70 227	-60 000	-45 000
Avdrag på lån til videreutlån	15 704	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-18 651	0	0
Netto utgifter videreutlån	16 871	0	0
Overføring fra drift	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-6 809	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 515	-2 515	-2 800
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-9 324	-2 515	-2 800
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	10 062	0	0

Investeringsregnskapet viser samlede investeringsutgifter på 548 mill kr, hvor investering i varige driftsmidler utgjør størsteparten. I tillegg kommer investeringstilskudd til kirken med 1,5 millioner, egenkapitalinnskudd i KLP med 2,5 millioner og forskuttering av siste del av anleggskostnader til Havnekrysset på 4,8 mill. Denne forskutteringen er ikke innarbeidet i årets budsjett, men bevilgningen er opprinnelig gitt i [PS 13/16](#) med inntil 20 millioner. Tidligere er det forskuttet 9,7 millioner til prosjektet.

Finansiering av investeringene er i hovedsak bruk av lån på 434 mill kr og momskompensasjon på 93 mill kr. I tillegg kommer inntekter fra mottatte avdrag på utlån på 17,7 mill kr, og salg og tilskudd med til sammen 1,2 mill kr. Mottatte avdrag på egne midler skriver seg fra den endelige avviklingen av Kinobygget AS (ref [PS 74/14](#)) som eget selskap. Eiendommen forvaltes nå som en del av den ordinære kommunale eiendomsmassen.

De samlede faktiske investeringsutgifter og -inntekter avviker kun omlag 7,9 millioner fra budsjett. Det er likevel større forskjeller som trekker i ulik retning på de enkelte investeringsprosjektene. Enkeltinvesteringene gjennomgås i egen tabell.

Videreutlån av Husbanklån er etter oppstillingen av regnskapsskjema i ny kommunelov samlet i en egen sekvens. Denne viser at utlån av midler har beløpt seg til hele 90 millioner i 2020. Rammen for låneopptak i Husbanken var satt til 60 millioner, men bruk av ubrukte lånemidler fra tidligere år, har gjort at bruk av lån til videreutlån summerer seg opp til litt i overkant av 70,2 millioner. Differanse mellom årets mottatte avdrag fra låntakere, og innbetalte avdrag på kommunens lån i Husbanken er netto omtrent 3 millioner. Bruk av bundet investeringsfond fra forgående år, på 6,8 millioner er også relatert til videreutlånte Husbankmidler. Etter disse avregningene står kommunen igjen med et udekket videreutlån på om lag 10 millioner. Dette utlånet må dekkes inn over neste års utlånsramme, som i økonomiplanen er satt til 75 millioner.

Budsjettavvik på mottatte avdrag på utlån, og på betalte avdrag på lån skyldes at det ikke har vært tradisjon for å budsjettere på disse postene. Begge disse postene gjelder videreutlån av Husbankmidler.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

		Årets budsjett			
Investering	Est. ferdig	Rev. Regnskap bud.		Status	Kommentar
Administrasjon, styring og fellesutgifter					
Egenkapitalinnskudd KLP	LØPENDE	0	2 512	Iht. plan	Årlig egenkapitalinnskudd i KLP. Anses som kjøp av aksjer, og kan etter kommuneloven ikke lånefinansieres. Er derfor finansiert ved bruk av ubundet investeringsfond.
ENØK-tiltak kommunale bygg	4K-2025	2 000	949	Forsinket	Utfasing av oljefyringsanlegg pågår.
IKT-utstyr kommuneorganisasjonene	Ferdig	500	0	Ferdig	Ingen aktuelle anskaffelser innenfor denne investeringsposten i 2020.
Paviljongen, Rådhuset	4K-2021	1 000	0	Forsinket	Riving av paviljongen er utsatt i påvente av en helhetlig politisk sak for bruk av arealer i Rådhusområdet.
Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	4K-2025	3 500	1 240	Forsinket	Investeringer rådhuskvartalet skal til politisk behandling.
Tjenestebiler	4K-2025	1 200	511	Iht. plan	Bevilgningen til anskaffelse av tjenestebiler er en årlig bevilgning med like stort beløp, men anskaffelsene vil variere noe fra år til år. I 2020 er det anskaffet noen færre biler enn rammen opprinnelig gav anledning til. Det er anskaffet tre biler i 2020 innenfor denne investeringsrammen. XK 26050 ble kjøpt ut etter endt leasingavtale. Dette kjøretøyet disponeres i dag av kart og oppmålingsenheten. XK 28393 ble anskaffet for å blant annet å erstatte ett av tre kjøretøy som ble avhendet, to til opphugging og ett som ble solgt gjennom Klaravik A/S. XK 28393 ble først disponert av vaktmesterne og disponeres i dag av eiendomsskatt/ bilansvarlig og er tillegg disponibel blant rådhusets fellesbiler. XD 86062 ble anskaffet som et supplement til avdeling Lysgård, dette fordi det ble andre utfordringer i den daglige driften der med bakgrunn i pandemien.

Årsberetning 2020

Investering	Est. ferdig	Årets budsjett		Status	Kommentar
		Rev. bud.	Regnskap bud.		
					Følgende kjøretøy er avhendet; UR 70069, XD 65836, DJ 86881 og VF 28896.
Sum øvrige prosjekter		2 515	0		
Sum Administrasjon, styring og fellesutgifter		10 715	5 213		
Barnehage					
Mindre tiltak barnehager	4K-2025	1 000	0	Forsinket	Forsinket på grunn av klage på byggesak.
Sum Barnehage		1 000	0		
Grunnskole					
IKT-utstyr skoler	Ferdig	3 000	2 623	Ferdig	Midlene er brukt til elev-PC'er. Fra og med 2021 er denne bevilgningen innarbeidet i driftsbudsjettet istedet for i investeringsbudsjettet.
Stiklestad skole	4K-2023	5 000	1 399	Iht. plan	Stiklestad skole prosjektet har nå pågått siden 2018. Først var det en lang prosess med tomtevalg i flere runder, så miljøundersøkelser i flere omganger, før vi først i desember 2020 kom i gang med reguleringsarbeid (planprogram) mm. Det er frem til og med 2020 gått med nesten 4,3 mill kroner til dette arbeidet. Økonomisk forbruk fordeler seg på intern prosjektadministrasjon, miljøundersøkelser og påfølgende rapporter fra fagfolk.
Verdalsøra barne- og ungdomsskole	Ferdig	350	367	Ferdig	Innglassing av bibliotek er ferdig.
Vinne skole	4K-2021	130 000	114 140	Forsinket	Vinne skole skal være ferdig til innflytting medio juni 2021, noe som er ca. 2 mnd forsinket i forhold til opprinnelig plan. Forsinkelser skyldes funn av kvikkleire i byggegrøp for idrettshall og Amfi. Dette var svært overraskende da det meste av området under og rundt den opprinnelige skolen stort sett er fjellgrunn, også fjell i dagen. Funn av leire forsinket prosessen ca. 2 mnd grunnet omprosjektering, og medførte også økonomiske forpliktelser og bruk av reservepott på ca. 7,2 mill kroner av totalt ca. 10 mill kroner. Andre uforutsette kostnader og endringer i prosjektet har også medført bruk av reservepotten, og totalt er denne potten nå overskredet med ca. 1,5 mill

Årsberetning 2020

Investering	Est. ferdig	Årets budsjett		Status	Kommentar
		Rev. bud.	Regnskap		
					kroner. Det gjøres tiltak for å spare utgifter på andre områder, samt et håp om noe bedre spillemiddelfinansiering, lavere rentekostnader enn forutsatt mm som gjør at det er godt håp om å klare å gjennomføre prosjektet uten overskridelser totalt sett.
Sum Grunnskole		138 350	118 529		
Helse og omsorg					
Inventar/utstyr helse og velferd	Ferdig	500	0	Ferdig	Midlene ikke benyttet i 2020. Må også sees i sammenheng med prosesser rundt innkjøp/anskaffelser opp mot det nye Bo- og behandlingssenteret hvor en del kostnader har blitt ført.
Velferdsteknologi helse/velferd	Ferdig	3 000	2 472	Ferdig	Det er i 2020 i hovedsak prioritert investering knyttet til; Etablering av responscenter for trygghetsalarmer med påkobling til Værnesregionen Oppgradering av velferdsteknologiske løsninger ved GH-bygget Ørmelen.
Verdal Bo- og Behandlingssenter	4K-2022	314 000	326 046	Iht. plan	Prosjektet følger avtalte betalingsplan inkl endringer i lønns- og prisstigning for perioden. Lønns- og prisstigning innarbeides i totalramme ifb. politisk sak for rebudsjettering av investeringer i 2021. Oppdatert informasjon om framdrift i prosjektet og annen relevant informasjon finnes på egen temaside på kommunens hjemmesider.
Sum Helse og omsorg		317 500	328 519		
Sosiale tjenester					
Mindre tiltak kommunale boliger	4K-2025	1 000	809	Iht. plan	Heis 1 på Stekke er rehabilitert.
Sum Sosiale tjenester		1 000	809		
Kultur og idrett					
Meråpent bibliotek / Kinogården 1.etg	Ferdig	1 300	874	Ferdig	Inventar og utstyr.
Overdragelse av Kinogården	Ferdig	0	14 200	Ferdig	Finansiering av denne overdragelsen skjer ved motregning i lån som tidligere er ytt til Kinogården AS, og transaksjonen har således ikke påført kommunen høyere investeringsgjeld i 2020.

Årsberetning 2020

Investerings	Est. ferdig	Årets budsjett			
		Rev. bud.	Regnskap	Status	Kommentar
Sentralidrettsanlegget	4K-2025	400	361	Iht. plan	Masterplan slutføres i 2021.
Vinne A.park - Lysanlegg	Ferdig	300	116	Ferdig	Slutføres i 2021.
Sum Kultur og idrett		2 000	15 551		
Plan					
Bystrand/tilrettelegging langs Verdalselva	Ferdig	3 000	1 038	Ferdig	Promenaden på Ørmelen er under bygging. Slutføres vår 2021.
Moparken	Ferdig	9 050	9 936	Ferdig	Se egen sluttrapport.
Stenging av planovergang, Nordgata	4K-2025	740	1 000	Iht. plan	Rapport utarbeidet. Politiske vedtak 2021.
Uteområde Vuku Barneskole	4K-2025	1 500	860	Iht. plan	Anlegget vil bli slutført i 2021.
Sum Plan		14 290	12 833		
Landbruk og næring					
Ørin industriområde	Ferdig	1 000	643	Ferdig	Reguleringsplan Ørin Sør vil bli lagt fram til politisk behandling i 2021.
Sum Landbruk og næring		1 000	643		
Samferdsel og veier					
Automatisering av gatelys	Ferdig	500	726	Ferdig	Mer omfattende enn planlagt.
Forbregd-Lein - Vistvik, forsterkning asfaltering	Ferdig	3 500	3 740	Ferdig	Anlegget er ferdigstilt.
Gang og sykkelveg, Russervegen - Kværner	Ferdig	4 500	4 611	Ferdig	Anlegget er ferdigstilt.
Gang- og sykkelvei Vinne	4K-2025	500	607	Iht. plan	Bygging i 2021.
Kjærhaugvegen	Ferdig	500	2 013	Ferdig	Dette prosjektet ble mer omfattende enn først planlagt.
Kommunale veger	4K-2025	0	-2 657	Ikke vurdert	Oppretting av feilklassifisering mellom investering og drift i 2019.
Kulvert Sundbyvegen	Ferdig	300	132	Ferdig	Prosjektet ble mindre omfattende enn først planlagt.
Kåra	Ferdig	500	1 358	Ferdig	Asfaltering av parkeringsplass ble tatt med. Dette førte til merkostnader.
Maskinelt utstyr	4K-2025	150	0	Ikke vurdert	Behovet for utskifting av større maskinelt utstyr vil variere fra år til år. I 2020 er det anskaffet nye traktorklippere, men disse anskaffelsene er ikke beløpsmessig store nok til å klassifiseres som investeringer, og er derfor belastet driftsregnskapet.

Årsberetning 2020

Investering	Est. ferdig	Årets budsjett			
		Rev. bud.	Regnskap	Status	Kommentar
Rekkverk/sikring	Ferdig	500	879	Ferdig	Mer omfattende arbeid enn først planlagt.
Veger, uforutsett	Ferdig	1 700	0	Ferdig	
Østvollvegen, forsterkning	4K-2025	500	0	Forsinket	Forsinket på grunn av nødvendig utskifting av vannledning.
Sum Samferdsel og veier		13 150	11 409		
Brann og redning					
Beredskap, tilhenger	Ferdig	60	0	Ferdig	
Brann - overflate og redningsutstyr	Ferdig	300	0	Ferdig	Innkjøpene av diverse utstyr i 2020 er vurdert å ikke kunne klassifiseres som anleggsmidler, og er derfor ført i driftsregnskapet i stedet for å belaste investeringspost.
Feiervesen, biler	Ferdig	400	375	Ferdig	
Forebyggende, biler	Ferdig	450	371	Ferdig	
Utbedring Verdal brannstasjon	4K-2021	5 450	5 546	Iht. plan	Sluttføres i 2022.
Sum Brann og redning		6 660	6 292		
Vann avløp og renovasjon, selvkost					
Avløp Ørin, Industrivegen	Ferdig	3 000	3 046	Ferdig	Anlegget er ferdigstilt.
Avløp, sanering Leksdal	4K-2025	7 000	4 346	Iht. plan	Anlegget er i full gang og forventes ferdigstilt høsten 2021.
Avløp, Tinden	4K-2025	1 000	906	Forsinket	Anlegget er forsinket på grunn av grunneieravtaler og omfattende planarbeid.
Avløp, Vinne	Ferdig	1 450	1 346	Ferdig	Anlegget startet opp vår 2021.
Høydebasseng Hallia	4K-2021	12 000	13 689	Iht. plan	Bassenget er ferdig i mai/juni og kan tas i bruk.
Høydebasseng Vuku/Ulvilla	4K-2025	1 000	147	Forsinket	Anlegget er forsinket.
Rehabilitering dam i Leklemsvannet	Ferdig	600	644	Ferdig	Anlegget er ferdigstilt.
Russervegen 10, adm.bygg avløp	Ferdig	6 200	6 151	Ferdig	Bygg kjøpt og tatt i bruk.
Uteavdelingsbygget	4K-2021	2 000	2 050	Iht. plan	Pågår.
Uteavdelingsbygget	4K-2021	2 000	2 033	Iht. plan	Pågår.
Vannforsyning Ørin, Industrivegen	4K-2025	3 000	3 044	Iht. plan	Anlegget er ferdigstilt.
Vannforsyning, Leksdal	4K-2025	3 000	1 422	Iht. plan	Anlegget pågår. Ferdigstilles høst 2021.
Vannforsyning, Tinna	4K-2025	1 000	470	Forsinket	Grunneiertillatelse har tatt mer tid enn planlagt.
Vannforsyning, Vinne	4K-2025	3 000	974	Forsinket	Anlegget har vært ute på anbud og anleggsstart er forskjøvet til mars 2021.

Årsberetning 2020

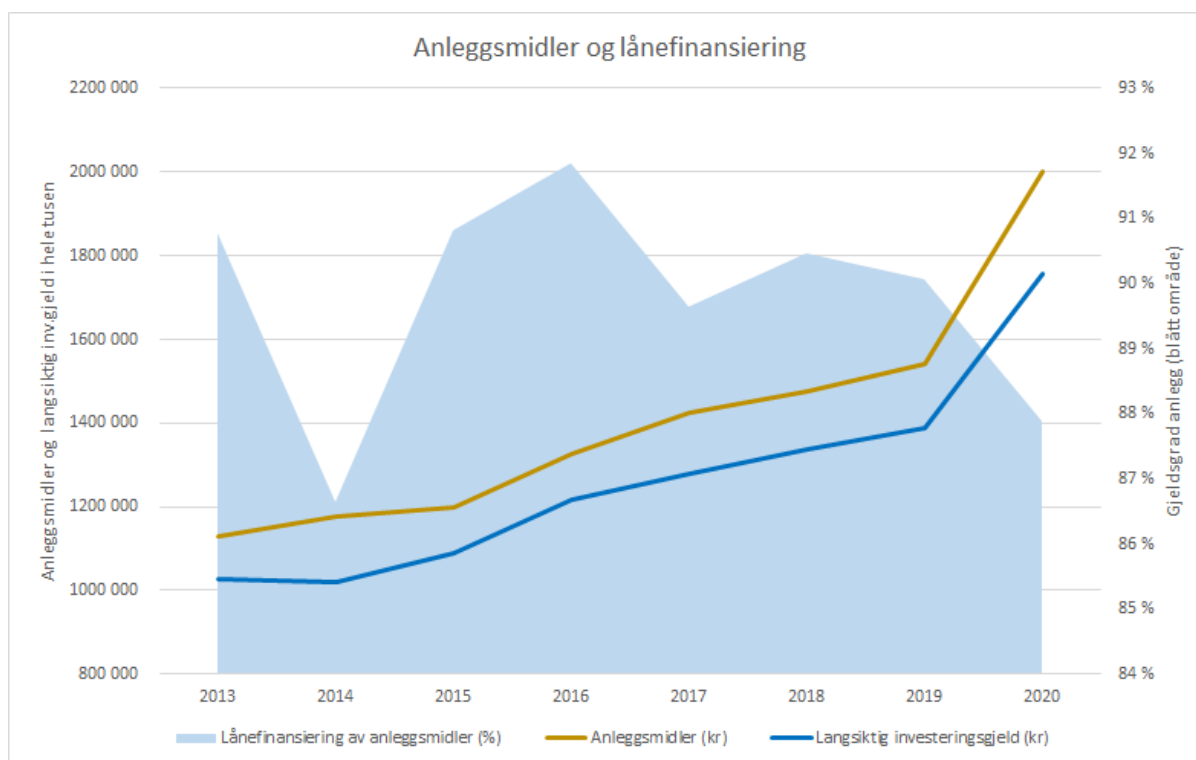
Investering	Est. ferdig	Årets budsjett			
		Rev. Regnskap bud.	Status	Kommentar	
Vannforsyning, Vuku	Ferdig	300	523	Ferdig	Utskifting av eternittledninger pågår kontinuerlig.
Vannrenseanlegg Hallemsåsen	4K-2022	1 000	445	Iht. plan	Arbeidet med skisseprosjekt pågår for fullt.
Ørin avløpsrenseanlegg	Ferdig	1 000	483	Ferdig	Forsinket på grunn av manglede oppfølgingskapasitet.
Sum Vann avløp og renovasjon, selvkost		48 550	41 719		
Kirke					
Kirker og kirkegårder	Ikke vurdert	1 500	1 500	Iht. plan	Årlig investeringstilskudd til Sør-Innherad Kirkelige fellesråd i tråd med økonomiplan og budsjett er overført som forutsatt.
Sum Kirke		1 500	1 500		
Sum		555 715	547 828		

Regnskap - Balansen

Anleggsmidler og lånefinansiering

En stor del av kommunens anleggsmidler består av boliger, skoler, barnehager, institusjoner, administrasjonsbygg mv. I tillegg kommer utlån og pensjonsmidler. Mye av bygningsmassen i kommunen er gammel, og i har kommunen hatt store investeringer både i skole og helse, og gjeldende økonomiplan viser at investeringsløpet også er planlagt å fortsette. Status for investeringsprosjektene er nærmere omtalt i eget kapittel.

Kommunelovens § 14-14, jfr §§ 14-15 til 14-17, angir til hvilke formål en kommune kan ta opp lån. I hovedsak begrenser dette seg til finansiering av varige driftsmidler som skal eies av kommunen selv. Slike investeringer bokføres i kommunens balanse, og avskrives lineært over anleggsmiddelets levetid. Prinsipper om betaling av låneavdrag tilsier at lånegjelden som minimum skal avdras i samme takt som anleggsmiddelets verdiforringelse. Det er derfor naturlig å sammenstille anleggsmidlene og lånefinansieringen i samme graf:

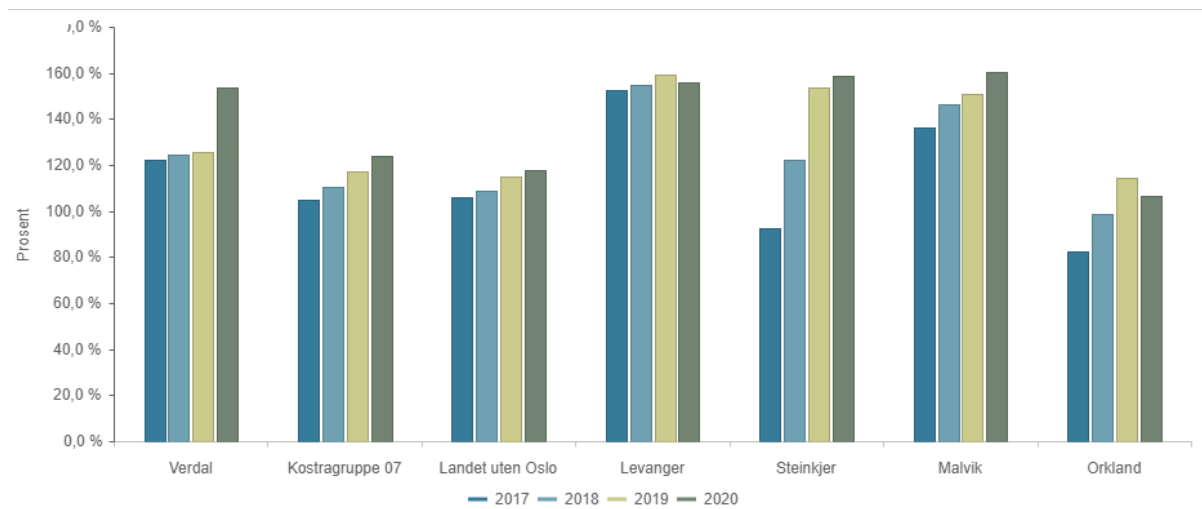
Grafikken viser at kommunens anleggsmidler de siste to årene øker mer enn investeringsgjelden.

Det følger av kommuneloven at det ikke kan tas opp lån til den delen av anskaffelseskostnaden som blir kompensert etter merverdiavgiftskompensasjonsloven, så ordinære investeringer (i f.eks skolebygg), vil derfor normalt finansieres med omlag 80 % lån og 20 % mva-kompensasjon. Selvkostinvesteringer, dvs investeringer innenfor vann og avløp har ordinær fradragsrett for mva, og er ikke omfattet av mva-kompensasjonsloven. Finansieringen av selvkostinvesteringer vil fremkomme i regnskapsskjema etter kommuneloven som 100 % lånefinansiert. Forventningen til gjeldsgrad i prosent av anleggsmidler er at denne ligger mellom 80 og 100 prosent, men man kan også komme lavere enn 80 % dersom man har mottatt store tilskudd, eller har greid å finansiere investeringer med bruk av egne midler. Lav gjeldsgrad vil gjøre kommunen mindre sårbar ifht endringer i rentemarkedet, og indikerer også en sunnere finansieringsprofil, så det må sies å være positivt at kurven er nedadgående fra nivået i 2016. Høyere avdragsbetaling enn tidligere har bidratt til denne utviklingen.

Gjeldsnivået

Størrelsen på gjeld kan ha betydning for kommunens drift. Høy gjeld binder opp inntekter til å finansiere renter og avdrag. Samtidig er gjeld en vanskelig størrelse å analysere på en entydig måte. Dette skyldes blant annet at gjeld følger investeringssykluser, at gjeld er delvis komplementær med langsiktig leie, at kombinasjonen lav gjeld med svak driftsbalanse og høyt investeringsbehov er en farlig kombinasjon osv. Det er heller ikke slik at kommunene alltid kan velge bort investeringer og låneopptak. For bygninger og anlegg som har hatt sin levetid, vil det være nødvendig å reinvestere. En utsettelse av investeringen vil ofte slå ut i høyere vedlikeholdskostnader og/eller at driftsform ikke blir effektiv i forhold til nåværende og fremtidige behov. I noen tilfeller er investeringer nødvendig for å tilpasse til endringer i demografi og innbyggerbehov. Kommunene må derfor holde av tilstrekkelig midler til å fornye sine bygninger og anlegg.

Sett i sammenheng med andre kommuner, kan gjeldsnivået i Verdal Kommune framstilles slik, ved hjelp av nøkkeltallet *langsiktig gjeld (eks pensjon) i prosent av brutto driftsinntekter*, hentet fra Kostra:

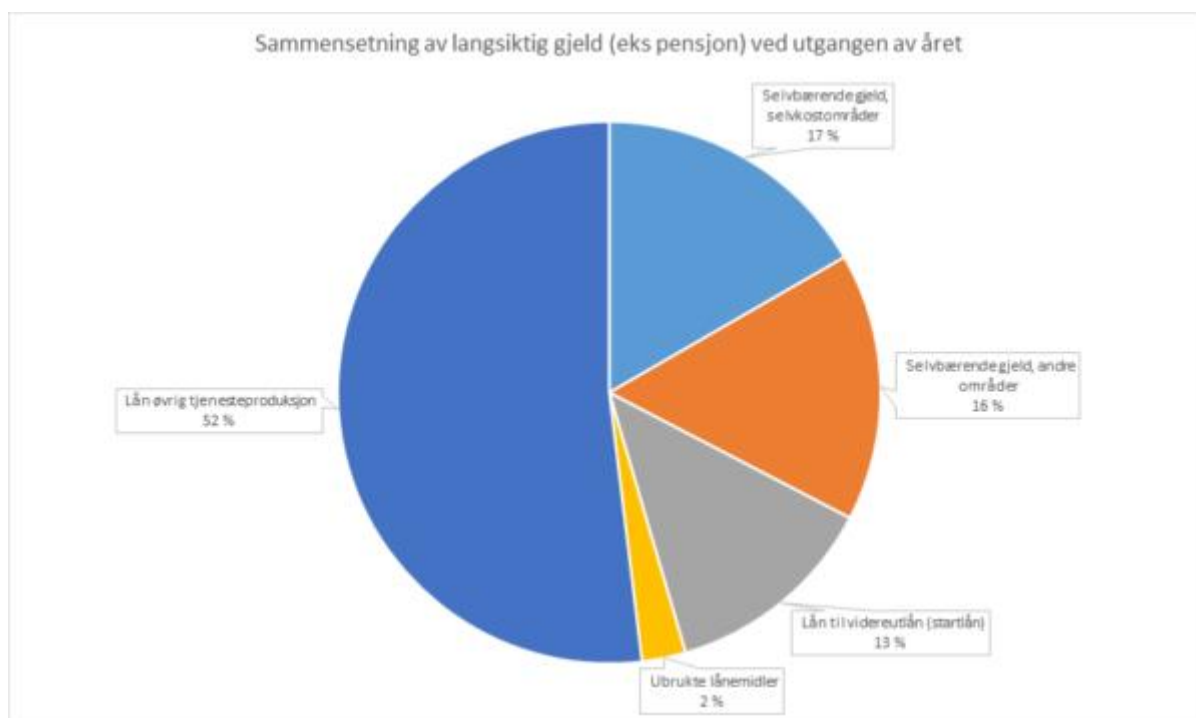
Langsiktig gjeld (eks pensjon) i prosent av brutto driftsinntekter

Bildet som kan leses av diagrammet over, er at Verdal har en høy gjeldsbelastning, på 153,6 % av driftsinntektene, og at gjeldsnivået har vært sterkt økende det siste året. Dette er i tråd med framskrivninger i økonomiplanen, og nivået vil fortsette å øke de nærmeste årene mens store investeringer i helse og skole slutføres. Gjeldsnivået i Verdal er nå på høyde med nabokommunene Levanger og Steinkjer, men godt over gjennomsnittet i vår kostragruppe. Det betyr at Verdal er nødt til å drifte tjenestene betydelig mer effektivt enn gjennomsnittskommunen i vår gruppe, for å kunne betjene den høye gjelden. Et høyt gjeldsnivå kombinert med høy renteeksponering vil gi økte renter og avdrag i årene framover, noe som også er beskrevet i økonomiplanen. Rentenivået har vært kunstig lavt under koronapandemien, men er forventet å gradvis økes igjen fra høsten av.

Kommunedirektøren ser at gjeld må tolkes inn i en helhet. Det er ikke gitt at målet er å ha lavest mulig gjeld til enhver tid. Gjeldsnivået må holdes på et nivå som kan finansieres på en trygg måte og slik at utgiftene til å bære gjelden ikke fortrenger nødvendige tjenester.

Gjeldssammensetning og renteeksponering

Ved utgangen av 2020 har kommunen i underkant av 3,4 milliarder kroner i samlet langsiktig gjeld, noe som er en økning på omtrent 300 millioner fra året før. Omtrent 40 % av den langsiktige gjelden består av pensjonsforpliktelser. Om man dekomponerer gjelden ytterligere, kan den presenteres slik:

Kakediagrammet viser at en forholdsvis stor del av kommunens gjeld kan knyttes til investeringer som helt eller delvis finansierer gjelden selv. Det er med andre ord ikke all gjeld som er like "byrdefull" for kommunens økonomi. Dette er mest åpenbart innenfor selvkostområdene vann og avløp, hvor renter og avdrag på lån til investeringer inndeckes gjennom gebyr til brukerne av tjenestene, dvs kommunens innbyggere og næringsliv. Andre investeringer som kan sies å være helt eller delvis selvbærende, er bygninger hvor leietaker betaler husleie, slik som omsorgsboliger og teaterhuset. Eiendomstomter står seg stort sett i verdi, og kan nok også forventes å ha en viss prisstigning. Dessuten er enkelte investeringer blitt omfattet av rentekompensasjonsordninger fra Husbanken, hvorfra kommunen mottar et årlig tilskudd. Lån til videreutlån er husbanklån som lånes ut videre til barnefamilier og personer som er i en særlig utfordrende situasjon, og mangler en egnet bolig. Også denne gjelden er omtrent selvbærende. Lån til øvrig tjenesteproduksjon er investeringer hvor kommunen fullt ut bærer rentene selv (renteeksponert gjeld), slik som ved investeringer i skoler, barnehager, veier og så videre.

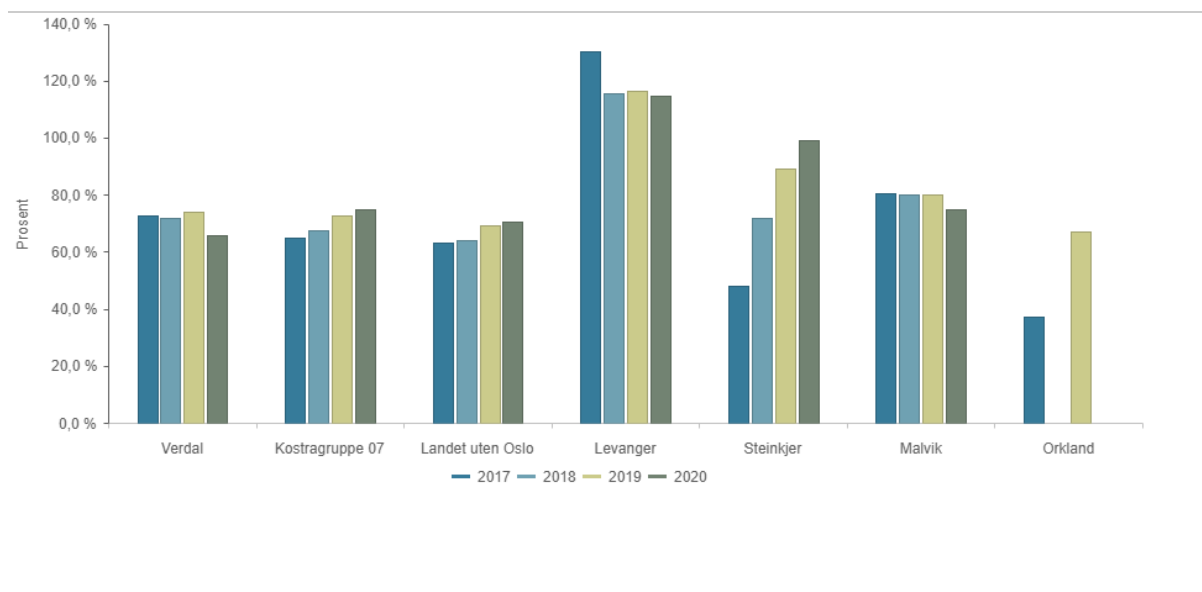
Som en merknad til framstillingen foran presiseres det at all finansiering i investeringsregnskapet i utgangspunktet er fellesfinansiering, slik at inndelingen er gjort forholdsmessig ut fra lånefinansierungsgrad og bokført verdi av anleggsmidler.

Renteeksponert gjeld etter Kostra, i prosent av driftsinntekter

En kommunes renteeksponering sier noe om renterisikoen, altså hvor følsom kommunen er for endringer i rentenivået. Kostra måler også renteeksponert gjeld, men har en noe annen definisjon enn vår inndeling i avsnittet over. Dersom en kommune har høy renteeksponering vil eventuelle rentepøkninger få relativt sett større utslag i denne enn for kommuner som er mindre renteeksponert.

Verdal er etter definisjonen i Kostra målt til å ha en renteeksponering på 54,6 % av driftsinntektene. Gjennomsnitt for landet uten Oslo er 47,9% og kostragruppen 57%. Verdals renteeksponering er med andre ord omtrent i samme landskap som sammenlignbare kommuner. Tallet indikerer at en rentepøkning på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise 0,55 prosent av driftsinntektene i Verdal

Kommune. Altså vil en renteoppgang på 1 % kunne bety at tjenesteområdenes budsjetter må krympes med en drøy halvprosent.

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter

I diagrammet er også en del av kommunene i geografisk nærhet tatt med. Merk at dette er tall fra foreløpig kostrapublisering, og at det derfor kan komme rettinger inntil endelige tall blir publisert i juni.

Langsiktige bindinger

I tillegg til økonomiske binding med gjeld, vil kommunen også ha andre langvarige forpliktelser. Dette er for eksempel langsiktige leieavtaler og avhengighet av kommunale selskaper og aksjeselskaper.

Bindinger som er knyttet til avhengighet av selskaper utenfor kommunen som juridisk enhet, er sammensatte og vanskelige å beskrive på en entydig måte. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS kan stå som et eksempel på et slikt avhengighetsforhold. Her er det avtaler mellom kommunen og selskapet som skaper langsiktige bindinger. Samtidig er kultursenteret en viktig del av kommunens tilbud ut mot innbyggerne, slik at det også ligger bindinger i kommunens behov for at kultursenteret fyller sin rolle. Dersom økonomien i et selskap kommunen har et avhengighetsforhold til blir svak, så vil det lett kunne få indirekte konsekvenser for kommunens økonomi. For eksempel ved at kommunen må reetablere tilbud i nye bygg, at kommunen må reforhandle leieavtaler, stille garantier osv.

Denne typen indirekte risiko er vanlig for kommuner, og kommunedirektøren kan ikke se at risikoen er vesentlig høyere i Verdal kommune enn i kommuner vi naturlig kan sammenligne oss med. Det er samtidig viktig at denne typen iboende risiko er med i arbeidet med økonomisk planlegging.

Det vises for øvrig til [eierskapsmeldingen fra 2018](#) som ble behandlet i Kommunestyret i [PS 74/18](#), og til note 0, 6 og 11 i årsregnskapet for 2020. Disse kildene gir mer info om kommunens engasjement i andre selskaper og evt forpliktelser som for eksempel ansvar for gjeld.

HMS

En god HMS- og IA- standard utvikles over tid, og kommunen har fått på plass de viktigste verktøyene, med en ny arbeidsgiverpolitikk som skal vise vei frem til 2032.

Høy aktivitet i Arbeidsmiljøutvalget (AMU)

Arbeidsmiljøutvalget startet med et vedtak i november 2019, der de ønsket å uttrykke en bekymring for de bemanningsmessige konsekvensene av investeringstakten, og den påvirkning det kan få for de ansatte sitt arbeidsmiljø.

AMU vedtok blant annet følgende:

«Ved nødvendig omstilling av organisasjonen skal endringer og prosesser gjennomføres i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Arbeidsmiljøutvalget ber herunder partene om å ha særlig fokus på
- gode rutiner for informasjon, tilrettelegging og utvikling av de ulike arbeidsplassene som berøres av omstillingene
- gode rutiner for drøfting av arbeidsforholdene, for rådgiving med vernetjenesten og for ansattes medvirkning
- god systematikk i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, med spesielt fokus på risikovurderinger og handlingsplaner for å redusere risiko
- vern mot diskriminering»

Kommunen søkte og ble tatt opp i KLP sitt arbeidsmiljønettverk, våren 2020. To virksomheter ble valgt ut for implementering av ny arbeidsgiverpolitikk, primært fokus HMS/IA- området og et styrket utvidet partssamarbeid.

Kommunen kjøpte inn nytt kartleggingsverktøy for arbeidsmiljøkartlegging høsten 2020, dette tas i bruk i 2021.

Kommunen har etablert avtale med ny bedriftshelsetjeneste, som starter i 2021.

AMU fastsatte kriterier for rapportering på HMS/ IA, dette er ikke implementert fullt ut i organisasjonen, og må legges inn i rapporteringsverktøyet Framsikt. Kriteriene for rapportering var følgende:

- Endret praksis på basis av forbedringsmeldinger og avviksmeldinger
- Status arbeidsmiljø gjennom arbeidsmiljøkartlegging
- Fokusområder i HMS- og IA- planer på virksomhetsnivå
- Prosentvis gjennomføring av utviklingssamtaler med ansatte
- Nærvær
- Turnover
- Tilsyn

AMU vedtok styringssignaler for organisasjonen for å skape kultur for lærende organisasjon, der vedtaket var følgende:

«Den enkelte avdeling og virksomhet etablerer faste strukturer og kulturer som ivaretar en god meldekultur, og en god oppfølging av avvik og forbedringsmeldinger som del av det utvidete partssamarbeidet.

Trender i meldte avvik, resultater av tilsyn og endringer av praksis med basis i meldte avvik og forbedringsmeldinger blir en naturlig del av delårsrapportene.»

AMU vedtok også at det skal etableres tidslinje for involvering i prosess med budsjett og økonomiplan, med følgende vedtak:

«AMU ber kommunedirektøren om å lage et utkast til en tidslinje/årshjul for ansattes involveringspunkter i det fremtidige budsjett og planarbeidet. Jfr påvirkningstidspunkt, påvirkningsnivå, og informasjonspunkter.»

Til slutt vedtok AMU å etablere en innovasjonspris for å stimulere til endring og nytenkning, og i saken ble det beskrevet blant annet følgende:

"I en kompleks organisasjon i stadig endring er det viktig at den enkelte ansatte bidrar i forbedringsarbeidet. Det er ofte den enkelte ansatte som kjenner på utfordringsbilde og som også kan se muligheter til forbedring i egen hverdag. Ved å bruke Compilo som system er det mulig å jobbe systematisk med forbedringsmeldinger. Verdal kommune har i plattform for ledelse tatt mål av seg til å bli lærende organisasjon og da er det nødvendig å engasjere ansatte i forbedringsarbeidet. Gjennom avviksbehandling kan det også komme mange gode forbedringsforslag. Forbedringsforslag som følge av avviksbehandling kan også nomineres til innovasjonsprisen. Små grep kan være viktige forbedringer i hverdagen og redusere belastninger, frustrasjon og effektivisere prosesser."

Nærvær/fravær

Kommunen ønsker primært å snakke om nærvær, dette fordi helsefremmende arbeidsmiljø utvikles gjennom å ha fokus på utvikling av arbeidsplassene. Ved å jobbe godt i det utvidete partssamarbeidet (leder, verneombud og tillitsvalgte) og sammen med de som møter på jobb så kan vi arbeide med elementer som skaper god mestring og tilhørighet. I tillegg skal vi selvsagt sikre en god oppfølging av de som er borte fra jobb av ulike årsaker.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i sykefravær for hele kommunen fra 2018 til 2020.

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	1,83 %	5,66 %	7,50 %
Årlig sykefravær 2019	1,88 %	5,33 %	7,41 %
Årlig sykefravær 2020	1,02 %	7,42 %	8,44 %

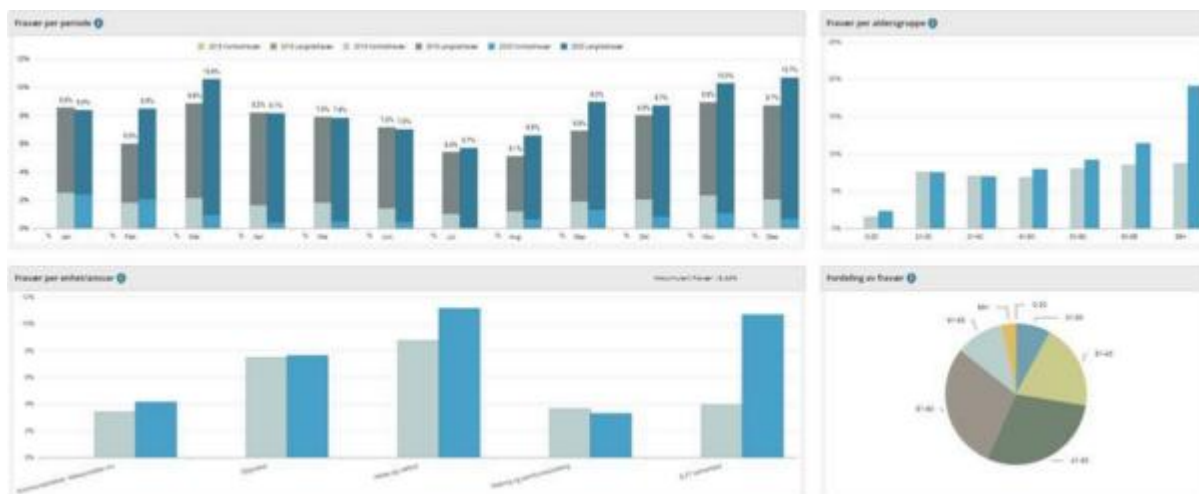
Sykefraværstall vises i prosent. Fraværet er bortfall av arbeidstimer pga sykdom i prosent av forventet levert antall arbeidstimer i henhold til stillingsprosent. Fravær som er relatert til koronakarantene og sykefravær knyttet til covid19 er og med i statistikk. Fravær pga syke barn og utvidet kvote for syke barn for å ta hånd om barn ved stengte barnehager og skoler påvirker ikke fraværstallene.

Kommunen innførte utvidet egenmelding i hele arbeidsgiverperioden i 2020, men ser foreløpig ingen effekt av en annen fordeling mellom korte fravær og lengre fravær. Det tar tid å endre kultur, men vi håper å se effekt av denne endringen over tid.

En økning i bruken av egenmeldingsdager når en er syk, i stedet for å presse seg for lenge i arbeid, kan over tid gi en nedgang i langtidsfraværet.

Kommunens kostnader ved fravær er høye i kroner. Fraværet i 2020 koster ca 15 millioner netto, det vil si at vi sparer ca 1,7 millioner pr prosentpoeng vi greier å øke nærværet. I tillegg kommer et effektivitetstap på tid medgått til innleie, opplæring av vikarer og kompetansetap m.m., som er vanskelig å regne i kroner, men som påvirker kvaliteten både på tjenester og arbeidsmiljø.

Ny arbeidsgiverpolitikk ble vedtatt i april -20, og implementeringsarbeidet har forlengs startet. Kommunen har sterk tro på at ny arbeidsgiverpolitikk vil gi god effekt over tid. Kommunen ønsker å arbeide proaktivt og forebyggende, og ikke reaktivt og behandlende. Derfor har vi et helsefremmende fokus, og mener at god arbeidshelse bygges både gjennom utvikling av gode arbeidsplasser og å motivere våre ansatte for et aktivt og godt balansert liv forøvrig.

Fravær pr periode, pr aldersgruppe og pr styringsenhet

Sykefravær per tjenesteområde

Tjenesteområde	Fravær 2020			Fravær 2019		
	Korttid i %	Langtid i %	Samlet %	Korttid %	Langtid %	Samlet %
Kommunedirektør, fellesområder mv	0,41 %	3,75 %	4,16 %	1,03 %	2,38 %	3,42 %
Oppvekst	0,99 %	6,66 %	7,64 %	1,75 %	5,73 %	7,49 %
Helse og velferd	1,23 %	9,91 %	11,14 %	2,30 %	6,44 %	8,74 %
Næring og samfunnsutvikling	0,59 %	2,72 %	3,31 %	1,23 %	2,42 %	3,64 %
§ 27 samarbeid	0,98 %	9,70 %	10,68 %	1,25 %	2,72 %	3,97 %
Sum tjenesteområder	1,02 %	7,42 %	8,44 %	1,88 %	5,53 %	7,41 %

Likestilling og mangfold

Redegjørelse for faktisk tilstand, iverksatte og planlagte tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling.

Status og planlagte tiltak på likestilling

I dette kapittelet bringes konkrete «likestillingsområder» inn, som lønnsmessige forskjeller mellom kjønnene og sammensetning av ulike ledergrupper i forhold til kjønnsmessig fordeling.

Kjønnsfordeling i ledergrupper

Ledernivå	Antall totalt	Antall kvinner	Antall menn	Fordeling %
Kommunedirektør lederteam	6	1	5	17/83
Virksomhetsledere	14	7	7	50/50
Avdelingsledere	47	34	13	72/28

I kommunedirektørens lederteam, som består av 6 personer, viser oversikten at det er stor overvekt av menn. På virksomhetsledernivå er det en jevnere fordeling, mens det på avdelingsledernivå er en sterk overvekt av kvinner. Det er ønskelig å skape en mer jevn fordeling av kvinner og menn i de ulike ledergruppene ved fremtidige rekrutteringer.

Lønnsnivå i ledergruppene

Ledernivå	Gj.lønn totalt	Gj.lønn kvinner	Gj.lønn menn	Differanse kr
Kommunedirektør lederteam	911 000	916 000	910 000	6 000
Virksomhetsledere	746 300	749 100	743 000	5 700
Avdelingsledere	634 000	625 000	659 000	34 000

Kommunedirektørens lederteam består av kommunedirektøren, tre kommunalsjefer og to stabslederfunksjoner. Kommunalsjefene lønnes likt, og stabslederne har en noe lavere lønn basert på størrelsen på ansvarsområder/ omfanget av lederoppdraget.

På virksomhetsledernivået tjener kvinner noe mer enn menn, her er det størrelsen på lederoppdraget som styrer lønnsfastsettingen, og vurdering av utførelse av lederoppdraget og oppnådde resultater som styrer lønnsutviklingen.

På avdelingsledernivå er det lønnsmessige ulikheter. Det er flere kvinner enn menn på dette ledernivået, og menn har en høyere snittlønn. Her er det vurdering av utførelse av lederoppdraget og oppnådde resultater som styrer lønnsutviklingen. Men her er det også forskjeller mellom skoleledere og ledere på samme ledernivå i andre deler av organisasjonen.

Kommunen vil slutføre arbeidet med lønnspolitikken i 2021, og vil se nærmere på forskjellene på og mellom de ulike ledernivåene når dagens lønnspolitikk blir satt i drift.

Status og videre tiltak på mangfold

Bolig, utdanning og arbeid/ aktivitet er vesentlig for å sikre at våre nye innbyggere, som har kommet til kommunen som innvandrere fra land med stor politisk uro, får mulighet for å bygge nye liv/ en ny tilværelse. Å ta i bruk Husbankens virkemidler for å sikre et stabilt hjem for familier anses som nødvendig, da blir de boende i Verdal samt at det gir familien en trygghet. I tillegg skal de bli en del av det «verdalsamfunnet», og det krever at de både lærer det norske språket samt lære vår kultur å kjenne.

Kommunen har over årene blitt god på bosetting av våre nye innbyggere, og har hatt et godt apparat for å ta imot, veilede om det norske samfunnet og vår kultur. I tillegg har kommunen hatt et godt samarbeid med både næringslivet, og etter hvert også internt, i forhold til å ta imot mennesker til praksisplasser og lærlingeplasser.

Kommunen som organisasjon har også tatt imot nye innbyggere til både praksisplasser, og lagt til rette for lærlingeløp, blant annet innenfor renhold.

Kommunen har også et godt samarbeid med frivilligheten, noe som blant annet er viktig for å bli kjent med mennesker, lag og foreninger, lære om vår kultur og hvordan det norske samfunn er bygd opp.

Kommunen har et godt samarbeid med Veksttorget, som er kommunens egen bedrift for å sikre sysselsetting for mennesker med redusert arbeidsevne samt utvikle tilbud for våre nye innbyggere som kommer fra andre kulturer.

Kommunen bør fremover gjøre informasjon som sendes via SMS eller legges ut på kommunens sosiale medier tilgjengelig på flere språk. Det skaper tillit og innbyggerdeltakelse.

Videre aktivitet

Det er ønskelig å løfte fokuset på ujevnheter i stillingsandel mellom kvinner og menn gjennom å arbeide mer aktivt med å redusere uønsket deltid. Det er startet et arbeid med å etablere heltidskultur, og det ligger forventninger til at det kan leveres bedre over tid for å sikre større stillinger for de som har ufrivillig deltid.

Det ligger også ambisjoner knyttet til livsfasepolitikken som skal understøtte utvikling gjennom hele yrkeskarrieren, helt frem til ordinær pensjonsalder.

Å legge til rette for et mangfoldig lokalsamfunn med gode menneskemøter på tvers av land- og kulturbakgrunn bør være en prioritert oppgave.

Kommunen er en inkluderende arbeidslivsbedrift, og skal ha en aktiv holdning til å la mennesker som står utenfor arbeidsmarkedet få prøve seg i ulike arbeidsoppgaver hos oss.

Kommunen som organisasjon kan også videreutvikles for å åpne opp for å rekruttere mennesker med redusert funksjonsevne, og det er nødvendig å styrke fokuset på dette i hele organisasjonen.

Kommunedirektøren arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Dette betyr blant annet at vi

- Arbeider med å redusere ufrivillig deltid, gjennom at etablering av heltidskultur er politisk forankret, og vi vil gjøre en ny kartlegging i 2021 av hvor mange av ansatte som har ufrivillig deltid.
- Arbeider med å fremskaffe kunnskap rundt lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, nå sist i arbeidet med utvikling av lønnspolitikk.

Internkontroll og etikk

Kravet til internkontroll er hjemlet i Kommuneloven, og handler om å sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Internkontroll og etikk

Redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Rutiner for internkontroll

I 2019 kom ny kommunelov som trådte i kraft etter kommunevalget. Der har det kommet nye bestemmelser til internkontroll, som tydeliggjør kommunedirektørens ansvar for internkontrollen, og innhold og omfang av denne. Samtidig skal kommuneloven samle flere internkontrollbestemmelser under en felles paragraf.

I ny kommunelovs § 25-1, 2. ledd står det følgende:

«Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»

Videre står det i § 25-2 følgende:

«Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.»

Kommunen valgte å begynne å tilpasse til de nye bestemmelsene allerede i årsberetningen for 2019, selv om nye regler ikke trådte i kraft før fra 1. januar 2021.

I Verdal kommunes internkontroll inngår plan- og styringssystemet, årshjulet, planverket, delårsrapporter og årsberetning. Videre inngår kvalitetssystemet Compilo, som gir muligheter for å melde avvik og forbedringer, som inneholder faglige prosedyrer og ulike reglementer innenfor personalforvaltning og arbeidsgiverområdet, delegasjonsreglementet og etiske retningslinjer.

En viktig dimensjon i internkontrollen i Verdal kommune er arbeid med de grunnleggende verdiene og etisk standard. Det er gjennom forståelse av dette grunnlaget også mekanismene for å forstå de skrevne regler og retningslinjer etableres. Denne forståelsen gir igjen grunnlag for en adferd som er i tråd med etiske standarder og god forvaltningsikk, slik den nedforstående figuren viser.

Kommunen har et potensiale for å skape bedre kvalitet i å følge opp avvik og forbedringsmeldinger på en mer strukturert måte. Dette er det gitt tydelige signaler om i vår nye arbeidsgiverpolitikk der det legges tydelige ambisjoner på å løfte våre prestasjoner som lærende organisasjon og med større trykk på arbeidet med endring og utvikling.

Medarbeiderundersøkelser og brukerundersøkelser understøtter de faste aktivitetene de årene slike gjennomføres. Etter 2019 er det ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse, men det er nå kjøpt inn et verktøy som vil tas i bruk på dette området i 2021. Oppvekstsektoren har faste strukturer for gjennomføring av sine årlige brukerundersøkelser, mens de øvrige virksomhetene enda ikke har fått på plass et lignende rammeverk.

Økonomireglement vedtas årlig, samtidig med behandling av budsjett/økonomiplan og reglement for finansforvaltning som vedtas en gang i hver kommunestyreperiode. Den økonomiske internkontrollen er også i stadig utvikling, med rutinebeskrivelser og kontrollaktiviteter. Stadig større andel av kjøp av varer skjer gjennom e-handel, og dette bidrar også til stadig forbedret internkontroll.

Kommunen har faste etablerte rapporteringsstrukturer til kommunestyret for den økonomiske utviklingen gjennom året. Rapportering i henhold til finansreglementet skjer samtidig.

De vedtatte etiske retningslinjer og arbeidsreglement etterleves. Dette blant annet med tanke på ansattes adgang til å inneha ekstraervert og biert, styreverv eller annet lønnet oppdrag som er uforenelige med den kommunale arbeidsgivers legitime interesser, eller er egnet til å svekke tilliten til forvaltningen.

Det utvikles stadig sterkere kunnskapsgrunnlag for beslutningsstøtte, og med det redusert risiko. Stadig oftere blir risiko- og sårbarhetsanalyser gjennomført i forbindelse med beslutningsprosesser, og dette må fortsatt utvikles videre systematisk.

Håndtering av avvik, forbedringsmeldinger, tilsyn, varsler og klagesaker

Verdal kommune benytter kvalitetssystemet Compilo for både å dokumentere interne rutiner og prosedyrer, samt til å varsle avvik og forbedringsmeldinger internt. Dette foregår i en kontinuerlig prosess, hvor også Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er et aktivt kontrollorgan på arbeidsmiljøområdet. Praxis for å melde avvik har erfaringsmessig vært best innenfor helse og velferd, men virksomhetene innenfor oppvekst forbedrer seg fra år til år. Samfunn og næring melder få avvik.

Praxis for å melde forbedringer har fremdeles for lite fokus i organisasjonen, noe som viser at det fremdeles er mer fokus på å «reparere» avvik enn å forebygge gjennom forbedringsmeldinger. Det er et mål å videreutvikle forbedringskulturen i hele organisasjonen, herunder å få enda bedre struktur og en mer systematisk arbeidsform på håndtering av avvik og forbedringsmeldinger. Hjemmetjenesten utmerker seg som best i klassen mht å melde forbedringsmeldinger.

Rutiner for varsling

Verdal kommune har egne rutiner for hvordan den enkelte ansatte kan varsle. Nytt lovverk for varsling ble gjort gjeldende fra og med 01.01.2020 og det ble gjennomført revidering av kommunens rutiner og etablert et varslingssekretariat våren 2020. I forbindelse med dette ble også varslingsrutiner revidert, herunder også rutiner for saksbehandling ved varsling.

Tilsyn og revisjoner kommunedirektør/ kommunenivå

Klage/ tilsynssak	Tilsynsmyndighet	Virksomhetsområde	Status
Beredskapstilsyn	Statsforvalteren	Hele kommunen	Ingen merknader eller avvik
Hvordan virksomheten gjennomfører nødvendig kontroll av lønns- og arbeidsvilkår i inngåtte kontrakter	Arbeidstilsynet	Hele kommunen	Ingen avvik

Tilsyn og revisjoner Helse- og velferd

Klage/tilsynssak	Tilsynsmyndighet	Virksomhetsområde	Status
Arbeidsmiljø	Arbeidstilsynet	Hjemmetjenesten	Avvik lukkes når handlingsplan er gjennomført

Tilsyn og revisjoner Oppvekst

Klage/tilsynssak	Tilsynsmyndighet	Virksomhetsområde	Status
Barnehagemyndighet	Statsforvalteren	Barnehageområdet	Ingen merknader

Oppfølging av kommunerevisjonens rapporter

Vold og trusler mot ansatte

Revisjonen gjennomførte kontroll med området "vold og trusler mot ansatte i skolen" i 2019. Kommunen har i 2020 arbeidet aktivt med dette, og lagt en handlingsplan.

Status rapporteres slik pr i dag:

- Kommunen ønsker å arbeide enda mer verdibasert og forskningsbasert for å få til trygge voksne og barn.
- Handlingsplanen er nesten ferdig, og vil bli implementert i løpet av våren 2020
- Meldekultur på avvik og håndtering av avvik vil være fast tema på rektormøter
- Det er gjennomført opplæring i å melde avvik/Compilo

Rammeavtale for biler

Revisjonen konkluderte med følgende:

- Verdal og Levanger kommunes (heretter kalt samkommunen) rammeavtale for innkjøp av bil fra 2014 er noe mangelfull, da den ikke spesifiserer omfanget av elbiler som kan anskaffes gjennom opsjon, eller hvilke vilkår som skal være oppfylt for at opsjonen kan anvendes. Rammeavtalen er således ikke i henhold til veileder til reglene om offentlige anskaffelser, samt lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) § 5 tredje ledd. For øvrig er ingen av dokumentene som til sammen kan betraktes som en rammeavtale, signert av avtalepartene

Kommunen er i ferd med å planlegge bilordning fremover, og er godt inne i et felles innkjøpssamarbeid med kommunene i Inntrøndelag.

Vurdering av etisk standard

Kommunen har etiske retningslinjer, og en felles plattform for ledelse som setter krav til atferd i hele organisasjonen, og som skal virke forebyggende gjennom at den er kjent for ansatte og politikere, og også etterlevd.

Våre nye standarder for varsling, i tråd med nytt regelverk, sørger for at terskelen for å varsle er satt lavere, gjennom at varslinger nå går til et eget sekretariat. Varslinger blir dermed også objektivt vurdert, og utenfor de ordinære styringslinjene, noe som sikrer at ansatte skal ha lav terskel for å varsle om lovbrudd, og at kommunen også i større grad sikrer at ansatte kan varsle mer sikkert.

Kommunens verdigrunnlag stadfester at «lojalitet, ærlighet og respekt er grunnlaget for tillit og troverdighet internt og utad». Dette setter krav til atferd i all kommunal aktivitet, for å bygge opp under utvikling av tillit og troverdighet. Vi ser imidlertid at arbeidet med å integrere både verdigrunnlag og etisk plattform blir ivaretatt i varierende grad ute i virksomhetene.

Finansforvaltning - rapportering

Kommunens aktiva og passiva, rapportert ihht Finansreglementet

Finansrapporten inneholder redegjørelse for finansporteføljen og dens utvikling, som beskrevet i kommunens finansreglement, avsnitt 10 og etter kravene i kommuneloven.

Kommunelovens bestemmelser

§ 14-13. *Finans- og gjeldsforvaltning*

Finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og som sikrer at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Finansreglementet skal også inneholde bestemmelser om hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for finansforvaltningen.

Hvis det avdekkes avvik fra finansreglementet, skal det iverksettes nødvendige tiltak. Hvis det er nødvendig for å unngå vesentlig finansiell risiko, blant annet for å sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris, skal kommunestyret eller fylkestinget selv endre finansreglementet.

Kommunedirektøren skal **minst to ganger i året** rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om forvaltningen av finansielle midler og gjeld. I tillegg skal kommunedirektøren **etter årets utgang** legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Før kommuner og fylkeskommuner inngår avtaler, skal de dokumentere overfor avtaleparten at avtalen ikke innebærer vesentlig finansiell risiko i strid med [§ 14-1](#) tredje ledd.

En avtale som innebærer vesentlig finansiell risiko, er ikke gyldig hvis kommunens eller fylkeskommunens avtalepart forsto eller burde ha forstått dette.

Rapporten er delt i tre hoveddeler

- Del A: Sammendrag og marked,
- Del B: Bankinnskudd (aktiva)
- Del C: Gjeld (passiva)

Del A: Sammendrag og marked

Kort sammendrag av endringer siden forrige rapportering:

De viktigste endringene i 2020 er:

- refinansiering av et lån
- omstruktureringer av gjelden slik at en større andel av lånene er langsiktige lån og lån med fastrente.

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering i perioden (januar - april).

Långiver	Startdato	Sluttdato	Beløp i mill kr	Økt gjeld	Formål	Låntype	Rentetype	Løpetid
DNB	17.01.2020	05.03.2020	100	100	Foreløpig finansiering	Korte lån	Fast	3 mndr
DNB	23.01.2020	19.12.2029			Rentesikring/swap, grunnlag 100 mill		Fast	10 år
DNB	29.01.2020	22.04.2020	109		Rullering sertifikatlån	Sertifikat 3 mndr	Fast	3 mndr
Danske bank	15.03.2020	15.06.2030			Rentesikring/swap, grunnlag 100 mill		Fast	10 år
KLP	09.03.2020	15.03.2040	200	200	Nytt helsebygg	Lange lån	Fast 8 år	20 år
Sparebank 1	05.03.2020	15.06.2022	200		Refinansiere korte lån	Verdipapapir	Flytende	2 år
Kommunalbanken	22.04.2020	23.04.2040	109		Refinansiere korte lån	Lange lån	Fast 8 år	20 år
				300				

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering i perioden (mai til juli).

Lån på 178,4 mill forfalt til betaling i juni og ble refinansiert i et fastrentelån med 8 års løpetid og 8 års rentesikring.

Etter dette er det tatt opp et lån på 130 mill kr den 10. desember. Samlet låneopptak til investeringsgjeld er etter dette 300 mill kr + 130 mill = 430 mill kr i 2020.

Det er tatt opp i alt 60 mill kr i lån i Husbanken i 2020 til videreutlån gjennom startlånsordningen.

I 2021 er det tatt opp et 3 måneders sertifikatlån i februar på 100 mill kr. Lånet må refinansieres i mai. Det er for tiden det eneste sertifikatlånet i låneporteføljen.

Likviditet:

Likviditet er tilfredsstillende. Det er fortsatt ubrukte lånemidler på 52,7 mill kr. Beholdningen av ubrukte lånemidler er redusert i 2020 og planen er at beholdningen skal videre ned. Uroen i finansmarkedet etter pandemien er en viktig grunn til at kommunen velger å holde likviditeten høy.

Det er store endringer i rentenivået etter utbruddet av korona, noe som utfordrer strategier for styring av portefølje både på bankinnskudd, gjeld og vurderinger av bærekraftig investeringsnivåer i årene fremover.

Om finansrapportering i Verdal kommune:

Endringer i finansrapportering og metodikk:

Kommunen avsluttet avtale med finansrådgiver 01.april 2020. Nye rutiner for rapportering og verktøy for analyse av gjeldsportefølje er fortsatt under utprøving og utvikling. Rapporten vil derfor i noen grad bryte med form og innhold i tidligere års rapporter.

Kommunen har fra årsskiftet 2021 inngått et midlertidig engasjement med Bergen Capital Management om finansrådgivning i et halvt år fremover. Dette har sammenheng med lavere bemanning på økonomienheten i en periode fremover.

Det er ingen kjente endringer i gjeldsporteføljen fra forrige rapportering som tilsier risiko for brudd på finansreglementet.

Finansreglement Verdal kommune:

Følgende overordnet finansiell strategi / målsetting følger av kommunens finansreglement:

Hovedmålsettingen for kommunens finansforvaltning er at den skal sikre en stabil finansiering av kommunens virksomhet. Det primære mål skal være å sikre at kommunen til enhver tid er likvid, betalingsdyktig og lite eksponert for risiko. Kommunen skal ha en lav risikoprofil med fokus på å redusere i hvilken grad svingninger i finansmarkedene vil påvirke kommunens finansielle stilling.

Langsiktige finansielle aktiva er midler som ikke kan betraktes som ledige likvider eller som er planlagt brukt til driftsformål. Kommunen skal ikke ha langsiktige finansielle aktiva.

Kommunen skal unngå selskaper, forbindelser og verdipapirer der forretningsidé og etisk standard kommer i konflikt med kommunens etiske standard. Dette gjelder forhold som knyttes til barn som arbeidskraft, brudd på menneskerettigheter, miljøforurensning, våpenindustri og aktivitet som bryter med norsk - eller eget lands - lovgivning.

Finansmarkedet

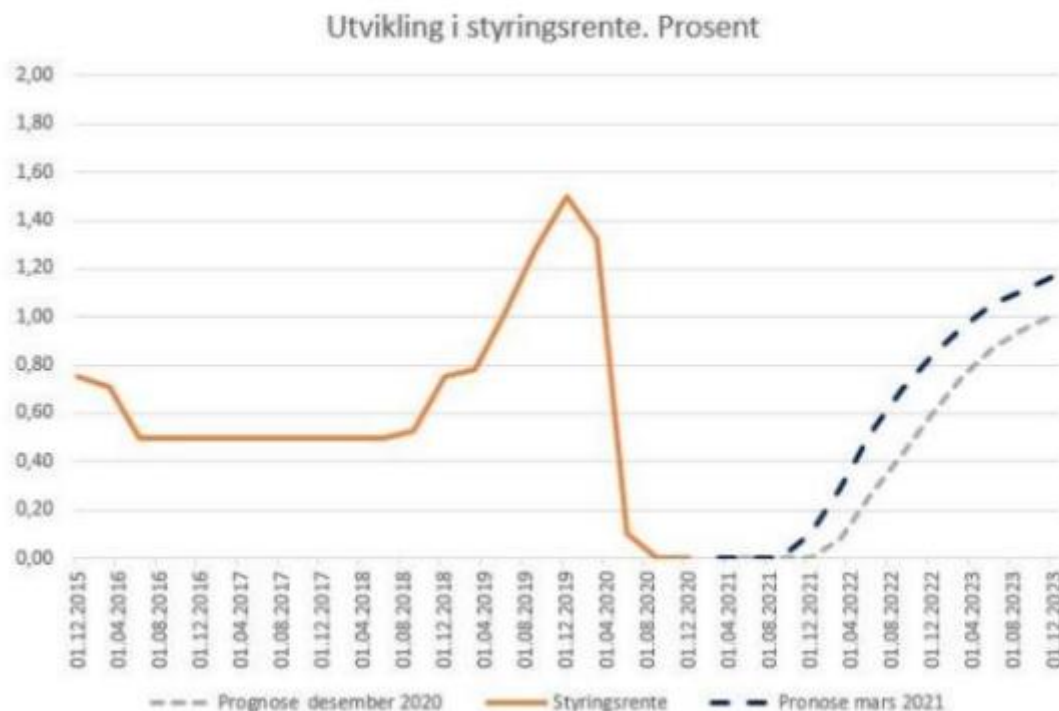
Finansmarkedet er i en fase der tilbudet på lån er normalt og markedet priser inn at rentene etterhvert skal opp til de nivåene som lå i anslag før pandemiutbruddet i mars 2020.

Kommunalbanken beskriver situasjonen slik pr 18.03.21

I PPR 1/21 lagt frem i dag, 18.mars varsler Norges Bank at første renteheving fremskyndes til andre halvår i år, det vil mest sannsynlig si desember 2021. Dette er en fremskynding av rentehevingen fra forrige pengepolitiske rapport i desember, hvor første renteheving var indikert i første kvartal 2022.

Denne fremskyvningen har allerede rentemarkedet priset inn, så dette var ingen overraskelse for markedet. Videre skriver Norges bank følgende:

«Det er stor usikkerhet om den videre gjeninnhenting i økonomien, men det er utsikter til at aktiviteten vil nærme seg et normalt nivå tidligere enn anslått i forrige rapport. Prognosen for styringsrenten innebærer at renten øker gradvis fra andre halvår i år. Det innebærer en noe raskere renteoppgang enn anslått i desember. Kapasitetsutnyttningen anslås å stige gradvis, slik at produksjonsgapet blir positivt i starten av 2022. Arbeidsledigheten anslås å avta, men bli liggende noe høyere enn før pandemien. Den underliggende prisveksten ventes å avta det neste halvannet året, før den stiger til 1,7 prosent mot slutten av prognoseperioden.»

Kommunalbankens oppsummering av året 2020

Teksten nedenfor er skrevet ved inngangen til året 2021 og renteanslagene er senere noe justert . Se teksten fra 18.03 ovenfor.

2020 startet med positiv forventning til vekst og økte renter. I slutten av februar startet så vidt koronaepidemien å få konsekvenser i kapitalmarkedene. Full nedstenging av store deler av den vestlige verden fra midten av mars ga skyhøy usikkerhet og dermed store konsekvenser i markedene for aksjer, renter, valuta og verdipapirer. Markedene frøs fullstendig til og det var blant annet stor usikkerhet om kommunene ville få refinansiert sine forfall. Myndighetene (ved Norges Bank og Kommunal- og moderniseringsdepartementet) kom på banen og tilførte likviditet til bankene og økt egenkapital til KBN. Utover våren og sommeren falt smitten betraktelig og markedene og folks liv kom mer tilbake mot normalen, utenom reiserestriksjoner og ferieavviklinger. I sum har perioden vi har vært gjennom gitt det største fallet i økonomisk aktivitet siden 2. verdenskrig. Av andre forhold verdt å nevne er valget i USA, som endte med seier til Biden, og nå i januar flertall for demokratene i begge kammer i kongressen. For et land som Norge er dette gode nyheter i og med at Biden har varslet at han vil styrke det internasjonale samarbeidet og styrke multilaterale avtaler som blant annet Parisavtalen. Norge er en liten, og særdeles åpen økonomi, og er fullstendig avhengig av at global handel fungerer mest mulig

knirkefritt. USA under Trump så ikke ut til å kunne gi den stabiliteten vi er avhengig av for å kunne drive våre virksomheter med mest mulig grad av forutsigbarhet. Rentemarkedene har etter nedstengningen i mars normalisert seg gradvis etter kraftig likviditetstilførsel, både fra Norges Bank, men også fra Sentralbanken i USA. I følge den amerikanske sentralbanken ser de for seg første renteøkning i 2023, mens Norges Bank ser for seg første renteøkning i løpet av 2022. Markedet har marginalt tidligere renteøkning, det vil si mot slutten av 2021. Når første renteheving faktisk kommer vil avhenge av hvor raskt en får vaksinert befolkningen, slik at en kan komme tilbake til en mer normal økonomisk aktivitet. Kostnadene ved koronaepidemien er fortsatt store, og det vil ta tid både å skape vekst igjen og betale for kostnadene som har oppstått i form av store redningspakker verden over, også i Norge. For Norge ser det ut til at vi dekker kostnadene ved økt trekk på oljefondet, noe som medfører mindre penger til neste generasjoner. Det er derfor helt klart at 2020 vil sette klare spor og medføre utfordrende tider de neste årene.

Vurdering av konsekvenser for Verdal kommune

Samlet finansiell risiko vurderes å være tilfredsstillende. Utvikling i rentenivåer og finansmarkedet har betydning både for kommunens plasseringer (aktiva) og gjeld.

Finansmarkedet er preget av koronaviruset og det antas at det vil gi effekter for mange år fremover i form av lave renter. De siste månedene varsles likevel at oppgangen kan komme noe raskere enn det som tidligere er meldt.

Norges Bank satte styringsrenten ned til 0% i 2020. Dette er et historisk lavt rentenivå og det er lite erfaring med hvordan så lave renter over tid virker i samspill med rammevilkår og statens bevilgninger til kommunene.

Kommunen har brukt perioden etter koronautbruddet til å øke andel lån med lang løpetid og fastrente. Andelen lange og rentesikrede lån er derfor midlertidig høyere enn det som har vært vanlig for kommunen de siste årene. Dette gir stor handlingsfrihet til å utnytte lave renter på korte lån (sertifikatlån) fremover, så lenge rentesituasjonen gjør det mulig.

Av forsiktighetshensyn anbefaler kommunedirektøren at renteanslag på gjeld tillegges sikkerhetsmarginer inntil det finnes mer erfaringer med et ekstraordinært lavt rentenivå. Kommunen har ingenting å tape på en forsiktig tilnærming. Over tid vil kommunens handlingsrom avgjøres av faktisk rentenivå. Det er ikke mulig å øke det faktiske handlingsrommet gjennom optimisme på budsjettidspunktet, selv om det i et ettårsperspektiv kan fremstå som en lettvinnt måte å forsvare økte utgifter.

Utvikling i fremtidige rentenivå:

Utvikling i renter (NIBOR 3 måneder):

Rentesatsen Nibor 3-måneder ligger i bunnen for rentebetingelsene for alle bankinnskudd kommunen har og for nesten alle lån med flytende rente som kommunen har tatt opp. Nibor 3-måneder er en standard rente som brukes av finansmarkedet.

Renteutvikling fram til nå:

Figuren viser at det har vært en sterk nedgang i rentenivået og at fallet har vært særlig stort fra 12.03.20. Figuren gir også en indikasjon på at rentene har begynt på en forsiktig økning.

Renteutvikling fremover (markedets prising av renteutviklingen)

Figuren viser at markedet priser en økning i pengemarkedsrenten. Dette vil påvirke både nye fastrentelån og lån med flytende renter fremover.

Nibor 3 månedsrente er en standard som måles løpende av Oslo Børs, og der rentesatsen justeres. Rentesatsen er mye brukt og omtales ofte som pengemarkedsrenten.

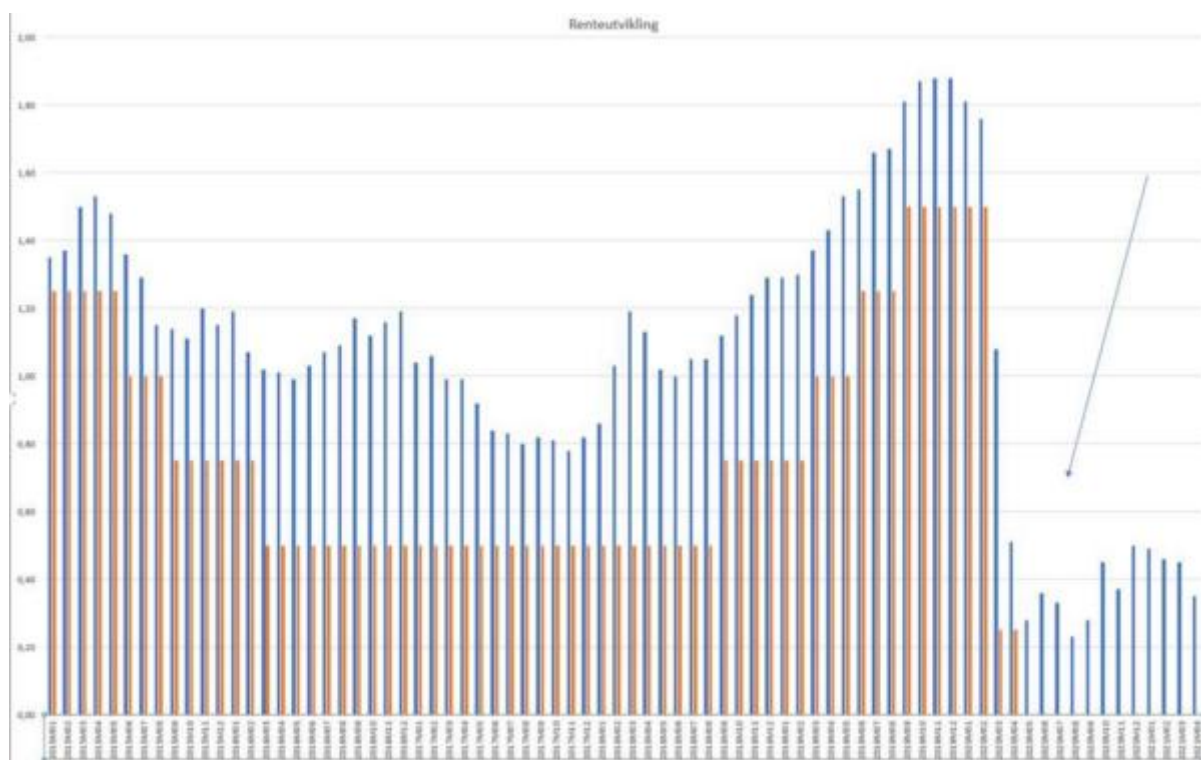
Som figurene viser, er rentesatsen i bevegelse og varslede endringer i styringsrenten prises fortløpende inn i renten på lån med flytende rente. Med stigende Nibor-rente vil kommunen både få høyere renteinntekt og høyere renteutgift. Et bankinnskudd eller lån med vilkår Nibor 3M + 0,6% vil med prisen den 12. april på 0,35% prises til $(0,35\% + 0,6\%) = 0,95\%$. Til sammenligning er laveste fastrentelån i porteføljen på 1,26%. Fastrentelånet ble tatt opp da rentene var på det laveste i 2020.

Rentene på fastlån har i perioden etter koronautbruddet vært lave. Et standard kommunalt lån med flytende rente og lang løpetid har over tid hatt en pris på Nibor 3 måneders rente + 0,6%.

Norges Bank vurdering - 17.mars 2021

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet har enstemmig besluttet å holde styringsrenten uendret på null prosent. Slik komiteen nå vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig bli satt opp i løpet av andre halvår i år.

Figuren nedenfor viser styringsrente og pengemarkedsrente i samme figur. Bevegelsene i pengemarkedsrenten kan leses som markedets anslag på om styringsrenten skal opp eller ned.

Vurderinger av konsekvens

Mange av kommunens investeringer har lang tidshorisont, og en investering må kunne forsvares over hele levetiden. Den største andelen av kommunens låneopptak vil finansiere nye bygg og/eller renovering av bygg. Investeringer i bygg vil typisk kunne ha levetid fra 20 til 50 år, med hovedtyngde på 40-50 år. Kommunen må være i stand til å betjene renter og avdrag over hele nedbetalingsperioden for investeringen. Investeringer må derfor vurderes ut fra et rentenivå som står seg over tid.

Det er naturligvis stor usikkerhet om fremtidens rentenivå. Ikke minst fordi markedets anslag over fremtidens rentenivå for tiden ligger svært lavt sett i forhold til rentenivåer som har vært fram til de

siste årene. Dette gjør det vanskeligere å beregne hva som er bærekraftige låneopptak i de nærmeste årene, for investeringer som har levetid 20-50 år fram i tid.

Det prinsipielle svaret på usikkerhet om fremtidens rentenivå, er at kommunen ikke kan gjøre seg avhengig av at rentenivået skal holde seg på dagens ekstraordinært lave nivå. Markedsdata for fremtidig renteutvikling med risikotillegg kan være en praktisk tilnærming. En foreløpig antakelse kan være at et standard kommunelån med flytende rente estimeres til en maksrente på 2,5% (som er høyeste rente 3M som estimeres av markedet) + 0,6% standardpåslag + 1% risikopåslag. Dette gir ca 4% lånerente som grunnlag for investeringsbeslutninger. Videre kan det estimeres et verste utfall på 4% + 2% rentesjokk på til sammen 6%. Dette er ca 1% opp i forhold til tilsvarende beregning gjort på prising av renter i 2020. Forskjellen ligger i at det nå foreligger vaksine som kan stoppe pandemiutbruddet og at markedet nå har mer tro på en normal internasjonal økonomi.

Altså må kommunen i verste fall kunne tilpasse seg renter på 6%, mens beslutning om investering kan gjøres på en forventning om at lånerenter i snitt vil ligge på 4%. Dette er et noe høyere rentenivå enn det som ligger inne i gjeldende økonomiplan 2021-2024. Beregningene i økonomiplanen ble gjort i september/oktober 2020. Nye renteprognoser som gjøres nå ca et halvt år etterpå, viser at store deler av risikomarginen på 1% renteøkning i økonomiplanen nå er spist opp av en forventning om høyere rente. Dette gir indikasjoner på en innstramming i drift i økonomiplan for 2022-2025. Innstrammingen vil skje gradvis i perioden, og først og fremst gjelde de siste årene av planen.

For 2021 ser det ut til at renteoppgangen kommer noe senere enn det som ble lagt til grunn i budsjettet. Sen renteoppgang og rentemargin tilsier her at det kan oppstå en rentebesparelse. Mest sannsynlig vil rentebesparelsen krympe utover i året. Mest sannsynlig er da basert på at markedet har priset utviklingen riktig.

DEL B: Finansielle aktiva

Kommunens finansreglement tillater overskuddslikviditet, og har regler for hvordan overskuddslikviditet skal plasseres. Innskudd i bank utenom hovedbank kan ikke overstige 10 mill kr pr bank. Finansreglementet definerer ikke noen klar grense for hva som er overskuddslikviditet, men kommunen har fra 2020 hatt en praksis med å definere innskudd utover 100 mill kr som overskuddslikviditet. I tillegg praktiseres at omplassering av overskuddslikviditet maksimalt kan utgjøre 150 mill kr.

Rapporten over aktiva er avgrenset til bankinnskudd. Det kan være aktuelt å ta med andre poster i senere finansrapporter dersom store prinsipielle endringer eller store verdiendringer gjør det nødvendig. Det er ikke kjent at slike endringer finnes for perioden som rapporteres.

Andre kortsiktige finansielle aktiva er fordringer knyttet til utfakturering av gebyrer, ulike periodiseringer osv. Disse blir planmessig vurdert i årsregnskapet og tas derfor ikke med i finansrapporter gjennom året.

Kommunen har ikke aksjer som likviditet. Kommunen har noen strategiske eierposisjoner i aksjer. Disse er klassifisert som anleggsmidler i balansen og blir planmessig vurdert i årsregnskapet. Eventuelle endringer i verdier vil da komme som note i regnskapet og ved behov også i årsberetningen.

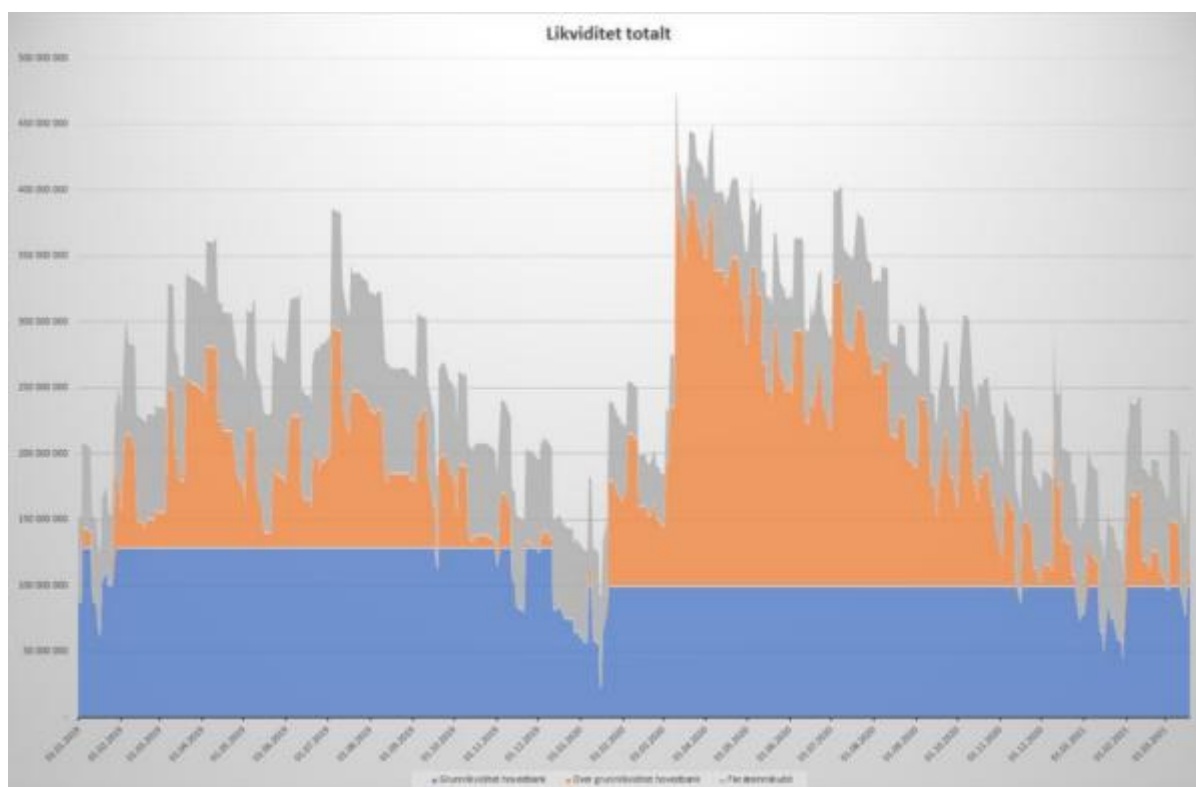
Strategier for likviditet

Kommunen tok i bruk markedsplassen Fixrate høsten 2018 for å finne gode tilbud på bankinnskudd. Bankinnskuddene er plassert direkte hos bankene som har beste tilbud. Fixrate formidler kontakt mellom kommunen og bankene. Innskuddene via Fixrate gir stort sett lavere rentepåslag i 2020/21 enn innskuddene fra 2018/19. Det er derfor i liten grad plassert nye midler det siste året. Men kommunen har beholdt de eldste innskuddene og oppnådd rente på ca 0,6% i påslag på Nibor 3-måneder. Dette er noe bedre rentevilkår enn renten i kommunens hovedbankforbindelse. Rentene har tatt seg noe opp etter koronautbruddet i mars 2020. Innskuddene er stort sett plassert med bindingstid 1 måned, og strategien har vært å omplassere innskuddene når/dersom tilbud med bedre betingelser har kommet på markedet.

Kommunen har fortsatt midler i form av ubrukte lån. Dette er begrunnet i store investeringsutgifter som forfaller månedlig. Utbetalingsplan for investeringer i 2020 viste at det i snitt skal betales ut ca 30 mill kr pr måned så lenge helsesenter og skole er under bygging.

Det antas fortsatt å være mulig å plassere ubrukte lånemidler til høyere innskuddsrente enn lånerente. Det forutsetter at lån tas opp med kort løpetid (sertifikatlån). Koronautbruddet førte til en midlertidig mer forsiktig strategi i bruken av korte lån i perioden mars til juni 2020. I denne perioden ble alle korte lån (sertifikatlånene) avviklet og refinansiert i lange lån. Fra høsten 2020 har markedsituasjon og gode rentesikringer åpnet for å gå inn i markedet med korte lån på nytt. Det er derfor aktuelt å låne opp til investeringer i forkant av utbetalingene i 2021, så langt årets maksimale låneramme tillater låneopptak og det er behov for lånene. Dette vil styrke likviditeten og hente en liten rentegevinst i perioden fram til lånebeløpene medgår til utbetalinger på årets investeringsprosjekter.

Likviditet

Figur likviditet: Merk at nivået for minste likviditet er justert ned fra 129 mill til 100 mill kr fra 2020.

Kommunens mest likvide midler er bankinnskuddene. Bankinnskuddene kan grovt sett deles i tre.

1. Bankinnskudd i hovedbank – grunnlikviditet, under 100 mill
2. Bankinnskudd i hovedbank – overskuddslikviditet, over 100 mill
3. Bankinnskudd plassert i andre banker på anbud – markedsplassen Fixrate

Beholdning:

31.12.20 Hovedbank 148 mill + Fixratebanker 70 mill

19.03.21 Hovedbank 124 mill + Fixratebanker 70 mill

13.04.21 Hovedbank 132 mill + Fixratebanker 60 mill

Den største delen av bankinnskuddene er plassert hos kommunens hovedbankforbindelse Danske Bank. Som følge av at renten både i hovedbank og Fixrate-banker settes som påslag på Nibor 3 månedsrente, vil det være påslaget som utgjør den relative forskjellen mellom bankene. Samtidig vil nivået på rentene bestemmes av summen av Nibor 3M og påslag. Når Nibor 3M faller så mye som i mars-april 2020, vil det da svekke renteinntektene like mye uansett plassering i hovedbank eller Fixrate-banker.

Figuren viser at bankinnskuddene i hovedbanken har ligget over minstenivået fra midten av januar 2020 fram til årsskiftet 2021. Likviditeten var svakere fra januar 2021 og fram til opptak av nytt lån i februar 2021. Medregnet innskuddene i Fixratebanker har likviditeten likevel ikke vært under 100 mill kr i 2020 og 2021.

Den store økningen i likviditet i mars skyldes låneopptak på 200 mill kr til bygging av Verdal bo og behandlingssenter. Pengene inngikk i likviditeten (ubrukte lånemidler) fram til de ble betalt ut på investeringen.

Det hører med i bildet at kommunen fortsatt har en likviditet som er langt lavere enn landsgjennomsnittet. Kommunen bør ha god likviditet, men det er en forutsetning at likviditeten da bestå av oppspart egne midler, ikke ubrukte lånemidler. Situasjonen med ekstra overskuddslikviditet knyttet til ubrukte lånemidler er av natur en midlertidig likviditet. Det årlige budsjettvedtaket setter en øvre ramme for det totale låneopptaket og evt overfinansieringer med lån reduserer låneopptaket senest i det påfølgende året.

Kommunens likviditet bør styrkes, og det må skje gjennom gode driftsresultat. På grunn av den pågående pandemien, vil kommunen inntil videre holde en relativt stor beholdning av ubrukte lånemidler. Dette for å sikre at det finnes tilstrekkelig likviditet til å betale på løpende investeringer om finansmarkedet på nytt skulle «tørke inn», slik vi opplevde i mars 2020.

DEL C: Låneporteføljen

Innhold:

Kommuner skal avgi rapportering i hht. *Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner*. Denne rapporten omfatter kun forhold som gjelder lån/gjeld og tilknyttede sikringsprodukter, mens garantier og finansforvaltning holdes utenfor. Forskriften stiller omfattende krav til rapporteringen for gjeldsporteføljen.

Kommunens samlede gjeld:

Det ble utarbeidet en relativt detaljert note til regnskapet (note 8) som gir opplysninger om sammensetningen av gjeld og gjennomsnittlige rentesatser.

Note 8 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2020	01.01.2020	Neste års avdrag
Gjeldsbrevslån/banklån	1 758 533 813	1 179 519 757	64 000 000
Sertifikatlån	-	209 015 000	-
Husbanklån, til videreutlån	258 399 755	214 104 055	10 300 000
Pensjonsforpliktelser, jfr note 4	1 364 820 789	1 470 958 494	
Sum bokført langsiktig gjeld	3 381 754 357	3 073 597 306	74 300 000
Bokført langsiktig gjeld eks pensjon	2 016 933 568	1 602 638 812	74 300 000
Herav helt eller delvis selvfinansierende gjeld	917 033 110	838 622 813	
Herav lån til andres investeringer	14 113 000	9 300 000	

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser og løpetid	Langsiktig gjeld 31.12.2020	Gjennom- snittsrente Rentesatser pr 31.12.20	Refinansieres	Vektet løpetid
			2021	År
Husbanklån - stort sett flytende rente	258 399 755	0,83 %	Valgfritt	24,0
Lange lån i Kommunalbanken med 0,6% margin	645 869 370	0,95 %	Valgfritt	10,7
Sertifikatlån (lån på maks 12 måneder)	-	0,40 %		-
Lån med løpetid maks 8 år og flytende renter	530 000 000	0,63 %	200 000 000	1,93
Fastrentelån	581 473 966	1,69 %	-	17 år, herav 6,8 med rente- binding
Annet	1 190 477	0,95 %	Valgfritt	-
Sum fordeling	2 016 933 568			

Oversikten suppleres med data fra Kommunalbankens finansverktøy oppdatert 12.04.2021.

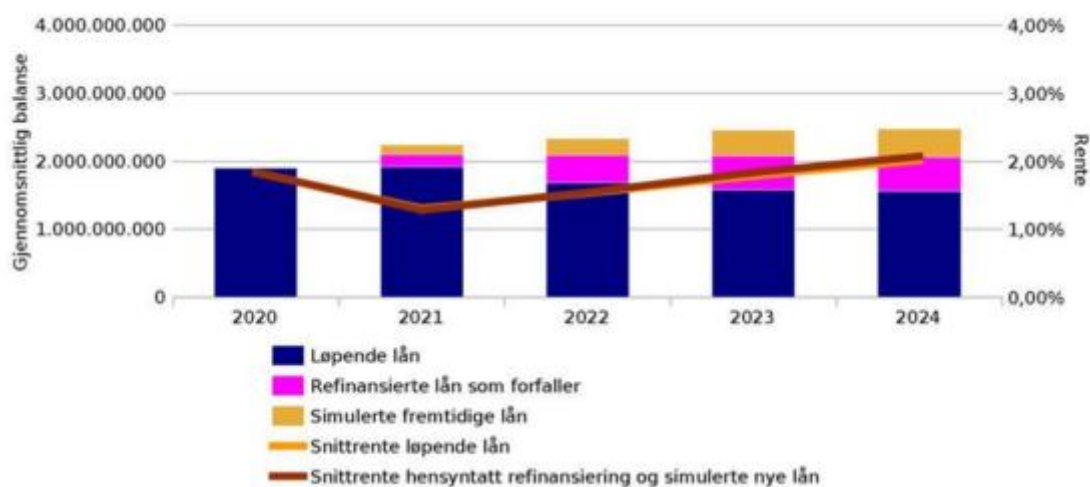
Gjelden kan deles i to gjeldsporteføljer som av natur er vesentlig forskjellige. Gjelden kan deles inn i husbanklån og investeringslån. Husbanklånene går til videreutlån og utgjør pr årsskiftet 258,6 mill kr.

Kommunens samlede gjeld er pr april 2021 på 2,19 milliard kroner, og vil øke med de investeringer som ligger i økonomiplanen. I økonomiplanen er det forløpig lagt inn at gjeldsoppbyggingen skal stoppe i 2024 på ca 2,4 milliarder kroner. Nedenfor er nøkkeltall for den samlede gjeld.

	12.04.2021	12.01.2021	12.10.2020
Utestående nettobalanse	2.186.598.852	2.015.879.186	1.950.694.412
Utestående bruttobalanse	2.186.598.852	2.015.879.186	1.950.694.412
Utestående nominelt i derivater	300.000.000	300.000.000	350.000.000
Derivater i % av restgjeld	13,72%	14,88%	17,94%
Gjennomsnittlig rente siste 12 mnd	1,51%	1,80%	2,09%
Gjennomsnittlig rente eks. derivater siste 12 mnd	1,24%	1,50%	1,76%
Rentekostnader siste 12 mnd	30.269.159	33.895.476	35.977.018
Rentekostnader eks. derivater siste 12 mnd	24.823.138	28.203.552	30.406.180
Rentebinding (år)	2,29	2,29	3,48
Andel rentebinding < 1 år	65,97%	67,36%	52,16%
Rentebinding (år) eks. derivater	1,60	1,58	2,38
Andel rentebinding < 1 år eks. derivater	75,85%	77,08%	66,85%

Årsberetning 2020

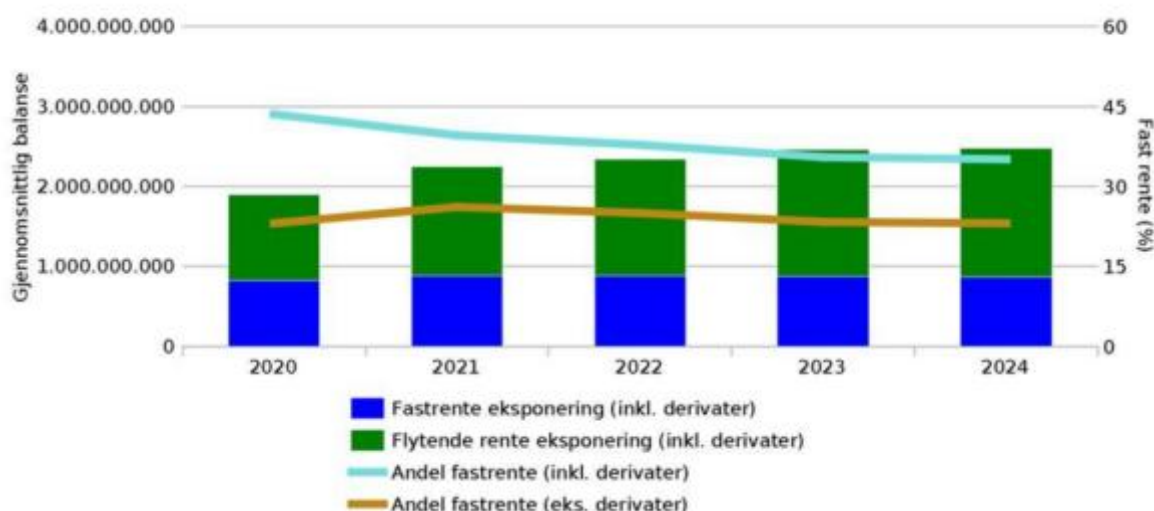
	12.04.2021	12.01.2021	12.10.2020
Kapitalbinding (år)	12,17	17,92	11,18
Andel av kapitalbinding < 1 år	12,71%	7,05%	13,55%

Periode	Løpende lån	Refinansierte lån som forfaller	Sum løpende og refinansierte lån	Snittrente løpende lån	Simulerte fremtidige lån	Snittrente hensyntatt refin. og simulerte lån
2020	1.901.312.124	0	1.901.312.124	1,84%	0	1,84%
2021	1.924.735.397	175.616.438	2.100.351.836	1,31%	144.277.392	1,28%
2022	1.683.608.148	409.589.041	2.093.197.190	1,54%	244.990.368	1,54%
2023	1.577.454.114	500.273.973	2.077.728.087	1,79%	385.411.885	1,84%
2024	1.561.676.895	500.000.000	2.061.676.895	2,01%	416.080.321	2,08%

Rentesikring

Andelen rentesikret gjeld har økt mye etter utbruddet av korona. Dette er en midlertidig situasjon som må ses i sammenheng med at pandemiutbruddet ga unormalt lave priser på rentesikring i kombinasjon med stor usikkerhet. Andelen rentesikring vil bevege seg tilbake mot nivåer som har vært vanlig de siste årene i takt med at finansmarked og kommuneøkonomi normaliserer seg.

Rentebytteavtaler inngår som en del av kommunens rentesikring. Avtalene øker ikke kommunens gjeld, men nøytraliserer effekter av rentendringer. Opptak av lån i Husbanken fremover vil være til flytende rente. All rentesikring legges av hensyn til forenkling på investeringsgjelden.

Kommunen har tre rentebytteavtaler på 100 mill kr hver. Disse er tatt opp i 2019 og 2020.

Rentesikringen er relativt grundig beskrevet i note 9 i regnskapet. Noten gjengis nedenfor.

Note 9 Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.

Kommunens finansreglement inneholder regler og rammer for bruk av rentesikring. Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer ihht intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall. Sikringsdokumentasjon er etablert.

Det er etablert en høy andel rentesikring i 2020 på grunn av usikkerhet i koronavirus og historisk lave fastrenter. Løpetiden på fastrentelånene er betydelig lenger enn fastrenteperioden.

Langsiktig gjeld med fast rente

Motpart	Lånt	Restgjeld	Start fastrente	Slutt fastrente	Betalt fastrente	Finans-reglementet
KLP	100 000 000	94 047 615	20.06.18	15.06.25	2,340 %	Kap 7
KLP	200 000 000	200 000 000	09.03.20	09.03.28	1,844 %	Kap 7
Sparebank 1 Markets	178 411 351	178 411 351	16.06.20	16.06.28	1,260 %	Kap 7
Kommunalbanken	109 015 000	109 015 000	22.04.20	24.04.28	1,550 %	Kap 7
Sum fastrentelån	587 426 351	581 473 966				

Fastrentelån pr 31.12.19 var 97,6 mill kr. Nye fastrentelån er sett i sammenheng med nytt helsehus og skole under bygging i 2020.

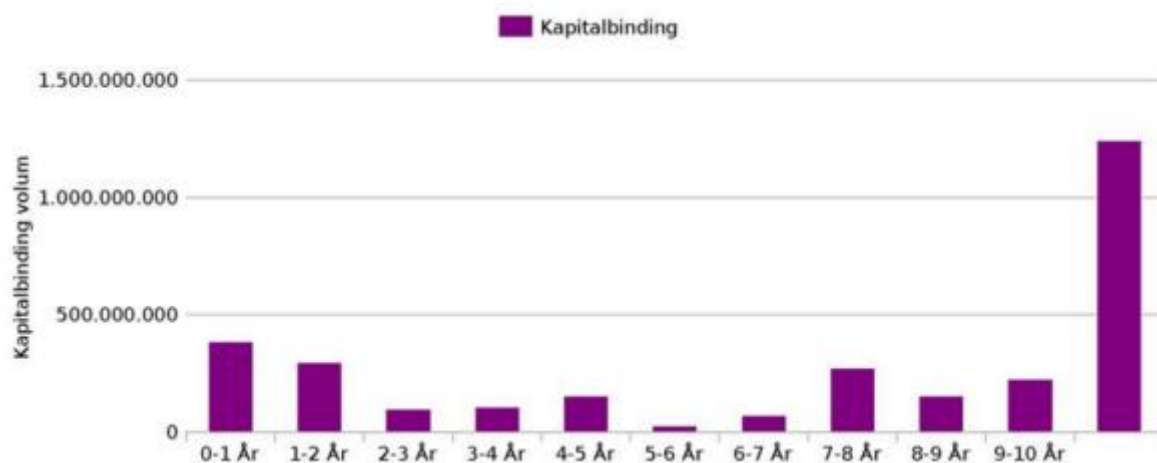
Motpart	Avtalt volum	Mottar flytende rente	Start	Slutt	Betaler fastrente	Formål med sikringen	Finansreglement
Danske Bank	100 000 000	3M nibor	18.03.20	19.06.30	1,498 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
DNB	100 000 000	3M nibor	23.01.20	19.12.29	1,840 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
Sparebank Markets	100 000 000	3M nibor	09.05.19	18.12.24	1,814 %	Kontanstrømsikring	Kap 8
Sum volum	300 000 000						

Prisen for 3 måneders Nibor var ca 0,35% ved årsskiftet. 3 måneders Nibor (pengemarkedsrenten) er referanserente for kommunens finansforvaltning.

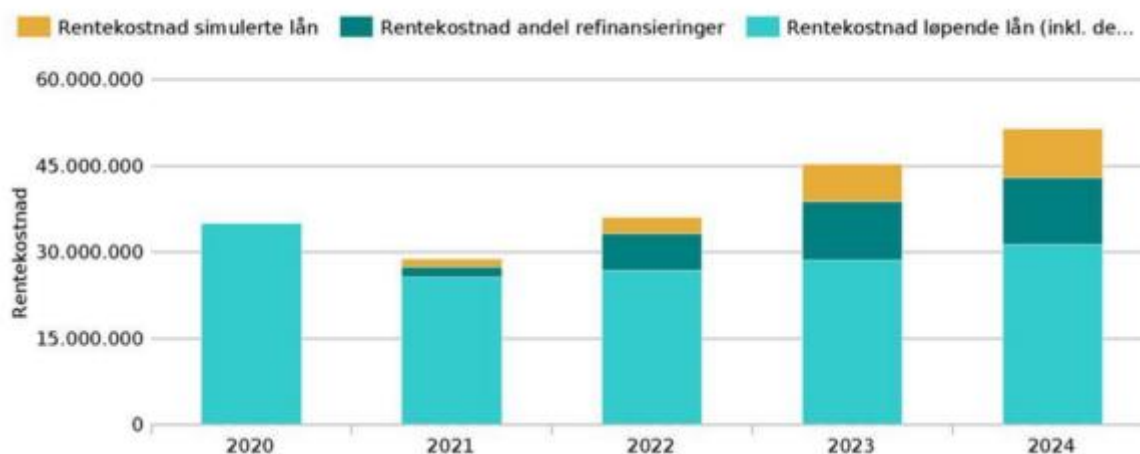
Finansmarkedet har priset inn en gradvis økning i pengemarkedsrenten fra sommeren 2021. Det antas at renten kan nå 2% i 2031.

Kapitalbinding

Oversikten over kapitalbinding viser at låneporteføljen har en spredning av korte og lange lån.

Ny oppdatert prognose rentekostnader i årene fremover

Periode	Rentekostnader inkl derivater, refin. & simulering	Rentekostnader løpende lån & derivater	Rentekostnad simulerte lån	Rentekostnad refinansieringer
2020	34.969.974	34.969.974	0	0
2021	28.820.446	25.636.722	1.396.169	1.787.554
2022	36.058.662	26.753.703	2.890.719	6.414.240
2023	45.312.081	28.579.380	6.575.813	10.156.888
2024	51.422.040	31.258.485	8.545.569	11.617.986

Dette kan sammenlignes med nivåene i gjeldende økonomiplan. Merk da at totale renteutgifter etter regnskap 2020 ligger ca 2 mill kr høyere enn renteutgiftene i gjeldsporteføljen. Dette er renteutgifter på kortsiktig gjeld mv.

Økonomiplanen har beregnet renteutgiftene til 39 mill kr i 2021, 43 mill kr i 2022, 49 mill kr i 2023 og 55 mill kr i 2024. Økonomiplanen er lagt med 1% rentemargin, mens det ikke er rentemargin i tallene ovenfor. Det viser at rentemarginen som ble lagt inn i økonomiplan 2021-2024 i stor grad er spist opp av forventet høyere rentenivå i slutten av økonomiplanperioden. Anslaget i økonomiplanen er bare et halvt år gammelt og det viser hvor fort slike anslag endres. Kommunedirektøren vil derfor sterkt anbefale at det legges risikomargin på anslaget i ny økonomiplan 2022-2025.

I starten av økonomiplanen ser det mye bedre ut, og det kan se ut til at det er mulig å oppnå en rentebesparelse i 2021. Om en mulighet til besparelse blir til en realitet, vet vi ikke nå. Det vil bare utviklingen i 2021 kunne vise.

Samfunnsplanlegging og planverk

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er den øverste strategiske planen for å skape den ønskede utviklingen av verdalssamfunnet. Samfunnsdelen definerer langsiktige mål og strategier for utvikling av kommunen, både som samfunn, organisasjon og tjenesteleverandør, og legges til grunn for øvrig kommunal planlegging, utvikling og oppgaveløsning.

Det pågår et arbeid med å lage en egen samfunnsplan for Verdal kommune. Dette arbeidet ferdigstilles til sommeren 2021. Som del av medvirkningsprosessen til kommuneplanens samfunnsdel ble det i 2020 gjennomført en digital innbyggerundersøkelse, [Folkestemmen](#). Rundt 4000 verdalinger deltok i undersøkelsen.

FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunnsplanleggingen i Verdal.

Utvalg plan og samfunn jobber med FNs bærekraftsmål

Våren 2020 var bærekraftmålene på sakskartet både politisk og administrativt i kommunen.

Følgende mål ble definert som særlig relevante for verdalssamfunnet:

Hovedmål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Hovedmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang læring for alle.

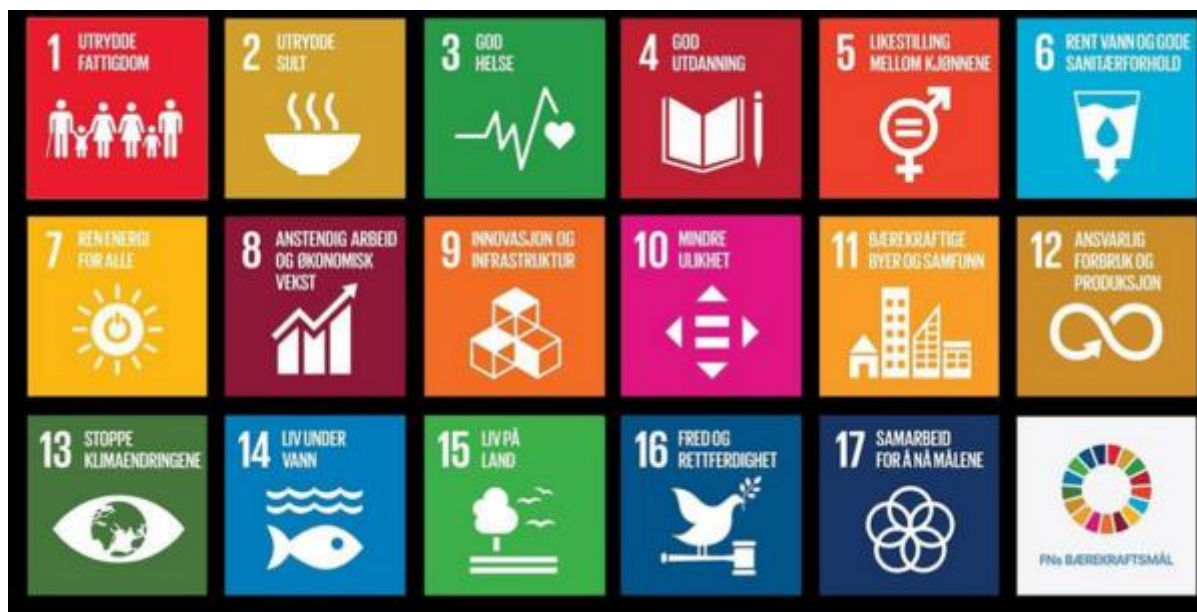
Hovedmål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Hovedmål 9: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftige industrialisering og bidra til innovasjon

Hovedmål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Hovedmål 17: Samarbeid for å nå målene.

Målene integreres i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og kobles følgelig til neste økonomiplan.

Temaplaner

Det ble i 2020 utarbeidet følgende temaplan:

- [Boligplan Verdal 2020-2023](#)

Følgende temaplaner har vært under arbeid i 2020:

- Temaplan Nasjonaljubileet 2030

- Temaplan Kulturminner

Samskaping og innbyggermedvirkning

KS og ulike forskningsmiljøer peker på mer samskaping og innbyggerinvolvering som en løsning på samfunnsutviklingen og de store utfordringene kommunene står overfor. I gjeldende Kommuneplanens samfunnsdel er det en strategi å «*mobiliseres lokalsamfunnets ressurser gjennom åpenhet, medvirkning fra innbyggere og gjennom samspill og allianser med kunnskapsinstitusjoner, næringsliv, kulturliv, frivillighet og offentlige aktører*».

For å lykkes med denne strategien er det nødvendig å eksperimentere med ulike former for samskapende prosesser.

Beboere og kommunen planlegger elvepark på Ørmelen

2020 ble, på grunn av korona, et krevende år for å drive med samskaping og innbyggermedvirkning. Samtidig ga det et ekstra påskudd til å utvikle og ta i bruk flere digitale verktøy for medvirkning. Både den digitale innbyggerundersøkelsen Folkestemmen og ulike digitale innspillsskjema er eksempler på dette.

I Verdal er det gjennomført et forsøk med Oppgaveutvalg, som et ledd i å styrke det deltakende demokratiet. I oppgaveutvalgene i Verdal sitter folkevalgte og representanter fra lokalsamfunn sammen og prøver å finne gode løsninger for lokalsamfunnet i lag. Dette har pågått siden høsten 2019 og oppgaveutvalg som metode skal evalueres i løpet av første halvår 2021. Også for oppgaveutvalgene har korona skapt noen utfordringer knyttet til involvering av lokalsamfunnene, men de har funnet gode løsninger og utnyttet de periodene med færre restriksjoner godt.

Oppgaveutvalgene i Ness, Helgådal og Leksdal

Status politiske vedtak (liste)

Verdalsvassdraget-119/19

Ikke igangsatt.

Arbeidsgiverpolitikk-119/19

Arbeidet med implementeringen av ny arbeidsgiverpolitikk har startet, men har gått noe tregere enn forutsatt. Det ble lagt en fremdriftsplan for de ulike områdene i ny arbeidsgiverpolitikk, men det ble besluttet å nedjustere ambisjonene på grunn av stort endringstrykk på økonomi og påfølgende økt fokus på daglig drift for hele organisasjonen. Ny HMS- og IA- politikk implementeres etter planen, i to valgte virksomheter, og rulles senere ut i resten av organisasjonen. Ut fra netto kostnader til sykefravær, vil en økning i nærværet på 10 % gi en netto innsparing på ca 1,6 til 1,7 millioner. Nærværstallene viser imidlertid at kommunen ikke greier å levere i tråd med ambisjonene i budsjett for 2020. Dette er bekymringsfullt, og gjør at kommunen må gjøre nærmere undersøkelser og gjennomføre tiltak. Noen virksomheter har imidlertid begynt å ta i bruk IA-virkemidlet ekspertbistand for å vurdere ansatte med høyt og/ eller hyppig sykefravær, og kommunen har også bedt Nav om nærmere opplysninger/ informasjon om hva som er hovedårsakene til fravær i organisasjonen. Denne informasjonen vil bli lagt frem for arbeidsmiljøutvalget til vurdering og for oppfølging i 2021. Det er naturlig med det høye fraværet/ lave nærværet at årsaker til noe av sykefraværet også knytter seg til forhold på arbeidsplassen. Kommunedirektøren vil derfor gjennomføre en arbeidsmiljøkartlegging i hele organisasjonen i løpet av 2021, og følge opp denne i HMS- og IA-arbeidet på arbeidsplassene.

Helhetlig vurdering av oppvekststrukturen-119/19

Ressursene i 2020 ble brukt inn mot å få realisert tomt for Stiklestad og Leksdal skole, og jobbing rundt Vinne skole. Den helhetlige vurderingen i oppvekstsektoren vil tas i forbindelse med KØB-prosjektet som skal realiseres i 2021/2022.

Vurdering investeringsløp og pandemiltak -PS 51/20 pkt 11

Digitale fellesløsninger i Verdal Sentrum: Det tas initiativ til et prosjekt for utvikling av netthandel i butikker i Verdal. Prosjektet kan for eksempel organiseres med prosjektleder fra Proneo eller Tindved, og en styringsgruppe hvor Verdal Næringsforum og Verdal Kommune er representert. Kommunedirektøren bes komme tilbake til formannskapet med en plan for prosjekt, og finansiering. Om mulig skal det søkes tilleggsfinansiering hos eksterne kilder. Status: Ikke igangsatt noen aktivitet på dette området.

Kulturaktiviteter og miljø- og ressursbruk-119/19

Dette ble rapportert i august-rapporten. Kommunedirektøren svarte da at dette ikke er tidspunktet for å utrede nye stillinger, verken finansielt eller med hensyn til prioritert behov. I tillegg gjelder at kultursjefstilling er ivarettatt i rollen Virksomhetsleder kultur, slik at «stillingens materielle innhold» er ivarettatt. Virksomhetslederbegrepet er en gjennomgående strukturell benevnelse av ledere på dette nivået i Verdal. Klima og miljøvern er gjennomgående perspektiver i hele organisasjonen (på lik linje med folkehelseperspektiv), men spesielt finnes ressursene i flere stillinger i virksomhetsområde landbruk, miljø og arealforvaltning. I dette virksomhetsområdet er også det overordnede ansvaret

plassert. Strategier for klima og miljø ble vedtatt av samkommunestyret (sak 37/17), samt at strategien blir innlemmet i grunnlaget for (den kommende) kommuneplanens samfunnsdel.

Bosetting i Vuku-119/19

Formannskapet sluttet seg til Boligplan Verdal 2020-2023 den 20. august 2020. Dette er Verdal kommunes første helhetlige boligplan.

Sommerjobb for ungdom-119/19

Femti ungdommer ble sysselsatt i kommunalt arbeid gjennom sommeren, hver deltaker med 60 timer hver. Mottatt eksterne midler fra BufDir på 150' og 56' fra fylkeskommunen som ble lagt til prosjektet sammen med 450' av kommunens aktivitetsmidler.

Vold og trusler-119/19

Det utvidete partssamarbeidet i organisasjonen, som da består av leder, tillitsvalgte og vernetjeneste, begynner å komme på plass i alle avdelinger. Vi jobber også med å få på plass gode strukturer og kulturer for å melde avvik og forbedringsmeldinger, samt behandle disse i det utvidete partssamarbeidet (vedtak i Amu 07. sept). Vi har også fått på plass et nytt regime knyttet til varsling. I sum skal dette gi et godt grunnlag for å vurdere risiko og sårbarhet på arbeidsplassene knyttet til vold og trusler om vold, og der ansatte også kan varsle om uforsvarlig arbeidsmiljø og/eller tjenester. Det er det utvidete partssamarbeidet på arbeidsplassene som i sin HMS- og IA- plan vurderer hvilke tiltak som er viktige å sette inn for å redusere risiko, og håndtere uønskede hendelser. Herunder kommer også vurdering av behovet for opplæring. Vi har gjennomført felles opplæring i det utvidete partssamarbeidet i august og september, for hele organisasjonen. Vi er nok som organisasjon fremdeles mer reaktiv enn proaktiv, og har derfor hatt noen aktiviteter fra vår bedriftshelsetjeneste knyttet til oppfølging av avdelinger og individer som har opplevd vold og trusler om vold. Men i dette ligger det også en læring som blir varig for avdelingen. Vår bedriftshelsetjeneste har bidratt aktivt i arbeidet med å vurdere risiko og sårbarhet. Skole har fått litt ekstra oppmerksomhet på basis av oppfølgingen av en forvaltningsrapport.

Praksisplasser-119/19

Enkelte deler av organisasjonen har lyktes godt med å etablere praksisplasser til arbeidstrening. Personal skal ta en koordineringsrolle på dette fremover, og har utviklet et digitalt verktøy for oppfølging og oversikt. I dette arbeidet vil også flere deler av organisasjonen bli utfordret på integreringsarbeidet.

Ny Stiklestad skole-119/19

Det er ikke overført elever fra Leksdal skole til Stiklestad skole i tråd med vedtaket.

Vurdering investeringsløp og pandemitiltak-PS 51/20 pkt 6

Fylkeskommunen har økt rammene for veiprosjekter, og regjeringen og KS utreder en tiltakspakke for kommunale og fylkeskommunale bygge- og vedlikeholdsprosjekter. Formannskapet ber kommunedirektøren legge fram hvilke fylkeskommunale vei- og vedlikeholds- og trafiksikkerhetsprosjekter som er aktuelle å gjennomføre i Verdal kommune. Status: Investeringsplan for kommunale veger, med prioriteringsrekkefølge og økonomiske anslag, ble lagt

fram for formannskapet i PS 22/20. Revidering av Temaplan trafiksikkerhet ble behandlet som egen sak i Utvalg plan og samfunn i PS 09/21. Egen sak om fylkeskommunale vegger er varslet innen sommeren 2021.

Rekrutteringsanlegg for friidrett.-119/19

Plan for rekrutteringsanlegg for friidrett ble lagt fram for kommunestyret til behandling 30. november 2020. Saken ble besluttet utsatt.

Involvering av ansatte i forbedrings- og endringsarbeid.-119/19

Sak 119/19 punkt 20: Involvering av ansatte i forbedrings- og endringsarbeid pågår. Involvering skjer gjennom etablerte strukturer i partssamarbeidet.

Drømmedagene-119/19

Sak 119/19 punkt 23: Drømmedagene. Inneværende år finansieres Drømmedagene av tilskudd fra Fylkesmannen og kommunalt tilskudd via fordeling utbytte fra NTE 2018 jf sak 44/20.

Ta hele kommunen i bruk for boligbygging!-119/19

Formannskapet sluttet seg til Boligplan Verdal 2020-2023 den 20. august 2020. Dette er Verdal kommunes første helhetlige boligplan.

Satser for sosialhjelp-119/19

Sak 119/19 punkt 30: Vedr satser for sosialhjelp. Sak 37/20 ble behandlet av kommunestyret 27. april 2020: VEDTAK: Verdal kommune følger de til enhver tid gjeldene statlige veiledende satser ved beregning av økonomisk sosialhjelp med de føringene som gis i forhold til hvilke inntekter og utgifter som skal tas med i beregningen. Den lokale ordningen med differensiering i forhold til alder og aktivitet opprettholdes. For å unngå utenforskap spesielt for barn i lavinntektsfamilier, skal det innenfor alle sektorer søkes løsninger for inkludering av disse barna i aktiviteter uavhengig av familiens økonomiske situasjon.

Fritidssenteret-PS 119/19

I sak 19/21 besluttet formannskapet og følge kommunedirektørens innstilling om å utarbeide en driftsavtale mellom kommunene og brukerne av fritidssenteret. Det ble vedtatt å følge det såkalte "alternativ 2", som kort forklart sier at kommunen dekker husets faste kostnader (strøm, renovasjonsgebyr, forsikring, vann og avløpsgebyr, samt eksisterende eksterne serviceavtaler). De faste utgiftene utgjør anslagsvis 250.000 kroner/år. Alle løpende driftsutgifter som gjelder vedlikehold og renhold av bygget dekkes av brukerne. Blir det behov for større renovering eller oppgradering av bygget som brukerne ikke kan gjøre selv, skal saken legges fram til politisk behandling. Det er innkalt til forhandlingsmøte mellom partene rett over påske. Endelig avtale skal legges fram for formannskapet til godkjenning.

Fysioterapeuter-119/19

Saken behandlet av kommunestyret i oktobermøte i sak PS 096/20. Følgende vedtak ble fattet: VEDTAK: Kommunestyret bekrefter at ledige driftshjemler for avtalefysioterapeuter skal

fordeles på avtalefysioterapeuter med deltidshjemler til disse når 100 %. Det gjøres ved intern utlysning og at de som tildeles hjemmelen betaler avtroppende avtalefysioterapeut goodwill. Kommunedirektøren bes inngå skriftlig avtale med de tre avtalefysioterapeutene med deltidshjemler, for å sikre at det ikke blir en tvistesak slik at kommunen får merutgifter i form av utbetaling av goodwill. Kommunestyret i Verdal viser til en rekke tidligere signal om at det skal være en heltidskultur i Verdal kommune, siste vedtak i kommunestyremøte 27. april 2020 - sak 35/20: «Verdal skal bli en heltidskommune. Formannskapet ber kommunedirektøren komme tilbake med en handlingsplan for hvordan Verdal Kommune skal lykkes med å bli en heltidskommune, en kommune hvor ansettelse på heltid er hovedregelen.» I denne sammenhengen forventes det at kommunedirektøren også søker løsning for at kommunens faste ansatte fysioterapeuter som har uønska deltid får heltidsstillinger.

Verdal idrettslag søknad om lånegaranti, økonomisk bidrag og etablering av idrettshall-PS 32/20

Kommunedirektøren foreslår at denne saken ses i sammenheng med helheten i investeringene, og ses opp mot kommunaløkonomisk bærekraft.

Oppvekstmiljø-119/19

Verdal kommune har søkt og blitt tatt opp i Folkehelseprosjektet i regi av Fylkeskommunen. Dette prosjektet vil igangsettes i 2021 ved Verdalsøra barneskole, og målet er å realisere et konsept hvor voksne sammen bidrar til å skape de rammebetingelsene for barn og unge som vedtaket signaliserer. Prosjektet har fått navnet - Trygge voksne - trygge barn.

Kampen om innbyggerne-119/19

Verdal kommune skal nedsette et oppgaveutvalg som ser på hvordan kommunen kan bli mer attraktiv i kampen om innbyggerne Status: Det foregår et forsøk med oppgaveutvalg som metode for samskaping knyttet til nærmiljømidlene i Leksdal, Helgådal og Ness. Metoden skal evalueres i løpet av våren 2021. Den nye kommuneloven gir noen utfordringer i forhold til ordningen med oppgaveutvalg. Det er derfor hensiktsmessig å avvente evalueringen fra det pågående forsøket før en oppretter nye oppgaveutvalg. Arbeidet med ny kommuneplan innebærer stor grad av medvirkning fra innbyggere, næringsliv, frivillighet med flere. I kommuneplanens samfunnsdel er kommunens attraktivitet sentralt. Innspill og arbeid fra denne prosessen kan dermed bidra til å svare opp noe av verbalforslaget og eventuelt inngå som et kunnskapsgrunnlag for et oppgaveutvalg.

Riving av paviljongen-119/19

Riving av rådhuspaviljongen inngår som en del av større sak våren 2021, der en ser på det totale arealbehov og -utnyttelse for hele rådhusområdet.

Kommunens tjenesteområder

Administrasjon, styring og fellesutgifter

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområde Administrasjon, styring og fellesutgifter er sammensatt av tjenester med hovedtyngde fra Kommunedirektøren og §27 selskaper som dekker regnskap, innfordring og lønn, IKT, kommuneadvokat og innkjøpssamarbeid. Under kommunedirektørområdet ligger tjenester på arkiv og service, økonomi, personal, plan og folkehelse, medisinsk- og psykologfaglig rådgivning og næringsfaglig rådgivning. I tjenesteområde Administrasjon ligger også utgifter til politikk og folkevalgte.

Fellesutgifter er et eget område for tiltak som dekker hele kommunen, dette omfatter ytelser som forsikring, kontingenter, kontroll og revisjon og pris og lønnsavsetning. I tillegg er det samlet noen fellesmidler knyttet til forebyggende arbeidsmiljøarbeid, felles kompetansetiltak, digitalisering og lærlingtilskudd. Premieavvik pensjon er også samlet innunder fellesutgiftene.

Utvikling og utfordringer

Kommunen har i løpet av 2020 hatt en betraktelig økning i digitale forsendelser av post. Kommunen har blitt mer effektiv ved at dokumenter sendes til elektroniske postkasser. Dette gir besparelser i bruk av papir/tid, raskere saksbehandling ved at innbygger mottar brev digitalt og lavere kostnader knyttet til utskrift, porto mv. Å være oppdatert på området innen digitalisering og innovasjon er vesentlig for stabsfunksjon arkiv, service og informasjon og det arbeides gradvis mot et større løft - for å kunne øke selvbetjeningstilbudet samtidig som personvern og informasjonssikkerhet ivaretas. Målet er en døgnåpen kommune med enkle og selvbetjente løsninger for våre innbyggere, næringsliv, ansatte og politikere.

Utvalgte resultater

Det ble avsatt en del midler til digitalisering og utvikling i budsjett 2020 og selv om mye ble satt på vent ble noen aktiviteter gjennomført. KS læring ble anskaffet for å gjennomføre digital læring når det ikke lenger var mulig å samle ansatte til felles opplæring. Tatt i bruk webløsninger for det interne arbeidsmarked, HMS og IA plan og program for arbeidsmiljøkartlegging. En annen selvbetjent løsning som er tatt i bruk for innbyggere, næringsliv, ansatte og politikere er KS FiKS plattformen. Kommunen tok i 2020 i bruk flere av modulene som tilbys, blant annet: SvarUt, SvarInn, MinSide, Smittesporing, Folkeregister og Digisos. De tre siste systemløsningene har vært og er vesentlige i kommunens smittesporingsarbeid, både for å effektivisere arbeidet men også for å ivareta personvernet i dialogen med innbyggerne.

Et annet eksempel er at det i 2020 ble tatt i bruk robotløsning i sak- og arkivsystemet ePhorte, som på både på kort og lang sikt vil kunne effektivisere driften og gi et bedre tilbud til brukerne av tjenesten. Dette dreier seg om å automatisere regelstyrt, manuelt og tungvint arbeid.

Kommunens hjemmeside har ikke bare designmessig gått ut på dato, men det er også en stor teknisk og sikkerhetsmessig utfordring knyttet til løsningen. Arbeidet med en ny kommunal hjemmeside ble startet i 2020 og kommunen har som mål at innen utgangen av 2021 er det utviklet en ny, moderne og fremtidsrettet hjemmeside som forsterker innbyggerdialogen.

I 2020 ble det ryddet og avlevert en stor mengde arkivmateriale knyttet til det gamle legearkivet i kjelleren på helsehuset. Dette var et krevende og møysommelig arbeid, som ble håndtert etter gjeldende lover og retningslinjer. Av dette arkivet er det foreløpig avlevert 115 arkivbokser til IKA Trøndelag. Fortsatt gjenstår mange ressurskrevende og praktiske oppgaver knyttet til papirarkiv som skal leveres IKA Trøndelag.

Politiske møter ble gjennomført med god avstand i 2020

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Politisk styring	4 860	4 578	5 651	1 073	19,0 %
Valg	402	6	0	-6	0,0 %
Kontroll og revisjon	1 517	1 551	1 708	157	9,2 %
Administrasjon	49 249	49 118	55 590	6 472	11,6 %
Tillitsmannsordningen	2 939	2 896	2 827	-69	-2,4 %
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltnin	1 302	1 649	1 909	260	13,6 %
Administrasjonslokaler	949	7 812	5 886	-1 926	-32,7 %
Kommunale bygg til fordeling	5 634	-63	13 909	13 972	100,5 %
Årets premieavvik	-21 034	-9 786	0	9 786	0,0 %
Amortisering av tidl. års premieavvik	10 585	13 274	0	-13 274	0,0 %
PENSJON	361	372	0	-372	0,0 %
PREMIEFOND	-10 788	-8 403	0	8 403	0,0 %
Diverse fellesutgifter	2 867	2 586	3 982	1 397	35,1 %
Eldres råd	46	-11	71	83	115,5 %
Ungdomsrådet	28	31	100	69	68,7 %
Råd for funksjonshemmede	22	32	50	18	35,5 %
Innvandrerråd	31	5	40	35	87,2 %
Avsetning lønn- og prisvekst	0	0	16 533	16 533	100,0 %
Interne serviceenheter	-1	-18	0	18	0,0 %
Skatt på inntekt og formue	9	1	0	-1	0,0 %
Renter/utbytte og lån	273	868	0	-868	0,0 %
Sum	49 251	66 497	108 256	41 759	38,6 %

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdet har et større mindreforbruk på 41,7 mill. 21,5 mill dreier seg om spart avsetning lønnsvekst, premieavvik og bruk av premiefond. Dette er utdypet under kapittel Driftsregnskap og budsjettavvik, og blir ikke nærmere omtalt her.

Nærmere 14 mill i mindreforbruk skyldes en teknisk budsjetteringsfeil. Utgifter til vaktmestere etc er en utgift som fordeles over alle kommunens formålsbygg, men hvor bevilgningen er plassert som administrasjonsbygg. Når utgiften fordeles ved årsslutt, kommer dette til syne som et kunstig positivt avvik på administrasjonsbygg, og et kunstig negativt avvik på øvrige byggkategorier.

Generelt for administrasjonsdriften er lavere aktivitet på møter, kurs og utdanning, reiser, bevertning og liknende. Møter både administrativt og politisk har i stor grad vært digitale og i starten på pandemien ble en del politiske møter kansellert. Vakanse i kommunalsjefstillinger i tilsammen 6 måneder har og bidratt til lavere lønnsutgift enn budsjettet. Budsjetterte satsingsmidler for utvikling, kompetansebygging og digitalisering ble ikke satt i drift. Kommunen kom ikke skikkelig i gang med implementering av ny arbeidsgiverpolitikk på HMS- og IA- området, mye fordi det var vanskelig å skape møteplasser ute på arbeidsplassene og samtidig ivareta smittevern hensyn. Arbeid med ny hjemmeside for kommunen ble startet opp, men lagt i bero pga andre prioriteringer.

Refusjoner fra NAV for sykefravær har vært høyt gjennom året og driften er ivaretatt med å omfordele oppgaver og personellressurs og lite bruk av vikarer. Sykefraværet for året er på 8,4% en

økning på 1% fra 2019. Bruk av overtid har vært en utvei for å ivareta drift når fraværet har økt, men det har samtidig vært en tydelig styringsretning at overtidsbruken skal være kontrollert og i minst mulig omfang.

Overføring av kemner ble utsatt fra juni til november og ble driftet med mindreforbruk av i hovedsak vakanse, refusjon for sykefravær og nedskalering av utgifter på alle punkter i lys av overføring til skatteetaten.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenestoområdet administrasjon, styring og fellesutgifter er effekten en mindreutgift på i underkant av 0,4 mill.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostranalyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B) *) **)	5 210	4 146	4 356	6 102	4 923	4 783	4 431	5 009
Produktivitet								
Administrasjonslokaler Areal per bruker (m2)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,7	0,4	0,5

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Barnehage

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområde barnehage omfatter drift av ordinært og styrket tilbud i kommunale og private barnehager. I tillegg har PPT og teknisk drift utgifter som inngår i tjenesteområdet.

Utvikling og utfordringer

Barnehagene har i hele 2020 deltatt i regional kompetanseutvikling i tråd med Kompetanse for fremtidens barnehage - revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018 - 2022.

Verdal og Levanger kommuner i samarbeid med de private barnehager i kommunene er organisert i et nettverk. Dronning Mauds Minne Høgskole er kompetansepartner.

Dette utviklingsarbeidet fokuserer på at barnehager selv driver en barnehagebasert kompetanseutvikling for alle ansatte i barnehagene. Syv ansatte i kommunale barnehager har gjennomført den teoretiske delen for å kunne ta fagbrev som barne- og ungdomsarbeider. De kan ved bestått eksamen og påkrevd praksis melde seg opp til praktisk fagprøve. Hittil har to av de syv bestått fagprøve.

Det ble igangsatt en prosess høsten 2020 i fht å evaluere organiseringen av det spesialpedagogiske arbeidet i barnehagene. Prosessen er foreløpig planlagt til å bli sluttført i løpet av våren 2021.

Området har oppskalert og nedskalert i takt med skiftene barnetall i barnehagene.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Barnehage	103 037	104 653	103 889	-763	-0,7 %
Styrket tilbud til barnehagebarn	11 098	10 819	10 110	-708	-7,0 %
Barnehagelokaler og skyss	5 166	4 976	4 503	-472	-10,5 %
Sum	119 301	120 447	118 503	-1 943	-1,6 %

Kommentar til status økonomi

Overforbruk på barnehageområdet totalt sett henger sammen med flere forhold. Det ble bl.a. utbetalt 1 million i refusjoner til barnehagene pga. tapt foreldrebetaling i forbindelse med korona, og det skyldes også et høyere antall barn i barnehager enn det som ble antatt i budsjettarbeidet. Det ble også gjort noen endringer som følge av en feilføring av kompetansemidler (Rekom).

Kommunale barnehager sitt regnskap viser et lite overskudd. Dette til tross for økte utgifter på enkelte områder. Koronasituasjonen og karantener har medført økte utgifter til blant annet vikar, renholdsartikler, og smittevernutstyr.

Opprinnelig budsjett inneholder stykkprisfinansiering med unntak av følgende:

Garnes barnehage: Bemanning har vært høyere enn norm. Dette for å opprettholde en god pedagogisk og forsvarlig drift med et lavt antall barn og lang åpningstid.

Kanutten barnehage: Noe økt bemanning for å kunne opprettholde forsvarlighet ved avdeling

Skogbrynet og leie av lokaler samt renhold for å overflytting av barnehageplasser etter nedleggelse av Ness barnehage (i 2019).

På bygningssiden har det samlet for kommunen vært et mindreforbruk på 2,0 mill.kr i sparte energiutgifter i forhold til budsjettert i 2020. Strømprisen har vært svært lav gjennom store deler av året.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet barnehage er effekten en mindreutgift på i overkant av 0,5 mill.

Oppsummering tiltak

Barnehageområdet er regulert gjennom pedagog- og bemanningsnorm, og har dermed sin iboende logikk gjennom stykkprisfinansiering og ivaretagelse av minimumsnormer. For området totalt sett er det derfor kun avsatt midler for å muliggjøre en minimumsoppfyllelse av lovverkets bemanningsnormer til et gitt antall barnehagebarn. Dersom det viser seg å bli flere barn i barnehagene en forutsatt ved utarbeidelse av budsjett vil det bli en utfordring rundt økonomisk dekning. Siden stykkpris til private barnehager er basert på 2 år gamle regnskap gir det ikke anledning til å nedskalere satser selv om rammene til barnehagedrift ikke er tilstrekkelig. Det er derfor svært få virkemidler som kan iverksettes på dette området dersom det viser seg å være for lite midler tilgjengelig totalt sett.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *) **)	177 376,6	173 207,3	177 893,9	181 146,2	148 085,2	177 782,9	167 112,2	169 851,7
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr) *)	78,2	73,0	80,6	81,2	66,3	73,5	74,4	77,0
Dekningsgrad								
1-5 år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	94,9 %	95,0 %	96,3 %	95,0 %	88,8 %	95,4 %	92,3 %	92,9 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	60,9	59,2	33,5	37,2	63,8	97,3	54,4	48,9
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (B)	81,5 %	90,7 %	84,2 %	95,3 %	73,1 %	89,2 %	82,7 %	84,1 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
1-5 åringer med barnehageplass	695	702	1 107	1 128	821	845	28 947	233 483
Andre nøkkeltall								
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet, alle barnehager	5,7	5,7	5,6	5,8	5,9	5,6	5,8	5,7

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Grunnskole

Tjenesteområdebeskrivelse

Grunnskoletjenester leveres av flere av kommunens virksomheter; størst er ordinær barne- og ungdomsskoledrift og skolefritidsordning, men også kostnader til skolelokaler, PPT og voksenopplæring summeres under grunnskoletjenesten.

Utvikling og utfordringer

Området er nå på lærernorm fra og med 01.08.2020. Det vil si at handlingsrommet på hver enkelt skole er mindre i forhold til organisering og til å ivareta nye utfordringer. Dette er krevende siden det også observeres en økning i henvisninger, utredninger og sakkyndigheter. Spesielt blant elever på småskolen.

Det blir også færre av andre yrkesgrupper, noe som gjør dette ekstra krevende. Disse ansatte er viktige i forhold til ivaretagelsen av elever med behov for ekstra støtte og oppfølging.

Det vil etter hvert få et behov for oppdatering/fornyning av teknologi i klasserommene, noe som vil bli en stor investering.

I løpet av 2020 har det blitt arbeidet målbevisst med å dimensjonerer tjenestene til de nye økonomiske rammene, som 2021 budsjettet medfører. Dette har skjedd gjennom å se på den interne organiseringen, samhandlingen med grunnskolene og andre. Fokuset på å jobbe med skolene som system har også fått et større fokus i 2020. Det har blitt jobbet bevist med å tilpasse organisasjonen de nye økonomiske rammene - noe som medfører at tjenesten er blitt redusert med et årsverk fom 2021.

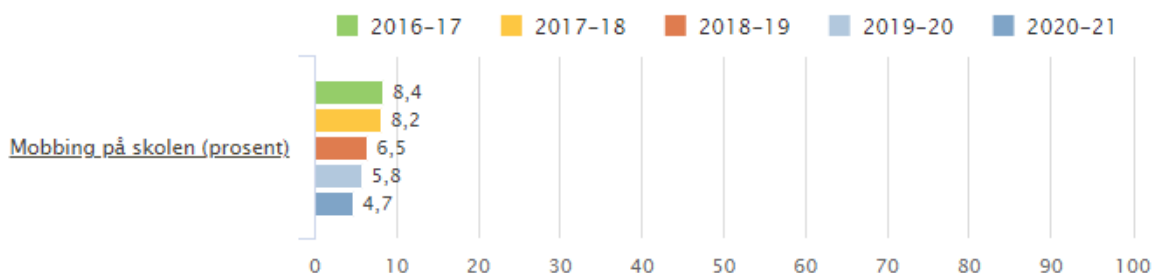
For integrering og mangfold ligger utfordringen i antallet elever som varierer fra år til år, og at virksomhetsområdet ikke kan framskrive elevtall. Det er også en utfordring at nivået og morsmålet hos elevene er forskjellig.

IOM har de siste årene opprettet flere ulike tiltak i samarbeid med eksterne aktører som skal heve kompetansen og utdanningsnivået til innvandrere. IOM har blitt gode på samarbeide med interne og eksterne aktører. Noe som også er nødvendig for å nå myndighetenes mål.

Virksomhetsområdet, inklusive ansatte og elever er blitt bedre på digitale ferdigheter som møter og undervisning i Teams.

Utvalgte resultater

Det er gledelig at mobbetallene fortsetter å gå ned. Det tyder på at det er gjort en god innsats i forhold til elevenes psykososiale miljø. Tallene under viser 7. trinn i Verdal.

Det varierer fremdeles litt for mye på de nasjonale prøvene. Spesielt på engelsk. Lesingen har vært positiv på 5. trinn to siste år. På ungdomstrinnet er det en for stor andel på de to laveste mestringsnivåene.

Mange av gruppetilbudene i regi av Ressursenter oppvekst har blitt avlyst eller utsatt i 2020 pga pandemien.

For voksenopplæring er status at 75% av introduksjonsdeltakerne over ført over i arbeid eller utdanning i 2020. Det er også tatt et løft med tanke på digitale ferdigheter, og i perioder med nedstengning har det vært gjennomført god digital undervisning.

Ansatte i ungdomsarbeid på jobb for ungdom i koronatiden

Viktige begivenheter

Utbygging/renovering av nye Vinne skole går etter planen og nærmer seg ferdigstilling.

Det ble ansatt 3 nye rektorer i løpet av 2020.

Stortinget har vedtatt en ny lov om integrering (Integreringsloven). Loven gjelder fra 1. januar 2021 og har fått tittelen «Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid.» Loven legger rammene for arbeidet med kvalifisering av nyankomne innvandrere, som blant annet opplæring i norsk og samfunnskunnskap, prøver, karriereveiledning og introduksjonsprogram. Det er forsterket fokus på individuelle løp og standardisering av introduksjonsordningen.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Grunnskole	176 676	166 326	167 704	1 378	0,8 %
PP-tjeneste	8 164	7 439	7 716	277	3,6 %
Voksenopplæring	53	138	160	22	14,1 %
Voksenopplæring innvandrere	8 765	6 999	5 247	-1 752	-33,4 %
Skolefritidstilbud	1 982	2 649	402	-2 247	-558,7 %
Skolefrt.ordn.Barn m/særl.behov	1 125	841	719	-122	-17,0 %
Skolelokaler	26 492	23 166	18 845	-4 321	-22,9 %
Skoleskyss	6 099	5 933	6 150	217	3,5 %
Sum	229 356	213 492	206 943	-6 549	-3,2 %

Kommentar til status økonomi

2020 var et krevende år med store omstillingsbehov. Det er utbetalt 8 millioner mindre i lønn på tjenesteområdet grunnskole i 2020 sammenlignet med 2019, og området har 3 millioner mindre i utgifter enn 2019. Dette viser at det er gjort grep og at området går i riktig retning men med for lav hastighet. Det var også 8 millioner mindre i inntekter i 2020 enn 2019, noe som har gjort året ekstra utfordrende.

Korona har påført grunnskole 1,2 millioner i tapte inntekter og nesten 2 millioner i ekstra utgifter. Det er også en merkostnad på 300 000 kroner til innkjøp av PC'er til ansatte som ikke ble ført som investering slik det var planlagt, men ble betalt av grunnskole. Foruten korona er det også 1,5 millioner mindre i inntekter på SFO. Dette skyldes flere forhold, blant annet at flere foresatte er i hjemmekontor/permitterte, lengre skoledager på en stor enhet medførte mindre behov for SFO samt at det er tungvint for foreldre i Vinne og bruke SFO i Ness.

Antall norskkursdeltakere og elever i grunnskolen for voksne, går gradvis ned, slik at behovet for pedagogisk personell avtar, og det medfører en overtallighet i voksenopplæringen. Her er ikke prosessene kommet helt i mål i 2020. Det er viktig å presisere forskjellen på vanlig grunnskole og voksenopplæring, da det siste handler om voksnes læring, som har litt andre rammebetingelser enn barn og unges. Videre sliter mange av deltakerne med traumer og helseproblematikk, noe som krever tett oppfølging av både lærere, og annen kompetanseressurs. Klassene er og må være mindre enn i norsk grunnskole for å oppnå noen av de målene Introduksjonsloven angir.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet grunnskole er effekten en mindretgift på drøyt 1,3 mill.

På bygningssiden har det samlet for kommunen vært et mindreforbruk på 2,0 mill.kr i sparte energiutgifter i forhold til budsjettet i 2020. Strømprisen har vært svært lav gjennom store deler av året.

Oppsummering tiltak

Den planlagte omstillingen fikk ikke effekt fra nyttår og en del av avviket skyldes dette. I tillegg ble kuttene tatt ulikt på skolene, da noen skoler lå så lavt i driftsnivået at det ikke var mulig å ta like store nedtrekk på alle. I denne prosessen ble det uansett søkt å sikre et mest mulig likeverdig tilbud til alle elevene i Verdal. Fra 01.08.2020 ble alle skolene lagt tilnærmet lik lærernorm, og det er forøvrig nedskalert bemanning på assistent og fagarbeidersiden. Flere medarbeidere er flyttet over til barnehagesektoren siden de har hatt behov for en viss oppbemanning som følge av merinntak av barn. I tillegg er en rekke vikariat holdt vakante, og det er også opprettholdt vakanser der ansatte har vært frikjøpt i forbindelse med etterutdanning.

For voksenopplæringen er det i liten grad foretatt prosesser rundt omstilling/nedbemanning i 2020, og det medfører at mye må gjennomføres i 2021.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger (213) voksenopplæring (B) *) **)	586	452	360	62	43	241	345	317
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år *) **)	131 707,1	130 426,5	114 175,3	137 117,6	117 429,3		114 869,8	116 071,4
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år *) **)	4 436,2	5 230,8	3 800,4	3 231,0	2 377,8	6 740,0	5 184,8	6 151,8
Produktivitet								
Elever per kommunal grunnskole	226	219	296	198	277	212	239	230
Skolelokaler Areal per bruker (m2)	23,0	22,0	17,8	8,9	16,7	5,8	15,2	12,6
Dekningsgrad								
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,9 %	10,9 %	10,2 %	8,6 %	7,9 %	8,0 %	7,3 %	7,8 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	4,3 %	3,6 %	2,4 %	4,7 %	2,3 %	2,8 %	3,6 %	4,7 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	43,3 %	35,9 %	42,2 %	33,6 %	66,5 %	57,0 %	49,8 %	54,7 %
Kvalitet								
Elevunders. 10. trinn - Trivsel	4,1	4,1	3,9	4,0	4,1	4,2		
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	13,0	14,1	13,8	12,6	13,8	13,7	13,3	12,8
Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing	52,0	48,0	48,0	49,0	49,0	48,0		
Nasjonale prøver 5. trinn: Regning	52,0	48,0	48,0	49,0	49,0	50,0		
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
Antall deltakere i voksenopplæring	48	33	49	158	0	123	1 458	18 250

Årsberetning 2020

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Antall elever 1.-4. årstrinn kommunale og private	714	669	981	1 096	772	842	27 682	218 157
Antall elever 5.-7. årstrinn kommunale og private	545	528	759	930	619	728	22 419	175 789
Antall elever 8.-10. årstrinn kommunale og private	569	577	808	862	546	679	21 463	171 521
Elever i kommunale og private grunnskoler (antall)	1 828	1 774	2 548	2 888	1 937	2 249	71 564	565 467

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Helsestasjon og lege

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesten Helsestasjon og lege omfatter kommuneoverlege, helsestasjon, rehabiliteringstjenesten, Frisklivssentralen, legevakt og fastlegeordning, fengselshelsetjenesten og kommunens ansvar for drift av Krisesenter.

Teknisk er og involvert ved drift bygg og utleie av lokaler til legesenter.

Utvikling og utfordringer

Verdal kommune har, som andre kommuner i landet, hatt utfordringer med rekruttering av fastleger i ledige driftshjemler i løpet av året. Stekke legesenter har hatt to ledige driftshjemler de siste tre årene. I den ene hjemmelen har en kommunal ansatt lege vikariert, og i den andre er det brukt vikarer fra vikarbyrå.

I Verdalsklinikken sa begge fastlegene opp, den ene i juni og den andre i august. Det har vært stor politisk aktivitet i forbindelse med situasjonen, og det resulterte i at begge fastlegene trakk sine oppsigelser i desember.

Verdal kommune er ansvarlig for å rekruttere fastleger når det er ledighet i driftshjemler, jf Helse og omsorgstjenesteloven §3-2, og ved utgangen av 2020 forberedte administrasjonen revidering av legeplan som følge av vedtak i kommunestyret i sak 124/20.

Innherred interkommunale legevakt hadde et mindreforbruk på ca kr.180.000,- som følge av høyere inntekter enn forutsatt. Legevakta har bistått eierkommunene med testing og luftveispoliklinikk på Rinnleiret som følge av Covid-19 pandemien. Dette omtales i eget kapittel.

Fengselshelsetjenesten har hatt driftsutfordringer som følge av endring i fengselets målgruppe og ustabil legedekning siste halvdel av 2020.

Rehabiliteringstjenesten har i løpet av høsten 2020 forberedt deling av fysio- og ergotjenestene hvor de som arbeider med barn, overføres til Helsestasjonen. Rehabiliteringstjenesten har også forberedt samorganisering med Forvaltningskontoret for helse og omsorgstjenester og Merkantil helse.

Utvalgte resultater

I prosessen mot avvikling av Verdal Frivillig 31.12.20 har Elvebredden overtatt koordinering av frivillige, folk i arbeidspraksis, språkpraksis. Elvebredden koordinerer også ordningen med Handlevenn som ble etablert høsten 2020.

I 2020 har ansatte i Frisklivssentralen i perioder i koronapandemien vært omdisponert til andre prioriterte oppgaver i kommunen. Driften har vært redusert på noen områder i angitte periode, mens andre oppgaver har vært driftet som normalt. På tross av nedstengning av Frisklivssentralen i

perioder, viser statistikk for 2020 like høy aktivitet som tidligere år, spesielt på KiD og KiB kursene, men også Bra mat og treningsgrupper.

Utviklingssentral for Midt Norge har hatt større pågang med tanke på veiledning av andre kommuner i koronapandemien. Herunder kontinuerlig dialog med Helsedirektoratet, Statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag Fylkeskommune.

Polen prosjektet, det største EØS prosjektet Verdal kommune har hatt, ble startet og iverksatt i 2020. Herunder kontinuerlig dialog med Helsedirektoratet, det Polske Helsedepartementet, Nord universitet og NTNU, samt Statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag Fylkeskommune.

Nye Verdalinger på Rådhusplassen, barselstreff

Viktige begivenheter

EØS-prosjektet Frisklivssentralen administrerer, er en milepæl for Verdal kommune i Europeisk sammenheng. Å legge til rette for kunnskapsutvikling om folkehelse og forebygging av helseproblemer blant barn og unge i Polen, gir en unik innsikt i og mulighet til å delta i kompetansenettverk over landegrensene.

Status økonomi per tjeneste

Årsberetning 2020

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2019	2020	2020		
Forebygging - helsestasjons- og skolehels	9 787	9 179	8 954	-225	-2,5 %
Annet forebyggende helsearbeid	3 260	3 204	4 291	1 087	25,3 %
Krisesenter/incestsenter	831	849	975	127	13,0 %
Annet foreb.arbeid Helse og sosial	1 517	949	1 686	737	43,7 %
Diagnose, behandling, re-/habilitering	9 256	9 832	10 069	237	2,4 %
Legetjeneste - fellesutgifter	12 220	13 467	13 996	529	3,8 %
Legevakt	5 139	6 052	5 440	-612	-11,2 %
Fengselhelsetjenesten	33	-78	1	79	6146,6 %
Verdal legesenter	0	-349	-355	-6	-1,8 %
Ørmelen legesenter	72	106	0	-106	0,0 %
Sum	42 116	43 211	45 058	1 848	4,1 %

Kommentar til status økonomi

Overskuddet på området henger sammen med flere faktorer. Den ene er knyttet til vakans i samfunnsmedisinsk avdeling (50% kommuneoverlege), hvor kommuneoverlege forrige år studerte og dermed hadde redusert sin stilling til 50%. En annen årsak er knyttet til Frisklivssentralen sin aktivitet i et EØS-prosjekt. Her er det generert mer aktivitet og mindre utgifter. Det siste som har bidratt henger sammen med vikarlegene sin inntjening. Denne inntjening varierer i perioder, og dette er knyttet refusjoner fra Helfo. Ved årets slutt slo dette positivt ut for kommunen, og bidro dermed til overskudd.

Merforbruket i Innherred interkommunale legevakt IKS henger sammen med dekning merforbruk 2019, og ekstra utgifter på ca 2 mill knyttet til teststasjon og luftveispoliklinikk på Rinnleiret. Gavemidler fra Kværner ASA er tilført området, og slik redusert merforbruket.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet helsestasjon og lege er effekten en mindreutgift på i underkant av 0,2 mill.

Oppsummering tiltak

Området har i all hovedsak driftet innenfor sine rammer, og har derfor foretatt de nedskaleringer som lå til grunn i budsjett for 2020.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) *) **)	1 779	1 884	1 910	2 525	2 276	1 837	2 132	2 306
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *) **)	2 802	2 525	3 040	1 980	2 493	3 555	2 986	2 932
Netto driftsutgifter per innbygger (233) annet forebyggende helsearbeid (B) *) **)	367	153	347	208	184	373	256	357
Produktivitet								
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	6,0	5,8	5,1	2,4	2,9	3,7	1,8	4,9
Dekningsgrad								
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (kommunehelse+omsorg) (årsverk)	4,5	3,7	6,1	2,5	2,9	4,0	3,8	4,6
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	7,8	7,7	9,9	6,3	7,9	8,6	7,3	7,7
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	10,0	10,8	10,2	11,2	9,1	9,0	9,1	9,4
Kvalitet								
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	98,6 %	105,9 %	98,0 %	50,5 %	96,7 %	95,3 %	78,9 %	77,0 %
Andel pasienter på liste uten lege	10,5 %	10,7 %	0,0 %	2,8 %	0,0 %	0,0 %	2,9 %	2,3 %
Gjennomsnittlig listelengde	1 062,0	1 035,0	1 002,0	1 017,0	946,0	1 086,0	1 015,0	1 033,0

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Helse og omsorg

Tjenesteområdebeskrivelse

Helse og velferd dekker hele livsløpet med tjenestetilbud til familier med barn, voksne med nedsatt funksjonsevne og eldre med sykdom og funksjonstap. Tjenestene er organisert i flere virksomhetsområder, de største er Hjemmetjenester, Institusjonstjenester, Bo- og dagtilbudtjenester (BODA) og NAV.

Støtte/stabstjenester i helse og velferd omfatter Forvaltningskontor for helse og omsorgstjenester, Koordinering journal- og velferdsteknologisystemer og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT).

Enkelte skoler har også leveranser innenfor tjenesteområdet, men i mindre omfang.

Teknisk er involvert ved drift av bygg.

Utvikling og utfordringer

Deler av helse og omsorg har hatt høyt sykefravær gjennom året, og det er iverksatt arbeidsmiljøtiltak i enkelte avdelinger, samt individuell oppfølging med støtte fra NAV gjennom ekspertbistand for å lykkes i arbeidet med å redusere sykefraværet. Bedriftshelsetjenesten og NAV arbeidslivssenter har bistått i arbeidet.

Hjemmetjenesten har mot slutten av året lyktes med å legge en plan for å redusere overtalligheten i tjenesten.

Utvalgte resultater

Institusjonstjenesten har deltatt i omfattende planprosesser som en del av realiseringen av Verdal bo- og behandlingssenter. Parallelt med dette pågår det omfattende opplæring og trening av alle ansatte i alle avdelinger i behandlingsformen personsentrert omsorg.

På tross av koronapandemien, er framdriftsplanen i byggingen av Verdal bo- og behandlingssenter gått som planlagt.

Ambulerende testteam Vuku- klar til påskeinnsats

Viktige begivenheter

Lederkabalen i Hjemmetjenesten og Bo- og dagtilbudtjenesten kom på plass i løpet av året, noe som bidrar til at brukerne får bedre kvalitet på tjenestene, det har gitt større forutsigbarhet for ansatte og virksomhetsområdene har bedre ressurskontroll.

Partssamarbeidet er i utvikling på alle nivå i helse og velferd. Samarbeidet bygger på felles forståelse av samfunnsoppdraget, noe som gir bedre innsikt og kunnskap om utfordringene tjenestene står overfor framover. Myndiggjøring av ansatte, tydeliggjøring av arbeidskrav og styrking av ansattes ferdigheter, er viktige tema som er tatt opp og som det arbeides kontinuerlig med.

Avdelingslederne er styrket og ansvarliggjort i budsjett- og økonomiplanarbeidet. Et resultat av dette, er at det i større grad enn før, prioriteres innenfor kommunestyrets gitte rammer.

Gjennom året har alle i helse og omsorg styrket endringskompetansen og omstillingsevnen sin. Samhandlingen på tvers av virksomhetsområdene er blitt bedre og komplementær kunnskap anvendes i større grad enn tidligere.

Digitalisering og velferdsteknologiske løsninger er pilotert og tatt i bruk i de fleste avdelinger.

Trygghets- og varslingsteknologi: GPS/mobil trygghetsalarm. Trygghetsalarmer er koblet opp til

Værnes responscenter, jf. [vedtak 4/20 Verdal kommunestyre](#), [Digitalt tilsyn](#) – fra behov til drift. [Steg for steg med Verdal kommune](#), Elektronisk medisineringsstøtte. Pasientvarsling.

Teknologi for sosial kontakt: KOMP. Kura. Ulike apper for sosial kontakt.

Digitale fagsystem: Huskelapp. Arbeidslister. Mobil omsorg. Ruteplanlegger. Msolution. Saksbehandling velferdsteknologi. Svar UT. Logistikk og lagersystem.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Aktivisering og servicetjenester ovenfor	11 056	11 000	11 053	53	0,5 %
Dagtilbud eldre og funksjonshemmede	11 834	9 128	9 289	161	1,7 %
Fritidstilbud eldre og funksjonshemmede	47	82	77	-5	-7,1 %
Helse og omsorgstjenester i institusjon	70 149	77 250	69 366	-7 884	-11,4 %
Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	137	-651	-625	26	4,2 %
Hjemmesykepleie	85 992	75 172	67 760	-7 412	-10,9 %
Personlige assistenter - omsorgslønn	2 185	1 916	2 617	701	26,8 %
Omsorgsboliger	7	59	0	-59	0,0 %
Annen pleie, omsorg, hjelp i hjemmene	59 109	66 649	61 556	-5 093	-8,3 %
Omsorgsbaser	10 910	4 927	2 061	-2 866	-139,1 %
Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold	1 917	2 257	1 981	-277	-14,0 %
Institusjonslokaler	5 446	7 650	5 618	-2 032	-36,2 %
Sum	258 790	255 440	230 753	-24 687	-10,7 %

Verdal Bo og Behandlingssenter -vinter 2021 Foto: Roger Eggen, Veidekke

Kommentar til status økonomi

Det totale merforbruket har sammenheng med en rekke faktorer, og her følger en beskrivelse av de viktigste momentene:

Hjemmetjenesten har hatt driftsutfordringer gjennom flere år, og startet første kvartal med et merforbruk i all hovedsak på lønn med ca 16 mill. Iverksatte tiltak reduserte lønnsutgiftene med ca 7 mill og endte samlet sett med et merforbruk på ca 9 mill.

Institusjonstjenesten hadde økonomisk kontroll i starten av driftsåret. Etter første kvartal økte utgiftene i forbindelse med kostnadskrevenende institusjonstiltak og økte lønnsutgifter som følge av feilberegning av turnustillegg. De iverksatte tiltakene i løpet av høsten reduserte merforbruket, men ved årets slutt hadde virksomhetsområdet et merforbruk på ca 6,5 mill.

Bo og dagtilbudtjenesten (BODA) hadde et merforbruk på i overkant ca 6 mill ved årets slutt. Virksomhetsområdet har hatt store utfordringer med bo- og tjenestetilbudet til de mest vanskeligstilte brukere med samtidige rus- og psykiske helseproblemer.

Forvaltningskontor for helse og omsorgstjenester er ansvarlig for utgiftene kommunen har i mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehusene. Det har vært ei stor utfordring i løpet av året. I alt har kommunen betalt for 536 døgn til Helse Nord-Trøndelag. I tillegg har kommunen meldt en sak til den nasjonale tvisteløsningsnemda om utskrivningsklare pasienter på tilsammen 335 døgn. Totalt er det et merforbruk på ca 2,7 mill.

Avregning av refusjon ressurskrevende tjenester 2019 gav en belastning i 2020 på 3,32 millioner. Årsaken til det negative avviket er at kommunen etter årsskiftet måtte endre forståelsen av direkte brukertid som inngår i beregningene av kompensasjonskravet. Effekten av endringen utgjorde kr 3,32 millioner i redusert refusjonsinntekt. Siden refusjonskravet ble korrigert først etter årsavslutningen har mindreinntekten blitt belastet 2020-regnskapet. I tillegg ble også refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester strammet ytterligere inn for 2020. Kommunens egenandel økte med kr 46.000,- per bruker ut over anslått lønns- og prisvekst for året. Dette utgjør reduksjon på i overkant 1,3 mill kr. Verdal kommune har 29 brukere innen denne ordningen, dette er en økning på fem brukere fra 2019.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet helse og omsorg er effekten en mindreutgift på 2 mill.

Kommunale bygg har samlet gått med ett mindreforbruk på 2,0 mill.kr. Dette skyldes i hovedsak sparte energiutgifter i forhold til budsjettet i 2020. Strømprisen har vært svært lav i store deler av 2020.

Oppsummering tiltak

Det er iverksatt en rekke tiltak for å ha et driftsnivå i virksomhetsområdet som er mer i samsvar med brukerbehovene innenfor de økonomiske rammene kommunestyret har vedtatt. Disse tiltakene ble grundig redegjort for i formannskapet utover høsten og innebar mange ulike grep. Det er holdt en rekke vakanser i de fleste tjenestene, og de er foretatt nedbemanninger. Det er også gjort flere

Årsberetning 2020

turnusendringer for å sikre besparelser, og det er redusert innleie og sykefraværdekning. I sum har dette medført en nedskalering av tjenestetilbudet på en rekke områder, men det har vært nødvendig for å redusere overforbruket.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	30,0 %	34,0 %	25,7 %	36,1 %	22,7 %	47,8 %	40,3 %	42,7 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) *) **)	16 686	16 192	19 557	18 056	18 428	19 286	18 509	19 427
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	59,5 %	55,7 %	69,4 %	60,7 %	70,7 %	50,3 %	54,5 %	52,1 %
Produktivitet								
Institusjonslokaler Areal per bruker (m2)	117,8	121,8	238,7	176,2	380,1	135,2	167,9	147,0
Netto utgift per plass i institusjon, korrigert for utleie	851 946	945 500	1 720 290	918 081	925 907	1 030 005	1 074 680	1 087 918
Dekningsgrad								
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 0-66 år (B)	29	29	33	32	19	16	24	24
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 67-79 år (B)	64	71	70	82	52	64	63	66
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 80 år og over (B)	354	324	349	350	296	323	289	292
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	14,4 %	14,4 %	6,4 %	13,8 %	11,3 %	18,5 %	15,8 %	17,4 %
Kvalitet								
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	82,9 %	84,5 %	80,2 %	83,4 %	84,3 %	78,5 %	79,3 %	78,0 %
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	299,4	281,6	332,6	328,5	204,8	327,0	291,1	315,3
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,49	0,46	0,53	0,45	0,50	0,58	0,56	0,58

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Sosiale tjenester

Tjenesteområdebeskrivelse

Ytelser innen Sosiale tjenester leveres av flere av kommunens virksomheter, der de vesentligste bidragsytere er Flyktningetjenesten NAV, Sosialtjenesten, Rustjenesten/ bo og oppfølging og Innvandreretjenesten. Teknisk er involvert ved drift bygg og utleie av omsorgsboliger. Skjenkekontroll ligger under Kommunedirektørens fellesområder.

Utvikling og utfordringer

Integrering og mangfold (IOM) skal kvalifisere nyankomne innvandrere til deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, slik at de kan bli økonomisk selvstendig. IOM skal i tillegg sørge for grunnleggende ferdigheter i norsk og samfunnskunnskap, og bidra til at de blir integrert i det norske samfunnet. IOM vil styrke det tverrfaglige samarbeidet med andre kommunale virksomhetsområder, fylkeskommunen og private aktører. Det snittet kommunen kan planlegge for, er en bosetting av flyktninger på mellom 15- 25 ankomster hvert år. Det er et anslag, da det globale flyktningebildet er usikkert og ankomster til Norge påvirkes av dette.

Med bakgrunn i de som er bosatt og de som skal bosettes, er erfaringen at det krever mange og varierte tiltak over lang tid. Det er individuelle store og sammensatte behov. Færre bosettinger i de siste årene har resultert i en omstilling og nedbemanning. Det gjør tjenesteutviklingen mer sårbar, og en eventuell økt bosetting vil være utfordrende med den bemanning virksomhetsområdet har.

Utfordringene for Sosial- og flyktningetjenesten (NAV) i løpet av 2020 har i stor grad vært forbundet med korona. Kontoret har i løpet av første halvår vært bemannet med minimumsnorm, mens resten av personalressursen har vært på hjemmekontor. I første halvår har NAV hatt ledighet i ledelsen, noe som har vært krevende. Ny avdelingsleder ble tilsatt i andre halvår, og fra da har NAV vært inndelt i 2 kohorter fordelt mellom avdelingslederne, og strukturen ble annen hver uke hjemme og på kontoret. Dette har gjort veilederne i stand til å gjøre gode vurderinger med hensyn til arbeidsmetodikk for full utnyttelse av hjemmekontor, samt tilstedeværelse på kontoret.

På tross av dette har kontoret ligget langt fram når det gjelder IT-kompetanse og teknisk utstyr noe som har gjort det mulig å gjennomføre alle arbeidsoppgaver fra hjemmekontorløsning. Det har også ført til at flere som har holdt igjen med hensyn til digital utvikling har måttet lære seg nye løsninger.

Kontoret har i sin helhet blitt mye flinkere til å finne andre måter å samarbeid på både når det gjelder digitale flater, samt på tvers av fagenheter.

Utvalgte resultater

Nav Verdal har redusert antall sosialhjelpsmottakere i løpet av året ved. Det er jobbet strategisk og faglig med hensyn til sikker forvaltning, samt lengde på vedtak om økonomisk sosialhjelp. Dette har medført at antallet sosialhjelpsmottakere som mottar ytelser i mer enn 6 måneder er redusert.

Det er lagt ned et betydelig arbeid slik at familier med mange barn kan eie bolig fremfor å leie. Dette er realisert i samarbeid med boligsosialt team og husbanken.

For å forhindre utenforskap har NAV hatt 2 jobbspesialister for ungdom (Drømmenavet) som har jobbet tett inn mot kommunens ungdomstiltak Drømmedagene for å skape muligheter for ungdom å mestre livet som en del av samfunnet, enten ved å ta videre utdanning, eller å få prøve seg ut i arbeidslivet.

Til tross for koronapandemien er samarbeidet på tvers av sektorer og kommunale tjenester økende, noe som hovedsaklig kan komme av god og samlende kommunalledelse som har jobbet godt med forankring ned på avdelingsnivå.

Viktige begivenheter

Det er jobbet godt med å utarbeide ny arbeidsgiverpolitikk i Verdal kommune, hvor det har vært god involvering av alle sektorer, samt stort fokus på utøvelse av partssamarbeid og lederutvikling. Denne utviklingen har vært med på å skape et felles løft og tankegods blant ledere i ulike sektorer og fagenheter. Det er også lagt til rette gjennom ulike samspillsarenaer for kunnskapsdeling og læring, noe som NAV har hatt stort utbytte av å få være en del av.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Råd, veiledning og sosialt forebyggende a	8 972	7 434	8 953	1 519	17,0 %
Flyktningekoordinerings	2 053	1 733	627	-1 106	-176,3 %
Bo-oppfølgingstjenesten	2 293	1 920	2 140	220	10,3 %
Skjenkekontroll	-161	-47	-90	-43	-47,5 %
Tilbud til personer med rusproblemer	39	33	0	-33	0,0 %
Helsestasjon Rus	7	0	0	0	0,0 %
Rustjenesten	2 825	2 512	2 928	416	14,2 %
Kommunalt disponerte boliger	-1 404	5	800	795	99,4 %
Omsorgsboliger	-1 199	-5 681	-7 430	-1 749	-23,5 %
Sosialboliger	-275	671	296	-375	-126,9 %
Flyktningeboliger	374	349	100	-249	-248,8 %
Arb. for yrkes og utv. hemmede (ASVO)	0	1 030	1 030	0	0,0 %
Introduksjonsordningen	11 683	7 978	8 226	249	3,0 %
Kvalifiseringsordningen	799	459	822	364	44,2 %
Ytelse til livsopphold	17 046	11 072	13 697	2 625	19,2 %
Bistand til etablering og opprettholdelse	42	2 418	2 714	296	10,9 %
Utbyggingsområder for boliger	139	190	120	-70	-58,2 %
Festetomter	-1 060	-539	-800	-261	-32,6 %

Årsberetning 2020

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Generelt statstilskudd vedr flyktninger	-26 977	312	54	-259	-481,5 %
Sum	15 197	31 848	34 188	2 339	6,8 %

Kommentar til status økonomi

Sosial-og flyktningetjenesten i Verdal kommune har i 2020 hatt et mindreforbruk på 3,3 mill. Dette på bakgrunn i tett og god jobbing med bruker og brukerporteføljer, gjennom bedre brukermøter og god veiledning mellom leder medarbeider med porteføljegjennomgang. Dette for å skape bevegelse hos bruker som genererer mulighet for annen type velferdsytelser, overgang til arbeid og arbeidsrettede tiltak, samt overgang til varig inntektssikring gjennom uførestønad. Dette har ført til en betydelig nedgang av sosialhjelpsmottakere, samt mange flere brukere med vedtaks tid under 6 mnd.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet sosiale tjenester er effekten en mindreutgift på i overkant av 0,1 mill.

Kommunale bygg har totalt gått med et mindreforbruk. Dette skyldes i hovedsak sparte energiutgifter i forhold til budsjettert i 2020. Strømprisen har vært svært lav i forhold til normalt over 2020.

Oppsummering tiltak

For å lykkes med kvalifisering til arbeid og utdanning har det i Integrering og Mangfold vært nødvendig å forlenge introduksjonsprogrammet for mange deltakere. Virksomhetsområdet har hatt færre bosettinger knyttet til stengte grenser og koronapandemien. Med det som utgangspunkt er det gjennomført en omstillings- og nedbemanning. Det er foretatt en nedbemanning med 4,2 stillinger. Det er nedbemannet støttefunksjoner som assistenter i skolen, jobbcoach, virksomhetsleder, programrådgiver og merkantil stilling. I denne prosessen har det vært et mål å beholde et minimum av kompetanse, slik at de svingningene vi ser i bosettinger, gjør det mulig for kommunen å raskt omstille seg til endrede forutsetninger. Samtidig må en være klar over at en ytterligere nedbygging av virksomhetsområdet gjør det krevende å bygge opp beredskapen på nytt.

I 2020 ble det også i tillegg tatt ned en personressurs tilsvarende 100% stilling i sosial og flyktningetjenesten.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsberetning 2020

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger (243) tilbud til personer med rusproblemer (B) *) **)	233	186	180	211	305	0	236	351
Netto driftsutgifter per innbygger (265) kommunalt disponerte boliger (B) *) **)	-26	-258	131	-3 039	132	137	-4	-148
Netto driftsutgifter per innbygger (273) arbeidsrettede tiltak i kommunal regi (B) *) **)	0	82	121	131	387	519	164	185
Netto driftsutgifter per innbygger (276) kvalifiseringsordningen (B) *) **)	66	37	9	333	333	104	222	264
Netto driftsutgifter per innbygger (281) økonomisk sosialhjelp (B) *) **)	1 339	881	873	1 326	1 336	1 200	1 019	1 159
Netto driftsutgifter per innbygger (283) bistand til etabl. og oppretthold av egen bolig (B) *) **)	-53	161	29	104	15	175	110	176
Netto driftsutgifter til introduksjonsordningen per mottaker (1000 kr) *)	153,2	155,2	156,6	153,5	137,1	158,7	157,2	163,5
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb. 20-66 år (B) *) **)	1 856	1 494	1 425	1 561	1 296	1 544	1 458	1 541
Dekningsgrad								
Andel husstander i midlertidige botilbud i mer enn 3 måneder (prosent)	60,0 %			13,0 %	20,0 %		28,0 %	23,0 %
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere	60,0 %	63,0 %	59,0 %	57,0 %	81,0 %	34,0 %	62,0 %	54,0 %
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	23,2 %	24,3 %	44,4 %	32,6 %	44,0 %	32,3 %	37,5 %	39,8 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	6,4 %	6,0 %	5,7 %	7,2 %	6,2 %	7,1 %	5,4 %	5,4 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år (B)	4,4 %							
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	15	14	21	29	10	30	17	20
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
Mottakere av introduksjonsstønad	77	51	91	96	47	45	1 728	13 391

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Barnevern

Tjenesteområdebeskrivelse

Ytelser til tjenesteområde barnevern leveres fullt ut av enhet barnevern organisert under virksomhetsområde Ressurssenter oppvekst.

Utvikling og utfordringer

I løpet av 2020 har området sett en voksende mengde saker. Spesielt det siste halvåret har saksmengden og alvorlighetsgraden vokst. Arbeidsbelastningen på ansatte har økt, og mulighetene til å følge opp barn og familier har vært begrenset pga de begrensningene som pandemien har satt. Tjenesten har også begynt å planlegge for de endringene som reformen i det statlige barnevernet vil medføre, der arbeidsoppgaver og kostnader vil bli overført til kommunene fra og med 2022.

Det å rigge tjenesten for disse nye oppgavene er krevende både økonomisk, kompetansemessig og personalmessig.

En utfordring i 2020 har vært at det ikke har vært anledning til å følge opp fosterhjem i andre kommuner med fysiske besøk pga pandemien, noe som har medført at det har oppstått et behov for å ta i bruk ny teknologi for å få gjennomført samtaler med barn og fosterforeldre.

Det har også vært nødvendig å ha vektere plassert utenfor Helsenstret for å holde personer som har utgjort en trussel for ansatte borte. Det har også vært nødvendig å få bistand fra politiet ved noen anledninger.

Viktige begivenheter

I løpet av 2021 må tjenesten forberede seg på nye arbeidsoppgaver og nye rammefaktorer som følge av Oppvekstreformen (oppgaveoverføringen) som vil komme i 2022.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Barneverntjeneste	11 798	11 876	11 187	-689	-6,2 %
Barnevernstiltak når barnet ikke er plass	3 321	2 371	3 055	684	22,4 %
Barnevernstiltak når barnet er plassert a	20 126	20 332	18 457	-1 875	-10,2 %
Sum	35 245	34 580	32 700	-1 880	-5,7 %

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for barneverntjenesten for 2020 viser et overforbruk på 1,88 millioner kroner. Overforbruket er knyttet til to områder:

Det har vært en stor økning i antall saker som er meldt til barneverntjenesten i løpet av året. Dette gjelder mange svært alvorlige saker knyttet til barn som vokser opp i familier som har store utfordringer. I tillegg er det store kostnader knyttet til brudd i fosterhjem.

Mye av økningen i saker har nok sammenheng med utbruddet av pandemien, og konsekvensene rundt hel og delvis nedstengning. I forbindelse med dette kom også et ekstra fokus i barnehager og skoler på "de sårbare barna", og pandemien har også medført økt belastninger i familier som allerede har lav toleranse for familiestress. Belastningene for fosterforeldrene har også økt som følge av pandemien og nedstengning av fritidstilbud, skoler og barnehager.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet barnevern er effekten en mindretgift på i overkant av 0,1 mill.

Oppsummering tiltak

De tiltakene som barnevernet har til rådighet er kostbare og tiltakene kommer som siste ledd i en lang kjede. Arbeidet med å bevisstgjøre alle som jobber med barn og unge om nødvendigheten av å ta tak i utfordringene på et tidligst mulig tidspunkt er viktig for å redusere både de menneskelige og økonomiske kostnadene mest mulig.

I 2020 hadde ikke barnevernet mulighet til å iverksette avbøtende tiltak for å redusere det økonomiske merforbruket siden mesteparten av økte utfordringer kom i årets siste måneder.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak *)	159 549	137 267	232 785	201 661	117 587	184 600	198 392	215 728
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten *) **)	11 340	11 248	14 121	12 593	7 304	10 648	10 518	10 678
Produktivitet								
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	19,0	22,1	24,2	17,7	24,3	21,9	18,8	17,5
Dekningsgrad								
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	4,6 %	5,2 %	3,1 %	4,1 %	2,8 %	3,7 %	3,1 %	2,9 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	6,3 %	8,2 %	6,1 %	5,3 %	4,4 %	3,3 %	4,5 %	4,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kultur og idrett

Tjenesteområdebeskrivelse

Inn under tjenesteområdet ligger barne- og ungdomsarbeid, bibliotekstjenesten, kulturskolen, idrettsanlegg og kommunale idrettsbygg og kulturbygg. Kunst og kulturformidling og museum er og i samme tjenesteområde. Utgiftene i kulturtjenesten preges av en stor andel tilskudd til andre aktører, slik som Stiklestad Nasjonale Kultursenter.

Utvikling og utfordringer

Det har hele året pågått prosess rundt eierskapet til SNK som konsolidert museum. Den var ikke i mål ved utgangen av 2020 og må videreføres i 2021. Det er en prosess med mange utfordringer og hensyn som skal tas. Målet er å finne en løsning som er hensiktsmessig for det konsoliderte museet og som alle parter kan være tilfredse med.

Aktiviteten med tilrettelegging for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet har vært jevn og høy gjennom året. Det gjelder bistand til idrettsanleggene som det søkes spillemidler til, både organisasjonseide og kommunale anlegg.

Det samarbeides med eksterne aktører for tilrettelegging for friluftsliv, bl.a. kloppesti til Grønningen, planlegging av ny turveg på Ørmelen og samarbeid med Fylkesmannen om innfallsporter til naturreservatet på Ørin.

I pandemitiden er det som alternative løsninger laget og prøvd ut digitale opplegg og det er utviklet mye ny kompetanse og erfaringer.

Biblioteket har utviklet har digital formidling, noe som bl.a. gir mulighet for å nå nye målgrupper. Mange brukere har også oppdaget det digitale tilbudet til biblioteket, bl.a. e-bøker og det har vært en dobling av utlån av digitale medier.

Kulturskolen laget en digital adventskalender med opptak av elever som ble lagt ut på kulturskolens Facebook-side.

Kulturskolen har delvis drevet fjernundervisning, og har både gode og dårlige erfaringer med dette. Det finnes mange gode plattformer for slik undervisning og lærerkollegiet viste stor kreativitet i å finne løsninger som passet den enkelte elev. I lengden viser det seg at fjernundervisning tærer på elevenes motivasjon. Det viser seg også at mangelen på opptredener (delmål) er demotiverende.

I stedet for de tradisjonelle markeringene ble det både 8. mai og 17. mai produsert digitale sendinger. Med dette nådde en flere som ellers har vansker med å komme seg ut for å delta på ordinær måte.

Kulturkontoret har yttet bistand til mange lag og foreninger for søknader om statlige kompensasjonsmidler.

Kulturskoleåret har vært preget av korona med avlysning av forestillinger, delvis erstatning med mindre konserter samt at enkelte små spilleoppdrag ble gjennomført, men på høsthalvåret kunne undervisningen gå som normalt.

Høsten 2020 tilbød kulturskolen et dansetilbud til barn i barnehagealder: Lekdans. Dette var et åtte-ukers kurs som hadde bra deltakelse.

Biblioteket har sammen med skolene i Verdal gjennomført et toårig skolebibliotekprosjekt med støtte fra Utdanningsdirektoratet. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2020.

Ungdomskontakten, miljøteam og Panzer har hatt utfordringer med å holde sine tjenester fysiske og åpne, og har derfor i perioder måttet bevege seg over på digitale flater

Utvalgte resultater

I budsjett 2020/økonomiplan 2021 ble det forutsatt en gjennomgang av driftsavtalene for Verdalshallen og Sentralidrettsanlegget med hensikt å redusere kostnadene. Sammen med representanter fra Verdal videregående skole er det gjort en gjennomgang av driften. Avtalen gjelder Verdalshallen, men den bidrar også til å serve bruk av Aulaen på kveld og helg. Det er ikke mulig å redusere kostnadene uten at det får negative konsekvenser for det frivillige idretts- og kulturlivet i kommunen.

Når det gjelder Sentralidrettsanlegget er det ikke jobbet med å se på mulighet for reduksjon av driftskostnadene knyttet til avtalen med Veksttorget. Eksisterende driftsavtale gjelder for perioden 2019-2023. Avtalen har i tillegg til drift av idrettsanlegget til hensikt å bidra til å skape muligheter for arbeidstrening for mennesker som Veksttorget skal hjelpe til å komme ut i arbeidslivet. De er avhengig av kontinuitet og forutsigbarhet, og da ble det vurdert som lite heldig å skape uro rundt avtale bare et år etter den ble inngått. Det er dessuten behov for et større erfaringsgrunnlag siden det er første periode Veksttorget drifter anlegget. Endringer bør skje i forbindelse med revidering når avtaleperioden går ut.

Frivillig Verdal ble nedlagt ved årsskiftet 2020/21, og underveis i året har de avviklet sin aktivitet og har fått utbetalt bare en del av det kommunale tilskuddet.

Alle andre tilskudd til frivillige organisasjoner og andre aktører er i henhold til avtaler blitt utbetalt selv om aktivitet ikke har vært gjennomført, jfr vedtak i formannskapet sak 51/20.

Ved tildeling av spillemidler prioriterte Trøndelag fylkeskommune å tildele midlene til organisasjonseide anlegg. Det medførte at kommunale anlegg ble skjøvet ned på prioriteringslista og forskutteringstiden for kommunen blir forlenget.

Arne Espen Dillan viser at frivilligheten også bidrar til smittevern

Viktige begivenheter

29. juli ble det på Stiklestad markert at det var 10 år igjen til 2030. Det ble startskuddet på jubileet for befolkningen i Verdal. Arbeid med å forberede jubileet har også kommet i gang i løpet av året.

Verdal kommune rustet opp De Værdalske befestninger til en verdi av 200.000 kroner. Det dannet grunnlag for at Forsvarsbygg satte av 2,4 mill. kroner til opprusting av De Værdalske befestninger i 2021.

Paviljongen i Moparken

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Aktivitetstilbud barn og unge	2 550	1 634	1 671	37	2,2 %
Barne- og ungdomsarbeid	144	52	110	57	52,3 %
Miljøteam Ungdomsskole	502	1 218	802	-416	-51,9 %
Ungdomskontakten	1 446	1 609	2 026	417	20,6 %
Bibliotek	3 203	3 192	3 227	35	1,1 %
Bibliotekstjenester ved Verdal fengsel	6	-8	0	8	0,0 %
Museer	100	0	100	100	100,0 %
Kunstformidling (sang, teater, litteratur	4 955	5 186	5 130	-56	-1,1 %
Idrett og tilskudd til andres idrettsanle	-252	0	0	0	0,0 %
Andre idrettsformål	4 200	3 687	3 363	-324	-9,6 %
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	3 256	2 431	2 872	442	15,4 %
Sentralidrettsanlegget	86	309	200	-109	-54,7 %
Musikk- og kulturskoler	4 371	4 025	4 012	-13	-0,3 %
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til and	18	5	15	10	65,7 %
Andre kulturtiltak	2 074	1 909	2 223	314	14,1 %

Årsberetning 2020

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Frivilligsentralen	688	247	688	441	64,1 %
Kommunale kulturbygg	1 851	2 403	101	-2 302	-2281,7 %
Sum	29 199	27 900	26 540	-1 360	-5,1 %

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdet har samlet et merforbruk på 1,3 mill og dette er primært knyttet til drift av kommunale kulturbygg. Merutgift på lønnsposter på bygg er en teknisk budsjettfeil da budsjett ligger på funksjon administrasjon. Kinobygget som tidligere var et AS ble avviklet som aksjeselskap og innlemmet i kommunens bygningsmasse i løpet av 2020. Budsjettet inntekt på 1,5 mill ble dermed avviklet og har bidratt til større avvik på kulturbygg. Øvrige aktiviteter innen tjenesteområdet er driftet i balanse eller med mindreforbruk. I store trekk pga mindre aktivitet på kulturfeltet samt nedleggelse av Frivillig Verdal og at bare deler av driftstilskuddet ble utbetalt.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet kultur og idrett er effekten en mindreutgift på i overkant av 0,1 mill.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner *)	2 369	2 252	2 523	2 124	2 552	2 364	2 112	2 514
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	245	237	260	205	198	223	275	294
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (B) *) **)	316	315	492	653	11	141	236	251
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år *)	2 418	2 252	2 043	2 344	2 303	3 081	2 628	2 624
Dekningsgrad								
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	2,1 %	1,5 %	1,3 %	1,3 %	3,4 %	2,2 %	3,0 %	3,0 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	14,2 %	12,7 %	14,1 %	15,8 %	12,3 %	13,7 %	13,9 %	13,2 %
Kvalitet								
Besøk i folkebibliotek per innbygger	4,2	2,2	2,0	2,2	1,8	1,6	2,8	2,7

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Plan

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenestene ytes av kommunens planavdeling, teknisk drift, landbruk, miljø og arealforvaltning, samt av §27 samarbeidet Geodata.

Utvikling og utfordringer

På plansiden har det vært stor aktivitet i 2020, blant annet med vedtak av flere større reguleringsplaner, herunder Tromsdalen, Mega- og Domuskvartalet. Det høye aktivitetsnivået innen landbruk, miljø og arealforvaltning har utfordret kapasiteten på avdelingen. Landbruk, miljø og arealforvaltning har i dag 12 ansatte.

Det har vært holdt fokus på lovpålagte oppgaver og det å opprettholde produksjonen innen tidsfrister. Med økt kompleksitet i sakene utfordres også virksomhetens kompetanse, derfor var det viktig at organisasjonen ble styrket med ansettelse av ny fagansvarlig på plan- og byggesak høsten 2020.

Til tross for pandemien har man ved hjelp av digitalisering og utstrakt bruk av hjemmekontor klart å opprettholde tjenesteproduksjonen. Høyt aktivitetsnivå har gitt høy utfaktureringsgrad, og dette ser også ut til å fortsette inn i 2021.

I 2021 skal en bl.a. behandle kommuneplan sin arealdel, alternativ transport av kalk fra Tromsdalen og kommunedelplan ny E6 .

Viktige begivenheter

I 2020 ble det flere store reguleringsplaner vedtatt. Vi kan nevne Tromsdalen, "Megakvartalet" og "Domuskvartalet"

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Plansaker	1 585	1 480	1 723	243	14,1 %
Byggesaker (selvkost)	-7	-34	0	34	3378609,0 %
Matrikkelgebyr (selvkost)	-35	-81	21	102	487,3 %
Salg og forvaltning geodata	386	282	516	233	45,2 %
Rekreasjon i tettsted	1 302	1 462	1 228	-234	-19,1 %
Naturforvaltning og friluftsliv	343	96	0	-96	0,0 %
Elveforebygging	1 890	364	50	-314	-627,5 %
Viltmemda	113	0	0	0	0,0 %
Kulturminneforvaltning	3	98	80	-18	-23,0 %
Sum	5 580	3 668	3 617	-50	-1,4 %

Kommentar til status økonomi

Området lander i balanse. Merinntekter på plan kommer av høy utfaktureringsgrad på omsetning pga mange store private planforslag. Merforbruk innenfor park skyldes litt for stor innleie av sommervikarer i forhold til budsjett sommeren 2020.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet plan er effekten en mindretgift på omlag 60.000.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Produktivitet								
Behandlede byggesøknader i alt (antall)	231	302	419	301	198	507	9 328	73 311
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	22	1	20	20	38	25	31	28
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid under kommunalt ansvar for private reguleringsforslag (dager)	47	159	100	59			126	138
Andre nøkkeltall								
Netto driftsutgifter (335) Rekreasjon i tettsted *)	1 664	2 187	2 638	6 262	3 523	2 366	119 580	1 178 535
Netto driftsutgifter (360) Naturforvaltning og friluftsliv *)	3 113	3 210	1 601	815	1 564	1 316	73 804	657 314
Netto driftsutgifter (365) Kulturminneforvaltning *)	3	99	856	1 534	100	695	8 713	89 386

*) Inflasjonsjustert med deflator

Landbruk og næring

Tjenesteområdebeskrivelse

Verdal er et tradisjonelt jordbrukssamfunn og har ca. 83 km² jordbruksareal, og i tillegg er Verdal industripark i dag den tredje største industriparken i landet.

Utvikling og utfordringer

Året 2020 var preget av stor aktivitet innen landbruk, miljø og arealforvaltning, som utfordret kapasiteten på avdelingen. Det ble arbeidet med store arealplaner som vil sette sitt preg på Verdals samfunnet i tiår framover. Her vil nevnes, Kommunedelplan ny E6 Åsen-Mære, detaljreguleringer av

kalkbrudd i Tromsdalen, «*Domus kvartalet*» og «*Megakvartalet*». I tillegg har det vært stor byggeaktivitet i hele kommunen.

Det har vært holdt fokus på lovpålagte oppgaver og det å opprettholde produksjonen innen tidsfrister. I tillegg har kompleksiteten av oppgavene utfordret vår kompetanse. Vi ser en utvikling der kravet til kompetanse til våre medarbeidere blir større og større. Dette i tråd med samfunnsutviklingen generelt.

Verdal er en kommune med mye beitebruk, der næringen over tid har vært presset av rovdyr. I året 2020 ble det ikke gjennomført skadefelling.

Næringsutvikling

Foruten å være en betydelig landbrukskommune, er Verdal også en regional industrimotor med landets tredje største industripark. Verdal industripark har hatt en formidabel utvikling de siste ti årene, der nøkkeltallene er godt kjent fra før: Om lag 200 bedrifter som samlet sysselsetter vel 3000 personer og omsetter for vel 8 milliarder kroner i året.

Ikke bare for Verdal, men for hele regionen, har det vært viktig å i størst mulig grad opprettholde aktivitetsnivået i industrimiljøet også under pandemien. Det har stilt store krav til hovedaktørene i industriparken, med Aker Solutions i spissen. Takket være strenge karantene- og testregimer, har hele 11.000 grensepasseringer tilknyttet Aker Solutions blitt foretatt i koronatiden, uten at det har ført til smitte ut til øvrige ansatte eller befolkningen ellers.

Heller ikke annen næringsaktivitet i Verdal har kunnet unngå å bli påvirket av korona-pandemien. Spesielt kultur- og reiselivsbransjen har opplevde betydelig nedgang, men kommunen har gjennom tilførsel av egne «koronamidler» til regionalt næringsfond (felles med Levanger) bidratt til å avhjelpe situasjonen noe. I løpet av høsten 2020 ble det utdelt i underkant av 2,2 millioner kroner til bedrifter og næringsrettede tiltak i Verdal kommune for å motvirke negative virkninger forbundet med korona.

Disse og andre tiltak har bidratt til at næringslivet i Verdal som helhet har klart seg relativt bra, tross pandemien. Det investeres betydelige beløp i nye anlegg og mange planlegger for videre vekst i et lengre perspektiv.

Tilgangen på nytt næringsareal er et sentralt element i dette. I så måte er reguleringen av ca. 100 daa nytt industriareal på Ørin sør II og samarbeidsavtalen mellom kommunen og Trondheim havn om å utvikle 250 daa industriareal på Ørin nord, viktige milepæler som ble nådd i 2020.

Årsberetning 2020

Heimkjært- Verdal Næringsforum

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Tilrettelegging og bistand for næringsliv	2 633	3 531	3 340	-190	-5,7 %
Landbruk og miljø	3 611	3 167	3 973	806	20,3 %
Vannområde	15	713	0	-713	0,0 %
Sum	6 260	7 410	7 314	-97	-1,3 %

Kommentar til status økonomi

Området har samlet sett holdt seg innenfor de økonomiske rammene.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet landbruk og næring er effekten en mindreutgift på omlag 30.000.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Prioritet	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl.	252	230	169	257	94	265	143	124

Årsberetning 2020

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)								
**)								
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)	214	154	268	-2	-135	-177	115	80

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Samferdsel og veier

Tjenesteområdebeskrivelse

Teknisk drift har i dag ansvaret for drift/vedlikehold av 87000 m2 bygg samt drift/vedlikehold av 170 km kommunal veg. I tillegg har enheten ansvaret for drift/vedlikehold av kommunens vann/avløpsanlegg og sentrumsparken. Teknisk drift har også ansvaret for investeringer innenfor ovennevnte ansvarsområder.

Gartner ved Uteavdelingen, Gerd Anne Hårberg, bidrar til fine uteområder i Verdal

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Kommunale veger	9 752	9 950	7 784	-2 166	-27,8 %
Gatelys	1 252	1 105	900	-205	-22,8 %
Sum	11 004	11 055	8 684	-2 371	-27,3 %

Kommentar til status økonomi

Verdal kommune har 170 km med kommunalt vegnett. Av de 7,8 mill avsatt til drift/vedlikehold av kommunalt vegnett har ca.5,0 mill.kr gått til snøbrøyting/strøing og resterende til støvdemping, gaterengjøring på våren, samt sommervedlikehold. I fjor ble det ikke asfaltert på driftsbudsjettet.

Merforbruk på ca. 2,5 mill.kr skyldes at utgifter ført på investering veg for 2019 ble utgiftsført på drift veg på regnskapet for 2020. Dette etter påpeking fra revisjonen om at reasfaltering av kommunale veger skal føres på driftsregnskapet, ikke på investeringsregnskapet.

I tillegg er det brukt 1,1 mill.kr på drift av kommunens gatelys.

For detaljer om kommunens øvrige satsinger på samferdsel og veier, se investeringskapitlet.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet samferdsel og veier er effekten en mindreutgift på i underkant av 20.000.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate *)	99 883	99 667	173 683	139 697	286 588	130 269	146 191	171 675
Dekningsgrad								
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	2,3 %	2,3 %	8,3 %	11,6 %	13,8 %	15,4 %	17,1 %	15,0 %
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier (prosent)	33,3 %	33,3 %	26,8 %	36,5 %	96,3 %	37,7 %	60,6 %	58,8 %
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	11,64	11,61	10,16	13,95	5,58	14,21	8,65	8,16
Kvalitet								
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	59,2 %	58,0 %	49,8 %	65,6 %	23,8 %	61,5 %	28,5 %	28,2 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Brann og redning

Tjenesteområdebeskrivelse

Ytelser til tjenesteområde Brann og redning leveres av Innherred Brann og Redning (IHBR) som er brannvesenet i Levanger og Verdal. Frosta kommune kjøper ledelse og forebyggende tjenester fra IHBR. IHBR er egen juridisk enhet som et §27-samarbeid for kommunene Levanger og Verdal. Aktiviteter som innbyggervarslinger kommer og inn under dette tjenesteområdet.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Forebygging av branner og andre ulykker	150	-50	0	50	0,0 %
Feiervesen	1	0	0	0	0,0 %
Beredskap Verdal	10 681	10 750	10 594	-156	-1,5 %
Sum	10 832	10 700	10 594	-106	-1,0 %

Kommentar til status økonomi

Årsregnskapet for IHBR viser et regnskapsmessig merforbruk på kr. 332.810,-. Regnskapet viser at det har vært økning i totale utgifter etter at IHBR ble eget juridisk selskap. I regnskapet er fordeling av utgiftene foretatt i henhold til vedtektene. Etter at Levanger kommune har dekket kostnaden ved drift av «Beredskap Ytterøy» særskilt, er underskudd dekket inn av deltakerkommunene på bakgrunn av vedtatt fordelingsnøkkel - som for Verdal da medfører kr. 105 903.

Koronapandemien har medført høyere kostnader på noen områder og redusert kostnad på andre. Resultat er at det har vært en økt kostnad for IHBR grunnet pandemien. Nødnett er og blir en kostnad som hverken samarbeidskommunene eller IHBR har noen mulighet til å påvirke. Kostnadene for bruk av nødnettet øker for hvert år. Det er også planlagt utskifting av kostbart utstyr på nødalarmsentralene som vil føre til økte kostnader.

Selvkostområdet har et større merforbruk, men dette dekkes inn av fond. Dette er også planlagt budsjettmessig, da fondet skal avskrives til null i løpet 2020.

Lønnsutgiftene har vært en del høyere enn budsjettet, men noe har blitt dekket inn med økte inntekter i form av ulike oppdrag. Lønnsutgiftene er også den posten som vil variere mest ut ifra antall og type oppdrag.

Varslings og informasjonssystemer

Under første fase av koronamandemien ble kommunens varslingsystem (varsler via SMS) benyttet en god del. Det forventes ytterligere varslingsrunder utover høsten. Samlede merutgifter til denne type beredskap i 2020 estimeres til kr 125 000.

Oppsummering tiltak

Ut i fra forutsetningene for budsjettet for 2020 ble det tidlig i året estimert et mulig merforbruk på over 1.000.000. Dette er imidlertid redusert gjennom sterkt fokus på utgifter og inntekter gjennom hele året.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsberetning 2020

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0,47	0,40	0,30	0,21	0,28	0,38	0,32	0,33
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	13,0	12,0	12,4	10,6	8,7	10,7	14,3	15,4
Kvalitet								
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1) *)	457	450	450	200	288	660	434	487

*) Inflasjonsjustert med deflator

Vann avløp og renovasjon, selvkost

Tjenesteområdebeskrivelse

Teknisk drift har ansvaret for drift/vedlikehold av kommunens vann- og avløpsanlegg, og for investeringer innenfor ovennevnte ansvarsområder.

Vann og avløp er tjenester som etter lov og forskrift skal drives i selvkost. I dette ligger at utgifter med å frambringe tjenestene skal betales av brukerne av tjenestene, dvs innbyggere og bedrifter, gjennom kommunale gebyrer. Overskudd i selvkostregnskapet skal avsettes til fond, og komme brukerne til gode i fremtiden. Et underskudd fremføres til dekning i senere år.

Utvikling og utfordringer

2020 har ikke gitt spesielle utfordringer innen vann og avløp. Pandemien har gjort det nødvendig å justere på vaktoppsettet, men ut over dette har det vært normal drift innenfor vann- og avløpssektoren gjennom året.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Kapitalutgifter selvkost	0	0	0	0	0,0 %
Produksjon av vann	4 735	5 075	5 265	190	3,6 %
Distribusjon av vann	-12 726	-12 112	-13 683	-1 571	-11,5 %
Avløpsrensing	12 462	13 192	11 500	-1 692	-14,7 %
Drift/vedlikehold av avløpsnett	-21 527	-22 272	-20 968	1 304	6,2 %
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandlin	-7	-19	-1	18	1682,1 %
Sum	-17 064	-16 136	-17 887	-1 751	-9,8 %

Kommentar til status økonomi

Selvkostregnskapet på vannforsyningssiden har gått med et overskudd på 2,2 mill i forhold til selvkost. Dette medfører at det bundne driftsfondet på vann er økt til vel 2,5 mill per 31.12.20. Tabell over viser grunnlaget for vann og avløp som går inn i selvkostregnskapet og har bla ikke med kapitalkostnadene eller felleskostnader. Selvkostregnskapet sluttbehandles i et eget eksternt system, Momentum, levert av Envidan som også bistår med ferdigstilling av selvkostregnskapet.

Selvkostregnskapet for avløp har gått med et overskudd på ca. 0,96 mill i 2020, hvilket medfører et negativt driftsfond per 31.12.20 på ca.kr.75.000,-.

Lave renter har medført at selvkostområdene vann og avløp har gått mer i pluss enn budsjettert.

Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet vann, avløp og renovasjon er effekten en mindregift på ca 100.000 kr. Dette er gebyrfinansierte tjenester, og den reduserte utgiften inngår i selvkostregnskapet.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Produktivitet								
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1) *)	4 283	4 312	4 028	3 838	3 603	3 909	4 298	4 321
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	2 807	2 860	3 574	2 920	2 860	2 998	2 886	2 997
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	2 877	2 923	2 395	2 802	4 279	3 133	3 353	3 881
Dekningsgrad								
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,6 %	0,4 %	0,5 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %		0,7 %
Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	83,2 %							
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	80,3 %	80,1 %	83,8 %	85,0 %	85,6 %	70,3 %		81,4 %
Vann - Andel av husholdningsabonnentene som har installert vannmåler	53,0 %	60,0 %	82,0 %	80,0 %				40,7 %
Kvalitet								
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	488	527	527	433	527	477	0	0
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	250	287	287	167	287	114	0	0

*) Inflasjonsjustert med deflator

Kirke

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet Kirke omfatter først og fremst tilskudd til Den Norske Kirke. I tillegg utfører kommunen gravetjenester på kirkegårdene.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Rev. bud. 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Den Norske Kirke	4 766	4 770	4 766	-4	-0,1 %
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	266	252	250	-2	-0,8 %
Gravplasser og krematorier	2 713	2 740	2 866	125	4,4 %
Sum	7 744	7 762	7 882	120	1,5 %

Kommentar til status økonomi

Utbetaling til Den Norske Kirke følger tildelt budsjett i Økonomiplan. Det foreligger tjenesteytingsavtaler mellom de tre kommunene og Sør-Innherad kirkelige fellesråd på viktige områder som kontorhold (Levanger og Verdal) og gravertjeneste knyttet til begravelser (alle de tre kommunene). Det siste medfører også at Sør-Innherad kirkelige fellesråd slipper unna med mindre maskininvesteringer enn kirkelige fellesråd som selv har totalansvaret for graving. Dette bidrar til mindre kapitalbinding og lavere drifts- og vedlikeholdskostnader".

Det største prosjektet i Verdal i 2020 var ferdigstilling av tårnene på Stiklestad kirke og Vinne kirke. Mottak av årlige forutsigbare tilskudd fra kommunen har gjort det mulig å bygge opp buffer internt slik at fellesrådet kan gjennomføre større tiltak. Investeringene i 2020 var større enn tilskudd mottatt fra kommunen. I 2020 aktiverte fellesrådet 2.96 mill for arbeid utført på Stiklestad kirke og 2 mill for Vinne kirke.

Ansvar for utbetaling av tilskudd til tros og livssynsorganisasjoner er fra 2021 overført til staten og tilskudd til denne oppgaven er tatt ut av kommunens rammetilskudd fom 2021. Utbetaling i 2020 har vært i henhold til budsjett, satser tilskudd til tros og livssynstilsorganisasjoner følger tilskudd til den Norske kirke omregnet pr medlem. Antall medlemmer i Dnk falt fra 85,1% av antall innbyggere i 2019 til 84,5% i 2020. Antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn hadde en liten økning på 0,1%.

Kommunes driftsutgifter utover tilskudd går stort sett til lønn til kirkegraver samt leasing av maskinelt utstyr. Utgiftene her har hatt et mindreforbruk på ca 100 000 under budsjett. Som en del av statens tiltakspakke mot økonomiske effekter av Korona-pandemien er arbeidsgiveravgiften for 3.termin (mai og juni) redusert med fire prosentenheter, fra 14,1 % til 10,1 %. For kommunen under ett utgjør dette i overkant av 5 millioner, mens for tjenesteområdet kirke er effekten en mindreutgift på omlag 2000 kroner.

Nytt tårn på Stiklestad kirke

Nytt tårn på Vinne kirke

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Verdal 2019	Verdal 2020	Levanger	Steinkjer	Malvik	Orkland	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger *)	18	17	33	34	27	41	68	76
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner *)	511	503	445	600	432	672	601	651
Dekningsgrad								
Døpte i prosent av antall fødte (B)	69,0 %	71,9 %	63,7 %	62,4 %	52,0 %	66,2 %	57,2 %	48,3 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (B)			129,4 %	76,5 %	59,0 %	79,3 %	58,2 %	56,2 %
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	85,1 %	84,5 %	78,5 %	82,2 %	75,7 %	83,2 %	73,7 %	70,9 %
Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere	4,9 %	5,0 %	7,9 %	6,1 %	7,3 %	5,9 %	10,7 %	11,4 %
Andre nøkkeltall								
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde	0,0 %	0,0 %	200,0 %	88,1 %	95,4 %	91,8 %	86,7 %	87,4 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**Til kommunestyret i
Verdal kommune**

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658
M post@revisjonmidt norge.no
T +47 907 30 300

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Verdal kommunes årsregnskap som viser et netto driftsresultat på kr 36 648 637,46. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2020, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen. Vi viser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» og «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever og at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Verdal kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

For videre beskrivelse av kommunedirektørens ansvar og revisors oppgaver ved uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Malm, 15. april 2021

Knut Tanem
statsautorisert revisor
oppdragsansvarlig

Til kommunestyret

Verdal kommune

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2020

Kontrollutvalget har i møte den 26.04.21 behandlet kommunekassens årsregnskap og årsberetning for 2020, avgitt av kommunedirektøren. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter, samt noter.

Revisors beretning, datert 15.04.2021, er avgitt av Revisjon Midt-Norge SA.

I forbindelse med gjennomgangen har kontrollutvalget fått muntlig orientering fra kommunedirektøren, økonomisjef og revisor. Kontrollutvalget har fått alle de opplysninger og dokumenter som det har bedt om, og viser for øvrig til revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av kommunekassen og det konsoliderte årsregnskap og årsberetning tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av de faktiske forhold.

Kontrollutvalget har ingen merknader til framlagte årsregnskap og årsberetning, og mener de kan fastsettes som Verdal kommune sitt årsregnskap og årsberetning for 2020.

Steinkjer, 30.04.2021

Kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

Delårsrapport nr 1 - 2021

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2021/1607 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	19.05.2021	26/21
Formannskap	20.05.2021	72/21
Kommunestyre	31.05.2021	58/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 72/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret tar delårsrapport og finansrapport pr mars 2021 til orientering og slutter seg til hovedinnretningen i de tiltak som beskrives.
2. Driftsbudsjettet endres i samsvar med vedlagte bevilgningsskjema drift.
  1. Korrigering av budsjetteknisk feil oppstått under årets budsjettarbeid som har medført avvik på 732 000 mellom to tjenesteområder. Korrigering medfører at ramme for Sosiale tjenester øker med dette beløpet og tjenesteområde Helse og omsorg reduseres med tilsvarende.
  2. Budsjett for renteutgifter reduseres med 4.070.000 mill kr.
  3. Bevilgning til kultur økes med 470.000. Finansieres av sparte renteutgifter.
  4. Budsjett for avdragsbetaling økes med 3.600.000 kr. Finansieres av sparte renteutgifter.

Saksprotokoll i Utvalg for mennesker og livskvalitet - 19.05.2021 - 26/2021

BEHANDLING:

Lederen fremmet følgende forslag til vedtak:

Utvalg mennesker og livskvalitet tar delårsrapport og finansrapport pr mars 2021 til orientering.

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Utvalg mennesker og livskvalitet tar delårsrapport og finansrapport pr mars 2021 til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

3. Kommunestyret tar delårsrapport og finansrapport pr mars 2021 til orientering og slutter seg til hovedinnretningen i de tiltak som beskrives.
4. Driftsbudsjettet endres i samsvar med vedlagte bevilgningsskjema drift.
  1. Korrigering av budsjetteknisk feil oppstått under årets budsjettarbeid som har medført avvik på 732 000 mellom to tjenesteområder. Korrigering medfører at ramme for Sosiale tjenester øker med dette beløpet og tjenesteområde Helse og omsorg reduseres med tilsvarende.
  2. Budsjett for renteutgifter reduseres med 4.070.000 mill kr.
  3. Bevilgning til kultur økes med 470.000. Finansieres av sparte renteutgifter.
  4. Budsjett for avdragsbetaling økes med 3.600.000 kr. Finansieres av sparte renteutgifter.

Vedlegg:

Delårsrapporten er publisert på nett – [lenke](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Finansrapport er innarbeidet i dokumentet

Oppdatert bevilgningsskjema i hht kommuneloven er innarbeidet i dokumentet (Kapitlet innstilling til vedtak tabeller 1A,1B. 2A og 2B)

Saksopplysninger:

Delårsrapporten er skrevet relativt kort tid etter at årsberetningen for 2020 ble ferdig. Årsberetningen tok med seg mye av utviklingen fram til påsken. Det er derfor mye i delårsrapporten som ikke har forandret seg stort fra det som er beskrevet i årsberetningen. Det er derfor i stor grad vist til innhold i årsberetningen.

Status økonomi.

Månedsrapportene har vist at driften i stor grad følger budsjett i de tre første månedene. Dette viser også delårsrapporten som grundigere går inn på periodiseringen av regnskap og budsjett. Den store forskjellen mellom månedsrapport og delårsrapport, er at delårsrapporten tar med en prognose for hele året. Altså kan det dukke opp nye momenter i delårsrapporten som ikke har vært omtalt i månedsrapportene. Dette gjelder både unøyaktigheter i regnskapene januar til mars og eventuelle forhold som antas å slå inn i regnskapet senere i år.

Årsprognosen viser at utfordringene er noe større enn det som er rapportert i månedsrapportene. Det er fortsatt slik at regnskapet for januar til mars viser at driften er i samsvar med budsjettet. Men delårsrapporten viser at det er behov for å korrigere opp anslaget for budsjettavvik for å få

en bedre prognose for året 2021. Prognosen viser samtidig at merforbruket er klart lavere enn merforbruk vi har målt på samme tidspunkt i tidligere år. Merforbruket er også bedre knyttet til forklarbare kostnadsdrivere som pandemiutgifter og konkrete hendelser. Prognosen er regnet ut fra en forutsetning om at 12,3 mill. kr i avsetning til koronautgifter fortsatt ikke er brukt. Kommunedirektøren vurderer derfor tallene slik at den økonomiske situasjonen er bedre i starten av 2021 enn tilsvarende analyser fra de siste årene. En klar forutsetning i analysen er at det kommer nye bevilgninger til merutgifter korona og vaksinerings for andre halvår. Mottatte og avsatte reserver vil forbrukes i første halvår 2021.

Konklusjon:

Prognosen viser at det for året 2021 er et estimert merforbruk i tjenestene på ca. 14,6 mill. kr, reduserte renteinntekter på 0,94 mill. kr og en estimert besparelse i renteutgifter på ca. 4,1 mill. kr. Det er samtidig behov for å øke avdragsbetaling med 3,6 mill. kr. Det samlede budsjettavviket kan da grovt estimeres til minus 15,2 mill. kr. **Det antas at budsjettavviket kan dekkes inn senere i år, slik at kommunen styrer mot balanse i regnskapet.** Inndekking vil kunne skje ved å bruke avsatte koronamidler, tiltak i driften, eventuelle marginer i anslagsposter og ny tilførsel av koronamidler for andre halvår 2021. Kommunedirektøren vil ut fra disse forutsetninger melde at balanse mellom budsjett og regnskap 2021 fortsatt er mulig. Kommunedirektøren vil samtidig gjøre oppmerksom på at budsjettet for 2021 er saldert med bruk av disposisjonsfond, slik at budsjettbalanse ikke er det samme som en økonomisk bærekraftig driftsbalanse. **Det er fortsatt behov for en stram økonomistyring.**

Forhold som budsjettjusteres i delårsrapport 1

Det gjøres tre korrigeringer av teknisk karakter.

Avdrag økes med 3.6 mill. kr:

Det er foretatt en ny gjennomgang av balanseposter for å kontrollere at det betales avdrag i samsvar med reell verdiforringelse. Beregningene viser at avdragene må økes med 3,6 mill. kr for å holde et nedbetalingstempo som svarer til verdiforringelsen. Verdal kommune har ved utgangen av 2020 fått en høy gjeld i sammenligning med andre kommuner og det er avgjørende at kommunen avdrar gjelden i et tempo som er stort nok til at kommunen opprettholder en bærekraftig økonomi. Budsjetterte avdrag økes derfor med 3.600.000 kr. Tiltaket utgjør ingen ny eller økt aktivitet.

Kultur økes med 470.000 kr.

Gjelder retting av en budsjetteringsfeil i kultur. Økt budsjett er nødvendig for å utføre planlagt aktivitet etter budsjettpremissene for 2021. Dette avviket skulle rettes i det opprinnelige budsjettet for 2021, men ble avglemt i slutfasen av budsjettarbeidet. Det er altså ingen ny eller

økt aktivitet utover premissene i budsjettet, men en økning for å bringe rammen i samsvar med budsjettpremissene.

Flytting av midler fra helseutgifter til sosiale utgifter:

Retting av en budsjetteringsfeil der midler feilaktig ble plassert på feil kostrafunksjon (tjeneste) og dermed kom på feil linje i bevilgningsskjemaet. Dette er en teknisk rydding av midler i budsjettet og utgjør ingen samlet økning i planlagt aktivitet.

Forklaring til beløp og tabeller:

Reduserte renter på 4.070.000 gir et handlingsrom til å finansiere økte avdrag med 3.600.000 kr. Begge beløpene tilhører A-skjema, slik at det blir en ubenyttet rest på 470.000 kr i A-skjema som disponeres som bevilgning i B-skjema på området kultur.

Vurdering:

Forhold som følges opp i delårsrapport 2

Flytting av snekkerverksted:

Ekstra bevilgning til flytting av snekkerverksted til SNK. Saken utredes og tallsettes før den kommer til behandling i delårsrapport 2. Saken kan løses i et spleiselag med andre aktører og det er nødvendig å avvente kostnadsestimat og forslag til fordeling før saken er moden for politisk behandling. Saken kommer i delårsrapport 2.

Mulig underfinansiering av kultur:

Leie av Verdalshallen er ikke budsjettert innenfor årets ramme i kultur. Gjeldende leieavtale med Fylkeskommunen innebærer en utgift på 300.000 kr. Budsjettpremiss for alle virksomheter i 2021 var at den samlede bevilgning til tjenesten skulle ned med minst 2%, der dette var mulig. Manglende finansiering av 300.000 kr er ikke tatt inn i prognose for merforbruk på kulturtjenesten. Det er ikke funnet rom for å finansiere manglende 300.000 kr i delårsrapport 1/21. Det er heller ikke tatt stilling til om kulturtjenestene må finne annen inndekking av 300.000 kr.

Mulig underfinansiering av barnehager:

Etter at budsjettet ble levert til politisk behandling viste oppdaterte beregninger at det kunne være beregnet for lite budsjett til utbetaling av tilskudd til private barnehager, med budsjettpremissene som lå i antall barn og tilskuddssats. Om dette i realiteten er en underbudsjettering er naturligvis avhengig av antallet barn som faktisk starter i kommunale eller private barnehager i 2021. For å kunne si noe sikrere om det reelt sett er en underbudsjettering, anbefaler kommunedirektøren å vente med budsjettjustering til det er mer opplysninger om

antall barn som går i barnehagen året sett under ett. Et lavere antall barn enn prognose og eventuelle innsparinger i kommunale barnehager, vil kunne redusere behovet for ekstra bevilgning. Kommunedirektøren tar en ny vurdering i delårsrapport 2. Ved årets start kunne det se ut til å mangle 4,2 mill. kr i bevilgninger ut fra budsjettpremissene. I prognosen i delårsrapport 1 ser det ut til at beløpet har krympet til 3,1 mill. kr.

Budsjettjustering for merutgifter til pandemi

I delårsrapport 2 vil kommunedirektør komme med en budsjettjustering som øker bevilgningene til tjenester som har hatt merutgifter til håndtering av pandemi. Dersom revidert nasjonalbudsjett gir grunnlag for å forvente nye bevilgninger til merutgifter for andre halvår 2021, vil avsetning til formålet med 12,27 mill. kr bli brukt i sin helhet til å finansiere merutgifter. Midlene vil bli fordelt etter regnskapsførte utgifter på prosjektkonti for korona og vaksinerings.

Fondsbruk til saldering av budsjett 2021:

Kommunedirektøren vil se på mulighetene til å finne annen finansiering av drift enn bruk av disposisjonsfond på 2,1 mill. kr. Behovet for å finansiere 2,1 mill. kr med disposisjonsfond oppstod som følge av behov for justeringer helt i slutten av budsjettprosessen høsten 2020. Mål for styring av økonomien forutsetter at bevilgninger normalt skal finansieres innenfor årets inntekter og at bruk av disposisjonsfond skal unngås. Handlingsrommet i økonomien 2021 er klart bedre enn det så ut til å bli høsten 2020.

Dersom lavt rentenivå eller andre besparelser gjør det mulig, vil kommunedirektør komme tilbake med et forslag om at bruken av disposisjonsfond på 2,1 mill. kr reverseres.

Økte kostnader og redusert kompensasjon i helse og omsorg:

Innstramming i praksis for hva som kan godkjennes som direkte utgifter til ressurskrevende tjenester medfører reduserte øremerkede inntekter. Inntektstapet kan foreløpig grovt anslås til 5 mill. kr. Av det totale anslaget er 2,3 mill. kr knyttet til korrigering av inntekter for 2020. Denne delen av tapet er konstatert og tas inn i prognosen for 2021. Resten av inntektstapet er knyttet til inntektsavsetningen som skal gjøres for 2021. Størrelsen på dette inntektstapet er ikke kjent før regnskapet for 2021 er ferdig. Det vil komme et anslag for tapet. Anslaget vil mest sannsynlig bli lagt inn i delårsrapport 2.

Inntektstapet dekker både oppretting av tilskuddet for året 2020 og nytt anslag for tilskudd i 2021. En innstramming i praksis vil også gi strammere rammer for helse fremover i økonomiplanperioden. Dette fordi det ikke er tatt høyde for en ny praksis i økonomiplanen. Ordningen ble også strammet inn for 2019 og 2020, slik at praksis nå har blitt strammet inn i to omganger. De innstramminger som gjennomføres har utspring i at Helsedirektoratet har blitt tydeligere på at bare direkte ansikt- til ansikt-tid kan tas med i grunnlaget for inntektene. Rommet for å bruke skjønn til å beregne ressursbruken er i større grad erstattet med en mer rigid metode. Dette er en utvikling som har kommet etter at Helsedirektoratet gjennom kontroller har funnet at kommunene tolker ordningen som mer romslig enn det direktoratet selv har lagt til grunn. Det har i neste omgang utløst mer presise beskrivelser av metode fra direktoratet og en strengere godkjenningsspraksis hos revisor.

Uten at det har betydning for sakens utfall, vil kommunedirektøren bemerke at kommunen opplever at inntektsordningen for ressurskrevende tjenester har blitt svekket av administrative beslutninger i direktoratet.

Det er også en utvikling i brukerbehov ved at det har kommet nye brukere med store behov i 2021. Dette er behov som delvis dekkes av kompensasjonsordningen for ressurskrevende tjenester, men som likevel vil legge betydelige merkostnader på kommunen.

Helse gjør tiltak for å redusere det forventede merforbruket. I delårsrapport 2 vil kommunedirektøren ta stilling til om tiltakene er tilstrekkelige for å dekke inn merkostnadene. Det vil da også bli vurdert om økt bevilgning er nødvendig.

Prosjekt - jobbstøtte for innvandrere:

Det er lagt fram en skisse til sluttfinansiering av et prosjekt som skal gi innvandrere en bedre vei til utdanning eller arbeid. Prosjektet har mange likhetstrekk med Drømmedagene. Prosjektet fikk ikke full ekstern finansiering og står derfor i fare for å måtte nedskalere aktiviteten.

Kommunedirektør ser at prosjektet har mange positive sider og at det vil kunne avlaste utbetalinger som ellers ville kommet under sosiale tjenester. Dersom prosjektet lykkes godt, vil derfor de positive effektene kunne dekke opp for hele eller deler av en økt bevilgning. Kommunedirektør vil utrede tiltaket nærmere og vurdere om prosjektet trenger egen finansiering eller fullt ut kan finansieres ved omfordeling innenfor budsjettet.

Utredning av behov for økt låneramme til formidlingslån (Husbanken):

Det er vekst i det underliggende behov for startlån og en stor del av lånemidlene for hele året 2021 er lånt ut før vi har kommet halvveis i året. Tilgang til startlån kan ha stor betydning for utviklingen i økonomisk sosialhjelp fremover. Tilgang til startlån kan være et viktig verktøy for å møte utfordringene med senvirkninger av pandemien på arbeidsmarkedet. Erfaringer fra tilsvarende kriser i arbeidsmarkedet gir grunn til å tro at økningen i behov for økonomisk sosialhjelp først kommer 18 til 24 måneder etter at ledigheten skyter i været.

Det utredes om det er behov for å øke lånerammen for 2021. Lånerammen er 75 mill. kr. Herav ble ca. 10 mill. kr av rammen brukt i 2020 til å møte stor etterspørsel etter startlån høsten 2020. Beløpet som kan lånes ut i 2021 ligger dermed på ca. 65 mill. kr.

Mulige marginer i anslagsbeløp:

Nyeste informasjon om utvikling i betalt pensjonspremie og pensjonskostnad tilsier at det kan oppstå en besparelse i 2021. Nyeste informasjon om nasjonal skatteinngang tilsier at det kan komme merinntekter i skatteutjevning i 2021. For begge anslagene gjelder at dette er tidlige anslag og mye kan endre seg i løpet av året.

Motsatt viser fagforeningene krav til lønnsoppgjøret som ligger høyere enn prognosene for lønnsutvikling i 2021. En lønnsutvikling høyere enn anslagene vil øke sannsynlighet for merforbruk i regnskapet.

Kommunedirektøren ser ingen grunn til å justere budsjettene med usikre anslag.

Særskilte satsinger i økonomiplan - utenforskap:

I økonomiplanperioden er det satt av midler til å jobbe med utenforskap. Aktivitet kan skapes med utgangspunkt i en fast årlig bevilgning. Dersom kommunen i tillegg får ekstra midler etter søknad, gir det et handlingsrom til å øke aktiviteten utover det minstenivået som er sikret finansiering.

Kommunedirektøren arbeider med en modell for å finansiere en økning i antall ungdommer som får sommerjobb og tilbud om aktiviteter sommeren 2021. Aktivitetene dekker åpningstider på Panzer, sommerjobb, sommerskole og BUA. Modellen realiseres ved å bruke kombinasjonen av den faste bevilgningen og tilskuddsmidler som kommunen har søkt på og fått tilsagn om tilskudd.

Forhold som følges opp i kommende økonomiplan eller i budsjettjusteringer senere i år

Det har i arbeidet med delårsrapporten kommet opp en del områder som tas med videre inn i arbeidet med ny økonomiplan:

- Behov for en pott for fordeling til prosjekter som kommer i løpet av året og som hver for seg har lave beløp. Dette gjelder særlig kultur og næring.
- Diverse saker Ørin mv

Kommunen har mottatt forespørsler fra aktører som ønsker å ta bruk deler av industriarealet på Ørin nord, i første omgang til lagringsformål. Det er et nokså omfattende arealbehov som beskrives, og kommunedirektøren vurderer det som en god mulighet til å komme i gang med en lenge etterspurt realisering av nytt industriareal på et område som er regulert til formålet. Det bør imidlertid gjennomføres ytterligere geotekniske undersøkelser helt vest på Ørin nord for å sikre en trygg utvikling av arealet. Det er innhentet pristilbud som indikerer en kostnad på ca. 600.000 kroner for dette. Det kan hende at geoteknisk undersøkelse kan skyves på slik at det økonomisk forfaller i budsjettåret 2022, men for sikkerhets skyld legges beløpet inn i rammen for 2021. I tillegg må det gjennomføres en marinbiologisk undersøkelse/resipientvurdering, anslått til ca. kr. 400.000, for å avklare hvorvidt det østlige bassenget på Ørin nord er påført skade som følge av dumping av betongslam. En slik undersøkelse ligger ikke inne i budsjettet for 2021, men må sammen med søknad etter forurensingslov/forskrift prioriteres gjennomført i år, da det har betydning for hvordan den videre utvikling av det regulerte industriområdet kan skje på en ordentlig måte med hensyn til det tilgrensende Ramsar-området. Undersøkelsen vil også gi svar på om det må gjennomføres kompensierende tiltak, eventuelt hvilke, som følge av nevnte utslipp. En eventuell opprydding må uansett prioriteres.

Korona

Håndtering av koronapandemien, konsekvenser av pandemien og vaksineringssetter tydelig preg på organisasjonen og tjenestene i de første månedene av 2021. Det er høyt arbeidstrykk innenfor tjenester som direkte påvirkes, samtidig som at mye utviklingsarbeid hemmes av hjemmekontor og begrensninger i måten det kan jobbes på. Med nye perioder med smittevekst, har virkningene fra 2020 blitt videreført inn i 2021 både når det gjelder drift og økonomi.

Det er rigget en stor organisasjon for vaksinerings parallelt med at antall doser vaksine ikke har gitt muligheten til å vaksinere i så stor skala som ønskelig. I påvente av at kommunen mottar større antall doser, er det valgt en nedskalert modell der vaksinerings foregår på dagtid og på rådhuset Planen er å flytte til Øra-hallen når antall doser tilsier det.

Det er mye som er likt 2020 når det gjelder virkninger av pandemien og som er relativt grundig omtalt i årsberetningen for 2020. Dette blir ikke gjentatt i delårsrapporten. **Det er skrevet et eget kapittel i delårsrapporten som gir en noe grundigere gjennomgang av det som er nytt i 2021.**

Plan for Rådhusområdet

Saksbehandler: Bjørn Erik Haug	Arkivref: 2020/3217 - /
E-post: bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no	
Tlf.: 993 54 879	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	20.05.2021	74/21
Kommunestyre	31.05.2021	59/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 74/2021

BEHANDLING:

Kommunedirektøren endret sin innstilling, siste setning slik:

Kommunedirektøren bes innarbeide endringer for 2021 i førstkommende delårsrapport i henhold til vedtak og oppdatert fremdriftsplan. Øvrige endringer innarbeides i økonomiplan for 2022-2025.

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå leieavtale med NAV knyttet til Vektargata 7-9.
2. Kommunedirektøren bes avklare fremtidig leieforhold med Verdalsklinikken AS før prosjektet legges ut på anbud.
3. Samlet investeringsramme for rådhusområdet økes med 36,5 mill. kr, til samlet 97,5 mill. kr. fordelt slik;
  - Paviljongen rives i 2021, anslått kostnad MNOK 1. Tilbygg til rådhus gjøres i 2021/22 som et ledd i å fortette kontorplasser og eventuelt legekontor, anslått kostnad MNOK 35.
  - Oppgradering av eksisterende 3. etasje på rådhuset gjøres høst 2021. Anslått kostnad MNOK 8.
  - Vektargt. 7-9 oppgraderes i 2021/22. Anslått kostnad MNOK 20 fordeles over to år.
  - Oppgradering av helsesentret begynnes i 2022. Anslått kostnad til MNOK 32 fordeles over to år.
  - Funksjonsendringer ved midlertidige lokaler ØBH 1,5 mill. kr.

Kommunedirektøren bes innarbeide endringer for 2021 i førstkommende delårsrapport i henhold til vedtak og oppdatert fremdriftsplan. Øvrige endringer innarbeides i økonomiplan for 2022-2025.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå leieavtale med NAV knyttet til Vektargata 7-9.
2. Kommunedirektøren bes avklare fremtidig leieforhold med Verdalsklinikken AS før prosjektet legges ut på anbud.
3. Samlet investeringsramme for rådhusområdet økes med 36,5 mill. kr, til samlet 97,5 mill. kr. fordelt slik;
  - Paviljongen rives i 2021, anslått kostnad MNOK 1. Tilbygg til rådhus gjøres i 2021/22 som et ledd i å fortette kontorplasser og eventuelt legekontor, anslått kostnad MNOK 35.
  - Oppgradering av eksisterende 3. etasje på rådhuset gjøres høst 2021. Anslått kostnad MNOK 8.
  - Vektargt. 7-9 oppgraderes i 2021/22. Anslått kostnad MNOK 20 fordeles over to år.
  - Oppgradering av helsesentret begynnes i 2022. Anslått kostnad til MNOK 32 fordeles over to år.
  - Funksjonsendringer ved midlertidige lokaler ØBH 1,5 mill. kr.

Endringene innarbeides i økonomiplan for 2022-25.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Vedlegg:

- 1 Plan 1. etasje tilbygg Rådhus alt 1 med legesenter
- 2 Plan 2. etasje tilbygg Rådhus alt 1 med legesenter
- 3 Plan 1. etasje tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 4 Plan 2. etasje tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 5 3D eksteriør tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 6 3D eksteriør tilbygg Rådhus 2 alt 2 uten legesenter
- 7 Fasader vest og øst tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 8 Fasader nord og øst tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 9 Utomhus 3D illustrasjon tilbygg Rådhus alt 2 uten legesenter
- 10 Ny planløsning 3. etasje Rådhuset
- 11 Plan 1. etasje helsesenteret
- 12 Plan 2. etasje helsesenteret
- 13 Plan 3. etasje helsesenteret
- 14 Plan 1. etasje enheter
- 15 Plan 2. etasje enheter
- 16 Plan 3. etasje enheter

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Investeringssaken fremmes for å kunne løse følgende utfordringer;

1. Sikre forsvarlige lokaler for barnevernstjenesten
2. Tilby kontorlokaler som tilfredsstiller krav i arbeidsmiljøloven
3. Fortetting av eksisterende kontorlokaler med mål om mer effektiv drift
4. Tilby lokaler til nåværende legetjeneste på rådhusområdet, med alternativ løsning uten legelokaler

Den 11. februar 2021 la kommunedirektøren fram [sak 25/2021](#) Plan for rådhusområdet. [Formannskapet vedtok](#) da med 6 mot 3 stemmer å utsette saken «for videre bearbeiding og utredning av plassbehov og kapasitetsutnyttelse, kostnadsestimer og finansiering i kommunal bygningsmasse i sentrum».

Kommunedirektøren forstår vedtaket slik at det etterspørres en større utredning over kommunal bygningsmasse i sentrum som går ut over de bygningskropper som er omtalt i den opprinnelige saken. Siden de etterspurte forhold i hovedsak er besvart i den opprinnelige saken for de bygningskroppene som er omtalt, forstår kommunedirektøren at formannskapets utsettelsesvedtak innebærer utredning av øvrige kommunalt eide sentrumsarealer, i praksis bygningsareal tilknyttet kinobygget/biblioteket, Tindved og fritidssenteret.

De videre planer for fritidssenteret er siden (1. mars i år) behandlet som egen sak i kommunestyret ([PS 19/21](#)), der kommunedirektøren bes fremforhandle en driftsavtale med brukerne av fritidssenteret, samtidig som det bestilles en utredning av det fremtidige behovet for etablering av møteplass i sentrum for lag og foreninger, et «folkets hus».

Når det gjelder de spesifikke sentrumsbygningene nevnt over, er det igangsatt et utredningsarbeid for bruk av kinobygget når NAV flytter ut. Det er nødvendig å bruke tid på dette arbeidet, ikke minst når det gjelder bred involvering av aktuelle brukergrupper. Sett i et større aktivitetsperspektiv, ikke bare når det gjelder rene kulturtilbud men også en vurdering av kommunens samlede lavterskeltilbud, vil det være fornuftig å se utviklingen av biblioteket i sammenheng med eventuelle brukerbehov knyttet til både Tindved (hvis skuespillerutdanningen flytter ut), det nye Verdal Bo- og Behandlingssenter (når det kommer i drift), samt fritidssenteret. Dette er tidkrevende prosesser. Kommunedirektøren mener følgelig det vil være riktig å fremme dette som selvstendig sak, slik det også er angitt i PS 19/21, uavhengig av moderniserings- og fortettingsbehovet som gjelder for selve rådhusområdet. Kinobygget er for øvrig ikke med i økonomiplanen over investeringskostnader for perioden 2021-2024.

I økonomiplanprosessen i november 2020 ble formannskapet orientert om at kommunedirektøren vil utarbeide en ny utgave av kommunens eierskapsmelding. Her legges det opp til at all kommunal eiendomsmasse, herunder arealer i sentrum, vil inngå i en helhetlig oversikt og analyse. Eierskapsmeldingen, som også omfatter kommunens eierskap i andre selskaper (IKS, AS osv.), vil ikke kunne inneholde oppdaterte regnskapstall før tidligst til sommeren. Dette fordi fristen for å utarbeide årsregnskap og årsberetning er seks måneder etter regnskapsårets slutt. For foretak med alminnelig regnskapsår er følgelig fristen for utarbeidelsen 30. juni 2021. Altså vil neste eierskapsmelding, inklusive nevnte eiendomsversikt, tidligst kunne foreligge som egen sak for verdalspolitikken utpå høsten 2021.

I siste økonomiplan skrives det en del om hvilke perspektiver kommunen skal ha rundt egen bygningsmasse. I planen står følgende under «Investeringsbehov og planer for kommunen»: *Kommunen eier mye bygningsmasse, og en stor andel av disse byggene er bygd på 70- og 80-tallet, da kommunen hadde sterk vekst i folketall som følge av etableringen av det som etter*

hvert ble Kværner Verdal. Mange av byggene er for lengst modne for renovering, og møter heller ikke dagens forventninger til standard og løsninger.

Under «Budsjettpremiss» står følgende:

Det antas å være langsiktige gevinster i å fortette bruken av kommunale bygg. Færre bygg, store bygg med god utnyttelse av areal, flytte sammen ansatte slik at arealer utnyttes best mulig og slik at det legges til rette for tverrfaglig samarbeid og felles kulturbygging hos de ansatte som har sin base i byggene. Der det er mulig bør byggene brukes i flest mulig timer av døgnet, slik at kostnader og nytteverdi optimaliseres. Prinsippene om bærekraft bør gjelde enten det er snakk om byggekostnader, drift av byggene eller tjenesteinnholdet i byggene. I noen tilfeller kan det mest bærekraftige alternativet være å avvikle gamle dårlig tilpassede bygg med nye bygninger eller total renovering. Dette krever at mulighetsrommet utredes og at kostnadsvurderinger gjøres på byggets levetid. Dette må utredes videre i 2021 og det antas å være mulig å hente ut gevinster i løpet av planperioden.

Gjeldende økonomiplan gir en oversikt over investeringsprosjekter 2021 – 24.
Administrasjon, styring og fellesutgifter:

Investeringsprosjekter	2021	2022	2023	2024
Ombygging 3.etg. Rådhus	8 000	0	0	0
Ombygging Helsesenter	0	32 000	0	0
Paviljong, Rådhuset	1 000	0	0	0
Tilpasning for NAV i Vektergata	0	20 000	0	0

Samlet beløp avsatt til prosjektet over en toårsperiode er 61 mill. kr.

Litt historikk:

De senere årene er Herredshuset og 1.etg rådhus oppgradert, fortettet og modernisert. I 1.etg på rådhuset er det nå 28 arbeidsplasser mot tidligere 15, samtidig som servicekontoret flyttet til rådhuset og er sentralt plassert i inngangspartiet. Herredshuset er modernisert og antallet arbeidsplasser er økt med 10. Hovedmålsettingen med dette er å sikre effektiv arealbruk og få lavere driftskostnader over byggenes levetid som økonomiplanen peker mot.

I forbindelse med rådhusområdet er det som nevnt flere vedtak som har satt ulike prosesser i spill. Tidligere vedtak om byggene er som følger:

- **Bruk av eget areal i sentrum ([sak 77/19](#)):** Riving av paviljongen i Rådhuset avventes til sak om evt. nytt bygg på tomta er behandlet i folkevalgt organ, jmf. sak 77/19 i formannskapet. Formannskapet var tilfreds med at Nav Verdal/Stat og Verdal kommune sammen har funnet egnet lokaler i Vektargt. 7-9. NAV Trøndelag og Verdal kommune har skrevet intensjonsavtale om leie av lokaler i Vektergata. Det er ikke ønskelig å sette arbeidsplasser i spill, og det haster med å begynne ombygging i bygget, da avtalen angir flytting i løpet av våren 2022. Alle planleggings- og anbudprosesser må dermed være avsluttet før sommeren i år for å rekke nødvendig byggestart i august 2021.
- **Kommunal bygningsmasse ([PS 129/20](#) – punkt 20):** Investering MNOK 1 til riving av paviljongen og MNOK 8 til ombygging i 3. etg. Rådhuset skal ikke gjennomføres før det er fremlagt sak og prosjektene er politisk godkjent. I den forbindelse bes det om at kommunedirektøren legger frem en helhetlig sak om bruk og utvikling av Rådhuskvartalet, jfm. sak PS 129/20. Det ble samtidig bedt om at kommunedirektøren

legger fram plan for nye lokaler til legene på Verdalsklinikken, som i dag er lokalisert i 1. etasje på helsesenteret.

Kommunedirektøren legger frem følgende forslag til tiltak, som vurderes i sammenheng:

1. Rive paviljongen og nytt tilbygg av rådhuset

Paviljongen ble satt opp midlertidig på 60-tallet, og har i flere år vært dårlig egnet som arbeidsplass og spiserom. Rent teknisk er bygningen i svært dårlig forfatning, arronderingen er ineffektiv og arealet dårlig utnyttet, samt kostbar i drift. Kommunedirektøren ønsker derfor å rive paviljongen og erstatte den med et nytt bygg. Eksisterende paviljong er 442 kvm (16,5 m x 26 m).

Alternativ 1.1 – Tilbygg med legekontor (skisser vedlagt saken):

Det er i 1.etg skissert løsning med ny kantine med plass til 50 sitteplasser og et enkelt kjøkken. Det er krav om spiserom i tilknytning til arbeidsplassen [jf. arbeidsmiljøloven](#). Verdal kommune bør derfor ha kantine med kjøkkenløsning. Den kan tilrettelegges for arbeidstrening på kjøkkenet, og kantina kan brukes til utleie for eksterne møter. Kantina blir en felles spiseplass for ansatte, og den kan brukes som større møterom på dagtid utenom spisetida. Det bygges ikke kjøkkenløsninger i øvrige avdelinger på rådhuset med tanke på at det skal være felles kantine.

Dagens varemottak er nå ved hovedinngangen til rådhuset, og varer stables i foajeen foran servicekontoret. Det er ikke en hensiktsmessig løsning. Varebiler og varemottaket foreslås derfor flyttet til baksida. Det gir en bilfri rådhusplass som med enkel møblering kan brukes som møteplass.

Det er skissert kontorplasser og fellesrom i 2.etg på tilbygg rådhuset. Det er tegnet inn 17 mindre kontor og ett større, tre møterom og et seremonirom/møterom. Møterom er det for lite av i dag, og kommunen trenger et seremonirom som da frigjør kommunestyresalen, som i dag benyttes til f.eks. borgerlige vigsler. Ombyggingen er planlagt med utgangspunkt i effektiv infrastruktur med fortetting som hovedlogikk.

Garderober er aktuelt i kjeller til tilbygg eller kjeller helsesenter.

De nye plantegningene har 461 kvm i 1.etg. og 542 kvm i 2.etg. 1003 kvm i to etasjer (1003 kvm x 35 000 kr/kvm = MNOK 31) og er samlet kostnadsberegnet til MNOK 35. Av denne summen skal det utarbeides avtale med legene slik at de betaler husleie som dekker sin del av investeringene.

Et nytt legesenter kan bygges i 1.etg med inngang mot nord. Utbygging av legekontor forutsetter en forpliktelse av legene som leietaker. I det nye legesenteret får legene en egen separat del på 297 kvm med plass til seks legekontor, undersøkelsesrom, venterom, bad/wc og pauserom. Det gir legekontor som tilfredsstiller dagens legesituasjon, og nye legekontor for framtidens behov, [jfr. Plan for legetjenesten i Verdal kommune](#). Med seks kontorplasser blir det rom til å innfri forpliktelsen om å skaffe vikarleger så raskt som mulig, og søke etter LIS1 - det vil si lege i spesialisering, en turnuslege – samt hjelpepersonell..

Alternativ 1.2 – Tilbygg uten legekontor (skisser vedlagt saken):

Hvis legene ikke ønsker en forpliktelse om leie, ombygges tilsvarende areal til kontorplasser som et ledd i fortetting. Det er fremdeles bruk for funksjoner som beskrevet; ny vareinngang, kantine, møterom og kontor.

2. Oppgradering 3.etg rådhus

3.etg på rådhuset kan oppgraderes på samme lest som 1.etg. ble gjort i 2018. Inneklima er i dag dårlig med ventilasjonsanlegg fra 70-tallet. Det er i dag åtte store kontor og mye gangareal med ineffektiv arealutnyttelse. Ved oppgradering på samme vis som i 1.etg på rådhuset kan antallet kontorplasser doubles fra 8 til 16. Pris 300 kvm x 25 000 kr = MNOK 8. Dette vil representere en fortetting som gir langt mer effektiv arealbruk.

3. Helsesenteret

Hovedbygget ble bygget på siste halvdel av 70-tallet, mens tilbygg og påbygg (3.etg) ble bygget på begynnelsen av 90-tallet. Det er gjort lite med byggene siden da. De to ventilasjonsaggregatene ble byttet ut i 2015 og 2017. Bygget huser Verdalsklinikken i 1. etasje, helsestasjon, PPT og barnevern (ROS) i 2. og 3. etg. Mye av virksomheten til ROS har endret seg siden de flyttet inn i bygget, og bygget er derfor lite tilpasset dagens virksomhet for dem. Bygget er lite hensiktsmessig logistikkmessig, og det innebærer behov for å fortette og optimalisere arealbruken. Lydforholdene i 2. og 3. etg er heller ikke egnet for møter med tanke på personvern, og sikkerhetsmessig er det heller ingen mulighet for en kontrollert adgangskontroll.

Barnevern har over flere år tatt opp faren ved vold og trusler når besøkende kan komme uanmeldt på kontorene, og har opplevd flere krevende hendelser siste halvår. Trusselbildet er i dag stort for alle ansatte i helsesenteret, og det er sendt inn flere avvik på situasjonen og Arbeidstilsynet er koblet inn. I perioder er det leid inn vakter, men det er ingen framtidsrettet løsning. Det er iverksatt midlertidige tiltak knyttet til adgangskontroll, for å ivareta medarbeidernes sikkerhet.

Det er disse gjentatte opplevelsene med rusede, aggressive og truende besøkende som ligger i bunnen her. En side av saken er at ansatte og besøkende (gravide, barn og foreldre) opplever dette som svært ubehagelig. En annen er at det er saklig grunnlag for å kreve adgangskontroll, og sluse alle inn til et venterom, der de blir hentet av den/de som de har avtale med.

[Arbeidsmiljøloven](#) stiller krav om at alle skal ha et trygt og sikkert arbeidsmiljø, både fysisk og psykososialt.

Helsestasjonen i 2.etg har også bruk for lokaler på gateplan, og beskriver dagens lokaler som tungvint, trange og lite funksjonelle.

Det er jobbet i en prosess over det siste året med å bearbeide skisser som innebærer å få oppgradert dagens lokaler slik at de er både egnet for virksomheten og sikkerhetsmessig i tråd med det som kreves i dag. I disse skissene blir både fortetting, økt sikkerhet og bedre arbeidsmiljø ivaretatt. Ved å lage en felles ventesone for besøkende på helsesentret i 1.etg vil besøkende bli hentet av rette kontaktperson. Det blir egen personalinngang med nøkkelkort. På egnet rom i første etasje blir det konsultasjon enten det gjelder småbarnsforeldre, barnevernssaker eller PPT. Da blir det bare møterom og kontorer i 2. og 3.etg, og det blir en enklere, sikrere og tryggere arbeidsplass og bedre situasjon for besøkende.

Det ønskes å beholde mest mulig av romløsninger som eksisterer i dag. Det er mål om minst mulig forandringer og økonomisk effektivitet når oppgradering planlegges. Kostnadsbehov for oppgradering av tre etasjer er 1614 kvm x 20 000 kr/kvm = MNOK 32. Investeringen ligger inne i økonomiplan for perioden 2021-2024.

4. Vektargata 7-9

Det er i tidligere (PS 77/19) gjort rede for at NAV skal flytte til Vektargata, og det er inngått intensjonsavtale mellom kommunen og NAV om dette. NAV ønsker å ta i bruk alle tre etasjer til eget bruk. Dermed får kommunen oppgradert og tatt i bruk hele 2.etg som i dag står delvis tom og ubenyttet. Det blir en fordeling av utgiftene som deles prosentvis mellom kommune og stat etter arbeidsstokken, og NAV betaler husleie for å dekke sin del av investeringene. Avtalen mellom kommunen og NAV tilsier flytting til Vektargata våren 2022. I praksis innebærer det at alle planleggings- og anbudsprosesser må være avsluttet før sommeren i år for å rekke nødvendig byggestart i august 2021.

Frigjøring av Vektargata 7-9 til NAV, vil medføre at det må tas i bruk midlertidig lokaler i påvente av VBB, VBB byggetrinn 2 og evt. utbygging av rådhusområdet. Det er planlagt brukt arealer ved ØBH, som vil kreve bygningsmessige tiltak anslått til MNOK 1,5. Dette vil avskrives frem til slutføring av VBB byggetrinn 2.

Vurdering:

En fremlegging av en detaljert overordnet plan for alt sentrumsareal vil være vanskelig, ettersom det allerede er bestilt utredninger som ikke er slutført (eks. «folkets hus», eierskapsmelding) og forhold som ikke er avklart i dag (eks. fremtidig utvikling av Tindved). Kommunedirektørens overordnede plan for kommunens bygningsmasse er følgende;

- Samle mest mulig av helsefunksjoner i Stiklestad allè
- Samle mest mulig av kulturfunksjoner i eksisterende kulturkvartal
- Samle mest mulig av blålysfunksjoner og utedrift på eller i tilknytning til Tinden
- Øvrig virksomhet, som ikke er avhengig av annen plassering ut fra tjenestetilbud (f.eks. skoler, barnehager), samles i rådhusområdet

Når nå formannskap og kommunestyre på nytt blir forelagt en sak om plan om modernisering og fortetting av rådhusområdet, har derfor kommunedirektøren lagt vekt på å tydeliggjøre de beslutninger som allerede er fattet gjennom siste økonomiplanvedtak, og som administrasjonen er pliktig til å følge opp, samt oppdatert og utvidet faktagrunnlaget i den opprinnelige saken på både økonomianslag og beskrivelse av behov. Det er også viktig å vise til noen sammenhenger i ulike beslutninger som kanskje ikke kom godt nok fram i PS 25/2021. Blant disse er NAVs behov for nye kontorlokaler (forutsatt avtalefestet), mulighet for tilrettelegging for fastlegetjenesten, oppfyllelse av arbeidsmiljøkrav knyttet til helsesenteret (lovpålagt), og gjenbruk av lokaler knyttet til helse og velferd.

Kommunedirektørens overordnede inngang til saken er likevel dette: Verdal kommune må rigges for en mest mulig rasjonell og effektiv drift, og alle bygg må minst sees på i et 40-årsperspektiv. I kortform innebærer dette mer fortetting. Erfaringene fra ombyggingen av rådhusets 1. etasje i 2019, er at fortetting gir betydelig muligheter for effektivisering. 70-tallets standard med romslige kontorer bygget for oppbevaring av store papirmengder, er både ineffektiv og kostbar. En moderne inndeling i småkontorer gir ikke bare færre kvadrat per ansatt, men innebærer også at større deler av kommunens virksomhet kan flytte sammen.

Kommunedirektøren anser det å være en styrke for både innbyggere og den enkelte tjeneste at virksomheter som samarbeider og påvirker hverandre også er lokalisert sammen. Å samle flere funksjoner og tjenester har også betydning for å bygge «Vi-et», en felles kultur i kommunen og organisasjonen. Det binder sammen tjenester, og helhetstenking rundt innbyggeren blir enklere. Tjenestene kommer nærmere kommunens ledelse, nærmere stabs og støttefunksjoner og avstanden til styrings- og kontrollfunksjoner kortes ned. Fellesnevneren er at det åpner for en

enklere og mer kompakt organisering med flatere strukturer og mer samspill på tvers av ansatte og fag.

Kommunen må til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse. Med en omfattende bygningsmasse og store arealer følger det behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer. Samtidig gir det reduserte kostnader på sikt å vedlikeholde bygningsmassen tilstrekkelig for å slippe nettopp store investeringer.

Kommunen bør derfor bruke de bygningene som eksisterer, fortette om mulig, bruke nok ressurser på vedlikehold og skape gode arbeidsplasser. Kantine, nok møterom, moderne løsninger, garderober og dusjmuligheter, parkeringsplasser og ladeplasser for bil og sykler, uformelle møteplasser inne og ute, innbydende uterom – er med på å gi gode kvaliteter for ansatte.

Økonomisk vurdering

Investeringer kan grovt sett deles i 3 typer.

- Investeringer som øker kapasitet og som vi selv betaler
- Investeringer som betales av andre
- Investeringer som er lønnsomme

Det er bare den første gruppen som reelt sett utfordrer kommunens langsiktige økonomi. I praksis kan et konkret investeringsprosjekt inneholde elementer fra alle tre typene. Eksempelvis nytt helsebygg som utløser store investeringstilskudd og inneholder en infrastruktur som gir lavere driftsutgifter pr beboer.

For at en investering (eller del av en investering) skal anses som lønnsom, må det forutsettes at:

- Besparelser i drift over levetiden dekker økte renter og avdrag.
- Det investeres i et bygg eller anlegg som kommunen skal bruke hele investeringens levetid
- Investeringen skal dekke et behov som ikke skal nedskaleres eller faller bort i investeringens levetid. Feks som følge av nedgang i antall brukere eller at økonomien vil tvinge fram en mer kostnadseffektiv infrastruktur.

Renovering av bygg har en fortettingsgevinst over byggets levetid, avhengig av hvor stor fortetting som er mulig å få til. Gamle kontorbygg har normalt potensiale for fortetting, fordi kontorene på byggetidspunktet ble dimensjonert for håndtering av store mengder papirer og for publikumsbesøk. Besparelsene med fortetting ligger i mindre utgifter til strøm, renhold, vaktmester, mer effektiv deling av fellesarealer osv pr arbeidsplass.

I strategien om forbedringer i økonomisk bærekraft ligger at det skal tenkes langsiktig. I det perspektivet vil det ikke nødvendigvis ligge noen besparelser i å utsette investeringer som uansett vil måtte komme senere. Dessverre har mange kommuner hatt et budsjettfokus der vurderinger er gjort i et kortsiktig perspektiv. I det kortsiktige perspektivet vil det fremstå som økonomisk riktig å utsette investeringer for å unngå renter og avdrag. Effektene av et for kortsiktig (spare)perspektiv vil da kunne bli en akkumulering av nødvendig omstillingsbehov, som bare vil gjøre det verre når det ikke lenger er mulig å skyve på endringene.

Utvikling av Rådhuskvartalet har mange sider som passer inn i en langsiktig bærekraftig tenking. Det vil alltid være et behov for et rådhus, rådhuset er et naturlig sted å møte kommunen og kommunens tjenester, og arealene har stort potensiale for fortetting. Alle deler av kommunens virksomhet som ikke krever store arealer eller er en spesialisert oppgave med mange brukere (institusjoner, skoler mv) , kan da i prinsippet samles i en effektiv struktur rundt rådhusfunksjonene.

Konsekvenser av investeringer

Investeringer i bygg og anlegg vil øke utgifter til renter, avdrag og drift.

Når investeringen erstatter eksisterende driftsmidler eller bygg, vil investeringen også kunne gi innsparinger ved at driftsutgifter reduseres. Dette vil eksempelvis være når gammel bygningsmasse erstattes med ny bygningsmasse som er enklere å vedlikeholde, enklere å renholde, har enøkfordeler osv. Forutsetningen for en slik gevinsttilnærming er at bygninger ikke vokser i antall kvadratmeter og at arealet blir mer effektivt og kan tas i bruk av flere ansatte enn tidligere. Kostnaden for drift av bygningsmasse pr arbeidsplass vil da kunne gå ned, selv om de totale driftskostnadene skulle gå noe opp. Det er også en forutsetning at kommunen da selger seg ut eller sanerer frigjort areal som følger av fortettingen.

I en slik grovberegning kan det legges til grunn en normalkalkyle på at et nytt bygg har levetid på 40 år, bør nedbetales på de samme 40 år og at et varig gjennomsnittlig rentenivå på lån er 2,5%. Når disse kalkyleelementene settes sammen tilsvarer det en årlig finansieringsutgift (sum renter og avdrag) på 5% av investeringene dersom hele investeringen lånefinansieres.

Det virkelige regnestykket vil selvsagt kunne avvike fra dette, for eksempel ved at renteforutsetninger endres eller nye funksjonskrav. Likevel gir det mening å sette opp anslag for kostnadene. I saken om fortetting av rådhuset første etasje fra 2018 ble det brukt grove anslag på en fortettingsgevinst ved at et moderne fortettet kontorbygg ble sammenlignet med et gammelt kontorbygg.

Oppsummert:

En investering med fortetting i rådhuskvartalet vil dermed kunne anslås å øke årlige rente og avdrag med 5 mill kr for hver 100 mill. Altså 5% årlig av investert beløp i 40 år.

De deler av renoveringen som gir sterk fortetting, kan grovt anslås å ha en fortettingsgevinst på 20.000 kr årlig pr kontorplass. For andre deler av renoveringen vil nok deler av rente- og avdragsutgiftene betale seg i form av reduserte årlige driftsutgifter. Men ikke slik at det blir en gevinst. Seremonirom og kantine vil eksempelvis ikke gi noen gevinst, men det vil dekke et behov. Oppsett av et nytt bygg for å erstatte dagens paviljong bør/må derfor bygge på premiss om at det bygges stort nok til å gi rom for fortetting av egne kontorer og gi rom for utleiearealer. Fortettingsgevinsten i kontordelen forutsetter at lokalene fylles opp med ansatte som i dag har kontorer i andre bygg. Deretter må de frigjorte overflødige lokalene saneres, selges eller leies ut.

Midlertidig lokaliseringer og avhending bygg

Investeringstiltak som medfører omfattende flyttinger, krever forholdsvis omfattende planer med hensyn til midlertidig lokaliseringer. Disse planene er ivarettatt, men legges ikke frem for politisk behandling. Endring i bruk av lokaler i rådhusområdet (rådhuset, helsesenteret og Vektargata) gjør det blant annet nødvendig å legge en ny plan for reetablering av baser for berørte tjenester. Dette må vurderes helhetlig, og ikke minst sees i sammenheng med den kommende innflyttingen i Verdal Bo- og Behandlingssenter (VBB). Denne totaliteten vil bli beskrevet i en egen sak som vil måtte omfatte både Ørmelen Bo- og helsetun (ØBH) og Verdal Bo- og Helsetun (VBH), som begge nærmest blir tomme for tjenester når VBB etter hvert tas i bruk.

Det vil i 2021-22 gjøres nye helhetlige vurderinger for ny kapasitetsøkning for heldøgns omsorgsplasser for perioden 2025-2035. Ved realisering av senere byggetrinn ved VBB vil det kunne bli aktuelt å vurdere om det er hensiktsmessig at enkelte tjenester samlokaliseres med disse.

For å få synergier knyttet til ledelse, helhet og for å skape så sømløs tjenesteproduksjon som mulig, er det gunstig å samle funksjoner som kan samarbeide. Ved å planlegge for flere byggetrinn på i Stiklestad allè (VBB) kan mest mulig av helsefunksjonene samles på sikt.

Møllegata, Fritidssenteret, Kinobygget, VBH og ØBH må brukes midlertidig en periode for å få kabalen til å gå opp. Bruken av disse bygningene er saker som det arbeides med parallelt og som skal fremmes politisk. Møllegata (306 kvm BRA) er den som enklest kan avhendes, ved realisering av tilbygg på rådhuset, og overflytting av integrering og mangfold dit. På sikt er målet å avhende også gamle fritidssenteret (577 kvm BRA), VBH (4500 kvm BRA) og ØBH (4800 kvm BRA).

Det arbeides internt med planer for bruk av Kinobygget når NAV flytter ut. Det er nødvendig å bruke tid på det arbeidet, og involvere flere brukergrupper, ikke minst med tanke på å se grundig på mulige synergieffekter med Tindved, VBB, fritidssenteret og andre. Dette vil være en tidkrevende prosess. Kommunedirektørens vurdering er at fremtidens løsning for kinobygget derfor bør fremmes i egen sak, uavhengig av moderniserings og fortettingsbehov og foreslåtte tiltak relatert til rådhusområdet.

For å rekke nødvendig byggestart for ombygging av Vektergata 7-9 **må** det tas en bestemmelse for det bygget i mai, og da må det samtidig gjøres oppgradering av 3.etg rådhus slik at de ansatte fra Vektergt. 7-9 kan flyttes dit midlertidig. Hvis denne beslutningen ikke fattes nå, står vi i fare for å ikke kunne leie ut Vektargata 7-9 til NAV.

I byggeperioden må det forutsettes at teknisk drift flytter til Russervegen 10 ([PS 89/20](#)). Flyttinga til Russervegen vil være midlertidig til det blir kontorlokaler (2.etg tilbygg rådhus) i rådhusområdet. Når teknisk drift flytter tilbake, vil lokalene i Russervegen 10 kunne leies ut til eksterne leietakere. Avhending av denne eiendommen vil ikke anbefales, grunnet strategisk eierskap for mulig utvidelse av eksisterende renseanlegg i fremtiden.

Konklusjon

Kommunedirektøren fremmer saken samlet med en total investeringsramme på 97,5 mill. kr. for tiltak 1-4. Dette innebærer 36,5 mill. kr. i økt ramme i forhold til gjeldende økonomiplan. En samlet investering svarer opp utfordringene synliggjort innledningsvis;

- 1. Sikre forsvarlige lokaler for barnevernstjenesten**
Utbygging av helsebygget vil sikre barnevernstjenesten varige lokaler, som både ivaretar sikkerheten og krav til personvern i tjenesteytingen.
- 2. Tilby kontorlokaler som tilfredsstiller krav i arbeidsmiljøloven**
Utbyggingen vil gi lokaler på rådhusområdet som tilfredsstiller krav i arbeidsmiljøloven, ved at det etableres et spiserom og garderober.
- 3. Fortetting av eksisterende kontorlokaler med mål om mer effektiv drift**
Uavhengig av om legekantor bygges, vil kommunen oppnå økt fortetting av kontorareal. Med legekantor, vil fortettingsgevinsten være mindre. Fortetting vil skje gjennom utleie

av Vektargata 7-9 og ombygging på rådhusområdet. I praksis vil 20 mill. kr. være finansiert med leieinntekter.

4. Tilby lokaler til nåværende legetjeneste på rådhusområdet, med alternativ løsning uten legelokaler

Investeringen vil legge til rette for legekantor på rådhusområdet. En forpliktelse av leietaker må på plass før eventuell utbygging. Skulle leietaker velge andre lokaler, bygges prosjektet ut med fortettede kontorlokaler. Plan for aktuelle tjenester som skal inn i begge alternativer foreligger.

Oppgradering av 2. etg i rådhuset er ikke prioritert i denne omgang. Det mangler delvis oppgradering av ventilasjon og varme i 2. etg på rådhuset siden bare deler ble gjort i 2018. Interiør og kontorløsninger er også 30-40 år gamle. Etasjen bør på sikt oppgraderes med sikte på å bedre innemiljøet. Det er forventet liten fortettingsgevinst i denne etasjen og prioriteres dermed ikke.

Alternativer

Følgende alternativ kan vurderes til innstillingen:

1. Ingen investering
Ingen av utfordringene innledningsvis vil bli løst. Vi vil da ikke kunne tilby lokaler til NAV fra 2022, med reduserte arbeidsplasser lokalt som en mulig konsekvens.
2. Investering i Vektargata og 3. etg. eksisterende rådhus – Tiltak 2-4
Det vil ikke være mulig å skille disse fra hverandre. Utleie av Vektargata vil kreve økning kontorplasser på rådhusområdet eller ved leie. Denne løsningen vil innebære at teknisk drift vil bli lokalisert på Ørin over tid. Dette alternative vil ikke løse utfordringer knyttet til barnevern, uten at leger finner andre aktuelle lokaler. Arbeidslokaler på rådhusområdet vil fortsatt ikke tilfredsstille krav i arbeidsmiljøloven.

Revisjon:	Rating:	Dato:		Sign:	Kr:	
ARCON PROSJEKT AS KONTOHOLDER AV MODULHUS OG BOLIGOMRÅDER NAVIGAS VESTERÅS TRONDHEIM 14.02.2019 12:22:00 E:006 B:0000000000000000 W:006 B:0000000000000000	Oppdragsnavn:		Prosjekt ansvar:			
	Prosjekt:		Tegns: TS			
	Tegningsstille:		Tegns: TS			
	Verdal kommune Verdal Rådhus Byggetrinn 3 Plan 1. Etasje		Kont:	Godk:		
			Dato:	28.01.21		
Prosjekt nr:	Tegning nr:	Rev:	A	Farmat:	A0	
3737-103	A20-01				1:50	
28.01.2021 15:57:01						

17 cellekontor
1 åpent landskap/møterom
3 møterom
1 sermoni/beredskapsrom

Region:	Region	Re: 24.3 m²
A20-02		
Status:	Skisseprosjekt	

[illegible]

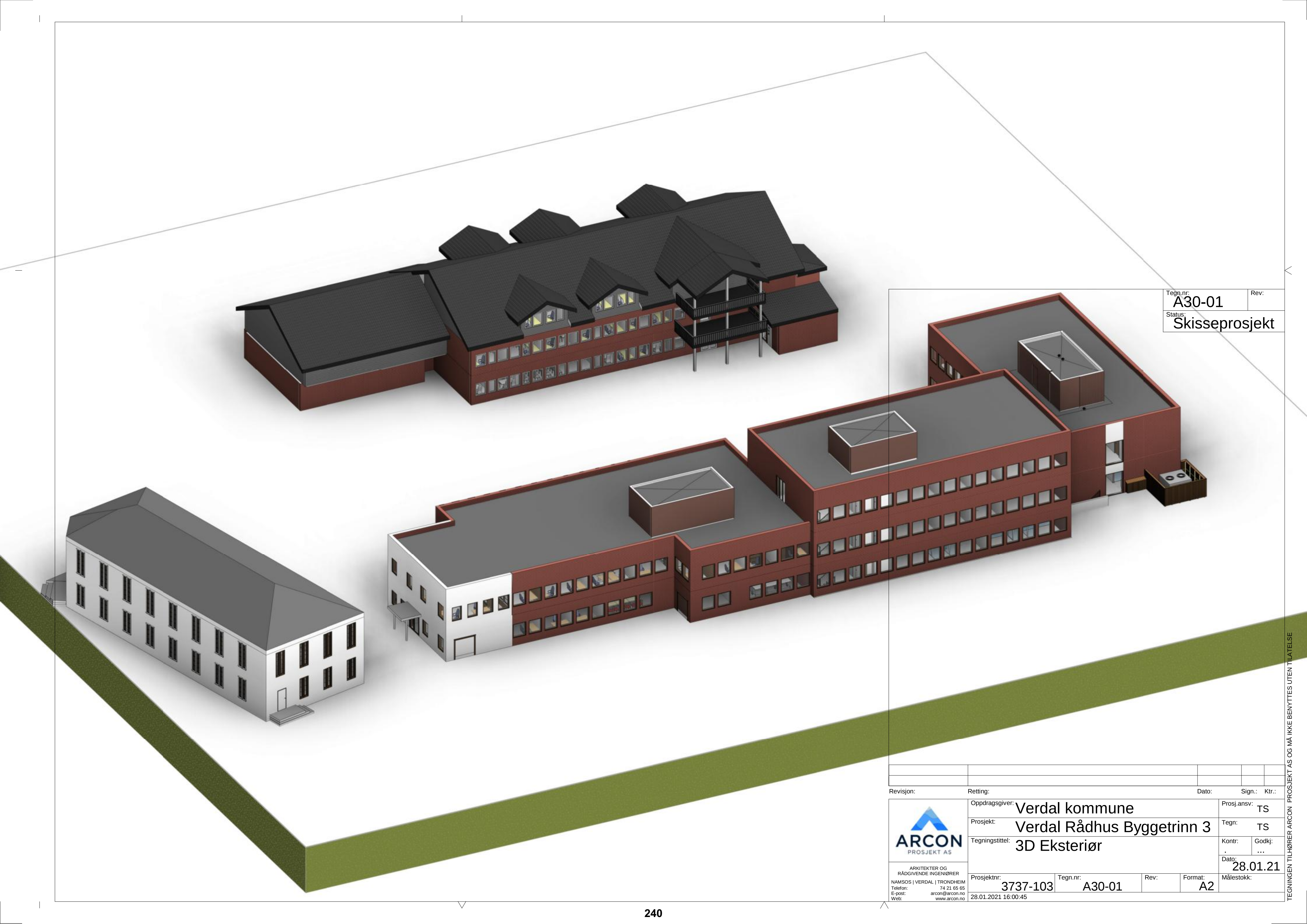
Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign:	Kr:
Oppdragsnavn:		Prosjekt navn:		
Prosjekt:		Tegn:		
Tegningsnummer:		Kontor:	Godek:	
Prosjekt:		Dato:	28.01.21	
Tegn.nr:		Rev:	Format:	Målestokk:
3737-103		A20-01	A0	1 : 50
28.01.2021 15:57:03				

17 cellekontor
1 åpent landskap/møterom
3 møterom
1 sermoni/beredskapsrom

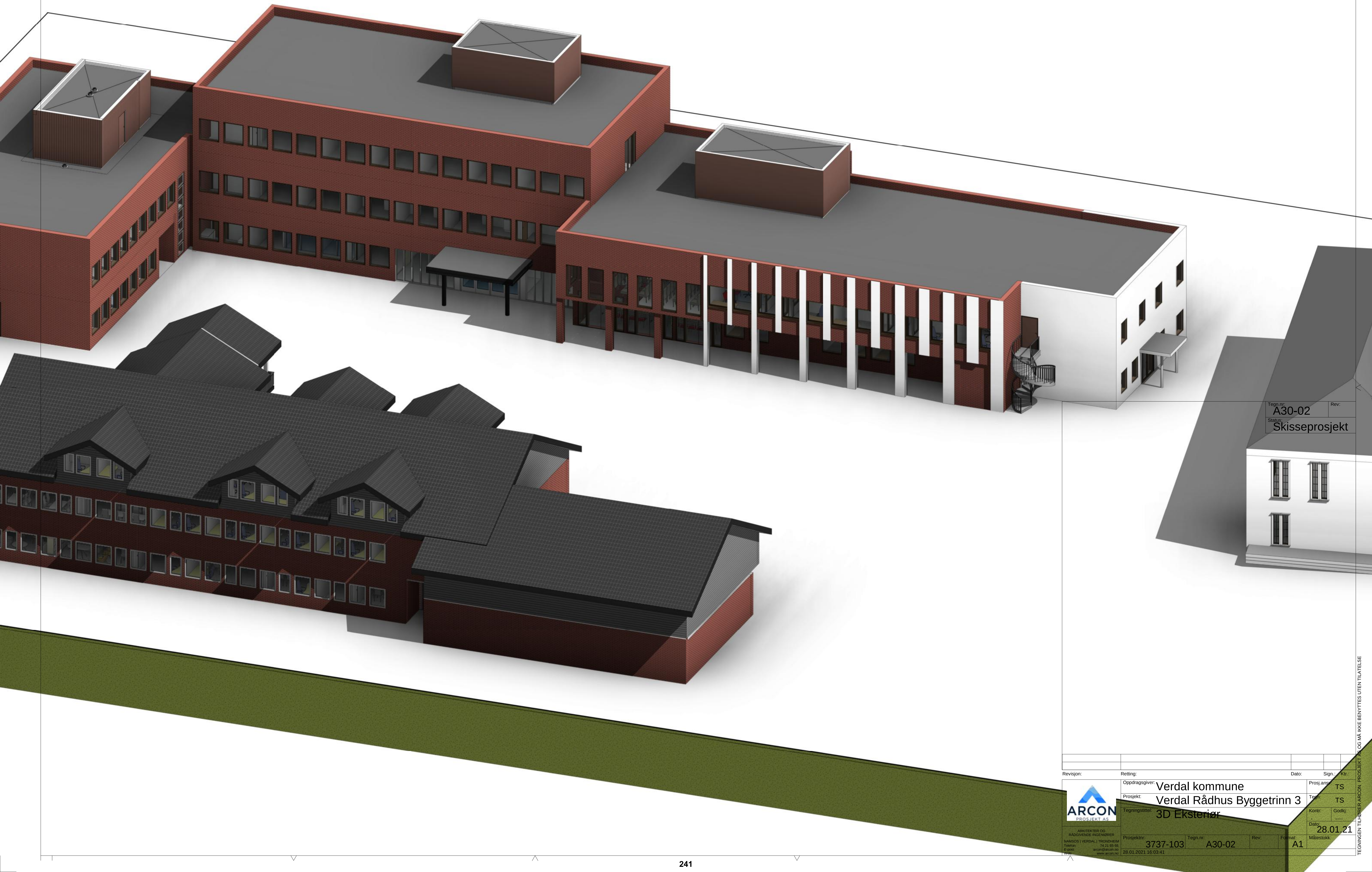
Region:	Region	Re: 24.3 m²
A20-02		
Status:	Skisseprosjekt	

[illegible]

Tegn.nr: **A30-01**
Rev:
Status: **Skisseprosjekt**

Revisjon:		Retting:		Dato:		Sign.:	Ktr.:
		Oppdragsgiver: Verdal kommune		Prosj.ansv: TS		Tegn: TS	
NAMSOS VERDAL TRONDHEIM Telefon: 74 21 65 65 E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no		Prosjekt: Verdal Rådhus Byggetrinn 3		Kontr: ...		Godkj: ...	
		Tegningstittel: 3D Eksteriør		Dato: 28.01.21			
Prosjektnr: 3737-103		Tegn.nr: A30-01		Rev:		Format: A2	
28.01.2021 16:00:45						Målestokk:	

Tegn.nr: A30-02
Rev:
Status: Skisseprosjekt

Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign.:	Ktr.:
Oppdragsgiver:	Verdal kommune	Prosjektansv.	TS	
Prosjekt:	Verdal Rådhus Byggetrinn 3	Tegn.	TS	
Tegningstittel:	3D Eksteriør	Kontr.	Godkj.	
		Dato:	28.01.21	
		Målestokk:		
Prosjektnr:	3737-103	Tegn.nr:	A30-02	Rev.
	28.01.2021 16:03:41	Format:	A1	

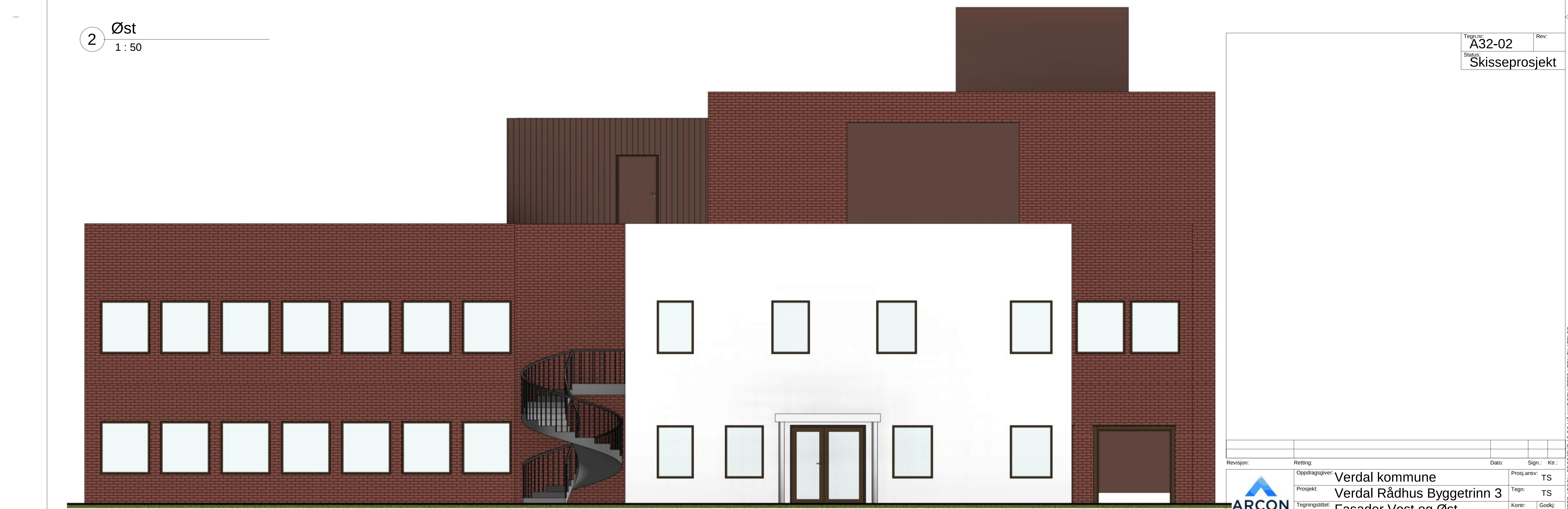

ARKITEKTER OG
RÅDGIVERE I TRONDHEIM
NÅRINGS- OG
HANSØS I VERDAL, TRONDHEIM
Telefon: 74 21 65 65
E-post: arcon@arcon.no
Web: www.arcon.no

TEGNINGEN TILHØRER ARCON. PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BEVYTTES UTEN TILATELSE

2 Øst
1 : 50

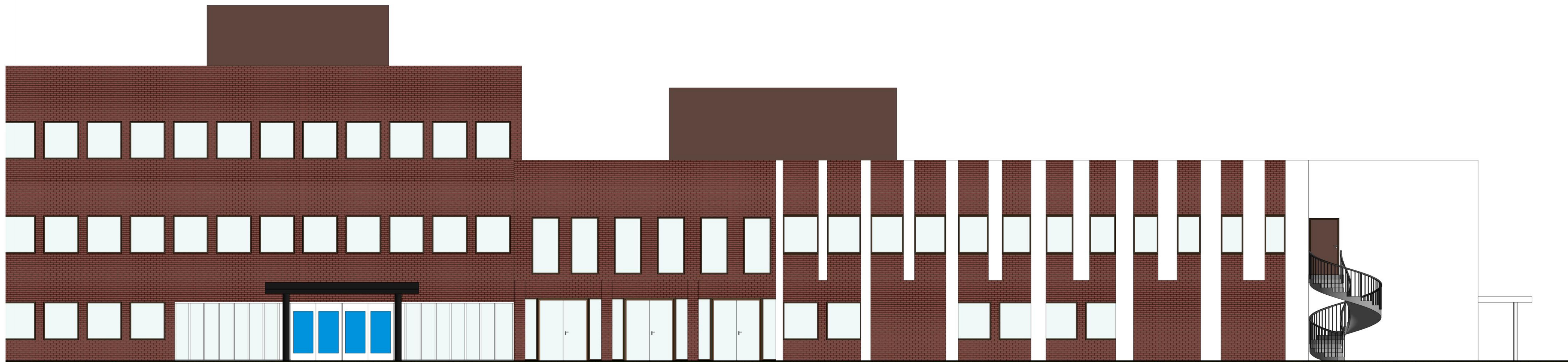
1 Vest
1 : 50

Tegn.nr:	A32-02	Rev:
Status:	Skisseprosjekt	

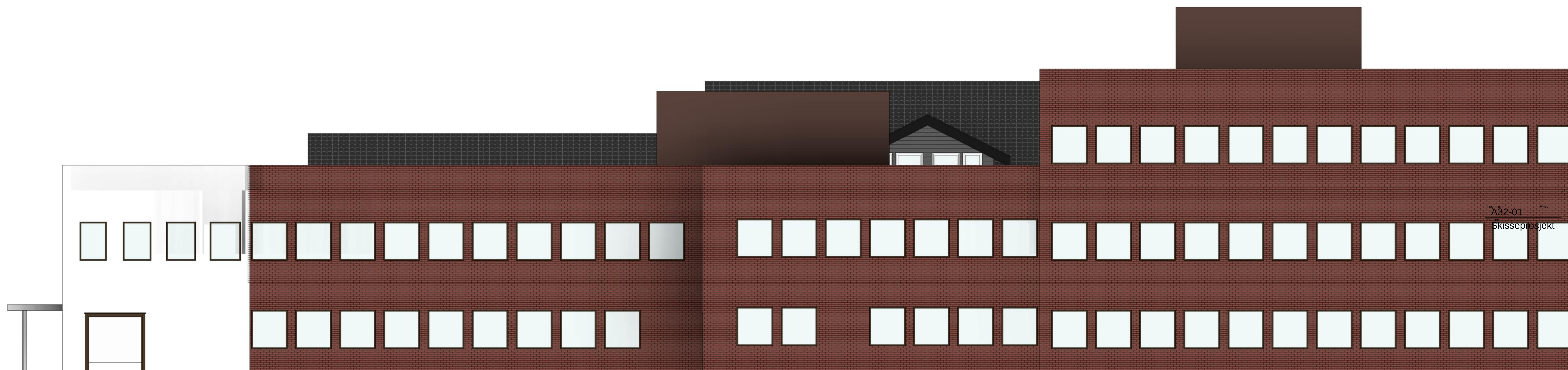
Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign.:	Ktr.:
Oppdragsgiver: Verdal kommune				
Prosjekt: Verdal Rådhus Byggetrinn 3				
Tegningstittel: Fasader Vest og Øst				
Tegningstittel: Fasader Vest og Øst				
Dato: 28.01.21				
Målestokk: 1 : 50				
Prosjektnr: 3737-103				
Tegn.nr: A32-02				
Rev:				
Format: A1				
Målestokk: 1 : 50				
28.01.2021 16:18:35				

ARKITEKTER OG
RÅDGIVENDE INGENIØRER
HAMSO | VERDAL | TRONDHEIM
Telefon: 74 21 65 65
E-post: arcon@arcon.no
Web: www.arcon.no

1 Nord
1 : 50

2 Sør
1 : 50

[illegible]

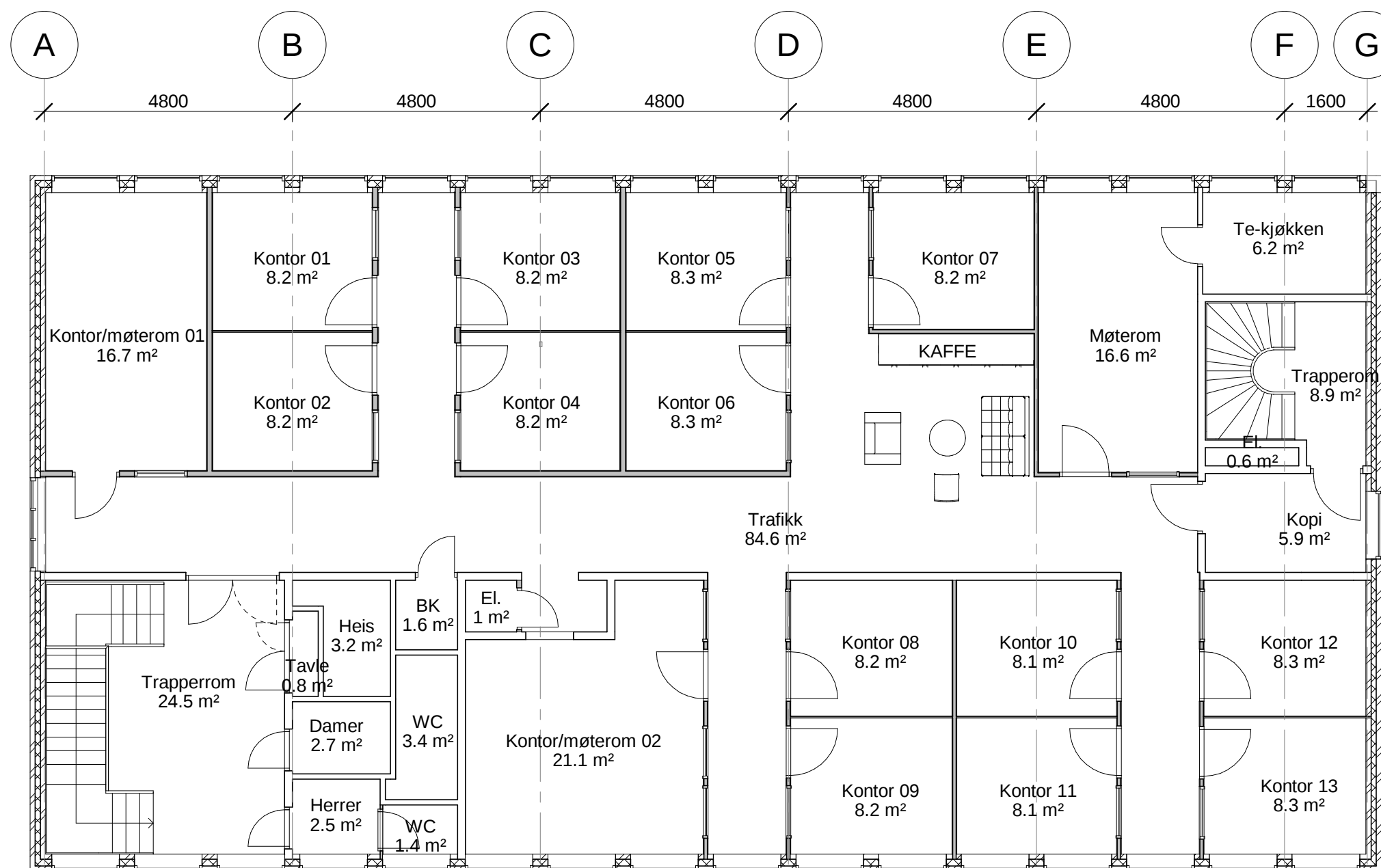
Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign:	Kr:
ARKITEKTER OG INGENIØRER NAROSIS VEGN, 1 TRONKEM VEI 10, 1410 KILDE E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no	Opplysningsvesen Verdal kommune		Prosjekt nr:	TS
	Prosjekt: Verdal Rådhus Byggetrinn 3		Prosjekt navn:	TS
	Tegningsstilt:		Kontor:	Godkj:
			Dato:	28.01.21
	Prosjektnr: 3737-103		Rev:	Målestokk: 1 : 50
Tegningsnr: A32-01		Formet: A0		
28.08.2021 kl. 16:17:19				

Tegn.nr: **A11-01**
 Status: **Prosjektstatus**

Revisjon:				Retting:				Dato:		Sign.:		Ktr.:			
ARKITEKTER OG RÅDGIVENDE INGENIØRER NAMSOS VERDAL TRONDHEIM Telefon: 74 21 65 65 E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no				Oppdragsgiver: Verdal kommune								Prosj.ansv:			
				Prosjekt: Rådhusplassen								Tegn: TS			
				Tegningstittel: Utomhus 3D illustrasjon								Kontr:		Godkj:	
												Dato: 28/01/21			
Prosjektnr: 3737-102				Tegn.nr: A11-01				Rev:		Format: A2		Målestokk:			
29.01.2021 11:06:04															

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATELSE

13 stk. Cellekontor
2 stk. kontor/møterom
1 stk. Møterom

ARKITEKTER OG
RÅDGIVENDE INGENIØRER
NAMSOS | VERDAL | TRONDHEIM
Telefon: 74 21 65 65
E-post: arcon@arcon.no
Web: www.arcon.no

Oppdragsgiver: Verdal kommune				Prosj.ansv: TS	
Prosjekt: Ombygging				Tegn: TS	
Tegningstittel: Plan 3 Etasje alt. 1				Kontr: .	Godkj: .
				Dato: 26/01/21	
Prosjektnr: 3737-101		Tegn.nr: A20-03		Rev:	Format: A3
					Målestokk: 1 : 100
26.01.2021 10:36:35					

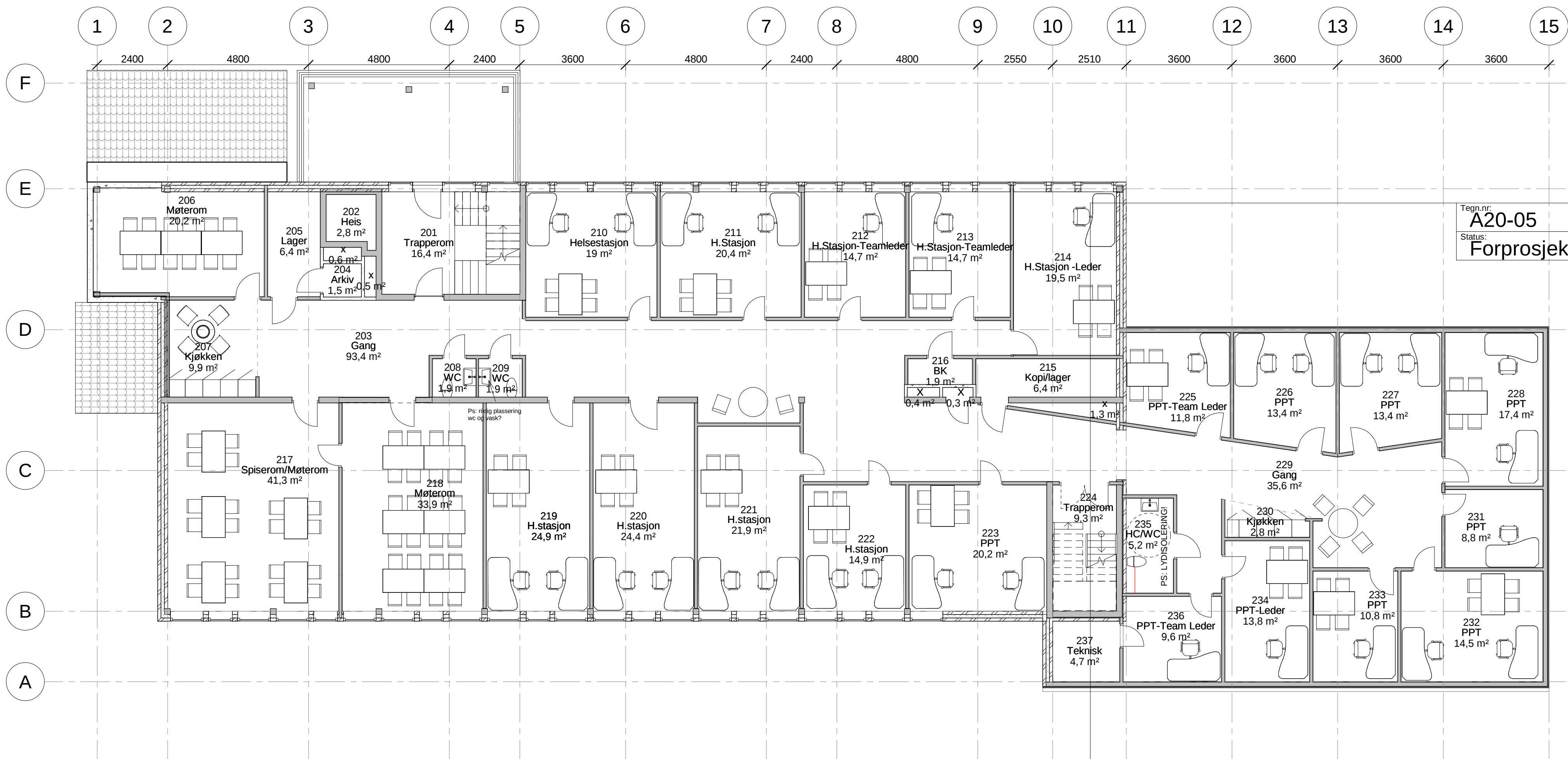

Tegn.nr: **A20-04**
Rev:
Status: **Forprosjekt**

Revisjon:		Retting:		Dato:		Sign.:		Ktr.:	
Oppdragsgiver:		Verdal Kommune		Prosj.ansv:		TS			
Prosjekt:		Helsesenteret		Tegn:		TS			
Tegningstittel:		Plan 1 Etasje		Kontr:		Godkj:			
				Dato:		09/09/20			
Prosjektnr:		3737-104		Tegn.nr:		A20-04		Rev:	
Format:		A2		Målestokk:		1 : 100			
9.09.2020 13:25:18									

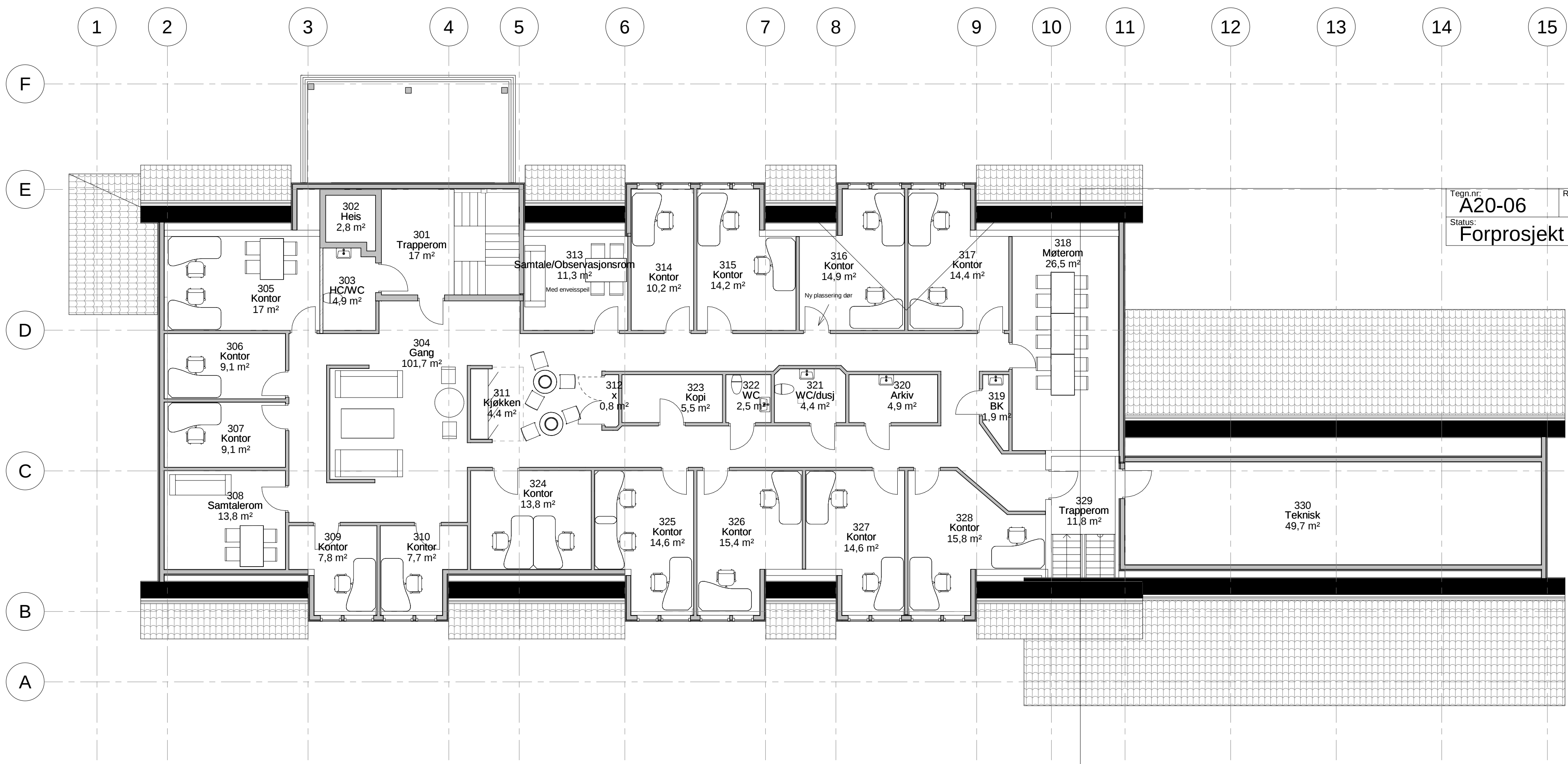

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATELSE

Revisjon:		Retting:		Dato:		Sign.:	Ktr.:
Oppdragsgiver:		Verdal Kommune		Prosj.ansv:		TS	
Prosjekt:		Helsesenteret		Tegn:		TS	
Tegningstittel:		Plan 2 Etasje		Kontr:		Godkj:	
Prosjektnr:		3737-104		Tegn.nr:		A20-05	
Rev:		Format:		Målestokk:		1 : 100	
Dato:		09/09/20		Rev:		A2	
ARCON PROSJEKT AS		ARKITEKTER OG RÅDGIVENDE INGENIØRER		NAMSOS VERDAL TRONDHEIM		74 21 65 65	
E-post: arcon@arcon.no		Web: www.arcon.no		09.09.2020 13:26:37			

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATELSE

Tegn.nr: **A20-06**
Rev:
Status: **Forprosjekt**

Revisjon:		Retting:				Dato:		Sign.:		Ktr.:	
 ARKITEKTER OG RÅDGIVENDE INGENIØRER NAMSOS VERDAL TRONDHEIM Telefon: 74 21 65 65 E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no		Oppdragsgiver: Verdal Kommune						Prosj.ansv: TS			
		Prosjekt: Helsesenteret						Tegn: TS			
		Tegningstittel: Plan 3 Etasje						Kontr: .	Godkj: .		
								Dato: 09/09/20			
Prosjektnr: 3737-104		Tegn.nr: A20-06		Rev:		Format: A2		Målestokk: 1 : 100			
09.09.2020 13:27:04											

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATELSE

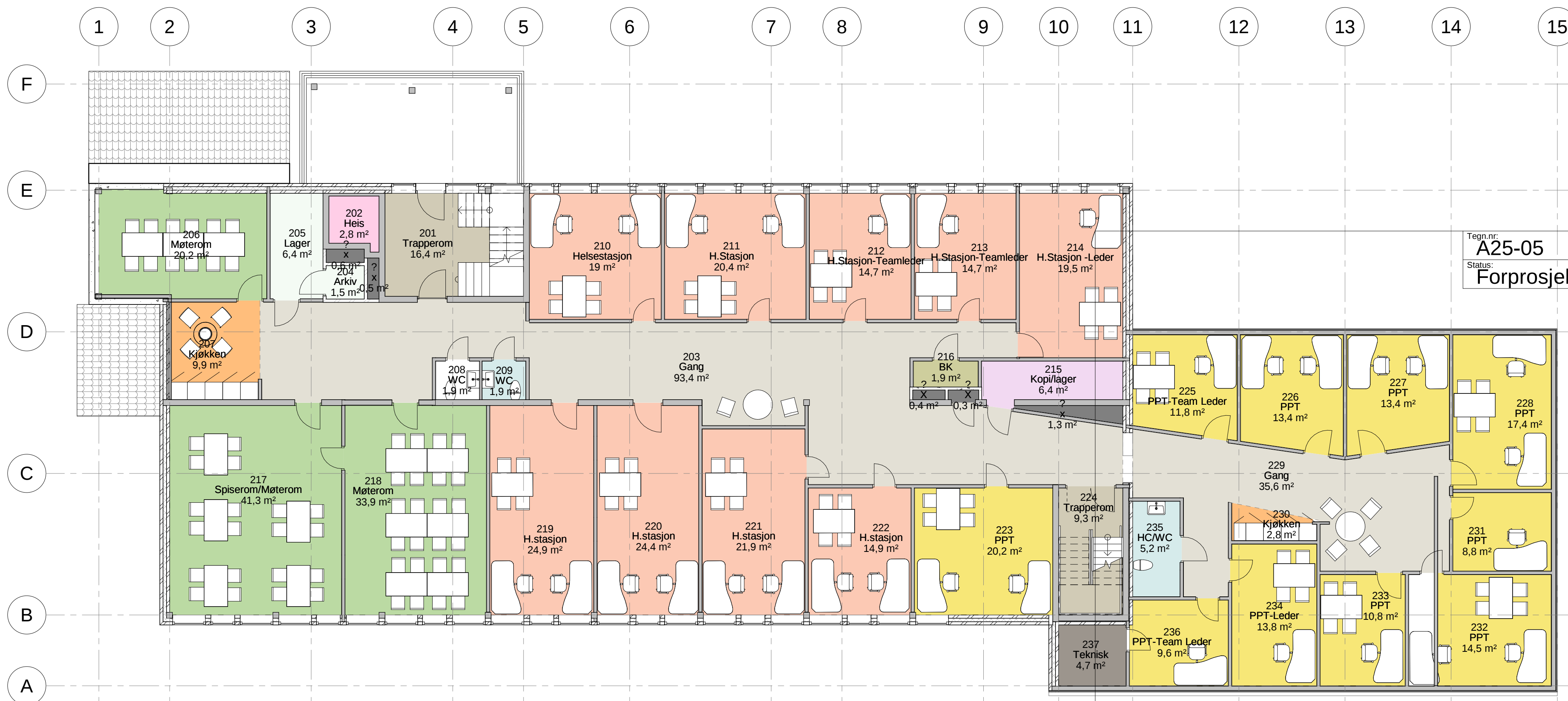
Tegn.nr: **A25-04**
Status: **Forprosjekt**
Rev:

Romoversikt

Arkiv	Konsultasjon	Samtalerom
BK	Kontor	Testrom
Gang	Kopi	WC
Heis	Møterom	x
Kjøkken	Publikum	

Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign.:	Ktr.:
	Oppdragsgiver: Verdal Kommune	Prosj.ansv: TS		
ARKITEKTER OG RÅDGIVENDE INGENIØRER NAMSOS VERDAL TRONDHEIM Telefon: 74 21 65 65 E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no	Prosjekt: Helsesenteret	Tegn: TS	Kontr: .	Godkj: .
	Tegningstittel: Plan 1 Etasje. Enheter	Dato: 09/09/20		
Prosjektnr: 3737-104	Tegn.nr: A25-04	Rev:	Format: A2	Målestokk: 1 : 100
09.09.2020 13:27:43				

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATTELSE

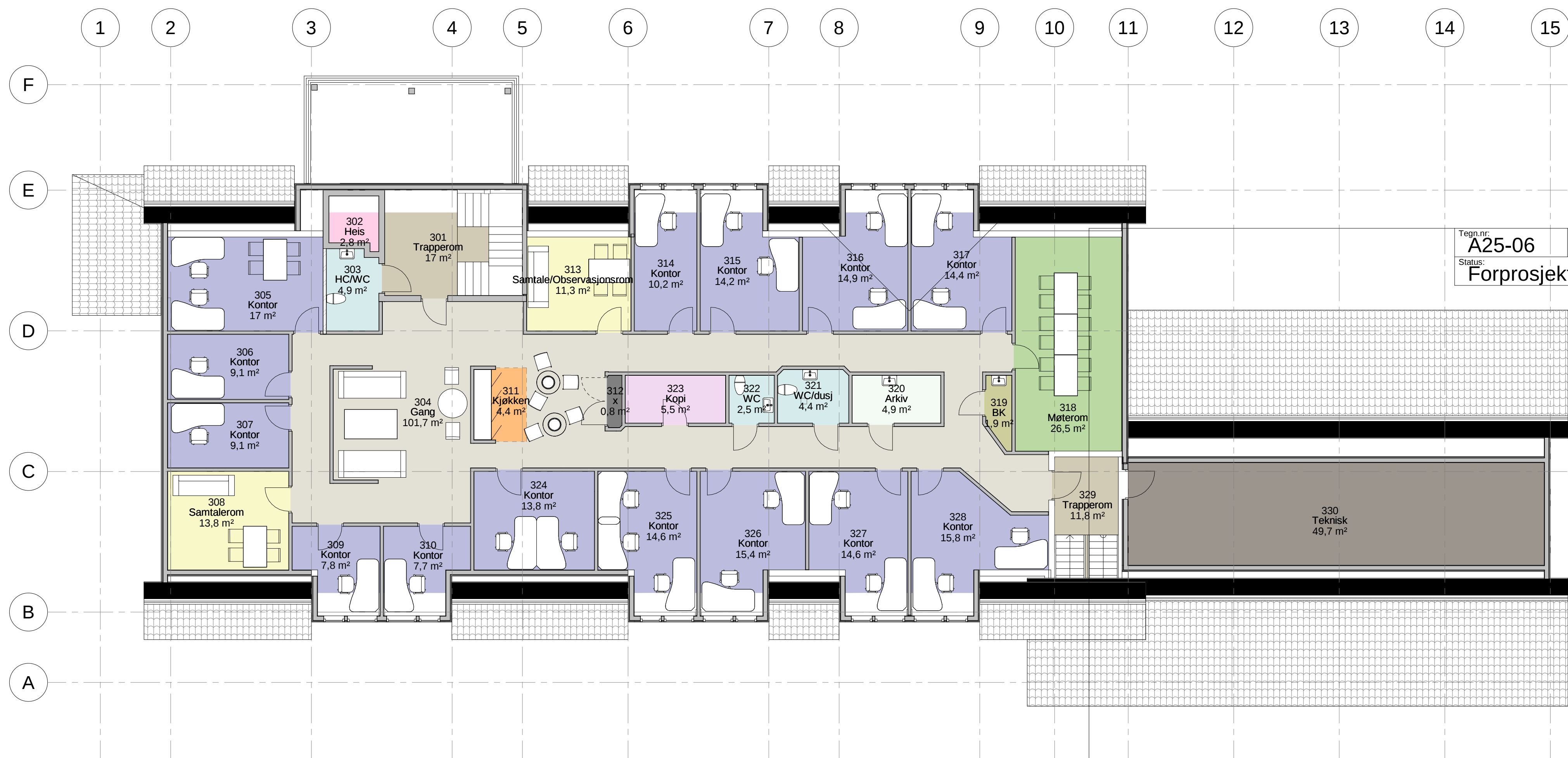

Tegn.nr: **A25-05**
Status: **Forprosjekt**

Romoversikt

Arkiv	Kjøkken	Trapperom
BK	Kopi	WC
Gang	Møterom	X
Heis	PPT	
Helsestasjon	Teknisk	

Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign.:	Ktr.:
Oppdragsgiver: Verdal Kommune		Prosj.ansv: TS		
Prosjekt: Helsesenteret		Tegn: TS		
Tegningstittel: Plan 2 Etasje Enheter		Kontr:	Godkj:	
		Dato: 09/09/20		
Prosjektnr: 3737-104	Tegn.nr: A25-05	Rev:	Format: A2	Målestokk: 1 : 100
09.09.2020 13:28:29				

Tegn.nr: **A25-06**
Rev:
Status: **Forprosjekt**

Romoversikt

	Arkiv		Kontor		Trapperom
	BK		Kopi		WC
	Gang		Møterom		x
	Heis		Samtalerom		
	Kjøkken		Teknisk		

Revisjon:	Retting:	Dato:	Sign.:	Ktr.:
	Oppdragsgiver: Verdal Kommune	Prosj.ansv: TS		
	Prosjekt: Helsesenteret	Tegn: TS		
	Tegningstittel: Plan 3 Etasje Enheter	Kontr: .	Godkj: .	
		Dato: 09/09/20		
ARKITEKTER OG RÅDGIVENDE INGENIØRER NAMSOS VERDAL TRONDHEIM Telefon: 74 21 65 65 E-post: arcon@arcon.no Web: www.arcon.no	Prosjektnr: 3737-104	Tegn.nr: A25-06	Rev:	Format: A2
	09.09.2020 13:29:02	Målestokk: 1 : 100		

TEGNINGEN TILHØRER ARCON PROSJEKT AS OG MÅ IKKE BENYTTES UTEN TILATELSE

Leirsjø Vasslag - Søknad om kommunal garanti for lån til finansiering av oppgradering av vannledningsnett på strekningen Volen - Eklo

Saksbehandler: Bård Kotheim E-post: baard.kotheim@verdal.kommune.no Tlf.: 918 93 781	Arkivref: 2021/1204 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	18.05.2021	39/21
Formannskap	20.05.2021	75/21
Kommunestyre	31.05.2021	60/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 75/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble innstillingen fra utvalg plan og samfunn enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommune stiller seg positiv til søknaden fra Leirsjø Vasslag om kommunal garanti for ett lån på kr.3.000.000,- til utskifting av vannledningsnett mellom Volen og Eklo.
2. Verdal kommune garanterer med simpel garanti for ett lån på kr.3.000.000,- som Leirsjø Vasslag tar opp til utskifting av ledningsnett.
3. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks kr.3.000.000,- med tillegg av 10% av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Kommunens garantiansvar kan ikke overstige kr.3.300.000,-.
4. Verdal kommune krever årlig å få tilsendt revidert regnskap for Leirsjø Vasslag for å sikre seg at vasslaget til enhver tid har en tilstrekkelig vannavgift til å dekke sine utgifter.

Saksprotokoll i Utvalg for plan og samfunn - 18.05.2021 - 39/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

5. Verdal kommune stiller seg positiv til søknaden fra Leirsjø Vasslag om kommunal garanti for ett lån på kr.3.000.000,- til utskifting av vannledningsnett mellom Volen og Eklo.
6. Verdal kommune garanterer med simpel garanti for ett lån på kr.3.000.000,- som Leirsjø Vasslag tar opp til utskifting av ledningsnett.
7. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks kr.3.000.000,- med tillegg av 10% av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Kommunens garantiansvar kan ikke overstige kr.3.300.000,-.

8. Verdal kommune krever årlig å få tilsendt revidert regnskap for Leirsjø Vasslag for å sikre seg at vasslaget til enhver tid har en tilstrekkelig vannavgift til å dekke sine utgifter.

Kommunedirektørens innstilling:

9. Verdal kommune stiller seg positiv til søknaden fra Leirsjø Vasslag om kommunal garanti for ett lån på kr.3.000.000,- til utskifting av vannledningsnett mellom Volen og Eklo.
10. Verdal kommune garanterer med simpel garanti for ett lån på kr.3.000.000,- som Leirsjø Vasslag tar opp til utskifting av ledningsnett.
11. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks kr.3.000.000,- med tillegg av 10% av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Kommunens garantiansvar kan ikke overstige kr.3.300.000,-.
12. Verdal kommune krever årlig å få tilsendt revidert regnskap for Leirsjø Vasslag for å sikre seg at vasslaget til enhver tid har en tilstrekkelig vannavgift til å dekke sine utgifter.

Vedlegg:

- 1 Endelig søknad Verdal kommune
- 2 Korrigert Budsjett Vasslaget

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Leirsjø Vasslag SA er ett andelseid vasslag som har Leirsjøen som vannkilde for produksjon av drikkevann til sine abonnenter. Distribusjonsnettet ligger i Leirådal og Sør-Leksdal. Samarbeidet mellom Verdal kommune og Leirsjø vasslag har pågått over flere tiår. I dag er distribusjonsnettet til kommunen og vasslaget fysisk koblet sammen ved Volen og Binde. Dette muliggjør vassleveranse mellom Verdal vannverk og Leirsjø vasslag hvis det skulle bli behov for dette.

Verdal har også tidligere garantert for lån i forbindelse med utbygginger i regi av Leirsjø Vasslag. Garanti på lån er gitt både i 1998, 2000 og 2007. Alle forpliktelser i forbindelse med disse garantiene er innfridd.

I 2021 har Leirsjø vasslag planlagt å oppgradere ledningsnettet mellom Volen og Eklo. Dagens anlegg ble bygd på 1960-1970-tallet og trenger sårt en oppgradering både med tanke på slitasje og at kapasiteten er for liten i forhold til dagens krav. Det er planlagt å legge en ny vannledning på strekket som er 1,65 km lang. Arbeidene har vært ute på anbud. Kostnadsramme på prosjektet etter anbudsinnhenting er 3,0 mill.kr. Leirsjø Vasslag søker i den forbindelse Verdal kommune om kommunal garanti for dette lånebeløpet.

Vurdering:

Verdal kommune har ett godt samarbeide med Leirsjø Vasslag. Kvaliteten på drikkevannet som produseres fra Leirsjøen er godt. Vannet egner seg derfor utmerket til reservevannkilde for nærliggende områder i Leksdal og Volen og østover som forsynes av Verdal Vannverk.

Leirsjø Vasslag SA er i dag ett vannverk som leverer godt vann til sine abonnenter. På litt lengre sikt kan det være aktuelt med en kommunal overtakelse av vannverket. Dette vil uansett ikke være aktuelt før Verdal Vannverk har fått bygd nytt vannrenseanlegg med økt kapasitet, da dagens kapasitet på Verdal Vannverk er helt på grensen. Det er derfor positivt at Leirsjø Vasslag utbedrer sitt vannledningsnett slik at dette sikrer god og sikker vannforsyning til befolkningen i Leirådal og Sør-Leksdal. Dette sikrer denne delen av Verdal godt og sikkert drikkevann.

Utgifter som Leirsjø Vasslag har dekkes over vannavgiften. Det er derfor viktig at Verdal kommune sikrer seg at vasslaget har en tilstrekkelig vannavgift til å dekke sine utgifter ved at kommunen hvert år får tilsendt revidert årsregnskap.

Kommunedirektøren anbefaler ut fra det ovennevnte at lånegaranti blir gitt.

Leirsjøvasslag SA
Tomas Iver Hallem
Fiksevegen 39
7656 VERDAL

27.04.2021

Verdal Kommune
Bård Kotheim
VERDAL

SØKNAD OM GARANTISTILLELSE FOR UTBYGGING AV NY VANNLEDNING FRA VOLEN TIL EKLO.

Henviser til e-post datert 04.04.21 der Leirsjø vasslag SA ønsker å søke om garanti fra Verdal kommune. Leirsjø vasslag SA har i årsmøtet 25.04.21 besluttet å gjennomføre utskifting av vannledningen mellom Volen og Eklo. Årsmøtet besluttet også at det inngås kontrakt med Vuku Naturstein A/S som ut ifra kriteriene i anbudskonkurransen kom best ut.

Årsmøtet vedtok videre at vasslaget søker finansiering av utbyggingen i Sparebank 1 Midt-Norge (SMN) innenfor en ramme på 3.000.000 kroner. Leirsjø vasslag SA har i dag mottatt bekreftelse på at SMN er positiv til lånesøknaden. Leirsjø vasslag søker ut ifra dette herved om en kommunal garanti for lånet i SMN på 3.000.000 kroner.

Tomas Iver Hallem
Styreleder Leirsjø vasslag

Leirsjø Vasslag
Resultatregnskap 2020

	Noter	Regnskap		Budsjett	
		2020	2019	2020	2021
Vassavgift/Påkoblingsavgift	1	557 567	548 024	563 000	610 000
Videresalg varer		16 053	11 776	11 800	16 000
Sum driftsinntekter		573 620	559 800	574 800	626 000
Kjøp av varer (for videresalg)		15 719	11 742	12 000	15 000
Sum varekjøp		15 719	11 742	12 000	15 000
Godtgjørelse til styremedlemmer		45 000	45 000	45 000	45 000
Lønn for ekstra arbeid	2	14 550	20 550	45 000	35 000
Arbeidsgiveravgift		8 397	9 243	12 690	11 280
Sum lønnskostnad		67 947	74 793	102 690	91 280
Avskrivninger	3	168 794	81 593	80 000	257 008
Strøm		40 533	49 648	50 000	50 000
Vedlikehold anlegg		44 359	162 790	130 000	50 000
Regnskapshonorar		25 216	25 639	27 000	30 000
MinSide attestasjon/tolking faktura		4 429	3 721	4 000	5 000
Konsulentonorar		78 771	1 150	5 000	40 000
Vannprøver		37 737	32 196	37 000	38 000
Kontorkostnader inkl. tlf/porto/annonser/møter		13 507	15 321	15 000	15 000
Sum driftskostnader og avskrivninger		413 346	372 058	348 000	485 008
Bilgodtgjørelse		1 910	1 085	3 000	3 000
Forsikringspremie		24 245	23 428	25 000	25 000
Andre kostnader		6 762	11 587	12 000	7 000
Avsatt tap på fordring		30 000	30 000		30 000
Sum annen driftskostnad		62 917	66 100	40 000	65 000
Renteinntekt, bankinnskudd		7 004	6 862	9 000	2 500
Rente kundefordringer		84	3 306	1 000	0
Annen finansinntekt (Gjensidige)		3 168	3 156	3 290	3 000
Rentekostnad (banklån og leverandører)		740	34		74 460
Resultat finansposter		9 516	13 290	13 290	-68 960
Resultat før skatt		23 207	48 397	85 400	-99 248
Skatt på resultat og formue					
Resultat etter skatt		23 207	48 397		

Note 1

Auke i vassavgift på 10%

Note 2

Honorar for ekstra-arbeid vedtatt av årsmøtet 24/3 2009

Note 3

9 % avskrivning

Budsjett korrigert på årsmøtet SNK 25/4 2021. ut fra vedtak om nyanlegg Volen-Ekloa

Leirsjø Vasslag

Budsjett ledning Volen-Ekloa

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sum driftsinntekter	573 620	626 000	687 000	687 000	687 000	687 000
Sum varekjøp	15 719	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Sum lønnskostnad	67 947	91 280	91 280	91 280	91 280	91 280
Sum driftskostnader og avskrivninger	413 346	485 008	470 513	457 323	445 320	434 398
Sum annen driftskostnad	62 917	65 000	65 000	35 000	35 000	35 000
Sum renteposter	9 516	-68 960	-106 936	-106 936	-101 289	-95 642
Resultat regnskap	23 207	-99 248	-61 729	-18 539	-889	15 680
Overskudd likviditet (avskrivning betales ikke)	192 001	157 760	180 784	210 784	216 431	222 078
Avdrag lån	0	0	112 936	112 936	112 936	112 936
Likviditetsoverskudd etter avdrag lån	192 001	157 760	67 849	97 849	103 495	109 142

ANLEGG						
Anlegg før investering 2021		1 789 455	1 628 404	1 481 848	1 348 481	1 227 118
Årlig avskrivning eksisterende anlegg	9,00 %	161 051	146 556	133 366	121 363	110 441
Anbud fra Vuku Naturstein		2 311 925				
Uforutsette kostnader	15 %	346 789				
Konsulenter (NorConsult)		220 000				
Sum investering (uten mva.)		2 878 714				

LÅN		
Beregning av lån	Pengeflyt	Saldo lån
Investering med mva	3 598 392	3 598 392
Egenkapital brukes	-620 000	2 978 392
Moms tilbakebetales (2mnd moms)	-719 678	2 258 714
Samlet lånebehov til slutt	2 258 714	
Maks lånebehov vil være (i år 1)	2 978 392	
Grunnlag for vurderinger.		
Pr i dag har Vasslaget 700 000,- som fritt kunne vært benyttet sommer 2021 (etter at vassavgift 1t 2021 er betalt)		
Bruk av EK i 2021	620 000	

Auke i vassavgift						
Auke i året		10 %	10 %	0 %	0 %	0 %
Vassavgift pr andel eks. mva	360	396	436	436	436	436
Samlet auke i avgift 2021-2025 mot 2020	-	(Sum av inntekt linje 8 ("Auke i vassavgift....."))				
Vanlig husstand/år	2 250	2 475	2 723	2 723	2 723	2 723
Verdal Kommune inntil 150 m2 uten måler	5 015					

25/4 2021 Driftslaget SA
Einar Landfald

Salg Reinsholm omsorgsboliger - Kassefabrikkvegen 2

Saksbehandler: Bjørn Erik Haug	Arkivref: 2021/1218 - /
E-post: bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no	
Tlf.: 993 54 879	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	06.05.2021	63/21
Kommunestyre	31.05.2021	61/21

Saksprotokoll i Formannskap - 06.05.2021 - 63/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunestyre godkjenner at eiendommene 23/52 og 23/65 beliggende på Reinsholm legges ut for salg.
2. For å gjennomføre salget benyttes eiendomsmegler.
3. Det innarbeides 250 000 kr for overrislingsanlegg på leilighetene i Kvisla i økonomiplanen 2022.

Kommunedirektørens innstilling:

4. Verdal kommunestyre godkjenner at eiendommene 23/52 og 23/65 beliggende på Reinsholm legges ut for salg.
5. For å gjennomføre salget benyttes eiendomsmegler.
6. Det innarbeides 250 000 kr for overrislingsanlegg på leilighetene i Kvisla i økonomiplanen 2022.

Vedlegg:

- 1 Situasjonskart - Omsorgsboliger Reinsholm

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Omsorgsboligene på Reinsholm ble ifølge matrikkelen bygget i 2005, og tatt i bruk i 2006. Bygget har fem leiligheter og fellesarealer, totalt 350 kvm. Eiendommene 23/52 og 23/65 er 1614 kvm stort, og de er regulert til tjenesteyting. Det ligger midt i et boligområde, så det er mulig for kjøper å omregulere til boligformål etter søknad. Planavdelingen i Verdal kommune bekrefter at det ikke skal være spesielle utfordringer med en omregulering.

Det er fem omsorgsboliger i eksisterende bygg. Kommunalsjef helse og velferd har bekreftet at leilighetene ikke lenger skal benyttes. Det har vært en del naboklager på bruken av leilighetene. Når de ble bygget var de i utkanten av boligområdet, men nå er de midt i et større boligområde på Reinsholm.

Det ble gitt tilskudd for omsorgsleilighetene i 2007 på 940 000 kr. Retningslinjene fra Husbanken sier at «hvis boligene/sykehjemsplassene i løpet av de første 20 årene etter utbetaling brukes til andre formål enn det som er forutsatt ved tilskuddstildelingen, kan Husbanken kreve at kommunen tilbakebetaler den delen av oppstartingsstilskuddet som ikke er avskrevet. Tilskuddet blir avskrevet med 5 prosent av opprinnelig tilskuddsbeløp hvert år etter utbetaling. Kompensasjonstilskuddet vil ved en slik endring opphøre.»

Andelen som Husbanken kan kreve kommunen tilbakebetaler er 329 000 kr.
Kompensasjonstilskuddet som vil opphøre og som vi mottar årlig er 111 222 kr.

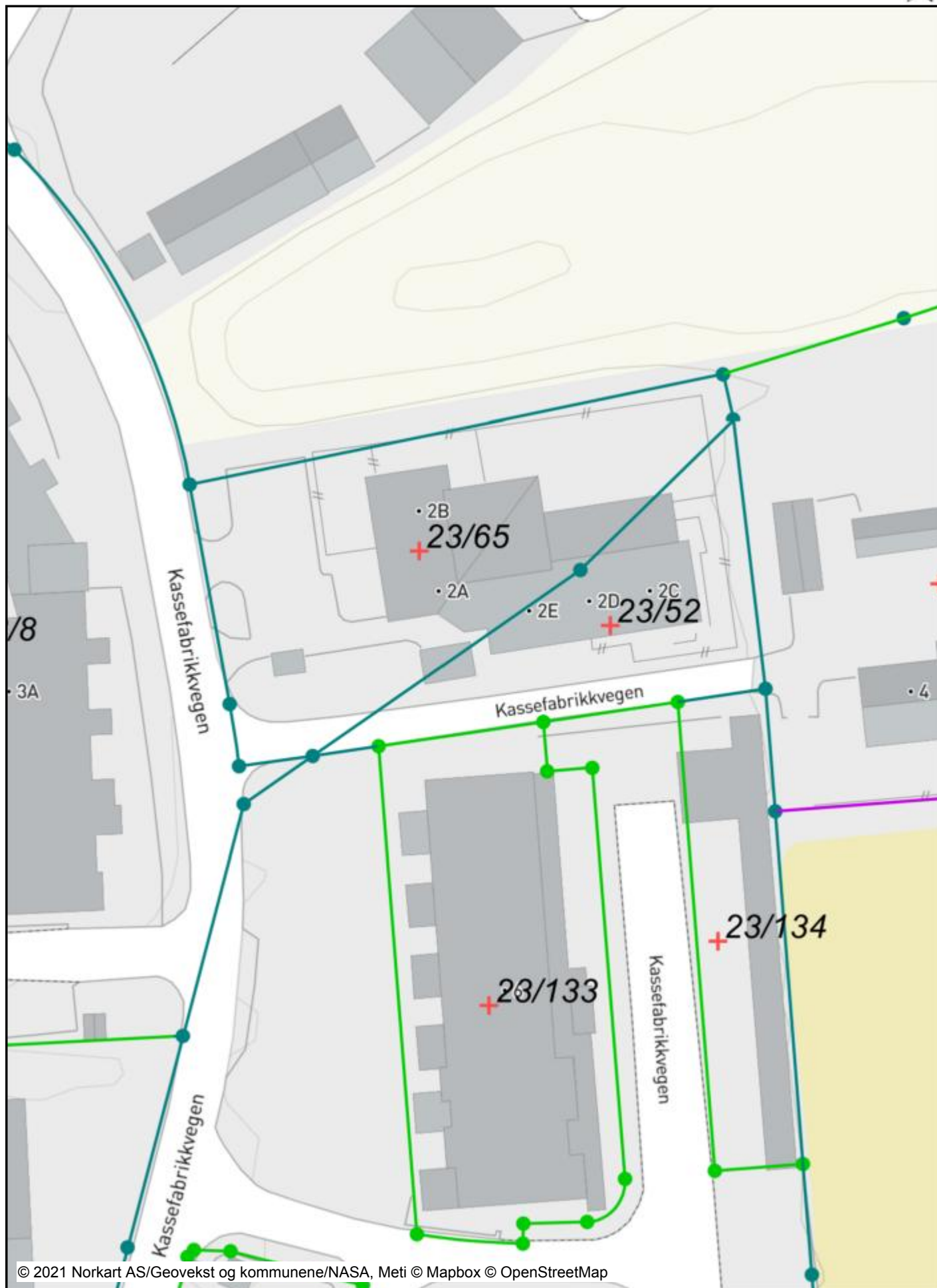
Det er store utgifter til oppgradering av leilighetene etter hard bruk av leieboere. Kostnadene for å bytte vinduer, reparere vannskader og andre skader i leilighetene beregnes til 1 mill. kr. for at leilighetene skal bli beboelig igjen.

Fordelen med Reinsholm er at det er overrislingsanlegg i leilighetene. Kommunedirektøren mener overrislingsanlegg kan settes opp på Kvisla i stedet, slik at de fem leilighetene for personer med oppfølging for rus-/psykiske problemer får den ekstra brannsikkerheten. Ved å innarbeide 250 000 kr i økonomiplanen får vi overrislingsanlegg på Kvisla neste år.

Vurdering:

Verdal kommune skal ikke lenger benytte de fem omsorgsboligene som er i eksisterende bygg. Bygget ligger i ett attraktivt, sentrumsnært boligområde og skal derfor være forholdsvis greit å selge. Tomten vil med stor sannsynlighet bli omregulert til boligformål.

Kommunedirektøren har ved flere anledninger påpekt viktigheten av at kommunen kvitter seg med bygg som den ikke har bruk for. Kommunedirektøren foreslår derfor at eiendommen legges ut på salg på det åpne marked. Til dette brukes eiendomsmegler.

Tegnforklaring

Matrikkelkart

•	Grunneiendom
•	Festegrunn
•	Festegrunn
	Hjelpelinje veg
	Hjelpelinje fiktiv
	Hjelpelinje punkt feste
	Hjelpelinje vannkart
	Skissengyaktighet (metode 80 / 81 / 82)
	Grense ≤ 10 cm
	Grense ≤ 30 cm
	Grense < 200 cm
	Grense < 500 cm
	Grense ≥ 500 cm
•	Grensepkt skissekvalitet (metode 80 / 81 / 82)
•	Grensepkt ≤ 10 cm
•	Grensepkt ≤ 30 cm
•	Grensepkt < 200 cm
•	Grensepkt < 500 cm
•	Grensepkt ≥ 500 cm

Planprogram - Detaljregulering Stiklestad skole

Saksbehandler: Gunhild Kvistad	Arkivref: 2021/40 -
E-post: gunhild.kvistad@verdal.kommune.no	/2020004
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	18.05.2021	46/21
Kommunestyre	31.05.2021	62/21

Saksprotokoll i Utvalg for plan og samfunn - 18.05.2021 - 46/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Vedlagte forslag til planprogram, sist revidert 04.05.2021, fastsettes med hjemmel i [plan- og bygningslovens § 12-9](#).

Kommunedirektørens innstilling:

Vedlagte forslag til planprogram, sist revidert 04.05.2021, fastsettes med hjemmel i [plan- og bygningslovens § 12-9](#).

Vedlegg:

1. Planprogram Detaljregulering Stiklestad skole_04.05.2021
2. Sammendrag og kommentarer - varsel om oppstart_05.05.2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

BAKGRUNN

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for ny barneskole på Stiklestad (planteskole-området) for ca. 350 elever, og sikre areal til idrettsanlegg, jf. vedtak i KOM-sak 56/17 («Skolestruktur og forskriftsendring 2017») og 57/20 («Ny behandling - lokalisering av ny Stiklestad og Leksdal skole»), se under. Planområdet vil bl.a. omfatte gnr./bnr. 36/80 og 36/75, ev. med tillegg for adkomst.

Vedtak i KOM-sak 56/17 den 19.06.2020

...

På bakgrunn av dette vedtar kommunestyret følgende strukturelle endringer:

- Leksdal skole slås sammen med Stiklestad skole senest fra 01.08.2022.

En sammenslått skole vil sikre et elevgrunnlag som muliggjør bygging av en ny felles barneskole på Stiklestad. En sammenslått skole vil sikre en skole med i hovedsak to klasser på hvert årstrinn så langt det er mulig å se framover. Dette gir en stabil driftssituasjon med pedagogisk gunstige klassestørrelser. Rådmannens vurderinger i denne sammenheng støttes i sin helhet.

...

Vedtak i KOM-sak 57/20 den 15.06.2020:

- 1. Verdal kommune inngår en intensjonsavtale om å kjøpe areal, tomt B og C, fra Kålen eiendom AS og Tegilverket AS, som tomt for ny skole for Stiklestad og Leksdal skolekrets med arealer for skoleformål og fremtidig areal til idretts- og aktivitetsformål. Rådmann får fullmakt til å fullføre kjøpet når reguleringsplan for området er godkjent.*
- 2. Rådmannen bes om å utarbeide forprosjekt for bygging av skole på nødvendig areal av tomtene B og C, og å utarbeide reguleringsplan for området.*

Barneskole med eller uten idrettsanlegg

I kommunestyret 30. november 2020 ble sak 113/20 om «Rekrutteringsanlegg i friidrett» utsatt. I forkant hadde formannskapet i sak 157/20, den 26. november fattet følgende vedtak: «*Saken utsettes i påvente av utredning av mulighet for nytt rekrutteringsanlegg lokalisert ved nye Stiklestad/ Leksdal skole.*»

I kommunestyret 1. mars 2021 sak 15/21 «Oppklaringsvedtak reguleringsplan og forprosjekt nye Stiklestad skole» ble det fattet vedtak om at det skal legges frem et forprosjekt med tre alternativer:

- a) Forprosjekt inkludert kostnadsestimat for en barneskole for inntil 350 elever inkludert uteområde.
- b) Forprosjekt inkludert kostnadsestimater for en barneskole inkludert idrettsformål uten friidrettsanlegg, etter behov/ønsker skissert av Verdal idrettsråd. (Vedlegg til denne sak)
- c) Forprosjekt inkludert kostnadsestimater for en barneskole inkludert uteområde og rekrutteringsanlegg for friidrettsanlegg og andre idrettsformål etter behov/ønsker skissert av Verdal idrettsråd. (Vedlegg til denne sak)

Navnet skal være Stiklestad skole, selv om skolen dekker skolekretsene Stiklestad og Leksdal.

Adkomst til naboeiendom 36/29 (D) skal hensyntas, jf. avtale.

Planstatus og krav om planprogram og KU

Planområdet er i gjeldende kommuneplan vedtatt i 2011, avsatt til LNFR-formål. Skole- og idrettsformål vil være i strid med gjeldende plan. Tiltaket og tomte er også av en slik karakter at realisering av planen vil kunne ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Det er derfor stilt krav om planprogram og konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning (FOR-2017-06-21-854). Skole-/undervisningsformål omfattes av forskriftens tabell II punkt j) «offentlig tjenesteyting», samt konflikt/utfordringer med forurensning grunnet i forskriftens kriterier i § 10. Idrettsanlegg kan vurderes å falle innunder allmennnyttig formål i tabell II punkt j).

Hensikten med planprogrammet er å redegjøre for planprosessen og behovet for utredninger i konsekvensutredningen.

Oppstart av reguleringsplanarbeid ble varslet i mars med frist for å melde inn merknader til planoppstart og/ eller forslag til planprogram 19. april 2021.

Planområdet

Varslet plangrense er 136 daa, og består av flere eiendommer enn det som sannsynligvis vil inngå i endelig plan. Planområdet er utvidet for å kunne sikre gode trafikale løsninger, samt adkomst til andre eiendommer. Planavgrensningen nord for Forbregdsvegen er overlappende med pågående planarbeid for nytt boligområde Fagerli. Endelig plangrenser for planene vil bli koordinert av Verdal kommune.

Planområdet dekker område som tidligere ble benyttet til planteskole. Lagerbygning i sør brukes i dag som magasin for Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Arealene på begge sider av Forbregdsvegen består av barskog plantet i forbindelse med planteskoledriften. Barskogen omkranses av jordbruksarealer på alle sider. Planområdet er forholdsvis flatt med svak helling mot sør, med unntak av i nord-vest der det er brattere helling.

Siden området har vært benyttet til planteskole har det vært gjennomført miljøtekniske grunnundersøkelser. Det er påvist noe forurensning i grunnen og utarbeidet en egen tiltaksplan for området for det som må gjøres av masseutskiftinger m.m. før arealene kan tas i bruk til skole.

Det er også gjennomført geotekniske grunnundersøkelser. Det er påvist kvikkleire i noen av borehullene.

Nærmeste større boligområde er Forbregd Lein.

For mer utfyllende beskrivelse av planområdet vises det til vedlagte forslag til planprogram.

Konsekvensutredningen

I planprogrammet redegjøres det for hvilke alternativ som skal konsekvensutredes, hvilke tema som skal vurderes og hvilken metode som skal benyttes.

Det er planlagt å utrede alternativ 0 som er dagens situasjon og alternativ 1, 2 og 3 som tilsvarer a), b) og c) i bestillingen i kommunestyrevedtaket 1. mars. I Planprogrammets kapittel 7.1 redegjøres det for tema som skal inngå i utredningen og hva som skal inngå i planbeskrivelsen.

Det er foreslått følgende utredningstemaer i konsekvensutredningen:

- Kulturminner og kulturmiljø
- Landskapsbilde
- Forurensning (grunnforurensning og støy)
- Grunnforhold
- Vannmiljø
- Trafikale forhold

Forurensning og geoteknikk vil være de største og viktigste temaene for denne utredningen.

Det er flere temaer som vil inngå i planbeskrivelsen. Tema omtalt nedenfor vil få særlig fokus:

- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett, universell utforming
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet
- Vann- og avløp og overvannshåndtering

I tillegg skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Merknader til varsel om planoppstart og forslag til planprogram på høring

Det er mottatt til sammen 9 innspill, 1 fra grunneier/nabo og 8 fra offentlige myndigheter:

- Leif Skjevik, datert 14.04.2021
- Sametinget, datert 12.03.2021
- Statens vegvesen, datert 26.03.2021
- Trøndelag fylkeskommune, datert 19.04.2021
- AtB, datert 16.04.2021
- Statsforvalteren i Trøndelag, datert 14.04
- Mattilsynet, datert 16.04.2021
- NVE, datert 30.03.2021
- Verdal kommune, Landbruk, miljø og arealforvaltning, datert 16.04.2021

Vedlagte notat fra Sweco datert 05.05.2021 oppsummerer og kommenterer samtlige innspill, og det går fram om innspillene er tatt til følge med endringer i planprogrammet eller om disse vil bli vurdert i forbindelse med utarbeidelse av selve planforslaget.

Vurdering:

Kommunedirektøren vurderer planprogrammet til å redegjøre godt for planprosessen og utredningene som foreslås synes dekkende for å avklare ny arealbruk.

Merknadene som har kommet under høringen er grundig gjennomgått av konsulent i vedlagte notat og det er gjort nødvendige endringer av det første utkastet til planprogram for å svare ut innspillene som har kommet.

Kommunedirektøren vurderer planprogrammet til å gi et godt grunnlag for det videre arbeidet med reguleringsplanen og tilrår at vedlagte planprogram fastsettes.

PLANPROGRAM

Detaljregulering for Stiklestad skole, planID 2020004,
Verdal kommune

Kunde: Verdal kommune

Prosjekt: Detaljregulering for Stiklestad skole

Prosjektnummer: 10221228

Rev.: 04.05.2021

Dato: 05.03.2021

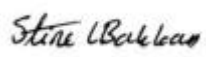
Sammendrag:

Planprogrammet omfatter utarbeidelse av reguleringsplan for ny barneskole på Stiklestad, samt sikring av areal til idrettsanlegg.

Det aktuelle området ligger ca. 5 km fra Verdal sentrum, nord for Stiklestad Nasjonale kultursenter. Planområdet er avgrenset av Forbregdsvegen i nord og Leksdalsvegen i øst.

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for at etablering av ny barneskole på Stiklestad kan gjennomføres. Samtidig skal planarbeidet sikre areal til idrettsanlegg på de aktuelle områdene. Planområdet skal derfor tilrettelegges for ny barneskole, med tilhørende uteområde og parkering, i tillegg til evt. idrettsanlegg og rekrutteringsanlegg for friidrett, med tilhørende parkering. Planarbeidet skal sikre god og trygg adkomst for barn og unge til og fra skoleområdet, samt god bussforbindelse og trafiksikre løsninger for av- og påstigning.

Planprogrammet inneholder vurderinger av hva som trenger nærmere undersøkelser eller utredninger.

Utarbeidet av:	Sign.:
Stine Liaklev Bakkan	
Kontrollert av:	Sign.:
Bjørn Stubbe	
Prosjektleder:	Prosjekteier:
Reidar Grande	Reidar Grande

Revisjonshistorikk:

01	04.05.2021	Revidering etter innkomne merknader	nostba	nobjos
Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet av	Kontrollert av

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	4
1.1	Formålet med og bakgrunnen for planen	4
1.2	Krav om konsekvensutredning (KU)	5
2	Beskrivelse av planområdet	6
2.1	Beliggenhet	6
2.2	Eksisterende arealbruk og nærmiljø	7
2.3	Topografi og landskap	7
2.4	Naturmangfold	7
2.5	Kulturminner- og kulturmiljø	7
2.6	Barn og unge	8
2.7	Friluftsliv	8
2.8	Transportsituasjon	8
2.9	Spesielle miljøforhold	9
3	Beskrivelse av tiltaket	15
4	Aktuelle overordnede rammer og premisser	15
4.1	Rundskriv/retningslinjer	15
4.2	Regional plan	15
4.3	Kommuneplan	16
4.4	Gjeldende reguleringsplaner	17
4.5	Tilgrensende reguleringsplaner	17
4.6	Pågående planarbeid	17
4.7	Andre relevante planer	18
5	Metode	20
6	Alternativer	22
7	Utredningsbehov	23
7.1	Kartlegging av utredningsbehov	23
7.2	Tema som skal utredes i konsekvensutredningen (KU)	24
7.3	Tema som skal omtales i planbeskrivelsen	28
7.4	Risiko- og sårbarhets analyse	28
8	Organisering av planarbeidet	29
8.1	Planprosess	29
8.2	Medvirkning og informasjon	29
8.3	Fremdrift	30

1 Bakgrunn

1.1 Formålet med- og bakgrunnen for planen

Sweco er engasjert av Verdal kommune for å utarbeide detaljreguleringsplan for eiendom gnr/bnr 36/75 og 36/80 på Stiklestad. Formålet med planen er å legge til rette for etablering av ny barneskole på Stiklestad og sikre areal til mulig idrettsanlegg på de aktuelle eiendommene.

19.06.2017 ble det vedtatt av kommunestyret i Verdal at Leksdal skole skal slås sammen med Stiklestad skole senest 01.08.2022. I etterkant av vedtaket ble det igangsatt en utredning for å finne best egnet tomt for etablering av ny skole, med utgangspunkt i syv mulige plasseringer. Disse plasseringene ble tidlig presentert for sektormyndighetene for å få raske avklaringer. Etter sektormyndighetenes tilbakemeldinger ble tre av sju plasseringer videreført. Etter politisk behandling i Verdal kommune ble det imidlertid vedtatt å gå videre med fem av sju plasseringer:

- Eksisterende skoletomt
- Utvidelse av eksisterende skoletomt
- Planteskoletomta
- Himmelen
- Volhaugvegen

Utredningene viste raskt at planteskoletomta er best egnet for etablering av ny barneskole med evt. nytt idrettsanlegg. Alle tomtene ble vurdert gjennom følgende kriterier:

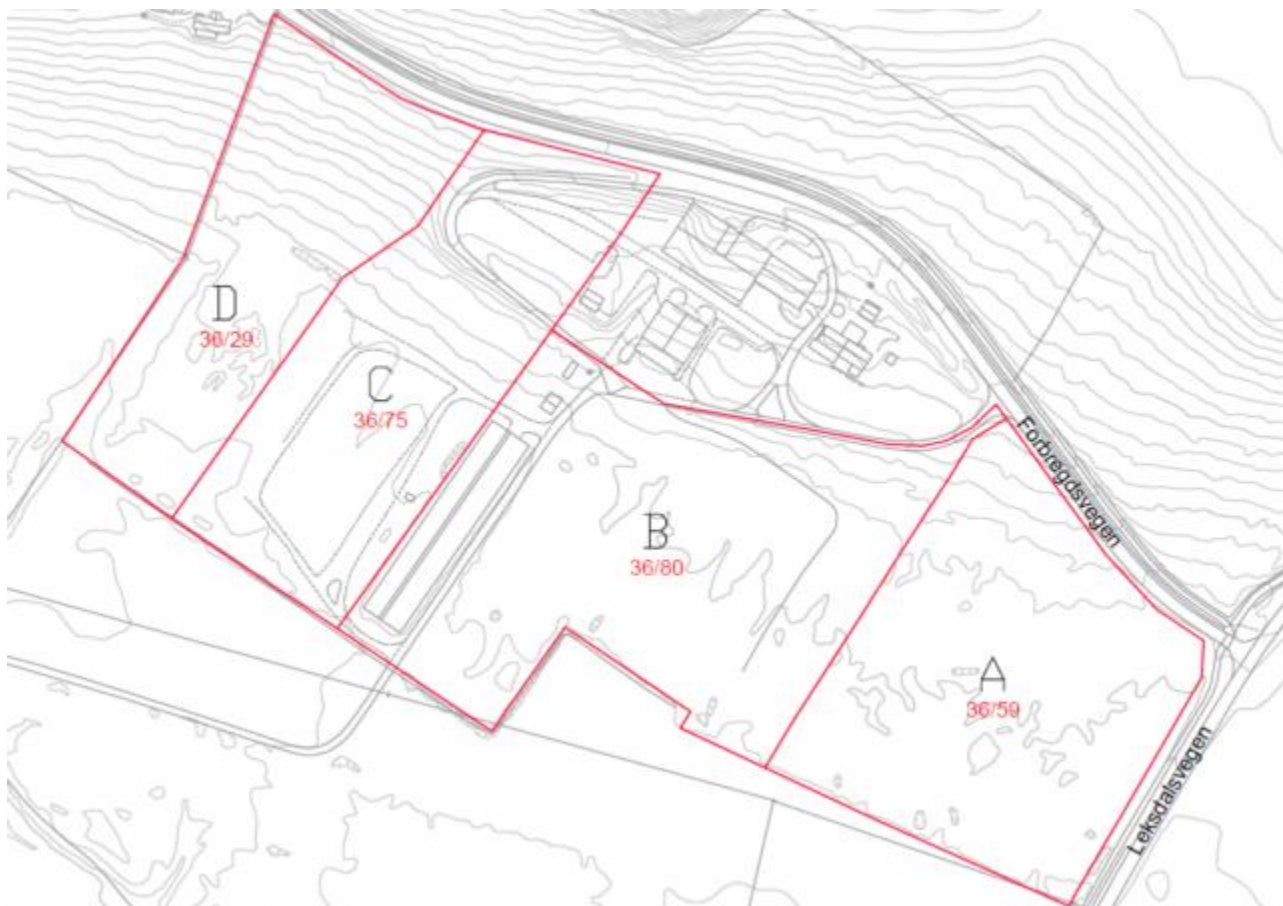
- Størrelse
- Grunnforhold
- Kulturminner
- Nærmiljø
- Trafikale forhold, for myke og harde trafikanter
- Anleggsperiode
- Naboforhold
- Andre begrensninger (eks. høyspent, klausuleringssoner etc.)

Spesielt størrelse og grunnforhold gjorde Planteskoletomta mest aktuell som tomt for fremtidig ny skole fremfor eksisterende skoletomt.

15.06.2020 ble følgende vedtak fattet i kommunestyret i Verdal:

1. Verdal kommune inngår en intensjonsavtale om å kjøpe areal, tomt B og C, fra Kålen eiendom AS og Tegilverket AS, som tomt for ny skole for Stiklestad og Leksdal skolekrets med arealer for skoleformål og fremtidig areal til idretts- og aktivitetsformål. Rådmann får fullmakt til å fullføre kjøpet når reguleringsplan for området er godkjent.

2. Rådmannen bes om å utarbeide forprosjekt for bygging av skole på nødvendig areal av tomtene B og C, og å utarbeide reguleringsplan for området.

Figur 1. Avgrensning for planteskoletomta fra tidligere utredninger. Tomt B og C er vedtatt videreført for etablering av skole med idrettsanlegg.

1.2 Krav om konsekvensutredning (KU)

I forbindelse med utarbeidelse av detaljreguleringsplan for ny Stiklestad skole, er det behov for å gjøre en vurdering av behovet for konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning (FOR-2017-06-21-854), som trådte i kraft 01.07.2017.

Det er type tiltak og dets omfang som skal vurderes i spørsmål om krav til konsekvensutredning gjør seg gjeldende. Det å etablere ny skole på planteskoletomta anses å være av et slikt omfang at det utløser krav om konsekvensutredning etter forskriften. Skole-/undervisningsformål omfattes av tabell II punkt j) «offentlig tjenesteyting» i forskrift om konsekvensutredning, samt konflikt/utfordringer med forurenset grunn i forskriftens kriterier i § 10. Idrettsanlegg kan vurderes å falle innunder allmennnyttig formål i tabell II punkt j).

2 Beskrivelse av planområdet

2.1 Beliggenhet

Planområdet ligger på Stiklestad i Verdal kommune, ca. 1 km nord for Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Varslet plangrense er 136 daa, og består av følgende eiendommer:

- Gnr/bnr 36/59
- Gnr/bnr 36/29
- Gnr/bnr 36/59
- Gnr/bnr 36/75
- Gnr/bnr 36/76
- Gnr/bnr 36/78
- Gnr/bnr 36/79
- Gnr/bnr 36/80
- Gnr/bnr 527/1

Selve tiltakene vil i all hovedsak etableres på gnr/bnr 36/75, 36/80 og 521/1. Planområdet er utvidet til å omfatte andre eiendommer i hovedsak for å kunne sikre gode trafikale løsninger, samt adkomst til andre eiendommer. Planavgrensningen nord for Forbregdsvegen er overlappende med pågående planarbeid for Fagerli og Hallemsåsen. Endelig plangrenser for planene vil bli koordinert av Verdal kommune.

Figur 2. Kartet viser planområdets utstrekning og beliggenhet. Planområdet er 136 daa.

2.2 Eksisterende arealbruk og nærmiljø

Nærmiljøet til området er lite variert. Området er stort sett omringet av jord- og skogbruksarealer. Nordøst ligger noen få eneboliger på begge sider av Leksdalsvegen. I tillegg ligger bygninger tilhørende Stiklestad planteskole nord på området. Noen av bygningene benyttes i dag av Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Nærmeste boligområde er Forbregd Lein, som ligger nordvest for området.

Ca. 200-300 m sør for området ligger dagens Stiklestad skole. Ca. 500 m videre sørover ligger Stiklestad Nasjonale Kultursenter med tilhørende museumsområde og hotell.

Det meste av området består av barskog, av høy bonitet. Barskogen strekker seg nord for tomte, og fortsetter videre vestover. Barskogen er plantet i forbindelse med planteskoledriften som var på området tidligere. Vest i området er det noe barskog i bakken opp mot Forbregdsvegen.

Området grenser til jordbruksområder i sør, øst og vest. I øst grenser området til et stort jordbruksareal av fulldyrka jord. Her har jorda god jordkvalitet, men har også noen egenskaper som kan være med å begrense vekstvalget. Dette kan være jordegenskaper som er ugunstige for enkelte kulturvekster, eller helling på arealer som begrenser bruken av enkelte jordbruksmaskiner.

Sørøst grenser området til jordbruksareal av svært god jordkvalitet. Dette er et lettstelt areal, som normalt sett gir gode avlinger. Dette gjelder også jordbruksarealene i vest.

Sør for området har jordbruksarealene noe varierende kvalitet. Kvaliteten varierer fra svært god jordkvalitet til mindre god jordkvalitet.

2.3 Topografi og landskap

Terrenget på området er relativt flatt, med unntak av nord-vest i området, som er nokså bratt. Øst i området ligger terrenget på kote 45 og bygger seg opp til kote 50 i nord. Terrenget går gradvis nedover sørover mot eksisterende Stiklestad skole. I vest stiger terrenget en god del nordover mot Forbregdsvegen.

2.4 Naturmangfold

Det er ikke registrert viktige naturtyper i, eller i umiddelbar nærhet til planområdet. Det er imidlertid observert en rekke arter i nærheten av eiendommene. Artsdatabanken viser at det er observert en rekke fuglearter fra 2001 til i dag. Blant disse er Åkerrikse, som er en kritisk truet art, Vipe, som er sterkt truet og Kjøttmeis, som er livskraftig.

2.5 Kulturminner- og kulturmiljø

I forbindelse med planforslaget for Fagerli og Hallemsåsen, ble deler av dette området nord for Forbregdsvegen arkeologisk registrert i 2020. I plantefeltet rett nord for Forbregdsvegen ble det påvist et område med flere dyrkingsflater og kokegroper (Askeladden-id 273778). Deler av varslet plangrense for ny skole overlapper denne delvis denne lokaliteten.

2.6 Barn og unge

Planområdet benyttes ikke av barn- og unge i dag. Gang- og sykkelveiene langs Forbregdsvegen og Leksdalsvegen er skolevei for mange barn som bor i Forbregd Lein og Hallem, og benyttes ellers hyppig på fritiden.

2.7 Friområder og friluftsliv

I planområdet er det ingen registrerte friområder, og området blir i dag ikke benyttet i forbindelse med friluftsliv og rekreasjon.

Eksisterende Stiklestad skole med idrettsområdet er det nærmeste målpunktet som benyttes i forbindelse med idrett og rekreasjon, i tillegg til områdene rundt Stiklestad Nasjonale Kultursenter med tilhørende museumsområde.

Ca. 800 m nord for planområdet ligger Hallemsmarka, som også benyttes i friluftslivssammenheng. Alle nevnte målpunkt har gode gang- og sykkelforbindelser.

2.8 Transportsituasjon

Øst for området går Leksdalsvegen, med en fartsgrense på 70 km/t og årsdøgntrafikk på 2 270.

I nordøstlige hjørne av området kobler Forbregdsvegen seg på Leksdalsvegen. Forbregdsvegen strekker seg langs nordsiden av planområdet, og har en fartsgrense på 60 km/t. Årsdøgntrafikken ligger på 1 420.

Leksdalsvegen og Forbregdsvegen blir benyttet av bilister som kommer sørfra, for eksempel fra Vuku og Inndalen, som skal til Forbregd Lein, Leksdal eller Steinkjer, og motsatt. Målpunktene Stiklestad skole, Blommen skisenter, Forbregd Lein barnehage og Stiklestad Nasjonale Kultursenter genererer biltrafikk på strekningen. I tillegg benyttes Leksdalsvegen som omkjøringsvei for E6 når denne er stengt.

Forbregdsvegen benyttes også mellom Leksdalsvegen (Hallem) og Fleskhus (E6) og Øra (Minsaaskrysset).

I forbindelse med Stiklestad skole passerer en skolebuss planområdet i dag, men uten stopp i nærheten. Skolebussen går langs Leksdalsvegen, og svinger inn på Forbregdsvegen og fortsetter videre vestover mot Forbregd Lein.

Langs Leksdalsvegen er det etablert gang- og sykkelvei. Gang- og sykkelveien går på vestsiden av Leksdalsvegen forbi området og krysser Forbregdsvegen. Videre går gang- og sykkelveien på nordsiden langs Forbregdsvegen mot Forbregd Lein. Nordover fortsette gang- og sykkelveien langs Leksdalsvegen til Hallem. Gang- og sykkelveien går ikke videre til Leksdal. Sørøstover går gang- og sykkelveien til Stiklestad Nasjonale Kultursenter før den strekker seg videre vest mot Verdal sentrum. Gang- og sykkelveien har en varierende bredde på 1,9 – 2,9 m forbi planområdet. Samtidig varierer det hvor godt gang- og sykkelveien er vedlikeholdt i området.

Gang- og sykkelveien blir benyttet av flere som bor på Stiklestad, Forbregd Lein og Leksdal, og spesielt av skoleelever ved Stiklestad skole. Gang- og sykkelveien blir ellers godt benyttet i sommersesongen, spesielt i tilknytning til aktiviteter på Stiklestad Nasjonale Kultursenter.

Både Leksdalsvegen og Forbregdsvegen er etablert med gateløst forbi planområdet.

2.9 Spesielle miljøforhold

Forurensning

Det er blitt gjennomført miljøtekniske grunnundersøkelser av Sweco på området i flere omganger og området er tilstrekkelig undersøkt i henhold til veileder TA-2553.

Det er påvist kobberforurensning i tilstandsklasse 3, DDT-forurensning i tilstandsklasse 2, heksaklorbenzenforurensning over helsebaserte akseptkriterier og forurensning av PCB i et prøvepunkt mellom 1 og 2 meter under terreng. Heksaklorbenzenforurensningen og PCB-forurensningen er ikke forenlig med omregulering til skole.

Det er områder med heksaklorbenzenforurensning i den øverste halvmetre under terreng som har behov for tiltak ved omregulering til skole. Det er også påvist forurensning av PCB i et prøvepunkt i tilstandsklasse 5 som må fjernes ved omregulering til skole.

Det anbefales prøvetaking rundt punktet der det er påvist PCB for å vurdere om forurensningen kan avgrenses for å unngå å deponere unødige store mengder masse.

Det er utarbeidet en tiltaksplan for området for tiltak som må gjøres ved omregulering til skole.

Figur 3. Resultater fra analyser vurdert opp mot tilstandsklasser og helsebasert akseptkriterium for 0-0,5 m under terreng. Gult område er forurensset med kobber i TK3, rosa område er forurensset med heksaklorbenzen, disse er ikke forenlig med omregulering til skole i den øverste meteren. Grønt område er hovedsakelig forurensset med DDT, grå områder er forurensning av fri cyanid over normverdi, men under helsebaserte akseptkriterium, og kan ligge igjen ved omregulering til skole, men må leveres til deponi hvis massene fjernes fra tiltaksområdet. Blå områder er rene masser.

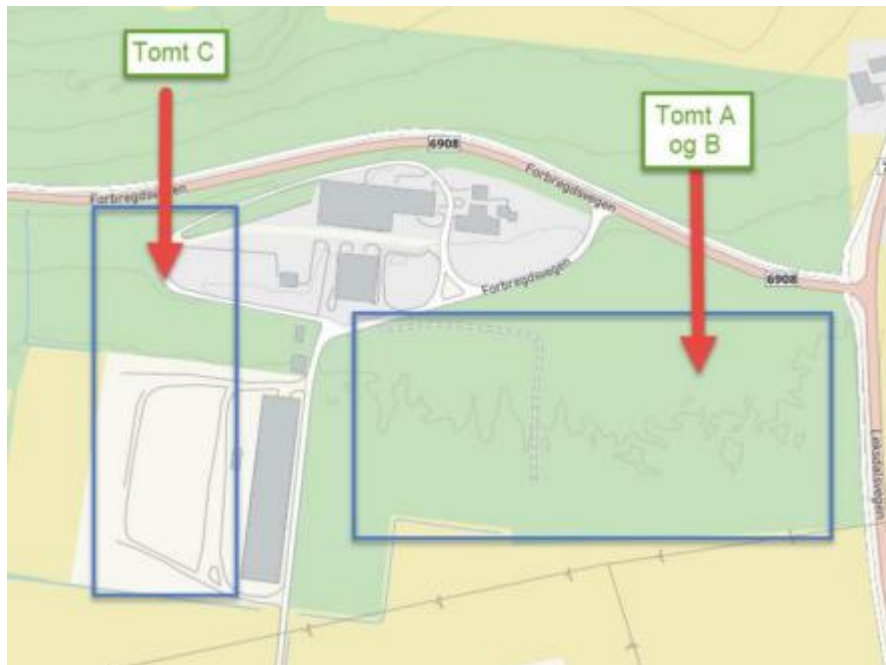
Figur 4. Resultater fra analyser vurdert opp mot tilstandsklasser og helsebasert akseptkriterium for 0,5-1 m under terreng. Gult område er forurensset med kobber i TK3, dette er ikke forenlig med omregulering til skole i den øverste meteren. Grønt område er forurensset med DDT i TK2 og kan ligge igjen ved omregulering til skole, men må leveres til deponi hvis massene fjernes fra tiltaksområdet. Blå områder er rene masser.

Figur 5. Resultater fra analyser vurdert opp mot tilstandsklasser og helsebasert akseptkriterium for 1-2 m under terreng. Rødt område er forurensset med PCB i TK5, dette er ikke forenlig med omregulering til skole. Grønt område er forurensset med DDT i TK2 og kan ligge igjen ved omregulering til skole, men må leveres til deponi hvis massene fjernes fra tiltaksområdet. Blå områder er rene masser.

Grunnforhold

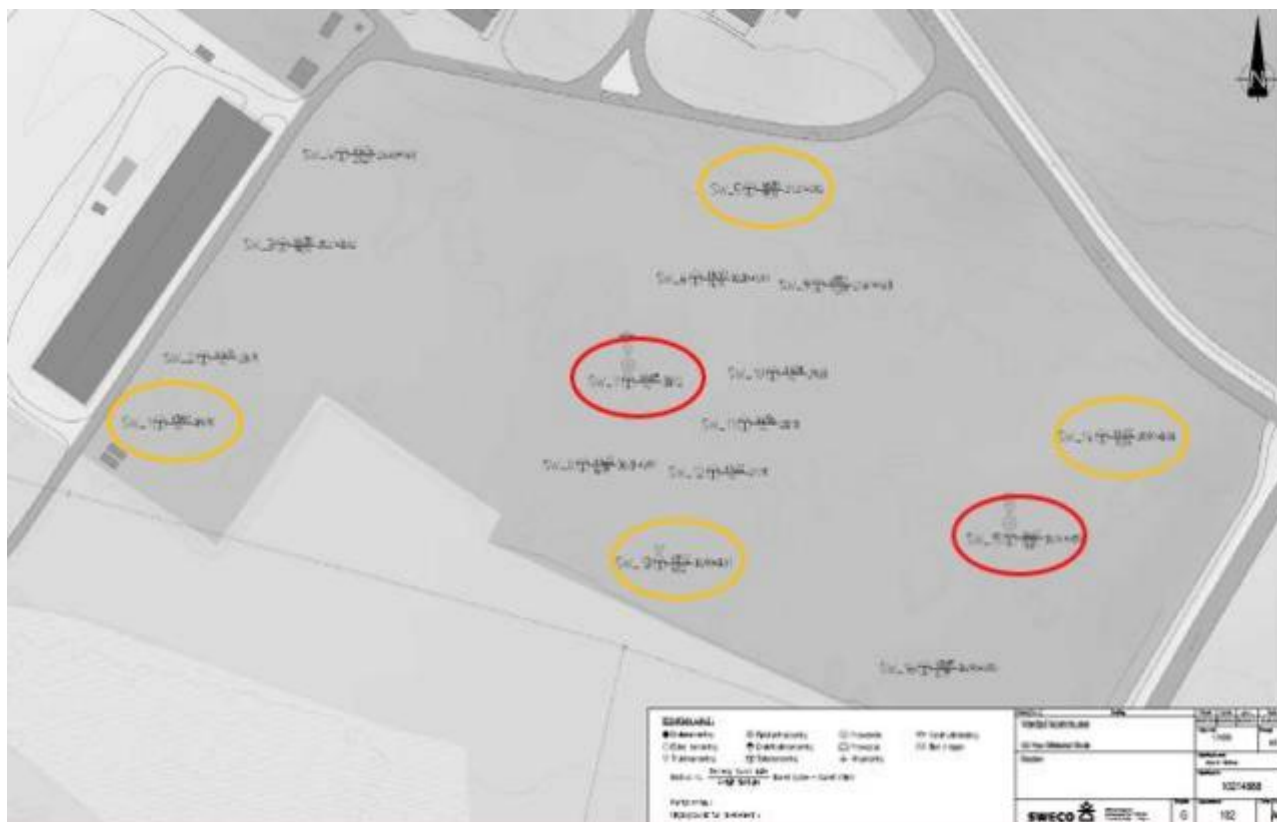
Det er gjennomført grunn- og laboratorieundersøkelser på området tidligere. Tomtene som er undersøkt er gnr/36/59 (A), 36/80 (B) og 36/75 (C).

Figur 6. Omtrentlig område for hvor grunnundersøkelsene er blitt utført.

På tomte A og B er det utført 16 totalsonderinger og tatt opp 15 sylinderprøver fra til sammen fire borepunkt. Det er utført laboratorieundersøkelser på alle prøvene. I tillegg er det utført 3 trykksonderinger (CPTU) og satt 2 elektriske piezometere for å sjekke grunnvannsstanden.

Resultatene fra laboratorieanalysene viser at løsmassene i området for det meste består av leire og siltig leire over morene. Leiren er beskrevet som kvikk fra 6,2 meter i SW_7 og fra 6,2 meter i SW_15.

Figur 7. Plassering av grunnundersøkelser på tomt A og B. Rød sirkel indikerer påvist kvikkleire, mens orange sirkel indikerer sonderinger med tegn på sprøbruddsmateriale (motstand i leirelag den samme eller mindre med økende dybde).

På tomt C er det blitt utført 6 totalsonderinger, 2 trykksonderinger med poretrykksmåling og tatt opp til sammen 4 poseprøver og 8 sylinderprøver fra 4 borepunkt. Det er utført laboratorieundersøkelser på alle prøvene, inkludert spesialforsøk som treaksialt trykkforsøk og kontinuerlig ødometer for noen av sylinderprøvene.

Basert på resultater fra laboratorieundersøkelser av prøvene består prøvematerialet hovedsakelig av leire og det er påvist kvikkleire i ett av borehullene SW_2.

RAPPORT

3 Beskrivelse av tiltaket

Verdal kommune har fattet vedtak om å slå sammen Leksdal skole med Stiklestad skole i 2022. En sammenslått skole vil sikre et elevgrunnlag som muliggjør bygging av ny felles barneskole på Stiklestad. Formålet med dette planarbeidet er å legge til rette for at etablering av ny barneskole på Stiklestad kan gjennomføres. Samtidig skal planarbeidet sikre areal til idrettsanlegg på de aktuelle eiendommene. Planområdet vil derfor bli tilrettelagt for ny barneskole, med tilhørende uteområde og parkering, i tillegg til idrettsanlegg med tilhørende parkering. Planarbeidet skal sikre god og trygg adkomst for barn- og unge til og fra skoleområdet, samt god bussforbindelse og trafikksikre løsninger for av og påstigning. Løsninger for foreldrekjøring vil også bli et viktig tema i planarbeidet.

4 Aktuelle overordnede rammer og premisser

4.1 Rundskriv/retningslinjer

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven sist endret LOV-2018-04-20-12)
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (826.09.2014)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (FOR-2018-09-28-1469)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen (FOR-1995-09-20-4146)
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (FOR-1994-11-10-1001)
- T-1442/2016 Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging
- T-1520/2012 Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging
- T-1057/1994 Retningslinjer for planlegging av riks- og fylkesveger etter plan- og bygningsloven
- Håndbok N100 Veg- og gateutforming, Statens vegvesen (sist endret 13.11.2013)

4.2 Regional plan

Regional plan for arealbruk (fastsatt planprogram, 24.04.2019)

Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag fra 2013 er fortsatt gjeldende, men Trøndelag fylkeskommune jobber med ny utgave. Denne er planlagt vedtatt i april 2021.

Hensikten med en samlet regional plan for arealbruk i Trøndelag er å tydeliggjøre en bærekraftig og differensiert arealpolitikk, og å skape en forpliktende ramme for arealplanlegging i hele Trøndelag. Regional plan for arealbruk skal være en overordnet og samlet plan som gir forutsigbarhet og langsiktighet i arealforvaltninga i Trøndelag. Planen skal sikre samordning av ulike arealbehov, også på tvers av kommunegrensene, og skal avveie og omsette nasjonale målsettinger og retningslinjer til gode helhetsløsninger. Den regionale arealpolitikken skal bidra til å bevare viktige felles kvaliteter, samtidig som den skal legge til rette for en positiv samfunnsutvikling i fylket.

4.3 Kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030, Verdal og Levanger

Visjonen for Verdal kommunes utvikling er *livskvalitet og vekst*. Visjonen legger føringer for hvordan kommunen skal strekke seg mot god livskvalitet og god helse for innbyggerne i Verdal kommune. Dette er samfunnets viktigste ressurs for videre vekst og velstandsutvikling og en grunnleggende investering for et bærekraftig samfunn. Befolkningens helse og livskvalitet utvikles i lokalsamfunnene. Det er her folk leker, lærer, arbeidet, pleier fritiden og bor gjennom hele livet. En god steds- og samfunnsutvikling bedrer innbyggernes levekår og gjør det enklere for folk å ta helsefremmende valg. Det styrker også innbyggernes evne og vilje til å bry seg om og ta vare på hverandre og samfunnet de er en del av.

Kommuneplanen har fire samfunns mål som er ønskelig å oppnå:

- Våre kommuner er gode samfunn å leve i hele livet, og alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet.
- Alle barn får en best mulig start på livet.
- Alle innbyggere opplever trygghet, mestrer hverdagen, og har flere aktive leveår med god helse og trivsel.
- Våre kommuner er en utviklingskraft i en bærekraftig og robust del av Midt-Norge.

I kommuneplanen er det videre formulert tre strategier for å nå de definerte samfunns målene:

- Sikre bærekraftige samfunn
- Prioritere en god start og mestring i livet
- Skape rause og robuste livsmiljøer

Kommuneplanens arealdel 2015-2030, Verdal og Levanger

I kommuneplanens arealdel er planområdet i dag regulert til nåværende LNF-område.

Figur 9. Utsnitt fra gjeldende kommuneplan.

4.4 Gjeldende reguleringsplaner

Ingen gjeldende reguleringsplan innenfor planområdet.

4.5 Tilgrensende reguleringsplaner

Se kapittel 4.6 Pågående planarbeid.

4.6 Pågående planarbeid

Reguleringsarbeid for Fagerli og Hallemsåsen – Verdal

Nord for planområdet er det satt i gang et reguleringsarbeid som grenser til planområdet. Arbeidet med planen ble igangsatt i 2020 og blir utarbeidet med formål om å tilrettelegge for boligbebyggelse som en forlengelse av eksisterende boligfelt Forbregd Lein. Planen strekker seg østover langs Forbregdsvegen (fv. 6908) frem til krysset med Leksdalsvegen (fv. 759). Planen inkluderer også areal for nytt kommunalt vannrenseanlegg.

Reguleringsarbeid med ny Stiklestad skole skal samordnes med arbeidet med fremtidig boligbebyggelse nord for Forbregdsvegen.

4.7 Andre relevante planer

Temaplan Boligplan Verdal 2020 – 2023

Temaplan Boligplan Verdal ble vedtatt av Verdal kommune 31.08.2020. En boligplan skal være retningsgivende innenfor det boligpolitiske området. Planen skal danne grunnlag for helhetlig tenkning, prioriteringer og strategier innenfor boligområdet – både innenfor generell boligutvikling og boligsosialt arbeid. Planen beskriver utfordringene og valg som Verdal kommune står overfor når det gjelder boligtilgang, boligutvikling, og boligsosiale forhold. Planen skal være et verktøy for å styre boligutviklingen i ønsket retning, og for å gjøre nødvendige prioriteringer i planperioden. Planen har tre deler:

- Del 1 tar for seg den generelle boligutviklingen
- Del 2 tar for seg boligpolitiske forhold
- Del 3 tar for seg kommunen organisering, samarbeid og kompetanse på det boligsosiale området

For utviklingen på Stiklestad sier planen følgende: «Økt boligbygging vil kunne påvirke elevtallet i de ulike skolene. Det er derfor viktig at tilrettelegging for nye boligområder eller utvidelse av eksisterende områder koordineres med kapasiteten i skolene. Det ble i 2017 gjort endringer i skolestrukturen i Verdal kommune, og det bygges for tiden ny skole i Vinne, som skal samle Ness skole og Vinne skole. Det skal også bygges ny skole i Stiklestadområdet, som skal samle Leksdal skole og Stiklestad skole. Begge skolene bygges med god kapasitet og det er derfor naturlig at nye boligområder planlegges i forbindelse med disse skolekretsene, og at det tilrettelegges for gang- og sykkelveier for trygg ferdsel.»

Temaplan for økt sykkelbruk 2015 – 2018 (2019 – 2022)

Sykkel er verdens mest miljøvennlige transportmiddel. Konsekvensene med å velge sykkel fremfor bil er blant annet bedre folkehelse, bedre luftkvalitet og mindre CO2-utslipp. Levanger og Verdal kommune ble tatt opp som medlemmer i Sykkelenettverket i 2012, og har dermed gått inn i et samarbeid med Statens vegvesen om satsing på sykkel. Temaplan for økt sykkelbruk ble vedtatt i Verdal kommune 25.01.2016.

Hovedmålet for temaplanen er: *flere hverdagssyklister i befolkningen*. Temaplanen er et arbeidsverktøy for å planlegge og prioritere infrastruktur for sykling. Samtidig er planen også et verktøy for å prioritere og videreutvikle holdnings- og trygghetsskapende arbeid. Hovedmålgruppen for sykkelsatsningen er hverdagssyklister, hvor barn og unge står i fokus. Et av målene temaplanen har satt for 2030 er at 90 % av alle barn og unge skal gå eller sykle til skolen, enten hele eller deler av strekningen.

Temaplanen viser prioritering av strekninger og tiltak, og ønsker med dette å prioritere utvikling av infrastruktur for sykling til skoler. Det er også ønskelig å prioritere videreutvikling av holdnings- og trygghetsskapende arbeid for økt sykkelbruk på tvers av sektorer, med størst fokus på barnehager/skoler/utdanningsinstitusjoner, arbeidsplasser og fritidsarenaer.

Temaplan anlegg for lek, idrett og aktivitet, Verdal kommune 2015 – 2018

Temaplan anlegg for lek, idrett og aktivitet ble vedtatt i Verdal kommune 15.12.2014, med følgende hovedmål: *Alle innbyggere i Verdal er i fysisk aktivitet hver dag!*

Temaplanen skal bidra til håndtering av kommunale utfordringer som folkehelse, økte sosiale forskjeller, en økonomisk usikker fremtid, helhet og samhandling. Planen har fokus på anlegg for å fremme folkehelse for alle aldersgrupper, og på anlegg som er tilpasset alt fra lek til toppidrett. Det er viktig å utvikle fremtidens anlegg slik at de inviterer til allsidig aktivitet og kan benyttes både til egenorganisert- og organisert aktivitet.

En av strategiene for lek, idrett og aktivitet som blir presentert i temaplanen er å utvikle anlegg på eller ved skolene for både egenorganisert- og organisert aktivitet. Samtidig presiseres det at prioritering av spillemidler skal gå til anlegg ved blant annet skoler.

Klima- og energiplan for Verdal kommune

CICERO anslo i 2005 at rundt 20 % av de nasjonale utslippene av klimagasser er knyttet til kommunale virkemidler og tiltak. Dette omfatter utslipp fra transport, avfall og stasjonær energibruk, samt at det er forutsatt at ca. 25 % av all transport er lokal transport.

Plan- og bygningsloven gir kommunene ansvar for blant annet effektiv arealplanlegging. Effektiv arealplanlegging bidrar til å redusere utslipp fra transport gjennom fornuftig plassering av boliger, arbeidsplasser og ulike tjenester i sammenheng med tilbudet av kollektivtrafikk. I tillegg gir plan- og bygningsloven også kommunene ansvar for tilrettelegging av transportsystemene. Dette gjøres i form av at kommunen har mulighet til å regulere parkering gjennom utbygging og bruksendringer, samt å utvikle gang-, sykkel- og turveisystemer.

Klima- og energiplanen viser at Verdal kommune ønsker å prioritere tiltak blant annet innen by og tettstedsutvikling: Fortetting, miljøvennlige transport- og energiløsninger, og innen transportsektoren: Økt mulighet for bruk av kollektive transportløsninger, trygge gang- og sykkelveier (...).

Mål og retningslinjer for utvikling av skolebygg i Verdal kommune (høringsutgave, 2021)

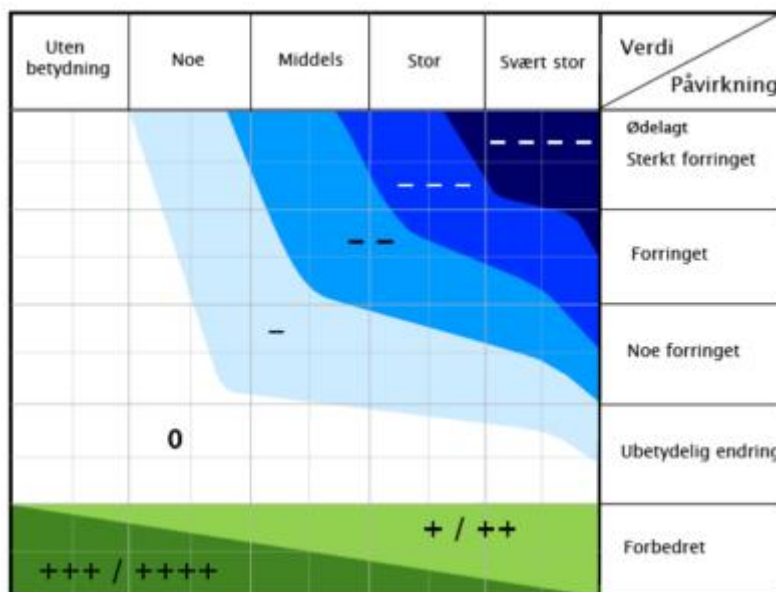
Nye skoleanlegg i Verdal må planlegges for framtida. Teknologi, krav og forventninger til skolen endres over tid, noe som betyr at man må bygge skoler på en måte som gjør at bygg og anlegg kan tilpasses over tid. Skoleanlegg vil stå i flere tiår, men funksjonene i anlegget må kunne endres over tid.

5 Metode

I henhold til plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning skal det utarbeides en konsekvensutredning for planforslaget. Hensikten med konsekvensutredningen er å belyse og vurdere hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for de tema som er valgt i planprogrammet.

Konsekvensutredningen vil bygge på eksisterende kunnskap gjennom innhenting av data fra offentlige databaser, eksisterende litteratur innenfor fagområdene, befarings og erfaringer i forbindelse med eksisterende virksomhet.

Konsekvensene skal beskrives med fordeler og ulemper for miljø og samfunn etter en felles norm i henhold til metodikk for ikke-prissatte tema i Statens vegvesens håndbok V712 "Konsekvensanalyser". For tema som naturmangfold, forurensning, kulturlandskap (herunder kulturmiljø), friluftsliv, landskap, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp er det kommet en ny veileder fra Miljødirektoratet (M-1941) som skal benyttes. Prinsippene som legges til grunn er en systematisk gjennomgang av verdi, tiltakets påvirkning og konsekvensens betydning. Konsekvensen for et tema fremkommer ved å sammenholde temaets verdi og påvirkning. Dette gjøres i en konsekvensvifte som vist i figuren til høyre.

Figur 10. Konsekvensvifte (Kilde: Håndbok V712 Konsekvensanalyser, Statens vegvesen).

Det gjøres en **verdivurdering** av miljøet/området som blir berørt av tiltaket ut fra den funksjonen området har i dag, i forhold til de aktuelle tema. Verdien angis på en femdelt skala; uten betydning-noe-middels-stor-svært stor verdi.

Påvirkning er en vurdering av hvilke konkrete endringer tiltaket antas å medføre for de ulike miljøene eller områdene. Påvirkningen vurderes i forhold til alternativ 0, på en skala fra sterkt forringet til forbedret virkning tiltaket vil ha for miljøet/området.

Konsekvens beskriver de fordeler og ulemper tiltaket vil medføre i forhold til alternativ 0.

Konsekvensvurderingen angis på en ni-delt skala fra stor positiv konsekvens (+++++) til kritisk negativ konsekvens (- - - -). Prinsippene og kriteriene for disse er samkjørt, slik at for eksempel stor verdi innenfor ett fagtema er sammenlignbart med stor verdi innenfor et annet fagtema.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Figur 11. Skala for vurdering av ikke-prissatte konsekvenser (Kilde: Håndbok V712 Konsekvensanalyser, Statens vegvesen).

Konsekvensutredningen skal inneholde en sammenstilling av konsekvenser av tiltaket sammenlignet med 0-alternativet og en vurdering av måloppnåelse i forhold til overordnede planer. Det vil også bli redegjort for eventuelle avbøtende tiltak eller oppfølgende undersøkelser som anbefales.

Alle tema skal vurderes ut fra denne metoden.

6 Alternativer

Formålet med konsekvensutredningen er å gi en oversikt over virkninger og konsekvenser som planforslaget kan medføre.

Konsekvensutredningen vil vurdere planforslaget mot dagens situasjon.

Alternativ som skal utredes	Beskrivelse av alternativet
Alternativ 0	Alternativ 0 forstås i denne sammenheng som dagens situasjon og potensiale i eksisterende planer. Området er i dag avsatt til LNF-område i gjeldende kommuneplan.
Alternativ 1	Alternativ 1 omfatter detaljregulering av området, for å kunne etablere ny barneskole for inntil 350 elever, inkludert uteområde. Detaljreguleringen tar også for seg trafikkløsninger på området og opparbeidelse av adkomst til- og evt. utvidelse av eksisterende fylkesveg (Forbregdsvegen). Løsninger for gående og syklende vil også bli ivaretatt i planen.
Alternativ 2	Alternativ 2 omfatter detaljregulering av området, for å kunne etablere ny barneskole for inntil 350 elever, inkludert uteområde og idrettsformål (etter behov/ønsker skissert av Verdal idrettsråd) uten friidrettsanlegg. Detaljreguleringen tar også for seg trafikkløsninger på området og opparbeidelse av adkomst til- og evt. utvidelse av eksisterende fylkesveg (Forbregdsvegen). Løsninger for gående og syklende vil også bli ivaretatt i planen.
Alternativ 3	Alternativ 3 omfatter detaljregulering av området, for å kunne etablere ny barneskole for inntil 350 elever, inkludert uteområde, idrettsformål (etter behov/ønsker skissert av Verdal idrettsråd) og rekrutteringsanlegg for friidrett. Detaljreguleringen tar også for seg trafikkløsninger på området og opparbeidelse av adkomst til- og evt. utvidelse av eksisterende fylkesveg (Forbregdsvegen). Løsninger for gående og syklende vil også bli ivaretatt i planen.

7 Utredningsbehov

Som en del av planprogrammet er det gjennomført en kartlegging av utredningsbehov i forbindelse med konsekvensutredning og planbeskrivelse. Det er tatt utgangspunkt i listen nedenfor som er hentet fra forskrift om konsekvensutredning § 21 «Beskrivelse av faktorer som kan bli påvirket og vurdering av vesentlige virkninger for miljø og samfunn». I endelig planbeskrivelse vil også andre temaer blir omtalt.

7.1 Kartlegging av utredningsbehov

Tema	Utredningsbehov	KU	Plan	Ikke aktuelt
Naturmangfold jfr. Naturmangfoldsloven	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Økosystemtjenester				x
Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål				x
Kulturminner og kulturmiljø	Tema utredes i KU, beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen	x	x	
Friluftsliv	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Landskapsbilde	Påvirkning på natur- og landbrukslandskap utredes i KU og virkninger omtales i planbeskrivelsen.	x	x	
Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)	Forurensning grunn utredes i KU, støyutredning gjennomføres og virkninger beskrives i planbeskrivelsen.	x	x	
Vannmiljø, jf. vannforskriften	Tema utredes i KU, beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen.	x	x	
Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Samisk natur- og kulturgrunnlag				x
Trafikale forhold	Trafikale forhold for adkomst, bussløsning og parkering utredes i KU. Beskrivelse og virkning av tiltaket omtales i planbeskrivelsen.	x	x	
Grunnforhold	Grunnforhold utredes i KU og virkninger beskrives i planbeskrivelsen	x	x	
Beredskap og ulykkesrisiko	Temaet er del av ROS-analyse i planbeskrivelsen.		x	
Virkninger som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred	Temaet er del av ROS-analyse i planbeskrivelsen.		x	

Tema	Utredningsbehov	KU	Plan	Ikke aktuelt
Folkehelse	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Barn og unges oppvekstvilkår	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Kriminalitetsforebygging	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.	Beskrivelse og virkning omtales i planbeskrivelsen		x	

7.2 Tema som skal utredes i konsekvensutredningen (KU)

Det er foreslått følgende utredningstemaer:

- Kulturminner og kulturmiljø
- Landskapsbilde
- Forurensning (grunnforurensing og støy)
- Vannmiljø
- Trafikale forhold
- Grunnforhold

Grunnforhold og forurensning vil være de største og viktigste temaene for denne utredningen.

Kulturminner og kulturmiljø

Dagens situasjon		
I forbindelse med planforslaget for Fagerli og Hallemsåsen, ble deler av dette området nord for Forbregdsvegen arkeologisk registrert i 2020. I plantefeltet rett nord for Forbregdsvegen ble det påvist et område med flere dyrkingsflater og kokegroper (Askeladden-id 273778). Deler av varslet plangrense for ny skole overlapper denne delvis denne lokaliteten.		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Arkeologisk registrering i forbindelse med reguleringsplanforslag for Fagerli og Hallemsåsen.		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
På bakgrunn av funnene som ble gjort i planområdet for Fagerli og Hallemsåsen ønsker Trøndelag fylkeskommune å gjøre en befaring og overflaterregistrering i varslet planområde for å vurdere om det kan være behov for ytterligere arkeologiske registreringer i området.	- Befaring og overflaterregistrering - Evt. arkeologisk registrering - Beskrivelse av løsning og tiltak	Vurderinger og resultater presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

Landskapsbilde

Dagens situasjon		
Temaet landskapsbilde handler om estetiske verdier i landskapet, den visuelle opplevelsen av omgivelsene, og hvordan de visuelle aspektene blir endret som følge av tiltaket. Planområdet består av vegetasjon fra tidligere planteskoledrift, og er avgrenset av jordbrukslandskap i sør og Forbregdsvegen i nord. Noe bebyggelse grenser til planområdet. Planarbeidet skal utrede tiltakets virkning på landskap og for landskapsopplevelsen i området, samt vurdere hvordan ny bebyggelse best mulig kan integreres i eksisterende landskapsbilde.		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Ingen.		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
Det er behov for utredning av tiltakets virkning for landskap og landskapsopplevelse, bl.a. med tanke på kulturminner og den historiske plasseringen på Stiklestad.	- Beskrivelse av karakteristiske trekk og spesielle verdier - Omfangsvurdering - Visualisering - Sammenstilling av verdier og omfang - Beskrivelse av mulige avbøtende tiltak	Vurderingene og resultatet presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

Forurensning (grunnforurensning og støy)

Dagens situasjon		
Gjennomførte miljøtekniske grunnundersøkelser viser forurensning i grunnen på området. Det er påvist lett forurensning av DDT, samt lett forurensning av fri cyanid og andre plantevernmidler uten tilstandsklasse, men med nivåer under helsebasert akseptkriterium. Det er også blitt påvist et par tilfeller med lett forurensning av metaller i form av arsen seksverdig krom og noe organisk forurensning i tilstandsklasse 2. Det er blitt påvist flere områder med forurensning av heksaklorbenzen over helsebasert akseptkriterium og kobberforurensning i tilstandsklasse 3, samt forurensning av PCB. Heksaklorbenzen, kobberforurensning og PCB-forurensningen er ikke forenelig med omregulering til skole uten tiltak. T-1442, retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging skal legges til grunn ved behandling av støy. Ny bebyggelse og/eller uteoppholdsareal i planområdet kan potensielt bli liggende innenfor gul støysone fra fylkesvegene (Forbregdsvegen og Leksdalsvegen).		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Det er gjennomført omfattende miljøtekniske grunnundersøkelser i området i forkant av planarbeidet		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
I forbindelse med funn av PCB i et prøvepunkt er det anbefalt ytterligere prøvetaking rundt dette punktet. Dette for å kartlegge omfanget av forurensningen. Det må utredes hvilke avbøtende tiltak som må til i forbindelse med forurensningen som er funnet på området, samt for støy.	- Supplerende miljøtekniske grunnundersøkelse i forbindelse med funn av PCB - Støy vurderes i henhold til T-1442 - Sammenstilling av funn - Beskrivelse av avbøtende tiltak	Vurderingene og resultatene presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

Vannmiljø

Dagens situasjon		
Brokskitbekken og Bjartnesbekken ligger nedstrøms for planområdet, og er begge sjørretbekker. En grov angivelse av overvannsanlegg nedstrøms planområdet viser flere tilknytninger til disse bekkedragene. Anlegget er en kombinasjon av åpne grøfter og lukkede anlegg.		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Ingen		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
Det er behov for utredning av vannføring og mulig avrenning til nærliggende bekker (Bjartnesbekken og Brokskitbekken)	- Kartlegging av dagens situasjon og fremtidig behov - Anleggsfase - Beskrivelse av løsning og tiltak	Vurderinger og resultater presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

Trafikale forhold

Dagens situasjon		
Forbregdsvegen og Leksdalsvegen strekker seg langs planområdet i nord og øst, sammen med eksisterende gang- og sykkelveier. Avkjørsel til området skjer i nord, i tilknytning til gnr/bnr 36/76.		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Ingen		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
- Adkomst for kjørende og kryssutforming. Adkomst for drift og renovasjon - Beregning av ÅDT (gående/syklende/kjørende) - adkomst og løsninger for gående og syklende - Bussløsning og løsning for foreldrekjøring på området - Trafikksikkerhet - Evt. behov for utbedring av trafikkforhold utenfor planområdet	- Kartlegging av dagens situasjon og fremtidig behov - Alternativvurdering - Beskrivelse av løsning og tiltak	Vurderinger og resultater presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

Grunnforhold

Dagens situasjon		
Grunnundersøkelsene som er gjennomført viser at det er utfordrende grunnforhold i området. Det er konstatert kvikkleire i tre borepunkt, og flere andre borepunkt har indikasjoner på lav skjærfasthet, og mulig sprøbruddsmateriale/kvikkleire.		
Utredninger og avklaringer som foreligger		
Det er gjennomført grunn- og laboratorieundersøkelser på gnr/bnr 36/59 (A), 36/80 (B) og 36/75 (C).		
Utredningsbehov	Metodebeskrivelse	Dokumentasjonskrav
Sikkerhetsfaktor på området må dokumenteres	- Stabilitetsberegninger - Beskrivelse av stabiliserende- og setningsreducerende tiltak	Vurderinger og resultater presenteres i egen fagrapport for KU, med tekstlig og billedlig fremstilling. Utdrag innarbeides i planbeskrivelsen.

7.3 Tema som skal omtales i planbeskrivelsen

I henhold til plan- og bygningslovens § 4-2 skal det utarbeides planbeskrivelse i forbindelse med planforslaget. Planbeskrivelsen vil beskrive planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området, i tråd med lovens krav.

Det er flere temaer som vil inngå i planbeskrivelsen, men tema omtalt nedenfor vil få særlig fokus i planbeskrivelsen.

- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet
- Universell utforming
- Vann- og avløp og overvannshåndtering

7.4 Risiko- og sårbarhets analyse

Det vil bli gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse i henhold til plan- og bygningslovens § 4-3. Risiko knyttet til uønskede hendelser, dvs. hendelser som i utgangspunktet ikke skal inntreffe, skal kartlegges. Konsekvensen av de uønskede hendelsene beskrives i forhold til menneskers liv og helse, samfunnsstabilitet og materielle verdier.

I henhold til plan- og bygningslovens § 4-3 skal analysen vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål og eventuelle endringer som følge av planlagt utbygging. Forhold til forventet klima er en forventet del av analysen.

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal identifisere, beskrive og vurdere reell fare i forhold til fastsatte sikkerhetskrav og dekke det areal planen omfatter.

Arbeidsmetodikk og analyse tilpasses områdets kompleksitet. Analysen er i hovedsak avgrenset til vurdering av ferdig løsning. Dersom det er eventuelle spesielle forhold knyttet til anleggsfasen som avdekkes i fareindikasjonen, håndteres også dette i analysen. Resultatet blir presentert i en egen rapport hvor det også formuleres eventuelle risikoreduserende tiltak. Risiko- og sårbarhetsanalysen vil utarbeides parallelt med konsekvensutredningen.

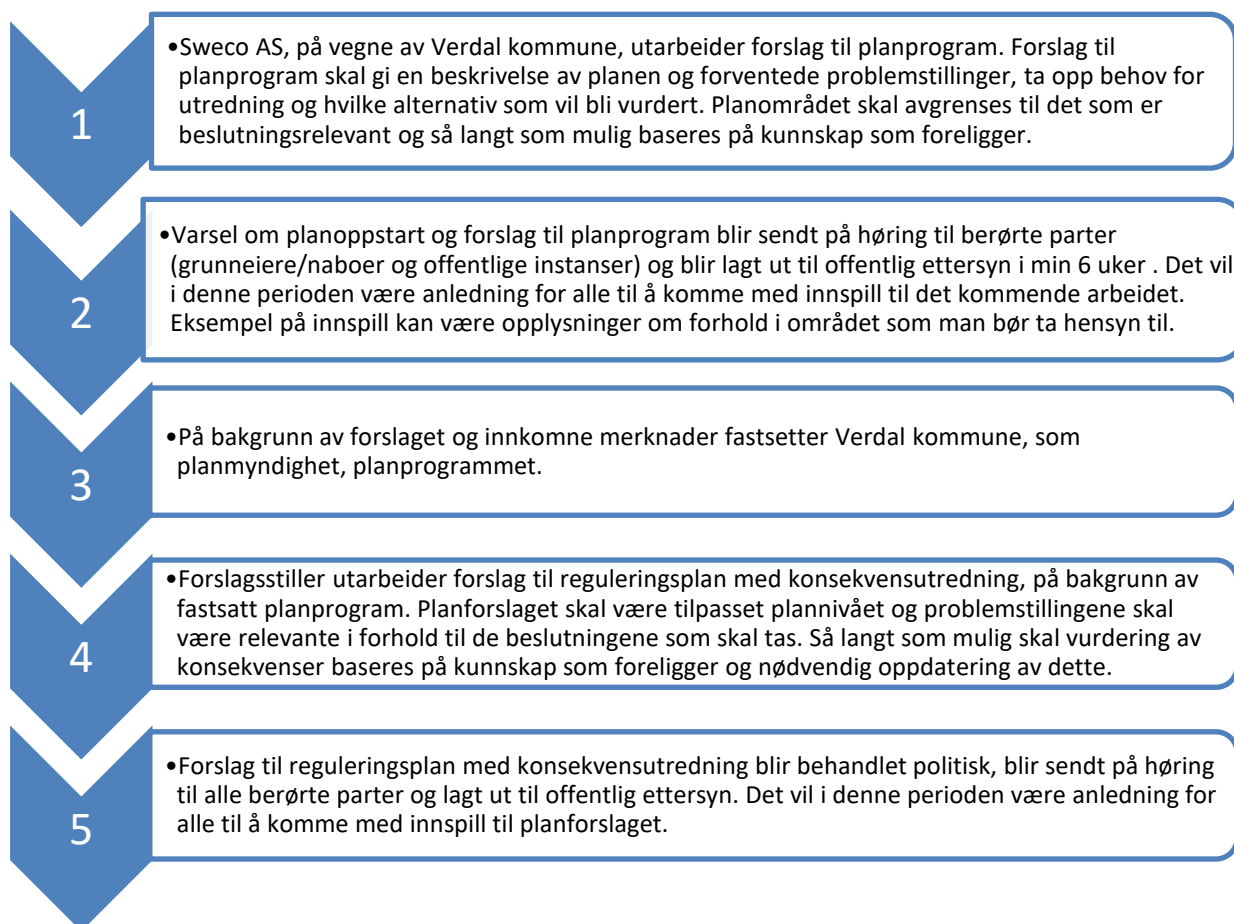
8 Organisering av planarbeidet

8.1 Planprosess

Det skal utarbeides detaljreguleringsplan i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser §§ 12-2 og 12-3 og konsekvensutredning i henhold til § 4-2 i plan- og bygningsloven.

Arbeidet med reguleringsplan og konsekvensvurdering blir samordnet slik at det som sluttprodukt blir presentert et reguleringsplanforslag med tilhørende planbeskrivelse, konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse.

Saksgang for planarbeidet:

8.2 Medvirkning og informasjon

Arbeidet legges opp med utgangspunkt i plan- og bygningslovens krav til informasjon og medvirkning, i tillegg er det planlagt arbeidsmøter med skolene og andre aktører underveis:

- Varsel om oppstart og offentlig høring av planprogram
- Annonsering i Innherred-Avisa og brev til berørte parter
- Kunngjøring på kommunens/Sweco sin hjemmeside
- Offentlig ettersyn av planforslag
- Evt. arbeidsmøter

I arbeidet frem til nå og fremover er det lagt opp til bred medvirkning med flere parter. Blant annet er det avholdt jevnlig brukermøter med brukerne av skolen, dvs. elever, lærere, rektorer, FAU osv. Det er også avholdt arbeidsmøter med Verdal idrettsråd, idrettslag og andre interessenter. I tillegg har lærerne ved Stiklestad og Leksdal hatt interne runder med barna, hvor de har fått muligheten til å komme med sine meninger og ønsker. Det er foreløpig avholdt to workshops, en workshop med Formannskapet i Verdal kommune og en workshop med brukergruppen. Denne bredden av medvirkning vil også følge arbeidet videre.

8.3 Fremdrift

Arbeidet med konsekvensutredningen kan starte opp så snart planprogrammet for reguleringsplanen har vært ute til høring eller har blitt fastsatt av kommunestyret, Verdal kommune. Parallelt med utredningene vil arbeidet med å utvikle forslag til reguleringsplan for området starte. En utbyggingsløsning skal videreutvikles på grunnlag av det som kommer frem i utredningsarbeidet. Planforslaget med tilhørende konsekvensutredning skal fremmes som forslag til reguleringsplan for politisk behandling i Verdal kommune.

Regelverket i plan- og bygningsloven skal sikre bred medvirkning i hele planprosessen. Gjennom høring av planprogrammet blir det anledning til å påvirke hva som skal utredes som del av reguleringsplanprosessen. I videre prosess, der planforslaget med tilhørende konsekvensutredning skal behandles, vil det også være åpen prosess i henhold til plan- og bygningslovens krav.

Forventet fremdrift for prosessen ser slik ut:

Tabell 1. Antatt fremdriftsplan.

Tema	Antatt tid	Medvirkning
Utarbeide planprogram	Uke 1-5	
Politisk orientering av planprogram	Uke 6	Politisk forankring av planprogrammet
Varsel om oppstart og høring planprogram	Uke 8/9	Høring av planprogram i minimum 6 uker
Innsending revidert planprogram	I løpet av april	
Fastsettelse planprogram	Uke 22	Fastsettelse av planprogram april/mai
Planforum	Uke 24	
Innlevering av detaljreguleringsforslag med KU	Uke 34	
1.gangsbehandling planforslag	Uke 38	
Høring planforslag	Uke 39/40	Høring og offentlig ettersyn i minimum 6 uker

NOTAT

KUNDE / PROSJEKT Verdal kommune Reguleringsplan Stiklestad skole	PROSJEKTLEDER Stine Liaklev Bakkan	DATO 05.05.2021
PROSJEKTNUMMER 10221228	OPPRETTET AV Stine Liaklev Bakkan	REV. DATO

Sammendrag av innspill til varsel om oppstart med forslagsstillers kommentar

Oppstart av planarbeidet ble annonsert 06.03.2021 i Innherred på Verdal kommune og Sweco sine hjemmesider. Det ble sendt brev til grunneiere, naboer, offentlige myndigheter og interesseorganisasjoner. Det har til sammen kommet inn 9 innspill til planarbeidet i forbindelse med varsel om oppstart. Under følger et sammendrag av innspillene, og en vurdering av hvordan de er blitt fulgt opp i planarbeidet.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag av innspill til varsel om oppstart med forslagsstillers kommentar	1
Innholdsfortegnelse	1
INNSPILL FRA GRUNNEIERE OG NABOER	2
Leif Skjevik, datert 14.04.2021	2
Forslagsstillers kommentar:	2
INNSPILL FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER	3
Sametinget, datert 12.03.2021	3
Forslagsstillers kommentar:	3
Statens vegvesen, datert 26.03.2021	3
Forslagsstillers kommentar:	4
Trøndelag fylkeskommune, datert 19.04.2021	4
Forslagsstillers kommentar:	8
AtB, datert 16.04.2021	9
Forslagsstillers kommentar:	11
Statsforvalteren i Trøndelag, datert 14.04.2021	11
Forslagsstillers kommentar:	14
Mattilsynet, datert 16.04.2021	15
NVE, datert 30.03.2021	15
Forslagsstillers kommentar:	16
Verdal kommune, Landbruk, miljø og arealforvaltning, datert 16.04.2021	16
Forslagsstillers kommentar:	17

INNSPILL FRA GRUNNEIERE OG NABOER

Leif Skjevik, datert 14.04.2021

Leif Skjevik er ny grunneier for eiendom gnr/bnr 36/82. Grunneier informerer om at de er innstilt på å avvente egne tiltak/planer for eiendommen inntil endelig plan for skolen er vedtatt, og stiller seg åpne for diskusjon og forhandlinger om løsninger, i tilfelle arealbehovet i planarbeidet skulle gå ut over det avsatte planområdet. Grunneier har følgende innspill til planprogrammet:

1. Grunneier informerer videre om at det i planområdet i dag er en gammel vei som gir tilgang til dyrket mark på 36/82. Grunneier ber om at en endelig plan må ivareta denne retten, om ikke nødvendigvis slik den er i dag, men på en slik måte at adkomst med bil og traktor etc. fra Stiklestad er mulig. Som innspill burde det kanskje blitt vurdert en innkjøring fra Leksdalsvegen langs grensa ved høyspentlinja? Denne veien kunne da også ha servert andre tekniske funksjoner uten at selve skoleområdet trenger å bli belastet med slik trafikk. Grunneier henviser til del 3 i planprogrammet, ref. «Planarbeidet skal sikre god og trygg adkomst for barn og unge til og fra skoleområdet, samt god bussforbindelse og trafikksikre løsninger for av- og påstigning».
2. Planprogrammets del 7: Det er ikke spesielt nevnt behov for utredning av tekniske føringer i- eller til planområdet. Grunneier antar at en overordnet VA-plan vil bli utarbeidet, men kommer med forslag om at dette bør prioriteres i tidlig fase, slik at kapasitet og løsning kan brukes av flere enn selve skoleutbyggingen (Dette i og med at det i nærområdet er planprosesser på gang med boliger, og at evt. overskuddsareal i planområder også er tenkt til dette formålet). Grunneier vil anta at det er mest fornuftig å etablere ny pumpestasjon på det laveste området, om ikke avløp tenkes ført inn sørfra.
3. Grunneier tillater seg også å løfte inn i drøftingene at det i planen bør settes av areal til varmeanlegg, trafo, renovasjon m.m., i et område som ikke kommer i konflikt med hovedformålet, og som tilfredsstiller trafikksikkerhetsaspektet.

Forslagsstillers kommentar:

1. Adkomst til 36/82 skal ivaretas, løsning for hvordan arbeides med i videre prosess. Forslag om innkjøring fra Leksdalsvegen tas til etterretning.
2. Vann- og avløp, samt overvannshåndtering er blitt tilført i planprogrammet som viktig tema som skal belyses i planen. VA-plan vil utarbeides.
3. Innspill tas til etterretning.

INNSPILL FRA OFFENTLIGE MYNDIGHETER

Sametinget, datert 12.03.2021

Sametinget ser det som lite sannsynlig at det finnes ukjente automatisk freda, samiske kulturminner i tiltaksområdet. De har derfor ingen spesielle kulturminnefaglige innvendinger til planforslaget.

Sametinget minner videre om den generelle aktsomhetsplikten. Denne bør nevnes i reguleringsbestemmelsene. De foreslår følgende tekst:

Kulturminner og aktsomhetsplikten. Om noen under arbeid skulle mistenke funn av kulturminner, må en umiddelbart stanse arbeidet og gi beskjed til Sametinget og fylkeskommunene. Pålegget beskrives i lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Dette må videreformidles til alle som skal delta i gjennomføring av tiltaket.

De minner også om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillat å skade eller skjemme freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jfr. kml. §§ 3 og 6.

Forslagsstillers kommentar:

Den generelle aktsomhetsplikten inkluderes i reguleringsbestemmelsene, med formulering som foreslått.

Statens vegvesen, datert 26.03.2021

Statens vegvesens primære anliggende knytter seg til trafikk sikkerhet og fremkommelighet for alle innenfor rammene av samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Statens vegvesen har ingen synspunkter på de ulike alternativer med varierende grad av samtidig tilrettelegging for idrettsanlegg i det samme området. Uansett valg av alternativ må trafikk sikkerhet og fremkommelig ivaretas. SVV antar at samlokalisering gir muligheter for sambruk mht. parkeringskapasitet, da aktivitet for skole og idrettsanlegg kun delvis faller sammen i tid på døgnet. Statens vegvesen har videre følgende innspill:

1. Det bør være en prioritet i den trafikale og arealmessige tilretteleggingen i planområdet i tilfeller hvor ulike grupper eller funksjoner har behov for det samme arealet:
  - a. Elever (og ansatte) som går og sykler til skolen
  - b. Skolebuss med tilhørende gangarealer
  - c. Ansatteparkering

- d. Slipp- og hentesoner (foreldrekjøring)
- 2. Statens vegvesen forutsetter at gjennomgående tilbud til myke trafikanter opprettholdes som i dag.
- 3. Særlig tilrettelegging for foreldrekjøring skaper utfordringer ved mange skoleområdet, og kanskje i første rekke hvordan hindre at slik kjøring kommer i konflikt med skolebussene. Dette stiller store krav til gjennomtenkte løsninger i detaljeringen. Statens vegvesen forventer at dette gis behørig vurdering i planbeskrivelse med KU og ROS-analyse. Statens vegvesen er åpen for å kunne gi råd og veiledning i denne forbindelse.

Forslagsstillers kommentar:

- 1. Innspill tas til etterretning
- 2. Innspill tas til etterretning
- 3. Problemstillingen er godt kjent, og det arbeides aktivt med å finne gode og trafikksikre løsninger for alle parter. Løsninger vil bli godt vurdert i planbeskrivelse, KU og ROS-analysen. Det foreslås ingen endringer i planprogrammet.

Trøndelag fylkeskommune, datert 19.04.2021

Trøndelag fylkeskommune gav gjennom brev datert 19.04.21 uttalelse til oppstartsvarselet og forslag til planprogram. De har følgende kommentarer til igangsatt planlegging:

- 1. Planområdet er i gjeldende kommuneplan avsatt til LNF(R) -formål med bestemmelser som kun åpner for ny bebyggelse som har direkte tilknytning til landbruk. Detaljregulering av Stiklestad skole er derfor ikke i tråd med overordnet plan. Et såpass stort og viktig tiltak i kommunen burde vært avklart i overordnet plan før det igangsettes detaljregulering av tiltaket. Fylkeskommunen er imidlertid orientert om at det tidligere har vært en prosess med avklaring av skolestruktur og vurdering av tomtevalg. Av tidligere politiske saker ser det ut til å være størrelsen på tomte som var utslagsgivende for valg av tomt ved den gamle planteskolen fremfor eksisterende tomt på Stiklestad skole. Bakgrunn og hvilke kriterier for valg av ny skoletomt kan gjerne oppgis i planprogrammet. Størrelsen på planområdet bør også tas inn i planprogrammet.
- 2. Det er ikke opplyst hva kommunale tomter ved Stiklestad skole og Leksdal skole skal nyttes til når barneskolene flytter ut. Kommunen oppfordres til å avklare ny bruk av både Leksdal skole og Stiklestad skole i revidering av kommuneplanens arealdel. Trafikktiltak rundt de eksisterende skolene bør også vurderes på nytt, avhengig av bruk

av skoletomtene. Det oppfordres til at Trafikksikkerhetsplan for Verdal kommune 2016 – 2020 også revideres samtidig med revidering av kommuneplanens arealdel.

3. Verdal kommune har mange andre aktuelle temaplaner som er aktuelle i denne utbyggingen og som er godt belyst i forslag til planprogram. Det kan eventuelt suppleres med Temaplanen Boligplan Verdal 2020 – 2023, ettersom beliggenhet for ny skole har konsekvens for hvor nye boliger plasseres i fremtiden. I planmaterialet ser fylkeskommunen gjerne at det vurderes om det er samsvar mellom temaplanene og planforslaget.
4. Fylkeskommunen er kjent med at plassering av et nytt idrettsanlegg har vært omdiskutert i kommunen, og ser at det skal utredes alternativer av planforslaget både med og uten idrettsanlegg/friidrettsanlegg. Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til også å gjøre en overordnet behovsvurdering i forhold til omfang på anlegget og en vurdering av alternative lokaliseringer i et regionalt perspektiv, slik at utviklingen blir bærekraftig og at man får rett anlegg på rett sted. Fylkeskommunen mener at et allsidig rekrutterings-/aktivitetsanlegg tilrettelagt for flere typer kan være riktig dimensjoner av anlegg dersom det skal plasseres ved Stiklestad skole.
5. Trafikkløsninger er også nevnt under alternativ 1-3 i planprogrammet. Fylkeskommunen anbefaler at det også utredes ulike alternative trafikkløsninger med fordel og ulemper for de ulike alternativene, og at dette presiseres under kap. 6 i planprogrammet i tillegg til i utredningsprogrammet. Fylkeskommunen tror man får et best mulig beslutningsgrunnlag for en trafikksikker og omforent trafikkløsning når ulike alternativer utredes og belyses i planforslaget.
6. Fylkeskommunen viser også til Miljødirektoratets nye veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø, som de gjerne ser blir brukt som metodikk i stedet for Statens vegvesens håndbok V712 Konsekvensanalyser. Denne veilederen omfatter både naturmangfold, forurensning, kulturlandskap (herunder kulturminner), friluftsliv, landskap, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp.
7. Skoler hvor barn, ungdom og voksne aktivt kan bruke både lokaler og uteområde i form av nærmiljøanlegg, idrett og nærfriluftsliv på både dagtid, kveldstid og helg gir viktige sosiale møteplasser for alle. En god læringsarena som legger til rette for fysisk aktivitet, inkludering og sosial interaksjon, samt skapende aktiviteter for hele befolkningen er helsefremmende. I tillegg vil en slik organisering kunne være sosialt utjevnende ved at det er «gratis» å delta her på både organiserte og uorganiserte aktiviteter. Å utvikle et anlegg som fungerer godt også utenom skoletida vil kunne være ekstra viktig i en ny og større skolekrets som skal «finne sammen». Uteområdene bør ha verdi til felleskapets beste også utenom skolens åpningstid og til alle årstider. Mye av skoleåret er i vinterhalvåret og det oppfordres til å vurdere skilekeanlegg og snøanlegg ettersom snø skaper aktivitet.
8. Nye Stiklestad skole ligger i relativt kort avstand til svært viktige friluftsområdet som Hallem, Blommen/Lyngåsen og Leksdalsvannet. Lyngåsen og Blommen er kvaliteter både som nærturterreng og jøy grad av tilrettelegging for idrett og aktivitet.

Leksdalsvannet er et viktig friluftsområde, både ved vannet og på vannet. Ny skole har en mulighet til å legge til rette for å ta i bruk friluftsområdet til opphold, fisking og skøyter på vinteren. Hallem er det friluftsområde som ligger i kortest avstand fra skolen og som kan ses på i planarbeidet om kan tas i bruk i skolesammenheng.

9. Eksisterende gang- og sykkelveger og turveinett som kan brukes som skoleveg/snarveier må belyses. Boligområdet nord for ny skole må ikke bygge igjen snarveier som kan brukes, men gjerne tilrettelegge for turveier og forbindelser til Hallemsmarka og Leksdalsvannet. Verdal kommune er også med i «Ferdelsåreprosjektet» og kan søke om spillemidler or å få etablert såkalte «missing links» i turveinettet.
10. Pilegrimsleden går langs på ang- og sykkelveg langs Leksdalsvegen. Pilegrimsleden er en viktig historisk trasé som må tas vare på, som bør synliggjøres i planarbeidet og som kan ha potensial for lokal bruk ved enkel tilrettelegging (Nasjonalt pilegrimssenter har ansvar for den statlige pilegrimssatsningen).
11. Det er viktig å sikre gode prosesser rundt en ny og sammenslått skole og et nytt idrettsanlegg. Tilhørighet til skole og utanlegg er ofte limet i lokalsamfunnet. Det bør derfor legges opp til et godt samspill med idrettslagene i både Stiklestad og Leksdal, slik at man får en utvikling som er ønsket på nye Stiklestad skole og samtidig kan vurdere å beholde aktiviteten der folk bor. Idrettsanlegget i Leksdal har for øvrig nylig mottatt spillemidler.
12. Fylkeskommunen anbefaler at det i planprogrammet bør beskrives noe mer utfyllende hvem som skal være med å medvirke i planprosessen og på hvilken måte det skal gjøres. Mer utradisjonelle metoder enn kun høringsene som er pålagt gjennom plan- og bygningsloven bør vurderes brukt for å skape mer forankring ettersom planen berører hverdagen til veldig mange. Her bør man involvere hele spekteret av befolkningen.
13. Det er etablert sammenhengende gang- og sykkelveg fra planområdet til Verdal sentrum langs fv. 6908, fv. 759 og fv. 753. Det er også etablert gang- og sykkelforbindelse vestover mot boligområdet Forbregd Lein. Det må planlegges for 1-ett krysningspunkt over fv. 6908 slik at kryssinger over fylkesvegen konsentreres til et punkt som har gode siktforhold.
14. Internt på skoleområdet må det legges vekt på å skille gående/syklende fra biltrafikk/busstrafikk. Det må også legges til rette for at personbiler kan slippe av skoleelever trygt, uten å trafikere areal forbeholdt gående (kiss and ride). De planløsninger som velges bør tilpasses personer i alle livsfaser og med ulike fysiske forutsetninger.
15. Bussholdeplass og av- og påstigning trenger nødvendigvis ikke å planlegges helt inntil skolebygningene, men kan med fordel planlegges i nærheten av krysset Leksdalsvegen – Forbregdvegen, slik at man ikke trekker unødig trafikk inn på Forbregdvegen som medfører støv og støyulempen for skolen. Areal helt inntil skolebygninger er dessuten

verdifulle utearealer for elevene. Noe skoleveg også for de som tar buss kan være positivt både sosialt og i folkehelsesammenheng.

16. Fylkeskommunen arbeidet kontinuerlig med å tilrettelegge og forbedre trafiksikkerheten langs fylkesvegen. De ønsker at trafikkutredning også ser på trafikkforhold i nærheten av planområdet som kan bedre trafiksikkerhetsbildet totalt, som f.eks. å tilrettelegge for gode bussholdeplasser med tilstrekkelig avstander i Forbregdvegen og Leskdalsvegen.
17. Fylkeskommunen forventer at temaene trafikk, trafiksikkerhet og trafikkstrømmer (både kjøretøy og gående/syklende) belyses og inngår som en viktig del av planarbeidet slik det er oppgitt i utredningsprogrammet og at planforslaget følger opp dette hensynet. Fylkeskommunen støtter at dette er tema som skal lages utredning om.
18. Det må gjennomføres en støyutredning som viser støysituasjonen og hvilke avbøtende tiltak som kan gjennomføres for å sikre tilfredsstillende støyforhold, særlig på uteoppholdsarealene til ny skole. Videre må planbestemmelsene om støy være tilpasset den aktuelle planen, samt sikre avbøtende tiltak. Fylkeskommunen anbefaler at kap. 7.2 i planprogrammet suppleres med støyutredning under temaet forurensning.
19. Det nåværende planforslaget grenser opp mot og overlapper delvis et annet reguleringsplanforslag for Fagerli og Hallemsåsen. Utvalgte deler av dette planområdet ble arkeologisk registrert i 2020, og i plantefeltet rett nord for Forbregdsvegen ble det påvist et område med flere dyrkingsflater og kokegroper (Askeladden-id 273778). Deler av det foreslåtte planområdet for ny skole overlapper delvis denne lokaliteten. Planprogrammets punkt 2.5. om kulturminner må dermed korrigeres i henhold til dette. Dersom det planlegges bygge-/anleggsaktivitet som innebærer inngrep i lokaliteten, vil det være behov for en dispensasjonsbehandling, der det kan bli stilt vilkår om utgravning på utbyggers regning.
20. For planområdet sør for Forbregdsvegen har fylkeskommune tidligere sagt at de ikke har særskilte merknader. På bakgrunn av funnene som ble gjort i planområdet for Fagerli og Hallemsåsen ønsker de nå likevel å gjøre en befarig og overflaterregistrering når snøen har forsvunnet for å vurdere på nytt om det kan være behov for ytterligere arkeologiske registreringer i dette området. Fylkeskommunen ber om at Sweco og/eller Verdal kommune tar direkte kontakt med oss for nærmere avtale om budsjett og tidspunkt for dette, og minner om at planen kan ikke realiseres før vi har gitt en endelig kulturminnefaglig uttalelse. Kulturminner bør derfor tas inn som eget tema i konsekvensutredningen. Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø kan være en god støtte i dette arbeidet.
21. Planområdet berører ikke direkte nyere tids kulturminner. Planområdet er del av et stort historisk betydningsfullt landskapsbilde, formet av et kulturlandskap med stor tidsdybde av nasjonal betydning. Stiklestad som nasjonalt historisk sted og dens omfattende kulturmiljø ligger en knapp kilometer fra planområdet. Skolebygget kommer til å ligge godt synlig på høydedragets helning mot sør. Det er viktig at planen i tilstrekkelig grad ivaretar prinsippet om estetisk landskapstilpasning. Bestemmelser bør sikre at

plassering, arkitektur, utforming og materialbruk/farge avklares med regional kulturminneforvaltning.

22. Som vannregionmyndighet er fylkeskommunen opptatt av å sikre at alt arbeid om berører vann skal ivareta hensynet til opprettholdelse eller forbedring av vannforekomstene. Når planforslaget blir sendt på høring må det dokumentere at tiltaket er vurdert i henhold til Regional vannforvaltningsplan for vannregion Trøndelag 2016- 2021 og vannforskriftens § 12. Planen bør se på håndtering av overflatevann lokalt og i åpne løsninger (jfr. statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning). Fremtidens klima vil ha flere episoder av styrtregn. Å sørge for grønne områder er ikke bare viktig for folkehelse og utearealer, men er også et naturlig verktøy for å avlaste overløpsnett.

Forslagsstillers kommentar:

1. Kapittel 1.1 i planprogrammet er supplert med bakgrunn og hvilke kriterier som ble brukt for valg av ny skoletomt. Størrelsen på planområdet er tilført i kapittel 2.1.
2. Verdal kommune skal vurdere bruken av dagens skoletomt i revidering av kommuneplanens arealdel. Kommunen vurderer også revidering av Trafikksikkerhetsplan for Verdal kommune 2016 – 2020 samtidig med revidering av kommuneplanens arealdel.
3. Kapittel 4.7 i planprogrammet er supplerte med Temaplan Boligplan Verdal 202 – 2023. Innspill om vurdering av samsvar mellom temaplanene og planforslaget tas til etterretning.
4. Innspill tas til etterretning.
5. Det vil utredes ulike alternativer for trafikkløsninger tilknyttet de ulike alternativene. Dette er presisert i kapittel 7.2 under trafikale forhold i planprogrammet. Det foreslås ingen endringer i planprogrammet.
6. Ny veileder er innarbeidet i metoden beskrevet i kapittel 5 i planprogrammet, med følgende formulering: *Konsekvensene skal beskrives med fordeler og ulemper for miljø og samfunn etter en felles norm i henhold til metodikk for ikke-prissatte tema i Statens vegvesens håndbok V712 "Konsekvensanalyse". For tema som naturmangfold, forurensning, kulturlandskap (herunder kulturmiljø), friluftsliv, landskap, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp er det kommet en ny veileder fra Miljødirektoratet (M-1941) som skal benyttes. Vi vil imidlertid ta fortløpende vurderinger underveis for hvilke tema det vil være aktuelt å benyttes denne. Av tidligere erfaring vet vi at ved vurdering av kulturlandskap (kulturmiljø) egner den nye veilederen seg bedre i mer urbane strøk.*
7. Innspill tas til etterretning.
8. Innspill tas til etterretning.
9. Innspill tas til etterretning.

10. Innspill tas til etterretning.
11. Vi har hatt god dialog med idrettslagene underveis i prosessen, og vil fortsette dette i videre arbeid.
12. I kapittel 8.2 i planprogrammet er medvirkningsprosessen hittil og planen fremover beskrevet mer.
13. Innspill tas til etterretning.
14. Innspill tas til etterretning.
15. Innspill tas til etterretning.
16. Innspill tas til etterretning.
17. Innspill tas til etterretning.
18. Kapittel 7.2 i planprogrammet er supplert med støyutredning under temaet forurensning.
19. Kapittel 2.5 i planprogrammet er korrigert i henhold til funn gjort nord for Forbregdsvegen.
20. Sweco, på vegne av Verdal kommune, har kontaktet fylkeskommunen og etterspurt budsjett og tidspunkt for befaring og overflateregistrering på området.
21. Innspill tas til etterretning.
22. Innspill tas til etterretning.

AtB, datert 16.04.2021

AtB har følgende innspill til planarbeidet:

1. AtB støtter at bussløsning og løsning for foreldrekjøring på området skal utredes. Det er viktig å sikre en best mulig løsning for kollektivtrafikken/skolekjøringen.
2. Levering til dagens skoler skjer til litt ulike tidspunkt, og bussene kjører rett etter at de har levert. Ved hjemkjøring er bussene oppstilt ved skole samtidig, derfor er det behov for faste oppstillingsplasser som kan betjenes uavhengig av hverandre. Det må ikke planlegges for at bussene må rygge for å komme inntil plattform, og det viktig at det sikres tilstrekkelig manøvreringsareal og kjøres sporing av alle svingebevegelser.
3. Ved å ta utgangspunkt i dagens kjøring til Leksdal og Stiklestad skole vil det gå 1 buss som erstatter avgangen fra Leksdal skole, og 3 busser som erstatter dagens avganger fra Stiklestad skole. Det vil si at det vil være 4 samtidige busser ved den nye skolen, men det er vanskelig å dette tidspunktet å si om det vil være behov for flere avganger/flere oppstillingsplasser ved sammenslåing av skolene. Det bør derfor bygges inn noe fleksibilitet i reguleringsplanen for å sikre evt. behov for ekstra oppstillingsplass.

4. I dag betjenes skolene med store busser og minibuss. AtB ber om at hver oppstillingsplass dimensjoneres for 15 m buss.
5. Hver oppstillingsplass må ha tilstrekkelig belysning, og AtB ber om det settes av areal til leskur.
6. AtB ber om at oppstillingsplasser for buss er klart adskilt fra «kiss&ride» og parkeringsplasser.
7. Det må planlegges for bruk og drift vinterstid, det er viktig at de settes av areal til snøopplag og at det planlegges hvordan lommen skal driftes/snø skal ryddes. Når bussholdeplasser brøytes blir det brøytekanter opp mot ledegjerdene og bussenes kjøreareal blir smalere. Det må settes av et bredt nok areal slik at forbikjøring for bussene er mulig vinterstid. Det er spesielt viktig å planlegge snørydding sammen med ledegjerder.
8. Holdeplassene må kunne brukes av alle i så stor utstrekning som mulig, uavhengig av den enkeltes funksjonsevne. Det vises til Statens vegvesens håndbøker «V123 Kollektivhåndboka for utforming av holdeplasser og ventearealer» og håndbok «V129 Universell utforming av veger og gater».
9. AtB ber om at det settes av eget areal for elever som hentes/bringes med taxi. AtB anbefaler at dette legges så nært opptil skolen som mulig, da dette i hovedsak er elever som av medisinske årsaker ikke kan gå over lengre avstander, og det er behov for trygg overlevering til skolens ansatte.
10. AtB ønsker å gi sine kunder god informasjon om kollektivtilbudet. Med bakgrunn i dette og økende påstigningstall utvider AtB bruken av sanntidsskjema i Trøndelag. AtB sin anbefaling er at alle nyetableringer eller endringer av holdeplasser tilrettelegger for muligheten for utbygging av fremtidig reiseinformasjon. AtB oppfordrer derfor om at det tilrettelegges for etablering av sanntidsskjema, dersom det skal etableres idrettsanlegg. Sanntidsinformasjon krever faststrøm. AtB ønsker at det legges trekkør hvor det er mulighet for å trekke kabel med faststrøm, fra en K-kasse til leskur.
11. Det er viktig å sikre trygg adkomst til og fra holdeplassene for alle grupper, med særskilt hensyn til mennesker med nedsatt funksjonsevne og orienteringsevne. Det er viktig at holdeplassene og adkomsten til holdeplassen gis en trafikksikker utforming, og at det ikke planlegges for at elever som går/sykler må krysse inn-/utkjøring for buss/bussoppstillingsområde for å komme til skolen. AtB oppfordrer til at gangforbindelser utformes universelt så langt dette er mulig (fritt for trapper, bratte stigninger og lange omveier).
12. Det er viktig at god fremkommelighet for kollektivtrafikken og for de reisende (myke trafikanter) ivaretas i anleggsfasen. AtB ber om at dette sikres i bestemmelsene.

Forslagsstillers kommentar:

1. Innspill tas til etterretning.
2. Innspill tas til etterretning.
3. Innspill tas til etterretning.
4. Innspill tas til etterretning.
5. Innspill tas til etterretning.
6. Innspill tas til etterretning.
7. Innspill tas til etterretning.
8. Innspill tas til etterretning.
9. Innspill tas til etterretning.
10. Innspill tas til etterretning.
11. Innspill tas til etterretning.
12. Innspill tas til etterretning.

Statsforvalteren i Trøndelag, datert 14.04.2021

Statsforvalteren i Trøndelag har følgende innspill til planarbeidet:

1. Planområdet omfatter skogsområder med frøplantasje for furu, samt klonearkiv. Dette er aktiviteter som er viktige for skogbrukets frø og planteforsyning. Arealet består også av dyrkbar jord. I brev datert 15.12.2017 uttalte Statsforvalter at konsekvensene for landbruket, herunder for skogbruket, jfr. de forsøkene og verdiene som fortsatt er knyttet til planteskoleområdet, må bli en del av en konsekvensutredning for ny skoletomt. Konsekvensene for frøplantasje og klonarkiv må derfor komme tydelig frem av planarbeidet. Det er viktig at interessene rundt aktiviteten på området blir hensyntatt, og at avvikling av frøplantasje og klonarkiv blir gjennomført som planlagt.
2. Området grenser mot arealer med dyrka mark i flere retninger. For å ikke legge press på disse, blir det viktig å legge opp til en effektiv arealbruk – arealformålet tatt i betraktning. I den forbindelse blir det viktig å vurdere om noe av parkeringen kan legges i kjeller. Dette gjelder særlig ansattparkering. For å unngå at store arealer går med til overflateparkering, blir det viktig å innarbeide maksimumskrav til antall bakkeparkeringsplasser. Dette kan også frigjøre areal internt på tomte til annen bruk.
3. Deler av planområdet består av barskog, og en nedbygging her vil føre til redusert karbonfangst. Tapte karbonfangst på omdisponert areal gir behov for større utslippskutt

andre steder. Statsforvalteren vil derfor påpeke at det bør iverksettes avbøtende tiltak slik at tappt karbonopptak kan kompenseres med økt opptak på andre skogareal.

4. For de ikke-prissatte temaene er det valgt en metodikk som bygger på Statens vegvesens håndbok V712 Konsekvensanalyser. Statsforvalteren viser her til at Miljødirektoratet nylig har gitt ut en oppdatert veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø, og det forventes at denne vil bli benyttet for utredning av disse temaene.
5. Planområdet ligger i nærhet til sentrumsfunksjoner og andre boligområder. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) skal legges til grunn for planleggingen. Det må legges vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon, samt styrking av sykkel og gange som transportform. Dette medfører bl.a. krav om effektive parkeringsløsninger der det settes maksimumskrav for parkeringsplasser pr. ansatt. Det bør legges til rette for lading av elbil, jfr. et nasjonalt mål om at alle biler som selges i 2025 skal være fossilfrie. Videre så må det settes av godt utformet og tilstrekkelig areal for sykkelparkering både for elever og ansatte.
6. Retningslinjene for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520 må legges til grunn for planforslaget. Grenseverdier for støy må overholdes, jfr. retningslinje T-1442/16 (KLD), samt oppdatert veileder for behandling av støy i arealplanlegging (M-128). Planområdet ligger nært fv. 6908 Forbregdsvegen og fv. 759 Leksdalsvegen, og deler av planområdet ligger i gul støysone. Gul sone er ifølge retningslinjene en vurderingssone hvor det kan tillates etablering av støyfølsom bebyggelse gitt at det gjennomføres tiltak som gjør at man kommer under grenseverdiene for gul sone. Ifølge bestemmelser og retningslinjer i kommuneplanens arealdel stilles det krav om en støyfaglig utredning ved planlegging og oppføring av ny bebyggelse i gul støysone. Statsforvalteren forutsetter at dette blir utarbeidet og legges til grunn for videre planlegging. Dersom støyfaglig utredning dokumenterer at tiltak er nødvendig, skal disse ivaretas gjennom reguleringsbestemmelser med klare, juridisk bindende krav, samt rekkefølgebestemmelser. Evt. avbøtende tiltak bør synliggjøres i plankartet. Utendørs støy er et plantema og skal være avklart før byggesak.
7. Statsforvalteren bemerker at lokaliteten på området ligger inne i Miljødirektoratets database for grunnforurensning, men fremdeles med gamle rapporter (fra 90-tallet og 2005). Dette må oppdateres.
8. Det er utarbeidet en tiltaksplan for området for tiltak som må gjøres i forbindelse med grunnforurensningen ved omregulering til skole. Statsforvalteren forutsetter at evt. ny kunnskap som fremkommer av konsekvensutredningen legges inn i tiltaksplanen og derved til grunn for videre arbeid med planen. Dette må framgå av planbeskrivelsen.
9. Da det er en økende interesse for grønnsaksdyrking knyttet til skoler og barnehager, vil Statsforvalteren for sikkerhets skyld minne om at jord som brukes til dyrking av grønnsaker ved boliger, skoler og barnehager må tilfredsstille tilstandsklasse 1 for stoffene PDBsum7, PAHsum16, benzo(a)pyren, cyanid og heksaklorbenzen.

10. Planforslaget må ta hensyn til miljøkvaliteter i området, som naturmangfold, vannmiljø, landskap og friluftsliv. Planen må vurderes etter prinsippene i § 8-12 i naturmangfoldloven (nml.) av 2009 og holdes opp mot forvaltningsmålene i § 4-5 i nml. Dette innebærer at konsekvensene for naturmangfold skal framgå av planbeskrivelsen, samt at vurderingen og vektlegging av prinsippene skal framgå av beslutningen.
11. Tiltakene vil medføre en del terrenginngrep med oppgraving og forflytting av masser. Vurderingen etter naturmangfoldloven må derfor inkludere en vurdering av fare for spredning av fremmede arter, samt tiltak for å forhindre dette.
12. Planen må inneha en vurdering av hvordan overvann skal håndteres. Overvannshåndteringen må gjerne ses i sammenheng med bevaring av vassdrag, kantvegetasjon og grønne flater i området. Her peker Statsforvalteren særlig på Brokskitbekken som ligger utenfor planområdet, men som vil kunne påvirkes av avrenning fra dette.
13. Overvann bør løses på overflaten og ikke gjennom overvannsnett. Fortetting, flere harde flater og manglende drenering medfører økt overvannbelastning på ledningsanlegg og vassdrag. God overvannshåndtering er viktig for å sikre robuste anlegg som kan håndtere forventede klimaendringer som økt nedbørsintensitet og -mengde, samt for å bidra til redusert avrenning og forurensning til sjø og vassdrag. Statsforvalteren viser ellers til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (SPR) som skal legges til grunn for kommunens planlegging.
14. I vider arbeid blir dialogen med idretten viktig og en utforming som gir mulighet for også uorganisert aktivitet bør prioriteres. Slik kan idretts- og uteoppholdsområder få en viktig funksjon som nærmiljøanlegg, særlig for barn og unge som ikke deltar i organisert idrettsaktivitet.
15. Området er ikke i bruk av barn i dag, men det er viktig at barnestemmen blir tydelig i planprosessen og at barn gis en reell medvirkning før endelig vedtak om arealbruk fattes.
16. I listen over plantema er det krysset av for at kriminalitetsforebygging ikke blir et utredningstema. Dette er likevel noe som må vurderes ved utforming av bebyggelse og uteoppholdsområder. Utenfor skolens åpningstid vil skolen være attraktiv som oppholdssted for barn og unge. Både for å ta vare på skoleanlegget, og for å beskytte de unge selv mot uheldig adferd som kan forsterke utenforskap, bør det prioriteres best mulig innsyn til mulige oppholdsstedet, samt god belysning.
17. Nasjonalt er prinsippet om universell utforming nedfelt i formålsparagrafen i plan- og bygningsloven og må ivaretas når ny skole planlegges.
18. Det må gjennomføres en ROS-analyse som er i tråd med plan- og bygningsloven § 4-3. Statsforvalteren har videre listet opp en minimumsliste for hva en ROS-analyse bør være/inneholde.

Forslagsstillers kommentar:

1. Innspill tas til etterretning.
2. Innspill tas til etterretning.
3. Innspill tas til etterretning.
4. Ny veileder er innarbeidet i metoden beskrevet i kapittel 5 i planprogrammet, med følgende formulering: *Konsekvensene skal beskrives med fordeler og ulemper for miljø og samfunn etter en felles norm i henhold til metodikk for ikke-prissatte tema i Statens vegvesens håndbok V712 "Konsekvensanalyse". For tema som naturmangfold, forurensning, kulturlandskap (herunder kulturmiljø), friluftsliv, landskap, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp er det kommet en ny veileder fra Miljødirektoratet (M-1941) som skal benyttes. Vi vil imidlertid ta fortløpende vurderinger underveis for hvilke tema det vil være aktuelt å benyttes denne. Av tidligere erfaring vet vi at ved vurdering av kulturlandskap (kulturmiljø) egner den nye veilederen seg bedre i mer urbane strøk.*
5. Innspill tas til etterretning.
6. Kapittel 7.2 i planprogrammet er supplert med støyutredning under temaet forurensning. Alle nevnte retningslinjer legges til grunn for planforslaget.
7. Innspill tas til etterretning.
8. Innspill tas til etterretning.
9. Innspill tas til etterretning.
10. Innspill tas til etterretning.
11. Innspill tas til etterretning.
12. Vann- og avløp, samt overvannshåndtering er blitt tilført i planprogrammet som viktig tema som skal belyses i planen. VA-plan vil utarbeides.
13. Innspill tas til etterretning.
14. Vi har hatt god dialog med idrettslagene underveis i prosessen, og vil fortsette dette i videre arbeid.
15. I kapittel 8.2 i planprogrammet er medvirkningsprosessen hittil og planen fremover beskrevet mer. Her nevnes barnas rolle i medvirkningen.
16. Kriminalitetsforebygging er nå krysset av i tabellen i planprogrammet, og blir tema i planbeskrivelsen.
17. Universell utforming er lagt til i kapittel 7.3, med tema som skal omtales i planbeskrivelsen.
18. Innspill tas til etterretning.

Mattilsynet, datert 16.04.2021

Drikkevannshensyn: Planområdet ligger utenfor nedbørsfelt og klausulert område for drikkevannskilden Leksdalsvannet, og Mattilsynet har dermed ingen innspill

Plantehelset: Mattilsynet vurderer at det ikke utgjør noen plantehelserisiko ved å bygge ut området.

NVE, datert 30.03.2021

NVE har følgende innspill til planarbeidet:

1. Hele planområdet er beliggende under marin grense og i det tilsendte planmaterialet vises det til at det er utfordrende grunnforhold i området og at det er funnet kvikkleire i tre borepunkt. NVE anbefaler derfor sterkt at det gjennomføres uavhengig kvalitetssikring av de tidligere vurderingene dersom dette ikke er gjort fra frø. Den uavhengige kvalitetssikringen må vedlegges planforslaget og svares ut.
2. NVE forutsetter at evt. nye borepunkt legges inn i NGIs database «Nadag». NVE har nylig revidert sin «Kvikkleireveileder» 7.2014 og anbefaler at denne reviderte versjonen benyttes.
3. Dagens terreng består overveiende av skog og myke, naturlige flater. Dette bidrar til naturlig tilbakeholdelse og forsinkelse av overvannet. Ved fjerning av store deler av vegetasjonen og etablering av harde flater som tak, asfalt, belegningsstein etc. vil både avrenningen og hastigheten på vannet øke betydelig. NVE anbefaler derfor at det gjennomføres overvannsberegninger/VA-notat som vurderer hvor stor kapasiteten til arealene er og mulighetene for håndtering av overvannet iht. 3-trinns-strategien. I disse vurderingene må det gjennomføres en kartlegging av hvor vannet ender opp ved større nedbørshendelser (resipient) og hvordan vannet kommer seg til resipienten (kartlegging av flomveger) samt naturlig oppsamling av vann ved store nedbørshendelser (lavbrekk/lavpunkt). NVE anbefaler sterkt at slike overvanns/VA-notat benyttes som et faggrunnlag til selve planforslaget og ikke avventes til byggesak slik at eventuelle behov for avbøtende tiltak kan tas inn i reguleringsplanen (plankart og bestemmelser). Rapporten/notatet bør som minimum belyse nærmere/hensynta følgende:

- Utføre overvannsberegninger av nedbørsfelt for nå- og etter-situasjon (avrenning før og etter realisering av reguleringsplan)
- Ta høyde for forventede klimaendringer i beregningene
- Ta høyde for usikkerheter i beregningene

- Vurdere behovet for infiltrasjonstiltak, fordrøyning og flomveger i tråd med «3-trinnsstrategien» (fang og infiltrer, forsink og fordrøy, sikre flomveger)
  - Sikre at kartlagte flomveg(er) og lavbrekk/lavpunkt samt eventuelt behov for kompenserende fordrøyningsareal som følge av før og etter-overvannsberegningene reguleres inn i reguleringsplan i plankart (formål evt. med hensynssoner og supplerende bestemmelser)
  - Vurdere konsekvenser og evt. avbøtende tiltak grunnet økende vannmengde, energi og frekvens i resipienten, herunder behov for evt. erosjonssikring
  - I størst mulig grad benytte åpne, naturlige løsninger i tråd med de statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning av 28.09.2018
4. Det er positivt at en ønsker å se overvann/VA-håndtering i sammenheng med det pågående planarbeidet for naboområdene Fagerli og Hallemsåsen da utbygging av disse områdene naturlig nok vil øke totalandelen med harde flater og derved også vannmengdene og intensiteten.

Forslagsstillers kommentar:

1. Innspill tas til etterretning.
2. Innspill tas til etterretning.
3. Vann- og avløp, samt overvannshåndtering er blitt tilført i planprogrammet som viktig tema som skal belyses i planen. VA-plan og overvannsberegninger vil utarbeides.
4. Innspill tas til etterretning.

Verdal kommune, Landbruk, miljø og arealforvaltning, datert 16.04.2021

Enhet for Landbruk og miljø har følgende innspill til planarbeidet:

1. Terrenginngrep i områder med forurenset grunn må som tiltakshaver er kjent med godkjennes i henhold til kapittel 2 i Forurensningsforskriften. Kommunen som forurensningsmyndighet i slike saker skal blant annet ta stilling til om undersøkelsene er tilstrekkelig. Det anbefales at dette i utgangspunktet avklares parallelt med planprosessen.
2. I plandokumentene vises det korrekt til at tilstandsklasser i veileder «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn» må overholdes, jmfør § 2-5 i forskriften. Det videre arbeidet må også avklare om det er nødvendig med ytterligere sanering av forurenset masse for å oppfylle punkt b i samme paragraf: *anleggsarbeidet, herunder*

oppgraving og disponering av forurensset masse, ikke medfører forurensningsspredning eller fare for skade på helse eller miljø. Nevnte veileder sier også dette om tilstandsklassene (side 12): Tilstandsklassene er kun tenkt brukt for å avklare hvor mye forurensning som ut fra en helsevurdering maksimalt kan ligge igjen på et område i tilfeller der man skal bygge, grave eller rydde opp. Ut ifra dette synes det riktig å anbefale at det tas en ekstra vurdering på om det er behov for tilleggsundersøkelser og/eller ekstra sanering for delområder hvor innholdet av miljøgifter ligger nært de fastsatte grenseverdiene.

3. Den største bekymringen for negative miljøeffekter er knyttet til faren for utlekking av miljøgifter i anleggsfasen. Vann fra området vil raskt havne i henholdsvis Brokskitbekken og Bjartnesbekken via allerede etablerte overvannsanlegg. Begge bekkene er sjørørtebækker. Både fri cyanid og pentaklorbenzen er som eksempel dødelig i lave doser for vannlevende organismer. Finstoff fra anleggsvirksomhet har også potensial til å være skadelig for vannmiljøet gjennom tilslamming. Tiltaket har også potensielt mer varige negative effekter for vannmiljøet i bekkene. Avhengig av saneringsgrad og håndtering av overvann kan det være en viss risiko for «varig» utlekking av miljøgifter til bekkene. Tiltaket kan også medføre endret vannføring i bekkene, jmfør uttalelse fra NVE. For bekkene kan dette gi negative miljøeffekter både gjennom uttørking/mindre vannføring i perioder, samt potensielle negative miljøeffekter som følge av flom og erosjon i andre perioder. Økt erosjon kan gi negative miljøeffekter gjennom tilslamming. Det bes derfor om at forholdet til vannmiljø tas inn som en del av konsekvensutredningen.
4. Utlekking av miljøgifter til nedenforliggende dyrka mark kan også være en risiko der hvor det ikke er etablert avskjæringsgrøfter, eller hvor disse ikke er vedlikeholdt. Dyrka mark kan også bli negativt påvirket av flomhendelser, dersom kapasiteten på lukka overvannsanlegg blir overbelastet eller gjennom kanterosjon i åpne anlegg. Det er også mange eksempler på at økt erosjon i øvre deler av vassdragene medfører store problemer lengre ned i vassdragene. Det bes derfor om at forholdet til dyrka mark nedstrøms planområdet tas inn som en del av konsekvensutredningen.

Forslagsstillers kommentar:

1. Innspill tas til etterretning.
2. Innspill tas til etterretning.
3. Vannmiljø et tatt inn som eget KU-tema i planprogrammet, og vil være et viktig tema i planen.
4. Det er valgt å ikke ta inn forholdet til dyrka mark nedstrøms i planområdet som en del av konsekvensutredningen, da dettes dekkes av andre tema; Overvann, KU forurensning og KU vannmiljø.

Kommuneplanens samfunnsdel - visjon

Saksbehandler: Øystein Kvistad E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no Tlf.: 982 16 676	Arkivref: 2021/1202 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	20.05.2021	77/21
Kommunestyre	31.05.2021	63/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 77/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunedirektørens forslag til ny visjon for Verdal kommune vedtas.

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunedirektørens forslag til ny visjon for Verdal kommune vedtas.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Våren 2021 skal Verdal kommune vedta ny kommuneplan. Som en del av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har det også vært intensjonen at det skal utarbeides en ny visjon for

Verdal kommune. Dette arbeidet har pågått med varierende intensitet siden samkommunen ble oppløst 31. desember 2017, før det virkelig har skutt fart nå i 2021.

I det følgende saksframlegg vil visjonsprosessen gjennomgås i hele sin bredde, noen vil kanskje mene med i overkant stor detaljgrad. Utgangspunktet er en kronologisk gjennomgang, men hovedpoenget med saksframlegget er å synliggjøre de mange avveininger som må gjøres når en visjon skal utarbeides, og hvilke som er gjort i denne konkrete saken. Forhåpentlig vil saksframlegget gi et godt svar på hvordan og hvorfor forslaget til ny visjon har blitt til det det har blitt, og gi en god begrunnelse for at forslaget til ny visjon ikke bare *oppleves* som rett, men *er* rett. For Verdal kommune som organisasjon, og for kommunens innbyggere!

Det skal erkjennes at det oppleves som ren risikosport å skulle melde seg på visjon- og slagordmesterskapet. Tidvis kan en få inntrykk av – spesielt hvis en forviller seg bort i ymse diskusjonsforum på nett – at det er jevngodt med å melde seg på NM i harselas om en våger seg utpå og foreslår en ny visjon for en kommune. Det har likevel ikke forhindret arbeidsgruppa fra å gjøre et seriøst forsøk.

Ekstern involvering

Visjonsarbeidet startet sommeren 2018 med stand på Øras dager. Her ble besøkende oppfordret til å gi sine innspill i "idégyta". Våren 2019 sto gryta på Verdal bibliotek, og også her kom det inn innspill.

Våren 2020 var planen å gjennomføre folkemøter ut mot innbyggerne, men dette gikk i vasken på grunn av koronapandemien. Folkemøtene ble høsten 2020 derfor erstattet av en digital prosess i form av en innbyggerundersøkelse; «Folkestemmen». Her ble innbyggerne blant annet utfordret på visjon for Verdal, og undersøkelsen fikk ca 4000 respondenter. Det er rett og slett en imponerende høy svarprosent.

Intern involvering

Visjonsarbeidet var tema i et virksomhetsledermøte i starten av 2019. Tanken var å kjøre en runde internt i organisasjonen parallelt med det eksterne prosessarbeidet. Det var lite engasjement for å starte med dette på daværende tidspunkt, og involveringen ble derfor utsatt til samfunnsdelen for å se visjonen i sammenheng med målene. Medvirkningen startet i januar 2021 og gikk ut over vinteren slik at også ny kommunedirektør ble gitt anledning til å bli med på oppløpet av visjonsarbeidet.

Høsten 2020 til januar 2021 ble det også opprettet en intern/ekstern visjonsgruppe bestående av Øystein Kvistad (kommunedirektørens kontor), Kari Forberg Prestvik (servicekontoret), Berit Fikse (biblioteket) og Ingrid Dahl Furunes og Amanda Sotberg fra Verdal næringsforum. Denne gruppa har hatt 9 møter, noen fysiske, de fleste digitalt på Teams.

Øystein Kvistad og Berit Fikse gjennomførte i virksomhetsledermøtet 24. februar 2021 et gruppearbeid. Dette omtales nærmere senere i saken (s. 6 og 7).

Historikk visjon for Verdal:

2017-dd.: Livskvalitet og vekst

2004-2017: Livskvalitet og vekst

Visjonen «Livskvalitet og Vekst» ble etablert i forbindelse med samkommunen med Levanger, der L sto for Levanger og V for Verdal. Fra rundt 1999 ble visjonen «Verdal i vekst» mye brukt i Verdal, og Vekst stammer herfra. Uttrykket startet med en rapporttittel, og vekstbegrepet ble brukt også internt i organisasjonen for å bygge ny kultur. Dette var igjen årsaken til at nyskapingkommunens

omstillingsvektøy ble kalt Verdal vekst, og deretter Innherred vekst (som etter hvert ble til det vi i dag kjenner som Proneo).

Visjon og/eller slagord?

En visjon skal egentlig være noe ambisiøst og gjerne litt "hårete" å strekke seg etter. Et framtidsbilde vi skal jobbe for å komme oss til. En oppnåelig drøm. En ambisjon som samtidig motiverer til innsatsen. Hvis du i tillegg klarer å bake inn et tilbakeblikk, si noe om hvem du er og hvor du kommer fra, en historisk forankring, så det er det et klart pluss og å foretrekke. Det høres jo greit ut, men er akk så krevende.

I arbeidet så langt, både gjennom eksterne innspill og interne drodler, har visjoner og slagord blitt foreslått om hverandre. Et alternativ er å ha en visjon og et slagord. Samtidig, om det er det ene eller det andre er egentlig ikke så viktig, det viktige er at den virker og kan brukes. Ender vi på et slagord som er mer "friskt" må vi være bevisst hvordan vi gjør det med tanke på bruk på f.eks. brevmaler osv.

Og det er flere spørsmål:

- Skal en ny visjon være på dialekt eller ikke? På den ene siden kan bruk av dialekt gjøre visjonen unik for Verdal, samtidig som den kan virke vanskelig for den som ikke skjønner dialekten.
- En visjon kan også posisjonere oss i forhold til andre. Vår nærmeste nabokommune i sør har for eksempel valgt «Triveligst i Trøndelag» som visjon. Det kan jo tolkes dit hen at nabokommunene ikke er like trivelige, noe som også var en del av den politiske diskusjonen i Levanger. Ønsker vi å posisjonere oss på tilsvarende måte?
- Og hvor går grensa for kopiering og tyvlån? Er det opphavsrett på for eksempel «Nasjonens vugge»? «Norges fødested»? Er det egentlig noe i veien for at flere kommuner og fylkeskommuner kan påberope seg å «skape historie»? Og hva om visjonen som vi grubler oss fram til viser seg allerede å være i bruk av et fotballag? En organisasjon?
- Er humor lov? Hvor friskt er friskt? Når går visjonen fra å være ambisiøs til å være pompøs? Og hvem skal en ta mest hensyn til hvis det foreslås en visjon eller et slagord som inndalingen og leksdalingen elsker, men de på Øra bare rister på hodet av? Kanskje vinnesbyggen?

For å vise litt av spennvidden i visjonsforslagene fra innbyggerne selv, servert i visjongs gryta under Øras dager i 2018, her er et skjønnsomt utvalg:

- Verdal – der verdier skapes
- Verdal – der verdiskaping skjer
- Verdal – innovasjon og livsgnist
- Verdal – har ailt! / har alt!
- Verdal – den bærekraftige kommunen
- Verdal – sammen er vi sterkest!
- Verdal – vi klarer det!
- Verdal – vendt mot framtida
- Verdal – vi vil ha dæ hen i framtida
- Verdal – en god plass å bo for alle
- Verdal – den innovative kommunen

....og her følger forslag mottatt gjennom «Folkestemmen»:

- Verdal – ikke redd for å ta i et tak!

- Verdal – best for deg
- Med historien inn i framtida
- Sammen lager vi historie
- Vi skaper bærekraft
- Livskvalitet og livsmot
- Verdal – by og land
- Historiebygda
- I tiden og effektiv
- Jordnær, raus og rasjin

Med utgangspunkt i forslagene over – og en rekke andre som ikke er gjengitt her – ble det foretatt en ordtelling og systematisering over de ulike assosiasjoner den jevne verdaling bidro med i sine innspill. Og som i landet for øvrig, et klart flertall av verdalingene mener at akkurat VÅR natur er så spesiell at den må være selve salgsargumentet. På en god andreplass – blant både gammel og ung – kommer begrepene kulturkommune, Vømmøl, musikk, Stiklestad, Spelet osv. som perler på ei snor. Lista ser mer bestemt slik ut:

Assosiasjoner	Antall
Natur/Fjell/sjø/friluftsliv	18
Kulturkommune/vømmøl/musikk/Stiklestad/Spelet	15
Trivsel/trivelig/bra miljø	12
Trygt	6
Samhold	5
Industri	5
Gjennomføringskraft/Slagkraftig/skapende/kreativ	5
Mangfold	4
Inkluderende	4
Raus	4
Bolyst	3
Passe stor	3
Bærekraftig/miljø	3
Historie	2
Åpenhet	2

Assosiasjonene synes å uttrykke et ønske om at visjonen også skal si noe om hvor vi kommer fra (Stiklestad, kultur, industri) samtidig som den bør si noe om verdalingen, drivkrafta, det mennesker sammen har skapt. Dette har vært viktig input for arbeidsgruppas videre arbeid og ambisjon om å ende opp med en visjon som både er samlende/inkluderende og som angir en utviklingsretning.

Visjonsgruppa har vurdert alt fra å fortsette med den gamle visjonen (Livskvalitet og Vekst) og dagens verdier (Lojalitet, ærlighet og respekt) til å leke med dialektforslag med litt "snert":

- Verdal'n – det unne vi dæ!
- Verdal'n – det unne vi dæ! Verskele!
- Vi bærre gjær e!
- Vi gjær e'!
- Vi gjær det i lag!
- Raus, driftig og forskjellig
- Raus, driftig og forskjellig – heldigvis!
- Raus og rasjin

Hvorfor ikke bruke det vi har?

Verdal i vekst, og Verdal vekst, fungerte veldig godt på 90-tallet. Da var nok vekstbegrepet langt mer positivt ladet enn det nødvendigvis er i dag. Vekst er fortsatt positivt og det trengs fortsatt, men i situasjonen som verden står i i 2021, med opplevd klimakrise og økt miljøbevissthet, følges vekst ofte av «bærekraftig vekst» for at det skal være fornuftig. Og da passer vekst bedre i et mål som utdyper hva vi eventuelt legger i det, enn i en visjon eller et slagord. Arbeidsgruppa har på dette grunnlag, samt en vurdering av at «nye Verdal» også fortjener en visjon som ikke er en overlevning fra samkommunetida, gått bort fra tanken om å videreføre Livskvalitet og Vekst.

Både innspillene fra Folkestemmen og Idégryta indikerer et ønske fra verdalingen om å knytte visjonen også til det historiske, ikke bare det framoverskuende. Med god grunn er det en betydelig stolthet knyttet til Stiklestad's posisjon og rolle i den norske historien, det store vendepunktet for kristningen og demokratiseringen av Norge. Innimellom mange gode (og noen ikke fullt så gode) forslag har visjonsgruppa merket seg blant andre disse:

- Verdal – i slag mot 2030
- Verdal – raus og slagkraftig
- Verdal – i slag! (i slag = i god form ifølge ordboka)
- Verdal – slår et slag for framtida!
- Verdal – i slag og i lag bygger vi framtida

Det kan være verdt å merke seg ordbokas presiseringer om at «i slag» kan ha flere betydninger ut over det rent krigerske. Å være «i slag» betyr å være i god form. På trøndersk er å være «i slag» og «i slaget» utelukkende positivt, da er du påskrudd, motivert, ser lyst på livet, er generelt i godt hold og i godt humør. Motforestillingene til å bruke «slag» i noen varianter har hovedsakelig handlet om at det kommuniserer stridighet, å være krigersk, den som alltid innbyr til omkamper. Det er lett å se at mange lett vil gripe til den forklaringen den dagen Verdal eventuelt opptrer som stivbeint i forhandlinger eller sier nei til å være med på felles løft i en større region. Eksempelvis.

Uten videre utdypende forklaring, dette er også forslag og tanker som har tilflytt visjonsgruppa og som har vært gjenstand for diskusjon:

- Verdal – Hen e det godt å vårrå.
- Verdal – kom inn!
- Verdal – for alle!
- Med ♥ i Verdal
- Med ♥ for Verdal
- Skaperkraftkommunen
- Det gode liv med natur og kultur
- Verdal – vi får det te!
- Verdal – godt å vårrå, godt å låvvå!
- Verdal – raushet, sjarme og skaperkraft
- Motor'n i Trøndelag / på Innherred.
- Verdal – Bygd for framtida (bygd, som i grend – og bygd, som i bygg)

Noen underveistanker

Per februar hadde ikke visjonsgruppa helt funnet de ordene som slo føttene under oss. Likevel, prosessen så langt, både i visjonsgruppa og innspillene fra de ulike prosessene, gjorde at optimismen fortsatt var der – det var ett eller annet der ute blant de mange forslagene som kunne være et utgangspunkt for *noe*. Kunne det være så enkelt som å finne et ord eller en setning som tilsvarer det lokale dialektordet «rasjin»?

Ifølge Verdalsbilder betyr ordet **rasjin: rask (og nøyaktig) i arbeidet, dyktig**. Det er noe i den gata vi leter etter. Enten til selve visjonen, eller til verdier eller som et slagord. «Vi gjær det», eventuelt «Vi bærre gjær det!», er det nærmeste vi har kommet. Dette har utspring fra Aker Verdal med tidligere direktør Bjørnar Skjevik i spissen. Kanskje kunne ordet «driftig» fungere?

Og hva kjennetegner egentlig verdalingen? I visjonsgruppa – som består av ihuga verdalinger, naturaliserte verdalinger, fastboende og pendlere – har det rådet en rørende enighet om at verdalingen har en innebygget industriell ryggmarksrefleks. Verdalingen har gjennomføringsevne. Verdalingen er en "do'er", hen får ting gjort, her kastes det ikke nødvendigvis bort tid på planlegging – «vi berre gjer det», om det nå er dugnad oppi Blommen eller et spel som skal settes opp. Eller en Vømmølfestival som skal arrangeres – et ellevilt eventyr skapt i Verdal. Eller ei offentlig teaterutdanning på høghskolenivå som ingen har fått til før (utenom Statens teaterhøgskole). Verdal får ting gjort(!), om det er i kulturlivet, industrien eller øvrig næringsliv – landbruket inkludert – og gjerne ispedd en liten dose galskap og masse entusiasme. Litt sprøtt er faktisk å foretrekke.

Og kanskje skulle en til og med være så sprø at en foreslo en visjon som faktisk går ut på dato? 2030 nærmer seg med stormskritt, og hva kan vel passe bedre enn at Verdal kommune lager seg en visjon eller et slagord som direkte eller indirekte tar med Stiklestad i loopen? Fylkeskommunen har «Vi skaper historie», Frosta har «Vi skaper en historisk framtid» og dermed er historie-ordet allerede vel brukt. Eller er det rom for flere historiske visjoner?

En annen retning å gå i dette landskapet er ordet slag – det er jo det hele Stiklestad og 1030 handler om. Slag er et ord med mange betydninger, som nevnt over, men om vi hadde funnet den riktige måte å pakke dette ordet inn i en helhet som handler om mer enn bare Stiklestad, så kunne det vært spennende og unik vei å gå. Det er bare Verdal som har Stiklestad. «Verdal - i slag mot 2030» - hvilket innhold kan noe sånt fylles med? Og kan det eventuelt fylles ut? For eksempel «Raus, driftig og i slag mot 2030»?

For raus er et annet ord som visjonsgruppa har blitt glad i. Datainnsamlingen viser at mange opplever at verdalssamfunnet er raust allerede, og samtidig er det et evig mål å strekke seg mot, både for enkeltpersoner, samfunnet, bedrifter og det offentlige. Vi skal være rause med hverandre både når vi møtes ansikt til ansikt og når vi sitter bak et tastatur, rause mot nye som kommer hit – på besøk eller for å bli, ja til og med er det et mål at vi er rause(re) med oss selv – da blir livene så mye bedre. Og gode liv er jo hele målet!

Noen visjonstanker og ideer per februar 2021 basert på tankene over - oppsummert:

Visjon: Verdal – i slag mot 2030
Slagord: Vi gjær det!

Visjon: Verdal – raus, driftig og i slag mot 2030!
Slagord: Vi gjær det!

Visjon: Verdal – i slag mot 2030/slår et slag for framtida
Slagord: Vi gjær det!

Visjon: Verdal – det naturlige valget på Innherred
Slagord: I slag mot 2030!

Ledersamling 24. februar 2021

Siste onsdag i februar var alle kommunalsjefer og virksomhetsledere innkalt til ei arbeidsøkt for å jobbe med visjon. Berit Fikse og Øystein Kvistad presenterte hva en visjon bør inneholde, viste noen eksempler – gode og dårlige – og innledet til debatt med utgangspunkt i fire ulike forslag. Det ble understreket at det ikke var opp til lederne å velge det beste forslaget, men å finne argumenter for og imot de ulike forslagene.

Workshops som dette er risikosport i seg selv. De har en egen evne til å suge livet ut av gode, kreative og inspirerende bidrag. Slik arbeidsøkter har sin plass når man skal finne og dele kunnskap, men en kreativ workshop kan ofte fungere mot sin hensikt.

Vi gjorde det likevel – og fikk et voldsomt engasjement på kjøpet! I møtet fikk virksomhetslederne presentert disse fire alternativene til visjon/slagord:

- Verdal – vi bærre gjær det!
- Verdal – raus og rasjin
- Verdal – bygd for framtida
- Verdal – i slag mot 2030

Verdal – vi bærre gjær det!

Dette slagordet ble problematisert av de fleste deltakerne, mens noen mente den fanget opp den «verdalske» måten å jobbe på. De som problematiserte slagordet mente det kan komme i konflikt med å jobbe kunnskapsbasert og overholde lover og retningslinjer. Det kan også være problematisk å bruke det på brevmaler osv – f.eks. i barnevernssaker.

Verdal – raus og rasjin

Det var en samstemt gruppe som mente at dette slagordet kan virke ekskluderende på grunn av dialektordet. I tillegg kan kommunen møte mye motstand hos innbyggerne knyttet til egen saksbehandling – ser innbyggerne kommunen som raus når vi avslår søknader om bistand, byggesøknader etc. og framstår vi som rasjin i innbyggernes øyne når vi har lang saksbehandlingstid osv? Slagordet kan fort bli harselert med.

Verdal – i slag mot 2030

Denne visjonen kan fungere som drahjelp for nasjonaljubileet og kan samtidig gi en mening internt knyttet opp mot FNs bærekraftsmål. Det er særegent for Verdal og peker på en fremoverlent kommune. Samtidig var mange skeptisk til «slag»-begrepet. Det kan assosieres med vold og det kan oppfattes konfronterende i budsjettprosesser, for å nevne noe. Det var også assosiasjoner til den medisinske betegnelsen slag, men også til hjerteslag. At en har med 2030 ble nevnt som litt kortsiktig – hva med etter 2030, er vi ikke i slag da? «I slag for framtida» ble nevnt som et alternativ.

Verdal – bygd for framtida

Denne visjonen var den som traff de fleste av virksomhetslederne mest. Det er en visjon det går an å bruke i organisasjonsutviklingen. Den kan tolkes på flere måter. "Bygd" som i bygda eller "bygd" som i verbet bygge. Det ble nevnt at det kan oppfattes som passivt å si at Verdal er «ferdig bygd», men det kan også sees som noe en kontinuerlig må strekke seg etter fordi framtida stadig endrer seg. Verdal er både by og bygd. De urbane kvalitetene som unge mennesker kanskje ser etter ved hjemflytting kan komme i skyggen med «bygd». Da kom det er forslag om å ivareta det gjennom en grafisk framstilling eller blanding av store og små bokstaver – BYgd for framtida, bygd for framtida.

Kommentarer fra visjonsgruppa

Av de fire forslagene er det helt klart siste forslag som fikk best mottakelse hos virksomhetslederne. Visjonsgruppa legger også fram det som beste alternativ så langt; Verdal – bygd/BYgd for framtida. Det har ikke særegenheten i seg, men det er framtidsretta. Det har kanskje heller ikke den «verdalske energien» i seg, men det er samtidig anvendelig. Det kan hende dette ikke er den endelige visjonen, men da kan den fungere som et godt utgangspunkt for videre «knaing».

Reaksjoner fra styringsgruppa – sannhetens øyeblikk

Etter virksomhetsledermøtet var turen kommet til kald og nøktern realitetsvurdering i rådmannsteam, som også er styringsgruppe. Oppsummert: Liten (eller ingen) entusiasme for «BYgd for framtida». Bygdebegrepet for begrensende, BY-varianten for rotete, «bygd» i preteritum for tilbakeskuende. Visjonen passerte heller ikke kommunedirektørens "gravsteinstest" («en visjon skal også kunne stå på gravsteinen» - et utsagn som etter hvert skal vise seg krevende å innfri...)

Visjonsgruppa fikk så med seg følgende styringssignal fra styringsgruppa (rådmannsteam) i det videre arbeidet:

1. Visjonen må være samlende
2. Den må peke framover
3. Gjerne basert på formuleringer som «sammen/i lag» «bygger/skaper vi...» et eller annet å strekke seg etter
4. En oppnåelig drøm
5. ...og ta gjerne med et blikk i bakspeilet – noe som peker på en viktig del av vår felles historie

Det var tid for en ny samling i visjonsgruppa – denne gang med selskap av vår ferske kommunedirektør, som prisverdig nok har løftet visjonsspørsmålet som en viktig sak – også for toppledelsen.

Med utgangspunkt i punkt 5 ovenfor dukket spørsmålet opp: Kan vi bruke «Norges fødested» som inngang til ny visjon? Det beskriver selvfølgelig det åpenbare; slaget på Stiklestad og starten på det moderne, demokratiske Norge. Samtidig kan det forstås som en understreking av at Verdal har vært toneangivende på så mange fronter, skapt nyvinninger som siden er blitt rullet ut nasjonalt. Den første SIVA-hallen ble etablert her. I forlengelsen av dette – den første industriinkubatoren oppsto her. Den er siden blitt rullet ut i hele SIVA-nettverket under navnet «Verdalsmodellen». Nye inkubatorer er kommet i kjølvannet, som kulturinkubatoren Tindved, landbruksinkubator osv. Landets eneste offentlige universitetsutdanning for skuespillere utenfor teaterhøgskolen oppsto her (det finnes flere private). Vi har utviklingssenter innenfor helse og velferdsområdet. Spelet om Heilag Olav omtales som «Alle spels mor». Kort sagt – Verdal har vært Norges fødested for mye og mangt.

Så kommer oppfølgingsspørsmålet: Kan «Norges fødested» kombineres med å bygge/skape et godt samfunn for Verdals innbyggere?

Etter noe tankespinn kom gruppen fram til to forslag – en lang versjon og en kortversjon, hhv:

- Norges fødested – i lag bygger vi framtidens samfunn
- Norges fødested – framtidens samfunn

Begge varianter fikk lov til å synke litt hos medlemmene i gruppa før diskusjonen ble tatt opp på ny, denne gang med representanter fra næringslivet. Da kom en tredje variant på bordet:

- Norges fødested – sammen bygger vi framtida

Alle tre forslag angir en retning samtidig som den har en historisk forankring. Alle tre vil definitivt vekke debatt, ikke minst steder som Haugesund, Sarpsborg, Eidsvoll – for ikke å snakke om Hafrsfjord... Alle tre varianter inneholder samtidig et frampek, en ambisjon om å bygge ei god framtid for kommunens innbyggere og næringsliv. De kan alle brukes i det daglige, sette en retning, motivere, og de bygger stolthet over hvem vi er og hvor vi kommer fra. Men har vi tatt på litt for store sko?

Ja, mener virksomhetsledere og kommunalsjefer, som den 28. april får en ny mulighet til å diskutere saken. Diskusjonen kan oppsummeres slik: Visjonen «Norges fødested – sammen bygger vi framtida» er fin den, bortsett fra at vi ikke er Norges fødested...

«Den norske nasjons fødsel eller fødested identifiseres vanligvis gjennom sagalitteraturen som enstemmig legger dette til Hafrsfjord og plasserer det i en tidsramme ca. 870–900, alt etter hvilken kronologi man bruker. All senere historieforskning inntil i dag har holdt seg til denne fastleggingen og dette tidsrommet. To ganger har Storting og regjering markert denne oppfatningen, ved 1000-årsjubileet i 1872 og 1100-årsjubileet i 1972. Dette er Norges etablerte historietradisjon i denne saken.»

(Professor Torgrim Titlestad, kronikk i Innherred 11.01.2018)

Også **Gudmund Hernes** beskriver dette godt i «**Slagplan for Nasjonaljubileet 2030**» fra 2015:

«Omslaget kom ikke med ett slag. Det som skjedde i 1030, var på mange måter kulminasjonen av en utvikling som løp i forkant, men som først og fremst virket ved endringer som ble forløst i etterkant. Slaget var på sett og vis et nederlag, et lavpunkt. Men det ble et vendepunkt, for hele landet.»

Underforstått: Svangerskapet fram til denne fødselen pågikk altså i flere hundre år, og oppveksten av den nyfødte nasjonen/landet tok også flere hundre år.

Tilbake til tegnebrettet med følgende problemstilling: Hvordan kan vi dempe «Norges fødested» og samtidig si noe av det samme og kanskje gjøre budskapet enda mer kraftfullt?

Vurdering:

Etter mye diskusjon, tankevirksomhet og kildesøk har kommunedirektøren konkludert på spørsmålet over og foreslår følgende visjon for Verdal kommune: «Sterk fortid – stolt framtid».

«Sterk fortid» favner bredt: Sterk som i kraftfull og tyngde. Sterk som i gripende. Sterk som i betydningsfull. Verdal har åpenbart en sterk historie – fra slaget som endret nasjonens utvikling, som representerer kristningens gjennombrudd for den samme nasjonen og utviklingen av nasjonalstaten Norge, til de harde 1990-åra der slett ikke alle hadde noen god oppvekst. Det mangler ikke på sterke historier. For ikke å snakke om styrken i kultur- og næringslivskommunen Verdal – en styrke som har født nasjonalt anerkjente kunstnere og verdensledende offshoreteknologi både under og over vann. Nei, det «e itjnå som kjæm tå sæ sjøl!»

«Stolt framtid» peker ut en retning. Vi skal sammen utvikle et samfunn vi er stolte av. Det er oppnåelig, men samtidig noe å strekke seg etter. Hver dag. For oss alle.

Og så vil det helt sikkert være noen som sier at «den har dere stjålet fra RBK». Eller Stavanger Oilers. Eller Næringsforeningen i Trondheim. Ja, det stemmer at «Sterk fortid – stolt framtid» ligger

nært opp til disse og andres slagord/visjon, men helt lik er den altså ikke. For visjonsgruppa er arbeidsoppgaven forstått slik at vi skal finne frem til en visjon som **føles rett** for Verdal og verdalingen, som kan brukes i det daglige, som er inkluderende, som sier noe om hvem vi er og hvor vi kommer fra, og som gir oss noe å strekke oss etter, et framtidsbilde som vi skaper *sammen*. Kommunedirektøren deler visjonsgruppas vurdering av at samtlige av disse kravene innfris med «Sterk fortid – stolt framtid».

Årsrapport 2020 for Innherred Brann og Redning og Frosta Brann og Redning

Saksbehandler: Rigman Pents E-post: rigman.pents@ihbr.no Tlf.:	Arkivref: 2021/1004 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	06.05.2021	66/21
Kommunestyre	31.05.2021	64/21

Saksprotokoll i Formannskap - 06.05.2021 - 66/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Årsrapport 2020 for Innherred brann og redning og Frosta brann og redning tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

Årsrapport 2020 for Innherred brann og redning og Frosta brann og redning tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsrapport 2020 for Innherred Brann og Redning og Frosta Brann og Redning

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Innherred brann og redning lager hver år en utfyllende årsrapport som fremlegges til informasjon for kommunestyret.

Vurdering:

For at kommunestyret skal kunne få ett innblikk i aktiviteten og gjøremålene til Innherred brann og redning lages det årlig en årsrapport som er mer utfyllende en årsmeldingen.

ÅRSRAPPORT 2020 FOR INNHERRED BRANN OG REDNING OG FROSTA BRANNVESEN

Utrykning Duun smia Åsen.

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning.....	3
1.1	Administrativt.....	3
1.2	Forebyggende	4
1.3	Beredskap	4
2.0	HMS	5
2.1	Uhell med fravær	5
2.2	Sykefravær.....	6
2.3	Arbeidsmiljøundersøkelse	6
2.4	Ansatte	6
2.5	Avvik fra arbeidstilsynet	6
3.0	Økonomi.....	8
3.1	Utsikter fremover.....	9
4.0	Ulike oppgaver	11
4.1	Ytterøy.....	11
4.2	Frosta	11
4.3	Ulike oppgaver -samarbeid.....	13
5.0	Forebyggende avdeling	14
5.1	Spesielt tilsyn/særskilte brannobjekter	14
5.2.	Ulike aktiviteter	15
6.0	Feiervesenet.....	18
7.0	Beredskapsavdelingen	19
7.1	Generelt	19
7.2	Alarmer:.....	21
7.3	Alarmer 2019.....	22
8.0	Satsingsområdet 2020.....	25

1.0 Innledning

Innherred brann og redning (IHBR) sine ansvarsområder er å verne om liv, helse, miljø og materielle verdier. Arbeidsoppgavene fordeler seg hovedsakelig på forebygging og beredskap. Enheten har også ansvar for drift av trygghetsalarmene innen IHBR, og selger tjenester i form av ledelse og brannforebygging til Frosta kommune.

Med den utvikling som skjer innenfor industri, landbruk, fortetting i sentrum samt at kommunene har fredet og verneverdig bygg, og at antall eldre øker, er det viktig at IHBR utvikles i samme takt. Et økt volum innen forebyggende arbeid vil redusere antall uønskede hendelser. Noe som igjen vil vise seg på antall utrykninger, både unødige og skarpe hendelser. Dette vil igjen gi utslag på økonomien.

Innherred brann og redning sammen med Frosta har aktivt reddet 28 menneske liv i løpet av 2020. Dessverre så omkom det også en person i forbindelse med brann i 2020. Antall dyr som er reddet, enten i branner eller i andre redningsoppdrag er vanskelig å anslå. Hvor mange liv som har blitt reddet grunnet forebyggende arbeid er umulig å tallfeste. Men at mange branntilløp/ulykker som har blitt håndtert på ett tidlig stadige og dermed blitt avverget tidlig har nok sammenheng med godt forebyggende arbeid.

2020 ble på mange måter ett annerledes år, siden landet og distriktet ble nedstengt i mars måned grunnet Covid 19. Det ble mange nye utfordringer, både økonomisk og ikke minst beredskapsmessig. Mannskapene har taklet disse utfordringene på en eksemplarisk og positiv måte, noe som har gjort at beredskapen har vært god hele tiden.

1.1 Administrativt

IHBR ble vedtatt av kommunene som egen juridisk enhet høsten 2017, og det dukket opp mange ulike utfordringer administrativt også i 2020 for å få på plass denne organisasjonsformen. Det har gått med mye tid og påløpt ekstra kostnader, da det stadig har dukket opp ulike saker som må på plass for å kunne drive IHBR som eget juridisk selskap.

Påleggene fra arbeidstilsynet på rutiner er lukket. Påleggene som går på arbeidsforholdene og utforming av brannstasjonene begynner også å bli lukket. Frosta og Verdal kommuner er de som er kommet lengst og er ferdig med ombygging og tilbygg for brannstasjonen, slik at pålegget nå er lukket, og de ansatte har fått gode arbeidsforhold. For Levanger er det fremdeles ikke blitt avklart når påleggene vil bli lukket. Arbeidstilsynet har akseptert fremdriftsplanen for brannstasjonen. Brannstasjonen på Ytterøy er i gang satt og forventes ferdig høsten 2021. For Levanger brannstasjon er planleggingsfasen med utsendelse av anbud forventet 1 halvår 2021, med planlagt ferdigstillelse årsskifte 22/23.

Det ble gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant alle ansatte som var inne til helseundersøkelse 2020. og denne viser at det meget gode arbeidsmiljø i IHBR og Frosta er som tidligere. Dette viser også igjen på lavt sykefravær. Det er gjennomført jevnlig møter med tillitsvalgte og verneombud også i 2020, og hvor mange saker har vært diskutert og løst. Det har også vært gjennomført to møter i AMU.

Et av det store problemene som IHBR har hatt er nå løst med at det er tatt i bruk ett nytt internkontrollsystem tilpasset driften. Dette er blitt godt mottatt av mannskapene.

Det er gjennomført en ROS- analyse i Frosta kommune i 2020. Denne sammen med brannordningen ble videresendt til kommunen.

Innherred kommunene vedtok i 2020 å utrede et samarbeid innen brann og redning. Denne utredning har tatt en del ressurser. Levanger kommune har valgt å ikke gå videre, mens Verdal kommune ønsker å gå videre med å se på felles brann og redningen med øvrige innherredskommuner.

Styret i IHBR består av 5 personer pluss brannsjef og har avholdt 9 styremøter i 2020.

1.2 Forebyggende

Forebyggende virksomheten står også overfor store utfordringen fordi man pga. ressursknapphet med vakante stillinger ikke kan utføre den mengde forebyggende arbeid som vurderes som nødvendig. Brannstudiet peker også på viktigheten av det forebyggende arbeidet. Den nye forebyggende forskrift medfører også en større arbeidsmengde på det forebyggende innen brann og redning.

Samtidig er avdelingen underbemannet med 0,8 årsverk, noe som gir store utfordringer på å klare de pålagte oppgavene. Når det samtidig kommer stadig tilleggsoppgaver fra det offentlig så tærer dette både ansatte og ressurser.

IHBR har ansatte 1 person til på forebyggende høsten 2020.

I den nye forebyggende forskrift er det vedtatt at alle fritidsboliger også skal ha regelmessig feiing og tilsyn. For kommunene levanger og Verdal har dette arbeidet pågått tre år nå, og tilbakemeldinger fra eiere og brukere som har fått gjennomført tilsyn/ feiing er tilbakemeldingene overveiende positive. Feierne har også gjort en fremragende jobb med å tilpasse tilsynene i forhold til eieren.

Arbeidet med å registrere og å få en oversikt over antall fritidsboliger er startet opp for Frosta kommune. Det var oppstart med tilsyn i fritidsboliger sommer/ høsten 2020.

1.3 Beredskap

Beredskapen får stadig nye pålagte oppgaver fra justisdep. og DSB, uten at det følger midler med slike oppgaver. Samtidig fører endringer innen annen nødetater at brann og redning får flere og andre type oppgaver. Det som er kommet inn de siste årene er PLIVO (Oppgaver ved pågående livstruende vold) hvor brann skal øve og være klar sammen med politiet til innsats ved en trusselsituasjon. Videre er det kommet inn krav til at kommunene skal ha utstyr og nødvendig kompetanse for overflateredning, både til sjø og på vann/ elver. Det siste som nå er kommet inn er TAS, (tverretatlig opplæring i akuttmedisinsk samarbeid). Alle disse oppgavene i tillegg til allerede pålagte oppgaver krever kontinuerlig opplæring og vedlikehold, både hos mannskaper og utstyr. En ser også at helseoppgaver er stadig er en økende del av oppdragene i våre kommuner.

Høytidelig åpning av brannstasjonen på Frosta.

2.0 HMS

Innen brann og redning så er det å ha fokus på HMS og sikkerhet for de ansatte både for normale arbeidsoppgaver og ikke minst under unormale arbeidsoppgaver ved utrykninger veldig viktig. Det arbeides derfor hele tiden med å få til mest mulig sikkerhet for de ansatte.

For å kunne dokumentere rutiner og internkontroll har IHBR og Frosta tatt i bruk nytt internkontroll system som ivaretar disse kravene.

2.1 Uhell med fravær

Hverken mannskaper i IHBR eller Frosta har hatt sykefravær på grunn av skade under innsats eller øvelser. Det har vært noen tilløp til ulykker og nesten ulykker som har ført til forbedringstiltak.

Blant feierne har fall fra stige ofte vært årsak til fravær skader. Egensikring og HMS tiltak for å forhindre fall var det fokus på før feiersesongen 2020.

Det er gjennomført oppdateringskurs i fallsikring, og det er tilgjengelig fallsikringsutstyr til alle feierne, samt at samme utstyret er utplassert på mannskapsbilene.

2.2 Sykefravær

Sykefraværet er fortsatt lavt for brann og redning. Hoveddelen av de sykmeldte er blant deltid, og årsaken er ikke relatert til brannyrket.

Samt at sykefravær grunnet Covid 19 også slår ut. IHBR har meget lav terskel for at personer ikke skal møte opp, for å unngå smitte som fører til nedsatt beredskap.

Årstall	Totalt	1-16 dager	Over 16 dager
2020	1,5 %	0,8 %	0,7 %
2019	1,1 %	0,6 %	0,5 %
2018	1,1 %	0,9 %	0,2 %
2017	1,3 %	1,0 %	0,3 %

Tabell 1. Oversikt sykefravær.

2.3 Arbeidsmiljøundersøkelse

I forbindelse med helseundersøkelsen ble det også gjennomført en enkel spørreundersøkelse angående arbeidsmiljøet. Denne viser at de ansatte fortsatt er meget godt med sitt arbeid, kollegaer og arbeidsmiljøet generelt.

2.4 Ansatte

IHBR har tilsammen 59 ansatte, hvorav 20 heltidsansatte, resten er deltid. Frosta har 16 deltidsansatte. Andel damer er fortsatt lav, 2 heltidsansatte, 1 på forebyggende og 1 feierlærling. Blant brannmannskapene er det kun 2 deltidsansatt, 1 på Frosta og 1 i Verdal, selv om det forsøkes å rekruttere kvinner ved utlysninger.

Styret består av 4 menn og 1 dame.

I 2020 har 1 sluttet og 1 person har permisjon på Frosta. 2 sluttet, og 1 i permisjon, og 1 nyansatt på Ytterøy. I levanger har 2 personer blitt ansatt, 2 heltid forebyggende og feierlærling, 1 person sluttet og 1 i permisjon i. På Verdal har 1 person sluttet.

2.5 Avvik fra arbeidstilsynet

Det har også i 2020 vært satt stort fokus på de avvikene som arbeidstilsynet gav på sitt tilsyn helt i slutten av 2016. De avvikene som gikk på det arbeidsrelaterte arbeidsmiljøet blir jevnlig tatt opp sammen med avd. ledere, verneombud, hovedverneombud og representant fra BHT, Avvikene som går på bygningsmassen er sett på. Her har brann sammen med representanter fra kommunene og BHT utarbeidet forslag til hvordan avvikene kan lukkes. Gjelder hovedsakelig i Levanger, til ny brannstasjon er ferdig.

Ombygging Verdal brannstasjon

3.0 Økonomi.

Økonomien har vært utfordrende for IHBR og Frosta de siste årene, i form av økte utgifter til nødnett og 110-sentral, samt økende antall oppdrag va varierende grad..

Regnskap for IHBR viser at det har vært jobbet godt med å holde utgiftene nede, og at det derfor ikke har blitt noen økning i utgiftene på kommunene etter at IHBR ble egen juridisk enhet.

For IHBR kom regnskapet ut med 1.2 mill. i regnskapsmessig merforbruk for 2020. Av dette så er 833.209,- underskudd på selvkostområdet som dekkes av fond.

På driftsregnskapet ble underskuddet 332.810,- Det har gjennom året blitt rapportert å bli ett underskudd på rundt 1,2 mill., men med å stort fokus på utgifter og inntektssiden, ble årsregnskapet bedre enn rapporteringen lå an til.

Hovedsaken til underskuddet er at budsjettet for IHBR over flere år har hatt en lavere ramme en hva resultatet i tidligere års regnskap har avsluttet på. Pålegg fra arbeidstilsynet har også medført en økning i driftsutgiftene for å oppfylle kravet til personlig verneutstyr. I budsjettet for 2020 kom det fortsatt inn utgifter som ikke var justert eller tatt hensyn til som IHBR har fått som egen juridisk enhet.

For Frosta kommune så viser regnskapet til beredskap og forebygging at det har kun vært et lite merforbruk på under 100.000,-.

Nødnett er og blir en kostnad som hverken kommunene eller IHBR har noen mulighet til å påvirke. Kostnadene for bruk av nødnettet øker for hvert år. Det er også planlagt utskifting av kostbart utstyr på nødalarmsentralene som vil føre til økte kostnader.

Selvkostområdet til IHBR viser at det brukte ca. 750.000,- av fondet i 2020. Feierfondet vil dermed gå med minus i 2020. Det lagt inn en høyere avgift fra 2021.

Feierbudsjettet til Frosta viser et lite overskudd. Tilsyn/ feiing av fritidsboliger gjennomføres videre, noe som også vil øke inntektene.

Godkjent regnskap legges frem for styret i IHBR. For Frosta følger regnskapet teknisk, og blir lagt frem for kommunestyret.

**Innherred
Brann og redning**

Økonomisk oversikt - drift					
	Noter	Regnskap 2020	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2019
Driftsinntekter					
Refusjoner og overføringer	3	27 014 073,38	27 175 662,00	27 075 662,00	27 406 062,87
Salgs- og tjenesteinntekter		7 000 322,00	7 263 000,00	6 863 000,00	7 655 252,13
Sum driftsinntekter		34 014 395,38	34 438 662,00	33 938 662,00	35 061 315,00
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	1	21 624 497,00	20 049 000,00	19 179 000,00	20 888 968,08
Sosiale utgifter	1,5	5 125 318,65	6 647 788,00	6 438 657,00	5 415 464,13
Kjøp av varer og tjenester		7 625 688,41	7 196 221,00	7 823 221,00	8 444 088,83
Overføringer		513 553,59	1 076 910,00	1 076 910,00	720 993,61
Sum driftsutgifter		34 889 057,65	34 969 919,00	34 517 788,00	35 469 514,65
Brutto driftsresultat		-874 622,27	-531 257,00	-579 126,00	-408 199,65
Finansposter					
Renteinntekter		84 265,32	4 126,00	4 126,00	4 126,00
Renteutgifter		-	-	-	2 557,39
Netto finansposter		84 265,32	4 126,00	4 126,00	1 568,61
Netto driftsresultat		-790 396,95	-527 131,00	-575 000,00	-406 631,04
Interne finanstransaksjoner					
Overføring til investering	8	-47 869,00	-47 869,00	-	-41 035,00
Bruk av bundne driftsfond	2,6	52 806,95	575 000,00	575 000,00	447 666,04
Netto disponering		4 937,95	527 131,00	575 000,00	406 631,04
Udekket merforbruk - inndeckes senere år	6	785 459,00	-	-	-

Tabell 2. Viser IHBR's regnskap 2020

Brannvern

60 FROSTA KOMMUNE (2020) - År/Periode 2019 1 - 13

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	09.03.2020 Budsjet 2019
Sum inntekter	-348.037,24	-78.500	-78.500
Sum ansvar: 4520 Brannvern	2.534.756,61	2.469.482	2.453.682
TOTALT	2.534.756,61	2.469.482	2.453.682

Tabell 3. Viser Frosta brannvesen sitt regnskap 2019

3.1 Utsikter fremover.

For alle tre kommunene er det lagt inn planlagt utskifting av kjøretøy og beredskapsutstyr i investeringsplaner, da det flere brannbiler bør skiftes i løpet av en kommende 5 års periode.

Ekstra utgifter til nødnettet grunnet oppgradering av utstyr på nødalarmsentralene, vil også komme. Hva dette vil koste kommunene/ IHBR eller når det vil komme er usikkert, men det må påregnes betydelig utgifter i løpet av 2020 -2022.

Overflateredning

4.0 Ulike oppgaver

4.1 Ytterøy

Mannskapene på Ytterøy har ikke hatt de store utfordringene i 2020, og hovedoppdragene er helserelatert. Det største problemet er å få rekruttert nye mannskap. Per 31.12.2020 er det en mann i manko.

I 2020 kunne mannskapene gjennomføre øvelse på varm røykdykking og slokking på egnet øvelsesobjekt.

Nedbrenning av bygning for klargjøring av Ytterøy brannstasjon

4.2 Frosta

Frosta kommune sin avtale om brantjenester med Innherred brann og redning har kun vært gjeldende for 1 år om gangen, men ble i 2020 endret til en flere års avtale. Avtalen gjelder nå foreløpig tom 2023 da Frosta kommune ønsker å se på ulike alternativer for brann og redningstjenesten og å bestemme seg for hvordan de ønsker å ha denne tjenesten i fremtiden.

For å få til en mest mulig fornuftig drift av IHBR og Frosta kommune sitt brannvesen, er brannsjefens anbefaling at også Frosta kommune blir en del av IHBR. Da vil bl.a. HMS og IK systemer bli like. Dette er en stor utfordring i dag å vedlikeholde og samkjøre flere HMS og IK systemer. Det er innført felles system for internkontroll, slik at dette nå er ivaretatt.

Frosta brann og redning har stadig mange helseoppdrag, dette viser også godt igjen på statistikken. Det er samtidig et godt samarbeidet med hjemmetjenesten ved alarmer som går på helseoppdrag.

Nytt tilbygg til brannstasjonen på Frosta.

Etter å ha fått avvik fra Arbeidstilsynet på lokaliteter bl.a. for å ikke ha gode skiller mellom rein og skitten sone vedtok Frosta kommunestyret å utvide og å ombygge eksisterende. Ble ferdigstilt våren 2020. Dette gjør at mannskapene nå har klare skiller mellom ren og skitten sone, og har fått garderobe hvor de kan dusje og gå hjem i rene klær.

4.3 Ulike oppgaver -samarbeid

Det har i mange år vært avtale mellom IHBR og sykehuset i Levanger om opplæring av ansatte. I men den planlagte opplæring måtte utgå i 2020 grunnet Covid 19

RS- helse og politi

IHBR har sammen med politiet og helse videreført avtalen med redningsselskapet for bruk av RS-båten som er plassert i Levanger. Denne kan brukes ved akutt beredskap når det er fare for liv eller verdier.

Samarbeid andre kommunale etater.

Brann har stadig dialog med andre etater innen våre kommuner, og forsøker samtidig å få utviklet dette samarbeidet enda bedre. For den vanlige innbygger så tror gjerne denne at når en etat får melding om noe, så før øvrige etater samme melding, men dette viser seg ofte å ikke stemme. Det er viktig å opprettholde og å utvikle enda bedre samarbeid mellom de kommunale etatene.

Samarbeid med boligbyggelag

IHBR har vært i dialog med boligbyggelag for å kunne heve brannsikkerheten i borettslag. Det er blitt holdt informasjonsmøter, befaringer i ulike borettslag, med spesiell fokus på manglende brannskiller.

Samarbeid med industrivern

Det har i løpet av året vært gjennomført øvelser og samarbeid om ulike prosjekter sammen med forskjellige industrivernpliktige bedrifter i våre kommuner.

Kranvelt

5.0 Forebyggende avdeling

Selv om Covid 19 har satt begrensninger på tilsyn og opplæring har det vært bra aktivitet på forebyggende avdeling i løpet av året.

Avdelingen har gjennomført lovpålagte forebyggende oppgaver i.h.h.t oppsatt plan.

Avdelingen har deltatt på ulike aksjoner for å forebygge brann, som er i .h.h.t til intensjonen i den nye forebyggende forskrift.

Avdelingsmøter forebyggende.

Det har vært avholdt 9 avdelingsmøter på forebyggende i løpet av året.

5.1 Spesielt tilsyn/særskilte brannobjekter

Et særskilt brannobjekt er alle typer brannobjekter som er omfattet av brann- og eksplosjonsvernlovens § 13 og er oppdelt i følgende 3 kategorier:

- a) Brannobjekter hvor brann kan medføre tap av mange liv.
- b) Brannobjekter som ved sin beskaffenhet / virksomhet antas å medføre særlig brannfare eller fare for storbrann med samfunnsmessige konsekvenser.
- c) Brannobjekter med særlig kulturhistorisk verdi.

Det er hvert enkelt brannvesen (tilsynsmyndighet v/ brannsjefen) å bestemme objektets status som særskilt brannobjekt.

Totalt gjennomført tilsyn i 93 særskilte brannobjekt i 2020, mange av disse tilsynene måtte gjennomføres på alternative måter, f.eks. gjennom teams, og rene dokumenttilsyn.

Gjennomførte tilsyn Levanger.

A-objekt:43 B-Objekt:5 C –objekt: 1

Gjennomførte tilsyn Verdal

A-objekt: 33. B-Objekt: 5. C –objekt: 3.

Gjennomførte tilsyn Frosta.

A-objekt: 2 B-Objekt: 1 C –objekt: 0

Det er videre utført 42 tilsyn etter lokal forskrift.

Felles tilsynsaksjoner med andre tilsynsetater.

Tilsynsaksjon på brannfare i avfallsanlegg.

Det var fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sin side bestemt at i 2020 skulle være en fellesaksjon mot brannfare i avfallsanlegg sammen med arbeidstilsynet, Fylkesmann og brannvesen. Pga. Corona-pandemien måtte denne aksjonen flyttes fra vårparten til høstparten, som det heller ikke ble noe av.

Tilsynet på avfallsanlegg i vårt distrikt ble gjennomført i oktober 2020 på Innherred Renovasjon IKS, avd. Mule gjenbrukstorg.

Fylkesmannen og Arbeidstilsynet kunne ikke delta på aksjonen, så det ble Innherred brann og redning som gjennomførte fellesaksjon der. Resultatet etter aksjonen ble meldt inn til DSB på en oppsatt mal med frist innen 30. november. I tillegg ble en egen tilsynsrapport utarbeidet av IHBR og oversendt Innherred renovasjon AS.

DSB ønsket også deltagelse av IHBR under sitt tilsyn og etterkontroll hos SSE Norge sitt sprengstofflager på Tømmersjøen i Verdal. Etterkontrollen ble utført for å se at tidligere avvik var blitt fulgt opp.

5.2. Ulike aktiviteter

Brannsikringsplan for Levanger sentrum

Det er utarbeidet egen brannsikringsplan for Levanger sentrum. Riksantikvaren har bidratt med «større» pengebeløp. Byantikvaren og representant rådmannens ledergruppe samt representanter fra brannvesenet har vært med i prosjektet. Første del av 4 områder er nå sikret med brannvarsling, som er koplet direkte opp mot Namdal 110-sentral. Det har vært ett omfattende arbeid hvor firmaet Cowi AS har skrevet rapporten.

Komfyrvaktkampanjen

Denne kampanjen ble utsatt/ikke iverksatt da de nordiske landene ikke hadde samme standardiseringen av komfyrvakter, slik at komfyrvakt aksjonen ble stoppet. Så kom Corona-pandemien og satte komfyrvakt aksjonen og brann og redningsvesenet ut av stand til å gjøre noe mer ut av aksjonen 2020.

” Aksjon boligbrann, sammen med røykvarslerens dag 1. desember 2020”

Dette er ett samarbeid mellom DSB, Norsk brannvernforening, Gjensidige forsikring, Elkjøp, det lokale El-tilsyn og IHBR. Det ble pakket egne poser med sikkerhetsbrosjyre og batteri som ble kjørt ut til husstander i kommunen.

Grunnet Corona-pandemien kunne vi i år ikke oppsøke boliger /husstander å besøke folk på samme måte som i fjor. Det ble sendt ut påminnelse om batteriskift i røykvarslere til alle barnehagene i Levanger, Verdal og Frosta. Det er i tillegg lagt ut på IHBR sin hjemmeside informasjon om røykvarslerdagen 1. desember.

Brannøvelser ved ulike helseinstitusjoner og borettslag. Foredrag o.l.

Det har blitt gjennomført diverse brannøvelser igjennom året, men har vært alternativt. Det er et godt samarbeid hvor både forebyggende, beredskap og feieravdelingen er involvert.

Kurs i varme arbeider. Teori og slukkeøvelse.

Det har blitt gjennomført 3 kurs i varme arbeider, samt diverse slukkekurs for de som har gjennomført nettbasert kurs inne varearbeider.

Risikoutsatte grupper/Trygg Hjemme/brann forebyggende prosjekter.

Trygg hjemme har blitt fulgt opp på de henvendelser man hadde fått via bekymringsmeldinger. IHBR har i dag en egen branninspektør som koordinator på dette området opp mot bl. a. helsesektoren.

Kontroll av utsalgssteder for fyrverkeri

Det ble gjennomført kontroll av utsalgssteder den 28.des. og 29.des (totalt 16.stk), som har tillatelse til å drive handel med pyrotekniske vare.

Antall utsalgssteder i Levanger: 9 stk, Verdal: 6 stk og ett utsalgssted på Frosta.

Det ble etter utsalgsperioden tatt en etterkontroll ved utsalgssted for å høre om de har avtale med leverandør om returvarer av fyrverkeri.

Åpen dag på brannstasjon lørdag 22 sept. (Brannvernuka 38)

Åpen dag på brannstasjonen ble i år avlyst over hele landet for besøk på brannstasjonene.

Dette skyldes risiko for smitte av Corona, og nasjonale anbefalinger om ikke å for mye folk på brannstasjonene i disse Corona tider. Nasjonalt ble det i samarbeid med Bjørnis og TBRT og noen større brannvesen gjennomført «live» -sending om brannsikkerhet, slik at det ble litt å glede seg til for både store og små, selv om vi i år ikke kunne ha besøk på brannstasjonene.

Vi håper vaksineringsen i 2021 kan være med på å gjøre at det kanskje er større sjanse for å holde åpen brannstasjon i 2021.

Bjørnis-prosjekt. Arrangement/Aktivitet i barnehager/Utdeling av Bjørnis bamser.

Innherred brann og redning har ett veldig godt samarbeid med alle barnehagene i kommunene hvor Bjørnis er trygghetsskaperen og formidleren om branntrygghet i hverdagen. Bjørnis er hovedfiguren i eget brannundervisningsopplegg for barnehagene. Bjørnis-undervisningsopplegget er landsdekkende i regi av Norsk brannvern Forening som har utarbeidet dette gratis undervisningsopplegg til barnehagene.

Bjørnis bamsen brukes også ved hendelser hvor barn er involvert. Bamsen er noe de har ett forhold til, og i de aller fleste tilfeller så får bamsen barna til å fokusere på positive ting. Bjørnis bamser er plassert på alle brannbilene på Levanger, Verdal, Ytterøy og Frosta.

I 2020 har det vært utdelt **8.stk** Bjørnis-bamser:

Levanger: 2 stk

Verdal: 5 stk

Frosta : 0 stk

Ytterøy: 1 stk

Bjørnis bil på besøk

Levangermartnan.

Blålysetatene (brann/politi/ambulanse) hadde en liten stand i sentrum under Levangermartna. Utdeling av sjekkliste på brannsikkerheten i hjemmet og «buttons»-brikke til barna med påskriften» hjemmets brannsjef».

Omvisning på brannbiler ambulanse og politibil

Bekymringsmeldinger vedr. brannsikring

Forebyggende avdeling har som tidligere år fått en del henvendelser og bekymringsmeldinger fra publikum om dårlig brannsikkerhet og boforhold, som er blitt fulgt opp i godt samarbeid med byggesak.

Når det oppdages bruksendringer av bygg og ulovlig bruk så henvises det til å ta kontakt med byggesak for godkjenning av bruk etter plan- og bygningslovgivningen.

Branntekniske rådgivere innom for å diskutere branntekniske løsninger.

Branntekniske rådgivere vært innom for å diskutere brannsikring på en del større byggeprosjekt, i tillegg til korrespondanse på mail og på telefon

Oppsummering:

Avdelingen har gjennomført lovpålagte forebyggende oppgaver i.h.h.t oppsatt plan. Avdelingen har deltatt på en rekke ulike aksjoner og ulike prosjekter for å forebygge brann, som er i.h.h.t til intensjonen i forebyggende forskrift.

6.0 Feiervesenet

Feiervesenet har i hovedsak utført feiing og tilsyn av fyringsanlegg i private eneboliger og fritidsboliger innenfor de tre kommunene som ligger under IHBR. Under tilsynet har det i tillegg til kontroll av fyringsanlegget blitt informert og sjekket om det er fungerende røykvarslere, tilstrekkelig med slokkeapparater og tilgjengelige rømningsveier i objektene.

Totalt antall registrerte skorsteiner/røykløp i private boliger og fritidsboliger i alle tre kommunene var pr. 31.12.2020, 18300 stk.

Det ble i tidsrommet april – september varslet/utført 2800 feiinger i Verdal, 3600 feiinger i Levanger og 700 feiinger på Frosta.

Målsettingen for år 2020 var å få utført feiing av 6700 røykløp fordelt i alle tre kommunene, dette antallet ble oppnådd. Hyppigheten på feieintervallet av røykløpene risikovurderes etter hvert besøk, og variere derfor i antall fra år til år.

I Verdal ble det varslet/utført 1400 tilsyn i private boliger, i Levanger varslet/utført 1200 tilsyn og på Frosta varslet/utført 480 tilsyn. Tilsynene er utført ut fra en risikovurdering av hvert enkelt fyringsanlegg og boenhet. Tilsynene er stor sett utført i perioden januar – februar og september – desember 2020.

Avdelingen har også i 2020 fortsatt med lovpålagt feiing og tilsyn av fritidsboligene i alle tre kommunene. 390 fritidsboliger fikk besøk av feierne i løpet av 2020. Dette antallet er noe mindre enn vi hadde håpet på, men dette skyldes full stopp i tilsynsbesøkene mellom mars og juni pga Covid19. Sommeren 2020 ble det også oppstart av tilsyn i fritidsboligene på Frosta, dette arbeidet vil fortsette utover sommeren 2021.

Over halvparten av de totalt ca. 4000 fritidsboligene vi har i våre kommuner har fått besøk av feieren siden oppstarten i 2018.

I løpet av 2020 ble det registrert utrykninger til totalt 7 pipebranner, 3 på Verdal og 4 på Frosta.

Dette er en kraftig nedgang i forhold til de siste årene. I 2018 var det 25 og i 2019 var det 15.

I mars 2020 gjennomførte en av de ansatte i feieravdelingen svenneprøven og mottok fagbrev som feiersvenn. Sommeren 2020 ble det også ansatte en feierlærling som skal være sammen med oss ut sommeren 2022. Pr 31.12.2020 er antallet ansatte i feieravdelingen 10 personer. 1 fagansvarlig, 8 feiersvenner og 1 feierlærling.

Det har blitt avholdt 5 avdelingsmøter i feiervesenet i løpet av 2020.

P.g.a pandemien ble det begrenset med besøk på arrangementer (boligmessa, aksjon boligbrann o.l.) fra avdelingens side i fjor. Men håper på bedre tider i 2021!

7.0 Beredskapsavdelingen

7.1 Generelt

2020 var ikke et normalt år, med nedstenging av landet 12.mars p.g.a covid 19 viruset og med en grad vis åpning utover sommeren/høsten før vi fikk en ny smittetopp før jul. For beredskapsavdelingen i IHBR og Frosta Brann og Redning, så har aktiviteten med øvelser i nedstengingsperioden vært redusert med hensyn til smitte.

De øvelsene som har vært gjennomført, har vært med god lagånd og innlevelse. Vi har i løpet av dette året også fått tilganger til forskjellige objekter for å gjennomføre realistiske og gode røykdykker- og brannøvelser for mannskapene på alle brannstasjoner.

I løpet av 2020 ble brannstasjonene på Verdal og Frosta ferdig stilt og tatt i bruk, mannskapene der er godt fornøyd. Bygging av brannstasjonen på Ytterøya kom også omsider i gang før jul. Når det gjelder brannstasjonen på Levanger, så har den kommet et stykke på vei med tegninger o.s.v. Flere grupper er nedsatt for å komme med gode innspill til prosjektgruppen. Det var meningen at det skulle kjøres kurs samme med Stjørdal også i 2020 for deltidsmannskap, men grunnet Covid 19 måtte dette utsettes.

Innvendig Verdal brannstasjon

Kjøretøyer:

I 2020 ble det ingen investeringer på noe nye kjøretøyer til beredskapsavdelingen. Prosjekt ny lift ble endelig sendt ut på Doffin for innhenting av tilbud. Investering av slikt utstyr kjører vi sammen med Værnes regionen. Det kom inn et tilbud på levering av lift, med et pristilbud på 9,3 millioner kr., forhandlinger starter i løpet av februar 2021.

Det er brukt betydelig midler på vedlikehold på de eldste kjøretøyene, L-3.1 og L-3.4.

Mannskap:

Når det gjelder mannskapene, så er det i 2020 sluttet 5 personer. 1 på Frosta, 1 i Levanger, 2 på Ytterøy og 1 i Verdal.

Det er 3 personer som har permisjon. 1 på Frosta, 1 i Levanger og 1 på Ytterøy.

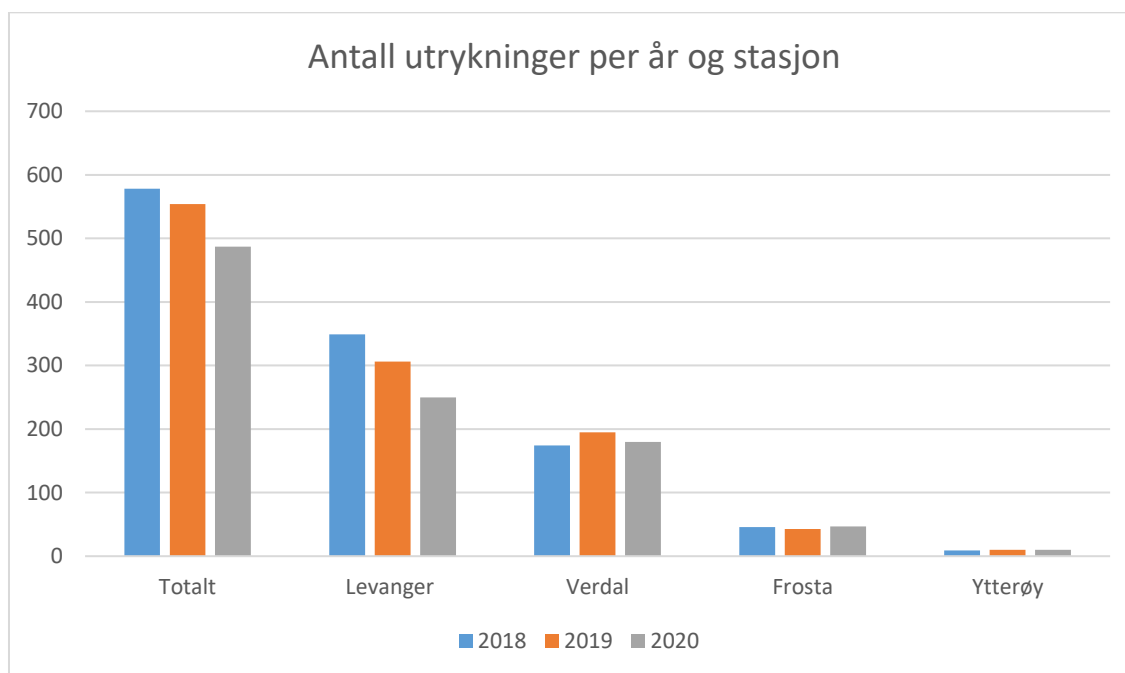
Det er ansatt 1 ny konstabel på Ytterøy.

Utsiktsbilde fra lift.

7.2 Alarmer:

Det har vært en nedgang på 91 alarmer/utrykninger fra 2018 til 2020. I Verdal var det en økning 2019. For Levanger sin del har den markante nedgang hovedsak nedgang i beredskapsoppdrag, i form av mottak av helikopter på sykehuset. Nedgangen på antall oppdrag for Levanger og Verdal i 2020 skyldes i hovedsak nedstengning av samfunnet grunnet Covid 19.

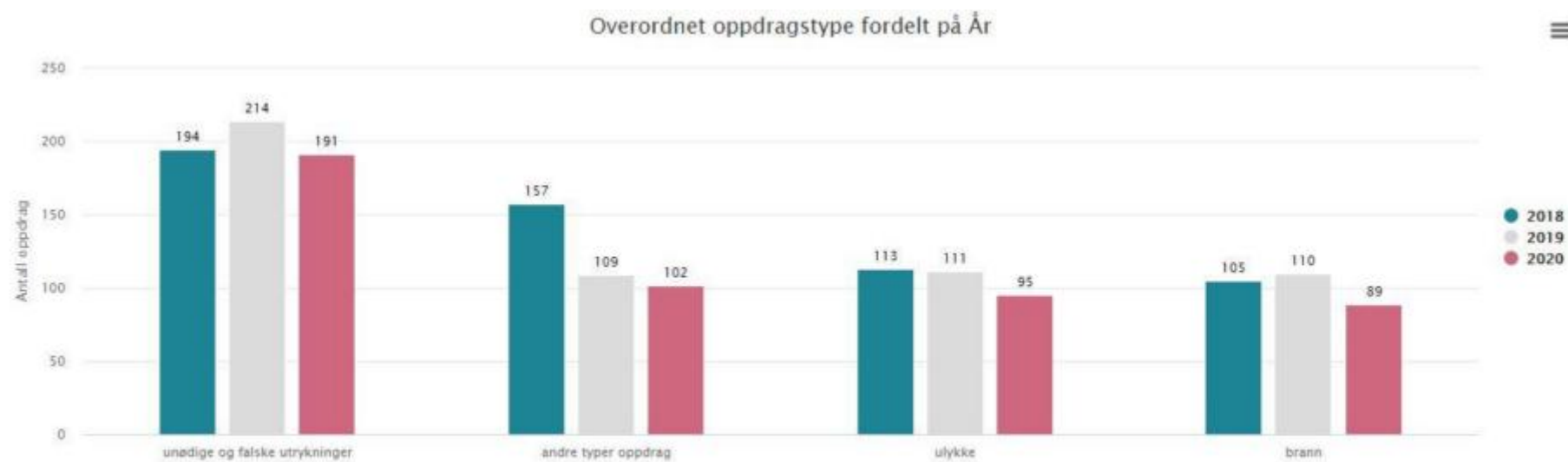

Graf 1. Antall utrykninger per stasjon.

	Levanger	Verdal	Frosta	Ytterøy	Totalt
2018	349	174	46	9	578
2019	306	195	43	10	554
2020	250	180	47	10	487

Tabell 4. Antall utrykninger per stasjon i tall

7.3 Alarmer 2019

Graf 2. Oversikt overordnet oppdragstype

En ser at mars og april var måneden som hadde den store nedgangen, mens resten av året har vært noenlunde som tidligere år. Hovedsaken til dette var nedstenging av samfunnet grunnet Covid 19

I det store bilde så er det oppdragstypen, unødige og falske alarmer, som fortsatt er stor, totalt 191 alarmer. Her skal det fortsatt jobbes mer opp imot bygningseierne og brukerne. Når det gjelder branner er det også en nedgang, men går en inn på enkelt branner så er antall bygningsbranner stabilt. Ulykker holder seg stabilt, mens andre type oppdrag viser en markant nedgang. Dette skyldes i hovedsak reduksjon i antall helikopter landinger på sykehuset.

Levanger

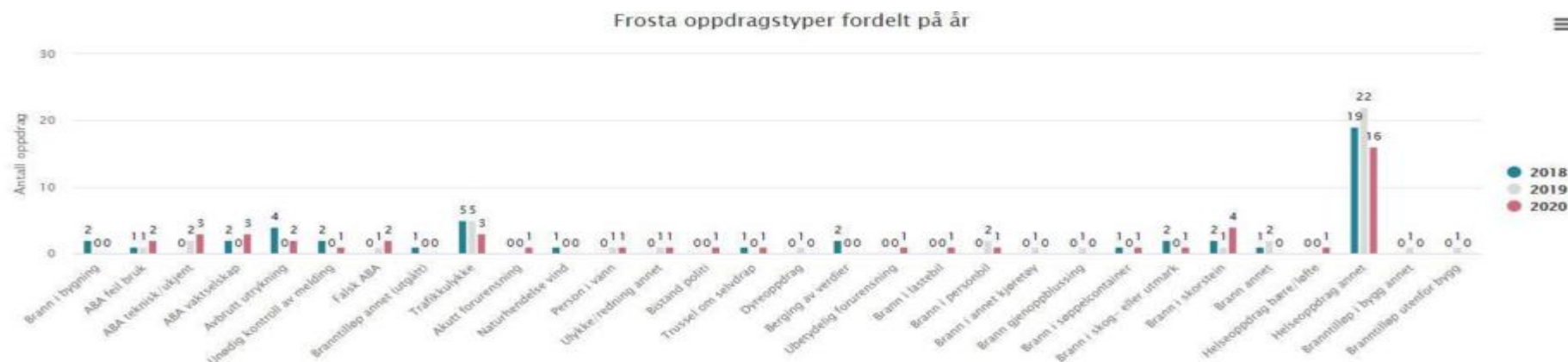
Graf 3. Oversikt over oppdragstyper fra Levanger stasjon. (Beredskapsoppdrag er hovedsakelig mottak av helikopter på sykehuset)

Verdal

Graf 4. Oversikt over oppdragstyper fra Verdal stasjon.

Frosta

Graf 5. Oversikt over oppdragstyper fra Frosta stasjon

Ytterøy

Graf 6. Oversikt over oppdragstyper fra Ytterøy stasjon

8.0 Satsingsområdet 2020

- Ha fokus på sikkerhet for alle ansatte.
- Ha fokus på ren og skitten sone, at mannskap blir minst mulig utsatt for brannrøyk
- Ha fokus på risikoutsatte grupper og brannrisiko.
- Holde opp tilsyn/ kurs/ undervisningsaktiviteten
- Få redusert antall unødig alarmer/ utrykninger.
- Gjennomføre øvelser og opplæring i henhold til planer.
- Få gjennomført grunnkurs og utrykningsleder kurs på de brannkonstablene som trenger det

Brann i tørketrommel

Endring av navn på Innvandrerrådet i Verdal

Saksbehandler: Rune Gjelvold E-post: rune.gjelvold@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2020/1141 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	19.05.2021	27/21
Formannskap	20.05.2021	79/21
Kommunestyre	31.05.2021	65/21

Saksprotokoll i Formannskap - 20.05.2021 - 79/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble innstilling fra utvalg mennesker og livskvalitet enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Innvandrerråd endrer navn til Integreringsråd
2. Reglement og øvrige styringsdokumenter oppdateres med navneendringen.

Saksprotokoll i Utvalg for mennesker og livskvalitet - 19.05.2021 - 27/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

3. Innvandrerråd endrer navn til Integreringsråd
4. Reglement og øvrige styringsdokumenter oppdateres med navneendringen.

Kommunedirektørens innstilling:

5. Innvandrerråd endrer navn til Integreringsråd
6. Reglement og øvrige styringsdokumenter oppdateres med navneendringen.

Vedlegg:

- 1 Protokoll møte innvandrerråd 1.desember 2020
- 2 Forslag på Reglement for Integreringsrådet i Verdal

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Innvandrerrådet vedtok følgende forslag i møte 01.12.20 sak 35/20:

Innvandrerrådet ønsker å endre navn til integreringsråd. Begrunnelse er at Fylkeskommunen i Trøndelag har dette navnet. Ordet integrering er et viktig fokus i arbeidet til Innvandrerrådet i Verdal. Navnet framhever oppgavene til Innvandrerrådet, heller enn den gruppen som rådet skal representere.

Reglementet til Innvandrerrådet i Verdal må endres ved en navneendring. Vedlagt er forslag på endring.

Vurdering:

Etter sammenslåningen av Nord- og Sør-Trøndelag Fylkeskommune til Trøndelag Fylkeskommune, endret Innvandrerrådet på fylkesnivå navn til Integreringsråd. Det er ikke avgjørende å etterfølge Fylkeskommunen i Trøndelag på dette, men det anbefales fordi Innvandrerrådet selv ønsker en endring.

En navneendring påvirker ikke formålet eller oppgavene til rådet. Det skal fortsatt representere innvandrere, og være høringsinstans og rådgivende organ. Dette jf. forslag på Reglement for Integreringsråd i Verdal.

Referat fra møte i Innvandrerrådet i Verdal kommune

Dato og sted: 1.desember, Kommunestyresalen

Møtt: Hilde Lyngsmo, Giuseppe Graziano Cascio, Einar Olav Larsen, Graciela Elizabeth Huerta Navarro, Inga Zabinska, Rune Gjelvold

Forfall: Nele Verhoeve, Varlee Balloh, Zeynab Khodadadi

SAK	Sakstittel	Saksbehandling
31/20	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste til møte 1.desember	Sakliste ble godkjent med følgende endringer: 1. Endring av navn på Innvandrerrådet ble lagt til som sak 35/20. 2. Etter forslag fra Navarro ble sak 36/20 lagt til saklisten: Orientering om Workshop «Mangfold i politikken» i Trondheim kommune. 3. Etter forslag fra Lyngsmo ble sak 37/20 lagt til saklisten: Møteplan 2021.
32/20	Godkjenning av møtereferat fra møtet i Innvandrerrådet 17.november	Leder foreslå at referat ble godkjent uten endringer. Zabinska foreslo at referat fra møter sendes ut til alle varamedlemmer. Vedtak: Møtereferat fra møte i Innvandrerrådet 17.november ble godkjent. Framtidige referat fra møter sendes ut til alle varamedlemmer.
33/20	Foto- og matkurs	Innvandrerrådet hadde to forslag fra Hattrem å ta stilling til. Det hadde ikke kommet forslag fra fotograf på Inderøy. Forslag fra leder var dermed å utsette behandling av denne delen av saken til neste møte. Innhold og ramme for matkurs ble diskutert. Cascio presenterte sine ideer. Ser for seg 4-8 deltakere over åtte kvelder. Aktuelt sted er Verdalsøra skole. Fokus i kurset kan være å ta i bruk den maten som man har i kjøleskapet til enhver tid. Det kom innspill og spørsmål fra Larsen, Lyngsmo, Zabinka og Navarro. Innspillene dreide seg om antall deltakere, rekruttering, innhold, og hvorvidt kurset er relevant nok sett opp mot oppgavene til Innvandrerrådet. I tillegg ble Corona nevnt som en mulig utfordring. Forslaget fra leder var at Cascio skisserer en konkret kursplan med kostnader som det tas stilling til på neste møte. Det ble også foreslått å kjøpe inn gavekort som kan brukes til innkjøp av mat, og forbruksmateriell til kurs i 2021. Dette med hensyn til budsjett/ubrukte midler i 2020. Vedtak: Cascio lager en kursplan som det tas stilling til på neste møte. Saken om fotokurs utsettes til neste møte. Det anskaffes gavekort fra matbutikk på 5 000 kroner. Sekretær bestiller gavekort.

34/20	Høringsuttalelse Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021-2024	Leder la frem følgende forslag på høringsuttalelse: «Det er viktig at digitale løsninger til innbyggerne er tilpasset minoritetsspråklige med hensyn til språk og brukervennlighet. Dette er nødvendig for å ivareta et likeverdig tjenestetilbud, som er et av formålene i Lov om Kommunale helse- og omsorgstjenester. Menneskeverd og likeverdig tilgang på forsvarlige tjenester er sentrale verdier i et prioriteringsperspektiv. Språkstøtte er viktig å prioritere. Dette handler først og fremst om bruk av tolk i alle kommunale avdelinger, samt bruk av morsmålsassistenter i barnehagen og på grunnskolen. Kommunedirektørens forslag på budsjett 2021 ivaretar ikke dette. Inkluderingsarrangement er nødvendig også i sparetider. Flere mennesker er ensomme nå under Covid-19 pandemien. Kommunen bør prioritere tiltak som fremmer inkludering, og motvirker ensomhet». Navarro, Larsen, Lyngsmo hadde ordet i saken. Navarro påpekte at forslaget var litt generelt. Stilte spørsmål ved hva vi egentlig vet om behovet til Innvandrere i Verdal. Forslag om å hente inn mer kunnskap, for eksempel gjennom en «forslagskasse/postkasse». Endringsforslag fra Larsen: «Kommunedirektørens forslag på budsjett 2021 ivaretar ikke dette», endres til «Kommunedirektørens forslag på budsjett 2021 bør hensynta dette i større grad». Larsen foreslo at innspillet til Navarro behandles som egen sak. Vedtak: Leder sitt forslag på høringsuttalelse ble vedtatt med endringsforslaget til Larsen. Det ble satt opp en ny sak 38/20 om Forslagskasse.
35/20	Endring av navn på innvanderrådet	Forslagene på endring av navn fra møtet 17.november ble gjennomgått av leder: Forslag 1: Innvanderrådet ønsker å endre navn til integreringsråd. Begrunnelse er at Fylkeskommunen i Trøndelag har dette navnet. Ordet integrering er et viktig fokus i arbeidet til Innvanderrådet i Verdal. Navnet framhever oppgavene til Innvanderrådet, heller enn den gruppen som rådet skal representere. Forslag 2: Innvanderrådet ønsker å endre navn til inkluderingsråd. Begrunnelse er at dette framhever oppgavene til Innvanderrådet, heller enn den gruppen som rådet skal representere. Navnet favner bredere. Lyngsmo, Larsen, Navarro og Cascio hadde ordet i saken. Forslaget om endring av navn til Integreringsråd fikk støtte.

		Vedtak: Forslag 1 om endring av navn fra Innvandrerråd til Integreringsråd ble vedtatt.
36/20	Workshop i Trondheim kommune: mangfold i politikken	Navarro presenterte planene om en workshop i Trondheim om mangfold i politikken, arrangert av Kunsthall Trondheim/Fakkeltog/Karim Tahir: se link . Navarro etterspør noen lignende i Verdal. Behov for å øke kompetansen om politikk. Vedtak: Innvandrerrådet ønsker at administrasjonen ser nærmere på dette og vurderer tiltak/arrangement som har samme formål som workshopen i Trondheim. Innvandrerrådet ønsker også å heve egen kompetanse.
37/20	Møteplan 2021	Leder foreslår møter på tirsdager, samme tid. Forslag om at leder og sekretær utarbeider en møteplan som behandles på neste møte. Det er ønske om et møte på Ørens meieri. Leder finner tidspunkt og setter opp agenda sammen med sekretær. Det foreslås å invitere prosjektleder for Kaffevevn som er tilknyttet Ørens meieri. Dette for en orientering om prosjektet. I tillegg til andre aktuelle saker. Vedtak: Forslagene ble vedtatt.
38/20	Forslagskasse	Navarro foreslår å skaffe mer informasjon om behov/ønsker hos innbyggerne ved å sette opp en fysisk postkasse hvor folk kan komme med innspill. Plassering bør være på et egnet sted, for eksempel biblioteket. Det kom forslag om at digitale løsninger kanskje kan være like nyttige for å få fram meningene til Innvandrere i kommunen. Facebook og e-post ble nevnt, samt «Folkestemmen» - en innbyggerundersøkelse som nettopp er gjennomført i kommunen. Vedtak: Innvandrerrådet oppfordrer administrasjonen til å sette opp en forslagskasse på biblioteket. Innvandrerrådet kan bistå med å gjøre dette kjent, og oppfordre innvandrere til å komme med forslag. Innvandrerrådet ønsker i tillegg informasjon om resultater fra innbyggerundersøkelser, og om disse kan si noe om deltagelse blant innvandrere. Det er viktig at kommunen jobber for at flere innvandrere deltar på digitale innbyggerundersøkelser.

Reglement for integreringsråd i Verdal kommune

1. Formål

Integreringsrådet er opprettet i henhold til kommunelovens §10. Det skal være en høringsinstans og rådgivende organ for offentlig virksomhet og talerør for innvandrere i kommunen.

2. Sammensetning og oppnevning

Rådet består av 6 medlemmer og varamedlemmer som velges av kommunestyret for valgperioden. Kommunestyret velger leder og nestleder for rådet. Valgbar til integreringsrådet er alle som har stemmerett ved lokalvalg. Rådmann har ansvar for nominasjonsprosessen i samarbeid med Integreringsrådet.

4 av medlemmene, 2 kvinner, og 2 menn, velges blant kommunens innvandrere.

2 medlemmer velges fra kommunestyret og den ene av disse bør så langt som mulig ha innvandrerbakgrunn.

2 av medlemmene som velges skal være fra landgruppe 1; EU/EØS, Nord-Amerika, Australia eller New Zealand.

2 av medlemmene som velges skal være fra landgruppe 2; Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU28/EØS.

3. Arbeidsoppgaver for rådet

Behandle saker/innspill fra innvandrere i kommunen.

En viktig oppgave for rådet er å ta imot saker fra innvandrerne, saksbehandle disse, og fremme sakene videre til rette instanser.

Fremme egne saker overfor myndigheter.

Integreringsrådet kan på eget og fritt grunnlag, ta opp saker som de mener er relevant og nyttig og fremme disse overfor kommunen.

Ta initiativ til tverrkulturelle arrangement/tiltak i frivillighets-Norge.

Norge er på noen områder basert på mye frivillighet, og det er viktig for integrering at våre nye landsmenn får innblikk og forståelse for dette. Integreringsrådet skal ta initiativ som fremmer flere innvandrere i det frivillige arbeid i kommunen.

Ha fokus på likestilling og kvinner og barns kår.

Det vil være en sentral oppgave for Integreringsrådet å ha fokus på kvinners kår og likestilling, og på barns og unges kår i sitt nye hjemland. Likestilling er ikke like utbredt i alle land, og er derfor et viktig tema for å fremme integrering i det norske samfunnet.

4. Fremlegging av saker og formidling av uttalelser

Rådet inviteres til å gi høringsuttalelser etter samme prinsipp som andre, tilsvarende råd.

5. Sekretariat og økonomi

Rådet knyttes administrativt til kommunen og har eget sekretariat som utpekes av rådmannen.

Medlemmene omfattes av kommunes vedtatte reglement for folkevalgte arbeidsvilkår.

6. Møter

Rådet skal ha minimum seks møter årlig. Innkalling skal skje med minst fem dagers varsel. Saksliste settes opp av sekretariat i samråd med leder. Saksdokumenter sendes medlemmer, varamedlemmer og andre med møterett. Det føres protokoll fra møtene som godkjennes som første sak i neste møte. Utskriften av protokollen sendes medlemmer, varamedlemmer, kommunens ledelse og andre aktuelle.

Rådet er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede.

Rådmann eller den han bemyndiger har møte- og talerett jfr. Kommuneloven § 23.3 og ordfører eller den bemyndiger har møte- og talerett, jfr. Kommuneloven § 9.4.

7. Årsmelding

Rådet utarbeider årsmelding som forelegges til kommunestyret til orientering.

John Hermann - Søknad om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2021/1225 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47692392	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	06.05.2021	65/21
Kommunestyre	31.05.2021	66/21

Saksprotokoll i Formannskap - 06.05.2021 - 65/2021

BEHANDLING:

Det ble votert punktvis med følgende resultat:

Pkt. 1 – enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 – enstemmig vedtatt.

Pkt. 3 – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Søknaden fra John Hermann om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret for partiet Høyre gjeldende fra 1. juli 2021 innvilges.
2. Lotte Holthe Kjesbu rykker inn som medlem i kommunestyret for partiet Høyre fra 1. juli 2021.
3. Varamedlemmer på Høyres liste i kommunestyret rykker opp i uforandret rekkefølge.

Kommunedirektørens innstilling:

4. Søknaden fra John Hermann om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret for partiet Høyre gjeldende fra 1. juli 2021 innvilges.
5. Lotte Holthe Kjesbu rykker inn som medlem i kommunestyret for partiet Høyre fra 1. juli 2021.
6. Varamedlemmer på Høyres liste i kommunestyret rykker opp i uforandret rekkefølge.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

John Hermann har i epost datert 8. april 2021 søkt om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret for partiet Høyre fra 30. juni og ut valgperioden. Søknaden er begrunnet med jobbsituasjon og personlige forhold.

John Hermann fortsetter i sitt verv som nestleder i kontrollutvalget.

John Hermann er innvalgt som medlem i kommunestyret på Høyres liste.

Kommunelovens § 7-9, 2. ledd har følgende ordlyd:

«Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret eller fylkestinget etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt. Den som ikke har nådd stemmerettsalderen, har krav på fritak hvis han eller hun søker om det.»

Grunnlaget for søknaden var ikke kjent på det tidspunktet John Hermann samtykket i å bli valgt.

Kommunelovens § 7-10, 3. ledd har følgende ordlyd:

«Hvis medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut, og de er valgt ved forholdsvalg, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerordenen varamedlemmene er valgt. Hvis medlemmer av kommunestyret trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerordenen de er valgt.»

I Verdal er kommunestyrevalget avholdt som forholdsvalg, og varamedlem fra Høyre i dette tilfellet, trer inn i kommunestyret i den nummerorden de er valgt. Det vil si at Lotte Holthe Kjesbu rykker inn som fast medlem i kommunestyret for partiet Høyre.

Kommunedirektøren tilrår, med bakgrunn i ovenstående, at søknaden innvilges som omsøkt.

PS 67/21 Orienteringer

Interpellasjon fra Sven-Øyvind Bern (SV) - sykkelbruk

Saksbehandler: Pål Sverre Fikse E-post: paal.fikse@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2021/1712 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	31.05.2021	68/21

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Sven-Øyvind Bern (SV) har fremmet slik interpellasjon:

«I det siste har vi sett en gledelig økning av sykkeltrafikk og vi leser at stadig flere kjøper nye sykler, særlig el-sykler.

Det er bra på minst to måter: Verdalssamfunnet bidrar til å minske forurensende utslipp og den generelle folkehelsen bedres!

Verdal SV ønsker å legge til rette for flere myke trafikanter ved få gjennomføre den vedtatte sykkelplanen. Når vi ser på Sørgata og Nordgata øst for jernbanen, så ser vi hvor fint dette kan bli! Men det er fremdeles flere strekninger som har et forbedringspotensiale.

For en tid tilbake var Ørbrua stengt for biltrafikk pga oppussingsarbeid. Den var stengt en lang periode og det var få negative signaler fra bilistene om denne endringen i kjøremønster.

Samtidig hadde mange syklende og gående en fin tid: vi slapp å sykle på de smale strekkmetallristene og hadde romslig med plass til å møte andre gående og syklende.

Ørbrua er heller ikke bredere enn den må være, for at to biler skal kunne passeres hverandre.

En konklusjon er jo at den nye brua litt lenger sør, er mye bedre for biler. Men for myke trafikanter er omveien om Nybrua mer ressurskrevende enn for bilister. Samtidig er Ørbrua en fin bru som knytter Øra sammen med Ørmelen.

I flere planer fra forrige kommunestyre ble det pekt på tilrettelegging for sykkelbruk: både gatebruksplan, KPD Verdal by og Plan for økt sykkelbruk. Det skal tilrettelegges nye sykkelveier og sykkelparkering i både nye leilighetskompleks og på offentlige steder.

Et av punktene alle planene har til felles er at Ørbrua (fylkesveg 6916, også kjent som FV 173) bør gjøres om til gang- og sykkelbru. Det å få stengt en fylkesveg for biltrafikk er neppe gjort i en håndvending, men nå har planen ligget snart fire år uten at noe er gjort med dette - i hvert fall har ikke jeg sett noe til det.

Ordfører vet kanskje noe mer om framdriften og får nå muligheten til å dele denne kunnskapen med oss i dag.

I en interpellasjon har kommunestyret to muligheter: Vi kan gjøre vedtak, dersom ikke ordføreren eller 1/3 av kommunestyret motsetter seg dette. Eller ved alminnelig flertall kan vi sende saken til formannskapet. Verdal SV vil ønske å få en raskest mulig gjennomføring av tiltaket og vil foreslå at kommunestyret gjør et vedtak. Dersom det i debatten er tydelige signaler om at kommunestyret heller ønsker å skynde seg langsomt, så vil vi foreslå oversendelse til formannskap.

Forslag 1

Kommunestyret ber administrasjonen sette fortdgang i arbeidet med å få gjort om Ørbrua til gang- og sykkelbru så fort som mulig.

Forslag 2 (skynde seg langsomt)

Kommunestyret ber formannskapet ta initiativ å bedre fremkommeligheten for syklende og gående langs fylkesveg 6916. Det må særlig sees på mulighetene som ligger i å endre regulering for Ørbrua over Verdalselva i den hensikt å stenge brua for biltrafikk.»

Ordfører vil besvare interpellasjonen i møtet.